

ФИЛИПА МОРГАН ЧОСЪР И ДОМЪТ НА СЛАВАТА

Превод от английски: Мариана Димитрова, 2008

chitanka.info

1.

От разстояние и на фона на залязващото слънце, замъкът приличаше на продължение на самата скала. Отначало единственото, което Машо видя между дърветата, докато чакаше конят да си почине след изкачването, беше крепостна стена с кули от едната страна, а под нея ленивите и блестящи извивки на Дордона. Макар най-близките части на замъка да бяха в сянка, когато Машо заслони очи, успя да различи група покриви и църковна камбанария на отсрещния склон.

Навсякъде около него звучаха птичи песни. Не се чуваше нищо друго, освен тропотът на останалите коне по стръмнината. Той се заслуша, когато другите двама ездаци излязоха от просеката зад него и дръпнаха юздите. Не беше нужно да му съобщават, че са пристигнали. Той се обърна към тях и кимна. Цялото двудневно пътуване беше минало така — с кимания и жестове, почти без думи. Преди да тръгнат от Бордо, Машо не познаваше двамата си спътници. Бяха се срещнали на кея, веднага след като слезе от кораба. Размениха уговорените изречения, прекосиха Гарона, взеха конете и тръгнаха веднага на път.

Притеснен от чувство на страх, което надминаваше обичайната му предпазливост, Машо не вярваше на двамата мъже, които го придружаваха. Не знаеше дали го пазят или чакат възможност да го ограбят, та и нещо по-лошо. Не, най-лошото беше да откраднат онова, което носеше. В сравнение с това възможността да изгуби живота си му се струваше нещо незначително.

Един от придружителите му беше дребен мъж с момчешко лице, гъсто обсипано с лунички. Името му беше Гийом. Другият бе сух и жилест, и избягваше погледа му. Казваше се Жерар. Но отношенията помежду им не бяха близки. По пътя от брега дотук не се беше случило нищо, което да накара Машо да бъде нащрек или подозрителен — по-нащрек и по-подозрителен, отколкото му беше вродено.

В хана, където прекараха първата нощ, след вечеря Машо се почувства зле. Повърна безпомощно в двора на конюшната, докато

слънцето се плъзгаше надолу към хоризонта. Тогава внезапно реши, че един от двамата — най-вероятно луничавият Гийом, защото изглеждаше по-невинен — е сипал някакъв прах в питието или храната му. Дори в конвулсиите на повръщането Машо непрекъснато се оглеждаше през насълзените си очи и очакваше единият или двамата му придружители да се промъкнат до него и да отрежат кутийката, привързана към китката му. Свободната му ръка посегна към канията с ножа. Но луничавият Гийом и слабият Жерар го оставиха да страда сам и когато се върна вътре, той се почувства добре, забелязвайки, че състоянието му не ги вълнува. Всъщност и те не изглеждаха много добре, затова Машо реши, че това не е било опит да го отровят или упоят, а последиствие от качеството на храната в хана.

Същата нощ той пхна кутията под възглавницата си и всеки път, когато се събуждаше — а това беше доста често — стискаше в юмрук кожената връв. Сега, възседнал коня в просеката срещу замъка на Гияк, той отново я подръпна и погледна към мястото, където тя влизаше в седлото му. Все още беше там, в безопасност.

Сега, когато бяха наближили целта си, другите двама яздеха по-наблизо. Машо отново се огледа. Гийом посочи към замъка и почти успя да се усмихне. Машо се надяваше, че няма да е нужно да търпи компанията им по обратния път на запад. Те го бяха довели дотук и работата им беше приключила. Не се нуждаеше повече от тях. Провинцията кипеше от недоволство, но още не се беше стигнало до бунт. Щеше да се чувства в по-голяма безопасност без тези двамата, по-спокоен, ако разчиташе само на себе си. Разбира се, щеше да е в по-голяма безопасност и по-спокоен и без тежестта на онова, което носеше в кутията. Напомни си на връщане да ношува в друг хан.

Бързо движение привлече погледа му и той погледна към каменната плоча в края на просеката, обляна от слънцето. Беше квадратна, приличаше на маса. В средата ѝ се беше свил зелено-кафяв гущер. Машо изпита внезапно желание да слезе и да докосне с ръка горещия камък, но не помръдна.

Преди да смушка коня си надолу по склона, той още веднъж огледа всичко. Слънцето проблесна върху тревата, когато лек ветрец разлюля клончетата над главата му. Замъкът, обграден от дървета, сякаш увенчаваше скалите от векове като тяхно естествено продължение. Крепостта на Анри, граф Дьо Гияк, беше разположена

над завоя на реката и от нея имаше добра видимост на няколко километра и в двете посоки. Машо забеляза две широкодънни лодки със свити платна, които се носеха заедно по течението. Може би на връщане не трябваше да язди, а да наеме лодка. Щом приключеше с мисията си, нямаше защо да бърза.

Нов порив на вятъра премина през просеката и Машо се канеше да смушка коня си, но не го направи.

Нещо не беше наред.

Беше ли видял нещо? Не, не се виждаше нищо необичайно.

Или пък нещо липсваше? Нямаше такова усещане.

Звук? И това не беше.

Не можеше да го определи, но косата му настръхна. Погледна към каменната маса. Гущерът беше изчезнал. За трети път хвърли поглед назад към спътниците си. Те го гледаха безизразно, чакаха го да поеме по последната част от пътя. Ръцете им стискаха здраво юздите, далеч от оръжията. Намираха се на няколко метра вдясно от него. Не би трябвало да стои толкова време с гръб към тях. През по-голямата част от пътуването се беше постарал те да яздят пред него, но не много далеч. Беше се поотпуснал, когато наближиха целта си и той пришпори коня си нагоре по последния хълм.

Не ставаше дума за Гийом и слабия мъж. Те не бяха непосредствената опасност, реши той, беше нещо друго.

И тогава разбра.

Птиците бяха спрели да пеят.

Чуваше се само звънтенето на сбруята, неспокойното шумолене на животните, които притичваха по покритата с листа земя.

Машо понечи да смушка коня си, да избяга от горската полянка и да поеме по каменистия път към замъка. Но беше твърде късно.

Облечена в черно фигура се стовари върху него сякаш от небето. Той я зърна секунда преди да скочи от клоните и да го свали от седлото. Машо падна тежко на земята върху левия си крак. Чу изпращяване, изненадващо силно в тишината на просеката, но нямаше време да се зачуди от какво ли е. Сега връвта, която водеше от лявата му ръка към скритото в седлото, се превърна в заплаха. Наеният му кон — нисък и набит — не беше привикнал на изненади. Той отстъпи назад и повлече Машо към края на просеката, където той се блъсна в хълбока на уплашеното животно. Черната фигура беше паднала на

земята, но скочи в миг и тръгна към него, приведена, протегнала ръце като рачешки щипци. Лицето ѝ беше скрито — освен очите. Облеченият в ръкавица юмрук стискаше кама.

Изненадващото нападение го беше оставило объркан и задъхан. Неудобното му положение го правеше почти безпомощен. Докато се свие и опита да хване рога на седлото си и да се качи на коня, други черни фигури се спуснаха като гарвани през наситения със слънце въздух, близо до двамата му спътници. Скачаха и приклякаха, за да омекотят удара. Междувременно Гийом и Жерар, без да бързат, слязоха от конете си и Машо разбра, че те са го предали. Водейки го нагоре по хълма към засадата, те бяха съобразили, че всеки би спрял на върха, за да остави коня си да почине и да се полюбува на гледката. А може би капанът беше заложен много по-отдавна и нападателите го бяха чакали с часове.

Не можеше да очаква помощ от Гийом и другаря му. Почувства мрачно самодоволство. Беше имал право да не им се доверява. Сега беше сам.

Опитвайки се да запази равновесие, той извади ножа с дясната си ръка. Машо беше свикнал с опасностите — като ветеран от Поатие^[1] и оцелял след дузина по-малки битки и схватки, но не беше бърз като някога, а и връвта към седлото му пречеше. Конят зад гърба му се размърда и той не успя да се закрепил добре. С лявата ръка се протегна към лъка на седлото. Най-накрая успя и се опита да стане, но кракът му беше странно омекнал и слаб. Сега разбра какво е било онова изпращяване и се изненада, че не изпитва болка.

Фигурата с ръце като щипки пристъпи напред, дебнейки възможност. Виждаше само бялото на очите ѝ. Зад него другите се събираха, готови да помогнат за убийството, но тъй като съзнаваха опасността от дългата кама на Машо, нямаха нищо против да оставят първия убиец да опита шансовете си.

Той знаеше, че с него е свършено. Бяха прекалено много. По лицето му се стичаше пот, погледът му започна да се замъглява.

Машо преряза кожената връв. Нямаше смисъл да остава вързан за коня. Щяха да го убият и да вземат онова, което носеше. Нека го убият, но може би конят и кутията с ценното съдържание щяха да се изплъзнат от ръцете им.

Сега и двете му ръце бяха свободни. Той се обърна, удари коня и го подкани да тръгне. Извика името му. Наруга го. Но животното упорито отказваше да помръдне. В отчаянието си Машо заби върха на ножа в задницата му. В същия миг приведената фигура се възползва от шанса и скочи към Машо. Камата на нападателя проблесна и с лекота проряза туниката и ризата му. Машо инстинктивно замахна със своята и улучи мъжа в челото. Кръвта попи в тъмната тъкан, която скриваше лицето му. Нападателят се отдръпна, но само за секунда. После конят блъсна Машо и той падна по лице на земята.

При падането изпусна камата си. Имаше друга за такива случаи, втъкната отзад в колана му. Но когато посегна към нея, три-четири от облечените в черно се струпяха около него. Един скочи на гърба му и му попречи да извади втората кама, а останалите стояха, насочили ножовете си към него. Онзи, когото Машо беше ранил — и от чието чело се стичаше кръв, така че трябваше да я изтрива непрекъснато — се зае с желание за работа.

В края на просеката Гийом и Жерар стояха и гледаха, без да се намесват. Бяха изпълнили заповедта да доведат Машо на това място. От тях не се искаше нищо повече — или може би предпочитаха да не си папат ръцете.

След като убийците приключиха с Машо, го обърнаха по гръб. Кръв струеше от десетината рани в тялото му. Беше още жив, но това не продължи дълго. Сякаш от дъното на дълбока яма, той виждаше върховете на дърветата, заобикалящи просеката. Листата им обрамчваха ясното утринно небе. Слънцето пареше очите му, но иначе се чувстваше спокоен, почти сънлив, макар да имаше странното усещане, че внезапно се е превърнал във великан и крайниците му са на огромно разстояние от тялото — като острови в морето. Той затвори очи, за да угаси светлината.

Якият кафяв кон стоеше наблизко. Първоначалната му уплаха беше преминала. Гийом каза нещо на един от облечените в черно нападатели, който отиде до коня и мълвейки му успокоителни думи, свали седлото, от което кожената връв все още висеше като миша опашка. Занесе го на Гийом и му показва кутията в дисагите. Той кимна и мълчаливо протегна ръка.

После двамата придружители се качиха на конете и прекосиха просеката към пътеката, която се спускаше по хълма към замъка.

Облечените в черно завлякоха тялото на Машо в храстите и го търколиха надолу по склона, където то падна с трясък между сухите клонки, а после изчезнаха сред лятната зеленина на дървета. Един от нападателите се беше погрижил да вземе камата на Машо — онази с дългото острие. Погледна я бързо и одобрително, избърса я в земята и я пхна в колана си.

Конят на Машо стоеше мирно и чакаше някой да му каже какво да прави. Слънчеви лъчи проблясваха в просеката и се плъзгаха по купчините листа и потъмняващите локви кръв, които вече привличаха мухите. Не след дълго птиците отново запяха.

[1] На 19 септември 1356 година при Поатие английската войска под командването на Едуард, Черния принц, печели една от трите си най-големи победи по време на Стогодишната война. Поражението на французите се утежнява допълнително и от пленяването на френския крал заедно със свитата му. — Б.пр. ↑

2.

Той гледаше за последен път изгледа от прозореца, когато Филипа влезе в стаята.

— Отвън са, Джефри — каза тя. — Чакат.

— Знам.

— Излязох. Искях да им кажа какво мисля.

— Видях, че говореше с тях.

— Не се тревожи, нищо не им казах. Говорихме само за времето напоследък.

— Предполагам, че изражението ти е било достатъчно буреносно.

Все още не се бяха погледнали в очите. Той се поколеба за миг, преди да се обърне към нея. Почти се боеше от изражението ѝ — думата „буреносно“ не беше казана съвсем на шега — и му се искаше вече да е тръгнал на път. Беше ясна, свежа утрин. Предишната вечер едва не се бяха скарали заради пътуването му и той почти очакваше тя отново да повдигне същите въпроси и възражения.

Затова, когато най-после се обърна към нея, се опита да запази твърдо изражение. Но то се смекчи, когато видя вместо гняв потиснатото ѝ страдание. Приблужи се към нея и я взе в прегръдките си.

— Ще се пазя — каза ѝ. — Обещавам ти.

— Глупчо — каза тя не съвсем нежно — не се безпокоя за теб, а за себе си, за Елизабет и...

Сякаш разбрало за какво става дума, на долния етаж бебето се заплака.

— ... за Томас, както и за това...

Тя сложи ръка върху вече добре закръгления си корем.

— Така ще има с какво да се занимаваш — каза той. — А и не виждам за какво друго може да си загрижена, освен за себе си и децата.

Забележката му прозвуча по-скоро уклончиво, отколкото прямо, както я бе замислил. Той я погали по бузата, тя бързо се притисна към него и се отдръпна.

Джефри излезе от стаята, преди Филипа да забележи собственото му безпокойство. Слезе шумно по стълбите. Най-долу стоеше Мег и държеше малкия Томас. Той беше спрял да плаче също тъй внезапно, както беше започнал. Дъщеря му Елизабет стоеше до кърмачката. Изглеждаше сякаш случайно е попаднала там. Той целуна бебето и вдъхна леката миризма на мляко.

— Няма ли и ти да ми кажеш да се пазя? — попита той бавачката.

Мег сведе поглед засрамено.

— Грижи се за майка си, Елизабет.

Момиченцето кимна със сериозно лице. Още нямаше четири години, но беше винаги съсредоточена и сериозна. Той целуна и нея, после се обърна.

Преди да излезе навън, застана в едно закътано място на преддверието и извади от дрехата си кесия, вързана с кожена връв. Сложи я на врата си и я скри под ризата, където тя прилепна към гърдите му като кръст.

Когато беше готов, излезе на улицата. Алан Одли и Нед Кейтън го чакаха, както му беше казала Филипа, а конят му стоеше между техните. Той се покачи на седлото и тримата потеглиха заедно по улицата. Хвърли поглед назад към горния прозорец и видя жена си. Не му махаше. Беше твърде далеч, за да различи изражението ѝ, или пък очите му не бяха достатъчно силни. Радваше се, че е така.

Пътят към Чаринг Крос беше оживен. В тази хубава утрин в началото на лятото работата и развлеченията се вихреха с пълна сила. За собствено удоволствие и за да се разсее от болката, причинена от сбогуването, той се опита да си изгради мнение за двамата си спътници, започвайки от външния им вид, тъй като знаеше малко за тях.

Алан Одли и Нед Кейтън бяха част от огромната свита на Джон Гонт — по-скоро изпълнители, отколкото бойци — но сигурно бяха нисшестоящи, иначе щеше да ги е виждал. От тона и маниерите им Джефри разбра, че са от добри семейства, вероятно образовани. Прохождащи правници може би или младежи, които се подготвяха да

станат придворни пеперуди — пост, за който се изискваше лицемерие, гъвкавост и известен цинизъм. Защо херцогът на Ланкастър бе пожелал да прикрепи към него тези двама младежи?

Алан Одли имаше катраненочерни къдрици, които се подаваха изпод шапката му. Големият нос и дебелиите вежди се допълваха от развита челюст. Подобно на Нед Кейтън, той носеше богато избродирана горна дреха, която го разкриваше повече като почитател на модата, отколкото като практичен пътешественик. Кейтън имаше широко простодушно лице, увенчано с рошава коса, толкова светла, че изглеждаше почти бяла. Когато слезеха от конете си, се виждаше, че Алан Одли е висок и жилест, а Нед Кейтън — нисък и набит.

Когато направиха първото си спиране за сутринта, Алан Одли каза на Джефри:

— Проблеми със съпругата ли, мастър Чосър?

Чосър се запита дали Филипа все пак не е говорила с тях за нещо повече от времето. Можеше да се покаже оскърбен от нахалството, но предпочете да се усмихне леко и да премълчи. Вероятно за Одли това начинание беше нещо средно между шега и приключение. Пътуване до Аквитания, нещо като почивка през топлите месеци. В свободен разговор двамата млади господа разпитаха Чосър за времето, което беше прекарал във Франция, почти дузина години по-рано, но беше ясно, че смятат походите от онези години за древна история.

Първата нощ спряха в неприветливо място близо до Чатъм. Лятото се беше оттеглило след обещанието на утринта. Вятърът духаше откъм реката, докато сивото вечерно небе се смрачаваше. Ханът беше евтин. Не говориха много, но Чосър разбра по нещичко за спътниците си. Алан Одли беше син на далечен роднина на покойната жена на Джон Гонт, Бланш, а Нед Кейтън очевидно беше рожба на брак, траял от ден до пладне, макар че и двамата му родители вече бяха мъртви (и в този миг Чосър си спомни, че в двора се говореше за русокосата красавица Ан Кейтън.) На пръв поглед у двамата му спътници нямаше нищо необичайно.

Ледът не се пропука до следващата нощ, когато се случи нещо типично за тях или поне Джефри Чосър се притесняваше, може би не им е за първи път да забъркват такава каша.

Състоянието на пътищата беше добро за това време на годината, така че на втората вечер те вече бяха стигнали до Кентърбъри.

Отседнаха в хан в края на града вместо в някое от по-скъпите заведения близо до катедралата. Тъй като искаше да избегне тълпите и риска спътниците му да се разприказват, както вероятно биха направили в подходящо обкръжение, Джефри избра хан „Феникс“. Той представляваше разнебитена постройка, хлътнала между сградите от двете му страни като пияница, поддържан с нежелание от минувачи. Алан Одли и Нед Кейтън сбърчиха носове при избора му. Преди да влязат, Чосър се огледа. Чувстваше безпокойство без явна причина. Имаше малко минувачи — на коне или пеша. Никой не им обръщаше особено внимание, поне на пръв поглед.

Ханджията беше плешив мъж на име Сампсън с малко раболепни обноски. Той притежаваше — или по-скоро бе притежаван — от огромен корем, който го носеше насам-натам като платно лодка. След като се спазариха (една стая, но с две легла) и се разтопиха в усмивки, Джефри зачака Сампсън да бъде отнесен нанякъде от шкембето си, но кръчмарят не помръдна.

— По каква работа, ако смея да попитам? — каза той. — Дошли сте да се поклоните пред мощите на блажения свети Томас ли?

— Точно така.

— Най-добре е да се отиде по-рано.

— Точно така възнамеряваме да направим с приятелите ми.

— Преди тълпите да се съберат там. Ще направите ли и оброк, сър? Може би пътувате за някъде другаде, отвъд морето и искате благословията на свети Томас, преди да заминете.

Ако ханджията искаше да вярва, че ще ходят при гробницата, негова работа. Но багажът им беше твърде много и твърде тежък за краткото пътуване от Лондон до Кентърбъри и обратно. При хубаво време Кентърбъри беше последното място за пренощуване по пътя към Дувър. Ханджията сигурно беше забелязал багажа им, когато се бе разпоредил къде да настанят конете им. Би бил твърде нелюбопитен за ханджия, ако не забелязваше подобни неща. Но любопитството му нямаше да бъде задоволено.

— Може би пътуваме нанякъде — каза Джефри Чосър. — Но чуй ме, мастър Сампсън, най-добре е ние да си гледаме нашата работа, а ти своята.

— Разбира се, сър.

Плешивият Сампсън имаше съпруга, още по-едра и от него. Очевидно съществуваше и дъщеря, която трябва да беше някъде между двамата като размер.

— Видя ли я, мастър Чосър? — попита по-късно същата вечер Алан Одли. — Рожбата на ханджията. Как му беше името? Симпсън?

— Сампсън. Не, не я видях — отвърна Джефри.

— Аз я зърнах в задната част на тази дупка, която се нарича хан.

— А какво правеше там, приятелю? — попита Нед Кейтън.

— Удовлетворявах любопитството си.

— Аха.

Тримата мъже довършваха виното си пред гаснещия огън в залата, където току-що бяха вечеряли. Изглежда в хана нямаше други посетители. От кухнята на „Феникс“ ханджийката им беше донесла вино, което би трябвало да е кларет, и храна — несъмнено овнешко задушено. Беше любезна и също като съпруга си се опитваше да спечели благоразположението ми. Докато слагаше чиниите на масата, тя се наведе ниско над раменете им.

— Изглежда ме похотливо — каза Алан.

— Тази ли? — попита Нед, сочейки с палец отдалечаващата се ханджийка.

— Не тя. Дъщерята.

— Те винаги гледат така — каза Нед.

— Повярвай ми, тази не се шегуваше.

— Хубава ли е?

— Зависи къде ще я погледнеш.

— А ти къде погледна, Алан?

— Ти къде мислиш? Има гърди като на свиня майка — каза Одли, разпервайки длани, при което се поля с вино. — Казах й, че са като нарове.

— А тя какво ти отвърна?

— Не каза много, но се разбрахме без думи. Предимно се кикотеше. Казва се Алисън.

— Нарове? От теб ще стане поет, Алан. Нали, мастър Чосър?

— Два нара не правят от всекиго поет — отвърна Джефри.

— Нито пък Алисън е подходяща героиня за нашата история — каза Нед. — Трябва да променим името й. Твърде обикновено е за любовен роман. Не може ли да бъде Емили?

Джефри пресуши чашата си и изжабурка уста. После изсумтя и направи гримаса, надявайки се да отвлече вниманието им от момичето. Последното, което им трябваше, беше кавга за някакво си момиче.

— Нещо не е наред с виното ли, мастър Чосър?

— Има вкус на испанско — каза Джефри, който го бе усетил от първата глътка.

— Но ние поръчахме от френското.

— Странни неща стават с бордото — каза Джефри. — То често се оказва складирано до виното от Кадис например, и по някаква магия съдържанието на испанското буре се мести в съда на по-скъпия си съсед.

— Значи този Симпсън или как му беше името ни измами — каза Алан. — Поръчахме си кларет от Бордо.

— Ще се оправя с това утре, когато плащам на Сампсън.

— Защо не разберем още сега защо налива лошо вино на благородници? — попита Нед.

— Да го натупаме — предложи приятелят му — за да разбере какво е да мамиш кралски пратеници. Лошата постъпка заслужава наказание. Трябва да му дадем урок.

— И след като го направите, ще трябва да си търсим друго място за нощувка — каза Джефри — Не, да го оставим за утре.

— Ти си син на винар, нали, мастър Чосър? Имаш усет към виното.

„И не си така добре образован като нас“, искаше да каже Алан. „Не си син на правник или на придворен като нас.“

— Не знам дали имам усет към виното, но обонянието ми е като на майка ми — надушвам проблемите — отвърна Чосър — Няма да споменавам повече, че сме кралски пратеници. Аз нищо не знам за това. Пътуваме по друга работа.

— И каква е тя?

Пристъп на раздразнение обхвана Чосър поради високомерието и безразличието на двамата младежи. Искаше му се да тръгне на другия ден и да ги зареже. Но успя да заговори с равен и търпелив глас, сякаш обясняваше на деца.

— Нося писмо от Никълъс Бембър, което ме упълномощава да преговарям с няколко износители на вино в района на Бордо. Бембър

живееше близо до нас във Винтри Уорд. Стар семеен приятел е и бе така добър да ми даде повод за пътуването.

— Значи наистина си експерт по гроздето — каза Алан.

— Няма стих, написан от любител на водата — каза Чосър — Римският поет Хораций го е казал пръв, но мнозина поети биха се съгласили с него.

— И поет ли си? — попита Нед.

— Тази титла би трябвало да бъде запазена само за великите италианци — каза Чосър. — Аз бих бил доволен да съм творец.

Това ги накара да замълчат, а може би бяха уморени или пък не ги интересуваше. Джефри беше уморен. Очакваше да заспи веднага. Виното би трябвало да помогне, независимо дали скъпо бордо или евтино кадиско. Алан Одли и Нед Кейтън спяха на едно легло, а Джефри — сам на тясно креватче на около метър от тях. На горния етаж имаше няколко малки стаи, може би половин дузина, в които се влизаше от галерия, гледаща към залата, където се бяха нахранили. Огънят беше угаснал, но луната, наполовина пълна, промушваше пръсти през цепнатините на капаците.

Чосър не можеше да заспи. Виното не му помогна. Наблюдаваше как бялата светлина пълзи по неспокойните крайници на спътниците му като неземан прилив. От време на време Алан и Нед си шепнеха или се смееха като любовници. По-късно един от тях, вероятно Нед, започна да хърка.

Но Джефри още не можеше да заспи. Замисли се за Филипа и семейството си. Сети се за Розамонд дьо Гияк и как съдбата ги беше срещнала след повече от десет години. Мислеше за срещата си с Джон Гонт преди няколко дни и за важността на онова, което трябваше да бъде предприето; за това, че не е достоен за задачата, а после си каза, че най-лошият момент да решаваш такъв въпрос е нощем, когато не можеш да заспиш. Опипа връвта на кесията, която носеше на шията си ден и нощ. Постоянният ѝ допир до кожата му беше по-скоро заплашителен, отколкото успокояващ.

Един от спътниците му стана от леглото, но много предпазливо, не като човек, който излиза полусънен да се облекчи посред нощ. Вратата на стаята се отвори със скърцане и отново се затвори. Чосър се чудеше защо Алан, ако беше той, си дава труд да затваря вратата,

защо изобщо излиза навън, когато в ъгъла имаше нощно гърне, поставено за удобство на посетителите.

Той изчака няколко минути младежът да се върне, но не се чуваше нито звук. Джефри се изправи в леглото. Беше неспокоен. Наруга наум Гонт, че го е насадил с подобни спътници. Те трябваше да му служат за прикритие и компания, а не да го обременяват с допълнителна отговорност.

Измъкна се от леглото и тихо отиде до вратата. Оказа се, че е само притворена. Промъкна се през пролуката в галерията. Бледа лунна светлина проникваше от приземния етаж. Чосър застина в абсолютна тишина. От една от стаите вляво се чуваше някакъв шум. Беше тих, но постоянен. Не се различаваха думи, но беше явно, че са звуци, издавани от хора по недвусмислен повод. Човещина, помисли си той, и пожела на Сампсън и съпругата му приятно прекарване заедно, стига да успеят да си наместят шкембетата. Но бе принуден да промени мнението си, когато осъзна, че ханджията не е в леглото с жена си, а стои в подножието на стълбите.

Главата на Сампсън бе приведена, сякаш и той се напрягаше да чуе звуците от стаята на горния етаж. Държеше свещ, но бе закрил пламъка ѝ с длан. Отразената светлина падаше върху шкембето и главата му, която блестеше. Отначало Чосър помисли, че ханджията е с нощна шапчица, но това бе измама за окото, причинена от плешивината му. Всъщност ханджията си беше напълно облечен.

Шумът в близката стая продължаваше. Чосър се зачуди колко ли дълго Сампсън ще изчака, преди да се намеси. Защо не идеше да си легне? Или, ако смяташе да предприеме нещо, защо чакаше, когато беше явно какво става под собствения му покрив?

Внезапно Сампсън тръгна нагоре по стълбището. Движеше се доста пъргаво за фигурата си. На площадката зави наляво, после пак и се озова пред вратата на заетата стая. Така се беше съсредоточил върху това, което ставаше вътре, че не забеляза присъствието на Джефри. Чосър бе объркан. В позата на Сампсън определено не личеше възмущение, ярост или гняв, който ще избухне всеки момент. По-скоро се усещаше някакво очакване.

Джефри не разбираше поведението му. Доколкото знаеше, във „Феникс“ тази нощ имаше четирима мъже и две жени. Един от мъжете спеше или се преструваше, че спи в стаята зад него. Другите двама

стояха на площадката, заслушани в действията на четвъртия с една от двете жени. Както и да го погледнеш, ханджията имаше повод да се намеси. Би трябвало да бъде загрижен за жените от семейството си. Защо не правеше нищо? Защо просто стоеше отвън?

И изведнъж му просветна.

Ханджията изчака кратка пауза в сподавените стенания и скърцания, които се носеха от спалнята, вдигна високо свещта в лявата си ръка и протегна дясната, за да отвори вратата. Но преди да успее, Чосър се озова до него. Той протегна ръка пред шкембето на Сампсън и стисна дебелия му неокосмена китка.

— Не, мастър Сампсън.

Имаше предимството на изненадата. Сампсън едва не изпусна свещта и зяпна стреснато.

— Остави ги да се забавляват — каза Джефри.

— Дъщеря ми е вътре.

Мекият раболепен тон беше изчезнал, но ханджията говореше тихо. Чосър също не повиши глас.

— Откъде знаеш, че тя е вътре?

— Защото аз...

Сампсън млъкна, осъзнавайки, че онова, което би казал, щеше да разкрие повече, отколкото би искал. Настъпи тишина — и пред стаята, и вътре в нея. Или двойката бе приключила със заниманията си, или — по-вероятно — беше прекъсната от шепота отвън.

— Това е моят дом — каза Сампсън.

Изтръгна се от хватката на Джефри и отвори вратата. Съчетанието от светлината на свещите и луната разкри в нюанси на мръсно златно и бледо сребристо тясно легло, чиято горна част оставаше в сянка. Най-осветен беше мършавият задник на спътника на Чосър Алан Одли, разположен между чифт доста по-пълни женски бедра. Под вдигнатите колене на жената се виждаха ясно изразени трапчинки. Комбинацията от мъжка и женска плът тръпнеше под светлината на свещите като купчинка новородени кученца.

— Време е да дадеш воля на гнева си, мастър Сампсън — каза Чосър, тъй като явно никой друг нямаше намерение да се обади. Появата на Джефри на сцената беше сложила прът в колелото на драмата, която очевидно се беше разигравала често и преди.

Сампсън колебливо пристъпи напред, предхождан от шкембето си, и вдигна свещта. Одли поне има благоприличието да обърне лице в страни, така че се виждаха само черните му къдрици.

— Глупак — каза ханджията, — насилник, сатанинско изчадие!

Но думите му не прозвучаха убедително. Все едно рецитираше наизустена реплика. Главата на Одли не помръдна, но задникът му потръпна като под невидим удар с камшик.

— Е, Алисън... — каза притежателят на „Феникс“, виждайки, че няма да стигне до никъде с обидите.

И млъкна, защото свещта освети лицето на жената. Изненадата му беше толкова голяма, че той залитна напред. Тя не смееше да го погледне.

— Жено? — каза Сампсън. Сега в гласа му наистина се усещаше изненада.

Чернокъдрата глава на Алан Одли рязко се надигна. Беше явно, че и той за първи път разпознава жената, между чиито бедра се беше наместил. Осъзнаването го накара да отскочи като от допир с чумав труп. Нощницата на жената бе вдигната до гърдите, както и ризата на Алан, чийто гръден кош изглеждаше направо мършав при сравнението. Чосър забеляза, че колкото и близо да е бил спътникът му до задоволяването, състоянието на „инструмента“ му в момента показваше, че в близко бъдеще няма да го използва.

— Но аз мислех, че... — промълви ханджията.

— И аз мислех, че... — каза Одли, докато придърпваше ризата, за да прикрие получените вече публичност срамни части.

Мистрес Сампсън не каза нищо. Може би тя бе единствената от тримата, която подхождаше правилно към въпроса.

— Мастър Сампсън, излез и чуй какво ще ти кажа.

Чосър почти нежно подхвана мъжа над лакътя и го изведе от стаята. Сампсън се подчини без съпротива. Каквато и драма да бе организирал ханджията, каквото и заучено положение да бе целил, очевидно то се бе развило в неочаквана насока.

Когато двамата излязоха в галерията, Джефри каза:

— Не знам какво се обърка вътре, Сампсън, но не стана така, както го беше замислил ти.

— Какво искаш да кажеш? Заварих жена си в леглото с друг мъж. Моята съпруга!

— А очакваше да откриеш дъщеря си.

— Знам какво видях.

Чосър видя как Алан се промъква на пръсти зад гърба на ханджията и се отправя към общата им стая. Малко след това го последва жената на Сампсън, чиито бутове, колене и трапчинки бяха добре скрити под широката нощница. Тя тръгна в обратна посока, спирайки се за миг на стълбищната площадка, преди да се оттегли на долния етаж. Чосър си помисли, че е добре да продължи с атаката и да отвлече вниманието на ханджията.

— Ти смяташе, че е дъщеря ти Алисън, нали? Защото тя има навик да посещава посетителите посред нощ.

„Разбрахме се без думи“, беше казал Алан.

— Глупости.

— Точно както ти имаш навик да чакаш в подножието на стълбите действието да започне.

— Как не!

— Тогава ми обясни защо си напълно облечен и със свещ в ръка?

— Човек може да прави каквото си иска в собствения си хан.

— За да можеш да се промъкнеш тук, да изненадаш двойката и да изиграеш разгневения баща. Дъщеря ти е примамката. Господата са ястреби, привлечени от яркото ѝ оперение. Говори каквото искаш, мастър Сампсън, но това е истината.

— Аз съм търпелив човек — каза Сампсън.

— Прекалено търпелив, като се има предвид как те предизвикват. По колко им измъкваш? Какво ти предлагат, за да избегнат усложненията? Особено когато бързат да заминат за Дувър на другия ден и биха си платили, за да избегнат неприятностите? Затова любопитстваше какви са намеренията ни за утре, нали?

Сампсън въздъхна. Звукът напомняше излизане на въздух от пробит мях.

— Не съм виновен, че не мога да удържа дъщеря си. Макар че веднъж дори я набих.

— Явно не можеш да удържиш и жена си. Тя е заела мястото на дъщеря ви и е скочила в леглото при друг мъж, без да знаеш. Очевидно си рогоносец.

Ханджията не отговори.

— Рогоносец по уговорка, мастър Сампсън! Сводник, който отваря вратата на собствената си спалня!

Отново не последва отговор.

— Ще приема това за отричане. Значи не си рогоносец по уговорка, а просто по грешка.

— Да, да, по грешка. Жена ми скоро ще разбере каква грешка е направила. Ще я науча аз.

— Законът не се интересува от вашите отношения, стига да не пречат на останалите. Или пък ти си сводник, а хан „Феникс“ е бардак. Ако случаят е такъв, това не е грешка и законът ще се намеси. Помисли върху това тази нощ, мастър Сампсън.

Ханджията се отдалечи, придружен от трепкащия пламък на свещта, а Чосър се върна в стаята си. Алан Одли спеше засрамено или поне се преструваше, че спи. Обаче сега безследно изчезна неговия светлокос приятел. Вероятно докато те са изяснявали отношенията си със стопанина, Нед незабелязано се е промъкнал в нечия спалня. От другата част на хотела се чува стъпки и гласове — мъжки и женски.

Майко божия, помисли Джефри, ако и този е попаднал в разпра, няма да го измъквам. Дано стопанина на хотела го завари с някоя от своите жени и да му отреже топките, ако се добере до тях. Даже и да превърне Кейтън в евнух, няма и пръста си да помръдна за спасяването на мъжкото му достойнство. Ядът на Джефри към ханджията беше нищо в сравнение дълбокото възмущение, което предизвика у него поведението на спътника му. Даже този жребец да преспи и с двете жени, аз какво — други грижи нямам ли си? Макар че да се окажеш между госпожа Сампсън и дъщеря ѝ Алисън — все едно между воденични камъни да попаднеш. Джефри Чосър не без удоволствие си представи как мелничните камъни раздробяват Нед Кейтън и бавно го смилат на брашно. С тази мисъл в главата трябва да е заспал.

Както Чосър обеща на ханджията, на следващата сутрин призори те тръгнаха на път. Когато се разплащаше, Сампсън нито думичка не промълви за снощните събития. Нито жена му, нито дъщеря му не даваха признаци за присъствие. Окото на дебелака беше разкрасено от синка, която напомни на Джефри за шума, който чу преди да заспи. Изглежда ханджията е поучавал жена си да не греши, но урокът е завършил с непредвидено последствие.

Алан Одли се чувстваше неудобно — толкова, колкото може да се почувства мъж, когото са заварили с гол задник. За разлика от него Нед Кейтън беше оживен и весел, като пролетна птичка. Той явно се наслаждаваше на конфузното положение в което беше изпаднал спътника му и през целия път недвусмислено намекуваше за успешната си среща с Алисън — „младичката, а не тази старица, разбира се за тебе е ясно по какво се отличават. Но младите са взискателни, не лягат с първия срещнат.“ Любовната среща на Нед явно се е състояла на друго място във „Феникс“, встрани от сцената на вече упоменатите събития.

Чосър много, много не вярваше в тези приказки, пък и не беше го особено грижа за тях. Алан също не желаше да повярва и накрая в яда си заповяда на Кейтън да млъкне. Градът остана далече назад. Скоро и крепостните стени на Кентърбъри се скриха от погледа. Денят се очертаваше да бъде чудесен. В небето плуваха леки пухкави облачета. Пътешественици по пътя имаше немало, но Чосър не забеляза нито един от тези, които запомни от вчерашния ден.

Решиха да не ходят на поклонение в гробницата на свети Томас в катедралната църква. Времето ги натискаше. Чосър се закле, че непременно ще отиде там на връщане. Веднъж вече беше посещавал храма на светеца преди своето първо пътешествие във Франция — на деветнадесет години. Тогава им предстоеше военен поход. Монахът, който показваше гробницата на групата поклонници, в основната си част отбили се по време на похода войници, отначало го заведе до олтара и с гордост показва следите от кръвта на мъченика, която все още личеше по каменните плочи. Кръвта се стори на Чосър прясна, трудно беше да повярва, че е на двеста години. Дойде му на ум, че тя може наистина да е прясна, че може от време на време да я подновяват, така както търговците със сергии на Мърсърс Лейн край храма по чудесен начин подновяваха мощите и реликвите всеки път, щом почнеха да им падат приходите.

Самата гробница, тържествена и изразителна, беше покрита със скъпоценности, както дъното на кораба с раковини. Преди десет години Джефри направи пожертвование и след това на колене помоли светеца да се върне жив и здрав от Франция. Той страстно желаше да участва в сражения, но не беше буйна глава като някои свои другари, и не мислеше да се впуска в битка просто така. Дълго след това го

мъчеха мисли за това, че в сраженията се пролива истинска кръв, а не тази, която се подновява на пода с четка и боя. След известно време му разрешиха да се върне в къщи. Ах, ако всичко ставаше по нашите желания... Свети Томас честно изпълни своята част от сделката. Завръщането му бе закъсняло заради пленничество, но най-накрая беше освободен срещу скромната сума от шестнадесет лири. Сега сигурно би струвал повече.

— Какво?

Алан Одли бе казал нещо.

— Разправи ли се справедливо с нашия мастър Сампсън по въпроса с виното, което беше испанско, а не френско?

— Имаш предвид дали съм му платил по-малко?

— Да.

— Не, дори му дадох нещо отгоре.

— Не те разбирам, мастър Чосър. Той заслужаваше да му натриеш носа.

— Можеше да ни създаде проблеми заради снощи, но не го направи.

— От това, което чух, ми се стори, че ти се каниш да му създадеш проблеми.

Значи Алан беше подслушал шепота им в галерията.

— По-загрижен бях да ти спестя неприятностите.

— Всички бяхме жертви на измама — каза Нед весело. — Пробутаха ни фалшива стока, независимо дали вино или жени. Испанско вино вместо бордо, съпруга вместо дъщеря. Алан, приятелю, кажи ми, и тя ли на киселяваше като виното? Моята беше добра.

Алан Одли обърна коня си, за да препусне към Нед Кейтън, но размисли. Успя да възприеме смешната страна на историята и се разсмя.

— Честно казано — каза Джефри — от това би излязло добра комедия. По-добре да го приемаме в тази светлина, като малко развлечение преди начинанието ни.

— Радвам се, че мастър Чосър не е дребнав — каза Нед.

След това част от неловкостта между тях се изпари и те продължиха да яздят, като спряха за малко по обяд, за да си починат и напоят конете и да се подкрепят с хляба и сиренето, които бяха купили, преди да излязат от Кентърбъри. Най-накрая, когато слънцето започна

да се спуска вдясно от тях, излязоха от обраслата с редки дървета долина и видяха — отвъд зеленината на храстите и белия път, който се виеше през нея — далечната синева на морето, осеяна с платна на кораби, които бързаха да акостират в Дувър, преди да мръкне. При ясно време оттук се виждаше Кале, но сега отсрещният бряг беше обвит в мъгла, непроницаема като бъдещето.

3.

Мъжът стоеше пред останките от градската порта на пътя откъм Кентърбъри. Тя вече не съществуваше, а стените бяха разрушени, сякаш големият замък на отсрещния хълм бе премахнал нуждата от допълнителна отбрана. Смяташе, че пътниците ще пристигнат оттук. Можеха да прекосят моста малко по-нагоре и да стигнат до другата част на града на източния бряг на реката. Но нито един уважаващ себе си пътник не би избрал да се подслони там. Това бе рибарско селище, затънало в изхвърлени рибни вътрешности и кукички. Вонята стигаше чак до западния бряг, когато вятърът подухнеше натам. Ако Джефри Чосър искаше да привлече вниманието към себе си и малката си група, най-сигурният начин за това беше да потърси подслон на източния бряг на Дауър. Там те щяха да се открояват като шуки сред дребна риба с хубавите си дрехи и арогантни гласове на лондончани. Е, не самият Чосър може би, но поне Одли и Кейтън.

Той беше забелязал предпазливия избор, който направи Чосър предишната вечер в Кентърбъри. Бе наблюдавал отдалеч как тримата мъже влязоха в хана „Феникс“. Видя как Чосър се оглежда с привидното безразличие, така характерно за него. После изчака, докато и тримата влязоха вътре, за да си намери стая в едно също тъй необещаващо заведение на същата улица. Това нямаше значение. Не го интересуваше къде ще спи. Плати на ханджията предварително и на зазоряване препусна към Дувър.

Най-безопасният начин да следиш някого е да се движиш малко пред него, винаги готов да спреш или да завиеш, когато го направи той. Рискът за мъжа беше, че той бе изпреварил толкова плячката си, че можеше да я изгуби. След като пристигна в Дувър, му остана време да продаде коня, купен в Лондон за пътуването. Не носеше нищо със себе си, освен сивата торба, която понякога затъкваше в колана си, а друг път премятеше през рамо. И ето го, в сянката на градските стени на Дувър, очакваше тримата да се появят.

Наоколо имаше и други хора, обичайната измет, която се навърташе около подстъпите на всеки град. Мъже и жени, дори деца, които предлагаха услугите си, просеха или просто наблюдаваха кой си тръгва и кой пристига. Но никой не се приближи към него. Той знаеше как да обезкуражава вниманието им — усмихваше се. В началото усмивката му беше приятна, но постепенно ставаше подигравателна. Оголените кучешки зъби му придаваха вид на череп.

Той задържа поглед върху пътя, който се виеше към града. Беше късен следобед — времето, когато пътниците трябваше да стигнат целта и да потърсят място за пренощуване. Трябваше да разбере къде ще отседнат, за да ги проследи до пристанището на следващата утрин. Много кораби пътуваха оттук до Франция всеки ден, стига времето и вятърът да го позволяваха и за малката групичка на Чосър щеше да бъде лесно да се качи незабелязано на борда на някой от тях. А той не можеше да си позволи да изгуби от поглед плячката си.

Ако тримата стигнеха до Дувър тази вечер, нямаше защо да не отплават на другия ден. Морето блестеше спокойно под следобедното слънце. Мъжът с вълчата усмивка погледна към другия бряг на реката. Над порутеното рибарско селище се издигаше големият замък, далеч от слузта и мръсотията. Той отново погледна към пътя. Много хора пътуваха по него, пеша, на коне и в каруци, но нямаше и следа от онези, които очакваше. Чудеше се дали не е сгрешил. Може би Чосър беше решил да пренощува някъде между Кентърбъри и Дувър. Макар че не бе вероятно, тъй като времето беше хубаво, а по пътя нямаше много хора. Пък и мисията на Чосър беше спешна.

Почувства, че някой го дърпа за ръкава и погледна надолу. Една старица протягаше ръка и мърмореше нещо. Беше сляпа. Бе го открила инстинктивно, или може би някой я беше упътил към него. До празната порта стоеше група парцаливи просяци. Той отблъсна ръката ѝ, но тя упорстваше и отново посегна към него. Би се усмихнал с вълчата си усмивка, но нямаше смисъл, защото беше сляпа.

— Какво има? — попита я, макар да знаеше.

— Милостиня...

Думата се отвори след иначе неразбираемото ѝ бърборене.

С ъгълчето на окото си мъжът видя трима ездачи да се появяват на хълма над града. Почти сигурно беше, че са онези, които търсеше. Той се наведе към косматото ухо на старицата.

— Ако не ме оставиш на мира веднага, ще ти счупя китката. Ето така.

Той обви с пръсти китката ѝ и я стисна. Можеше да я счупи с едно движение. Приличаше на суха вейка. Тя се опита да изтръгне ръката ѝ.

— А може би трябва да я счупя при всички случаи, за да те науча да не тормозиш почтените хора.

Още докато го казваше, беше отместил поглед. Да, те бяха — Чосър, Одли и Кейтън. Разпозна ярките им връхни дрехи, докато се спускаха в лек галоп по последния склон преди града. Той още веднъж изви китката на жената, преди да я освободи. Тя се отдръпна, без да пророни и звук, само устата ѝ се изкриви от болка. Зад нея имаше кон и каруца, но тя ги избягна инстинктивно, втренчила невиждащите си очи неотклонно в лицето му. Но мъжът не се интересувахе от старата просякиня. Наблюдаваше тримата мъже, които приближаваха портата. Те забавиха ход, за да заобиколят каруцата и Джефри Чосър, който ги водеше, се обърна към мъжа, който сега се бе навел към земята, сякаш търсеше нещо, което бе изгубил.

Докато Чосър и младежите минаваха покрай него, той вдигна поглед към тях, както клечеше. Очите на Чосър го огледаха безгрижно. Чосър приличаше точно на това, което беше — или поне така си помисли мъжът с вълчата усмивка — на държавен служител, който прекарва повечето си време седнал и чете ръкописи на лошо осветление. Приятното му лице вече бе леко закръглено. От него сякаш лъхаше и леко самодоволство. Мъжът се поотърси презрително.

Престори се, че вади нещо от калта и се изправи, докато тримата ездачи се отдалечаваха през портата. Бързо премина през групичката просяци и безделници. Ездачите завиха наляво. Беше лесно да ги следва. Ярките дрехи на Кейтън и Одли изпъкваха сред тълпата. Чосър бе облечен в по-убити цветове. В късния следобед улиците на града бяха препълнени и конниците се движеха бавно.

Недалеч от пристанището се издигаше голяма сграда, напомняща на манастир, в чийто ограден с каменни стени двор имаше конюшни, овощни градини, където цветовете на дърветата бяха опадали и (съдейки по миризмата) пивоварна. Чосър и спътниците му влязоха в двора. Мъжът нямаше нужда да види двете облечени в черно фигури

вътре, за да разбере, че сградата има някакво религиозно предназначение.

Наблюдаваше как ездачите слизат от конете и се разкършват. Конярче с мазна коса забърза към тях, за да им помогне да свалят дисагите. Чосър му каза две-три думи, после му подаде нещо, явно пари, ако се съди по това как конярчето ги грабна и кимна няколко пъти. Мъжът изчака тримата пътници да влязат в сградата и момчето да отведе конете им. Изчака още малко и затъкна сивата торба в колана си. После влезе в двора, избирайки момент, когато беше празен. Срещна момчето с мазната коса, което се връщаше от конюшната. То бързаше, свело очи към земята. Мъжът застана на пътя му и го принуди да спре.

— Как се казва това място, приятелю?

Конярчето погледна към мъжа, зад чийто гръб беше слънцето.

— Кой се интересува?

— Аз.

Нещо в гласа или външността на мъжа възпря на момчето да повтори въпроса си. Вместо това то каза.

— Това е „Света Богородица“. *Maison Dieu*^[1].

То произнесе *Dieu* „дий“, но мъжът го разбра. Това беше странноприемница, държана от монаси, предлагаща подслон на пътници и хора, изпаднали в нужда (което често беше едно и също), нещо средно между манастир и хан.

— На кой орден? — усмихна се мъжът.

— На Братството на светия кръст, сър.

— Кой преспива тук?

— Всякакви. Войници, моряци. Поклонници, дошли отвъд морето.

Конярчето посочи с палец през рамо към Франция. Поклонниците спираха тук на път към гробницата на свети Томас в Кентърбъри.

— Интересуват ме хората, които пристигнаха последни — каза мъжът. — Онези, чиито коне току-що закара в конюшната.

— Така ли, сър?

— Да. Как се казваш?

— Питър.

— Можеш ли да четеш, Питър?

Изненадано от въпроса, момчето поклати отрицателно глава. Мъжът извади изпод наметката си парче пергамент и посочи към оловния печат в края му.

— Независимо дали можеш да четеш или не, имаш очи. Виж това. То означава, че ме праща кралят.

Момчето шумно преглътна, но нищо не каза. Мъжът с лице на мъртвешка глава осъзнаваше колко уязвимо е положението му на двора пред главната сграда. Всеки момент някой от облечените в черно братя можеше да се появи и да започне да разпитва. Той отново прибра документа.

— И той ме праща по тайна работа. Но тук сме твърде на открито, за да говорим за това.

Той хвана момчето над лакътя и го поведе към конюшните, които се намираха встрани зад странноприемницата. Момчето се подчини без възражения. Двамата влязоха в сравнително усамотената конюшня. Откъм яслите се чуваше тихо сумтене и хрупане, въздухът беше приятно затоплен и наситен с миризмата на оборски тор. Най-после момчето намери сили да проговори.

— Какво искаш от нас?

— Нищо не искам. Трябва да сте благодарни, че съм тук. Предпазвам ви от нещастие — каза мъжът. Усмихна се леко — наполовина успокоително, наполовина заплашително. — Хората, които току-що пристигнаха, са шпиони на френския крал. Знаеш ли кой е френският крал?

Момчето поклати глава отрицателно.

— Нарича се Шарл и тези хора са негови шпиони. Връщат се във Франция.

За миг момчето застина нерешително в полумрака на конюшната, после каза:

— Трябва да уведоим брат Джеймс. Той ще знае какво да направи.

Ръката на мъжа се стрелна към рамото му, макар че конярчето не бе помръднало.

— Няма да направим нищо подобно, Питър. Никой не бива да знае. Това е важна държавна работа, в която твоите свещеници и монаси нямат право да се месят. Разбираш ли ме?

Момчето разтърси глава, преди да реши, че ще е безопасно да кимне утвърдително. Мъжът, който стоеше близо до него, долови как неудобството му се превръща в страх.

— Покажи ми конете им — каза той.

Конярчето махна към единия край на помещението.

— Казах, покажи ми ги.

Мъжът все още държеше Питър за ръката. Преди да я пусне, той я стисна силно, не много, но достатъчно, за да го заболи. Питър тръгна към далечния край на сградата. Три коня бяха вързани там един до друг. Той прецени, че наистина бяха онези, с които Чосър и спътниците му бяха тръгнали от Лондон.

— Какво ти поръча по-възрастният мъж? Даде ти пари, трябва да ти е поръчал нещо.

— Да се грижа за конете.

— За колко време.

— Месец-два, може би и по-дълго, докато се върне. Ако той и приятелите му не се върнат до три месеца, можем да продадем конете, но парите трябва да отидат за „Света Богородица“. Или да запазим конете, така ми каза. Както предпочетем. Каза, че ще уведоми и брат Джеймс.

— А нещо друго?

— Само че животът му е в Божиите ръце.

— Съвсем прав е — каза мъжът.

— Но ако е френски шпионин, сър, той няма да се върне, нали? Защо тогава каза обратното?

Момчето беше по-умно, отколкото изглеждаше.

— За да те заблуди, че той и приятелите му са обикновени пътници.

Но съмнението не изчезна напълно от лицето на Питър. Мъжът вече съжаляваше, че се е обърнал към него. Може би щеше да се наложи по-нататък да му види сметката. Откъм *Maison Dieu* се чу камбанен звън.

— Къде спиш нощем, Питър?

— При конете, сър, къде другаде!

Конярчето вдигна поглед към една платформа, закрепена за стената. Беше тясна почти колкото корниз, сякаш предназначена за нощуване на птици. Съдейки по мръсната слама, която се подаваше от

ръба, момчето споделяше постелята на конете. На платформата беше подпряна разнебитена стълба.

— Защо там горе?

— За да мога да наблюдавам всичко, сър.

— Има ли достатъчно място за двама?

— Мога да спя и в някоя ясла — каза момчето бързо.

— Разбира се, че можеш — каза мъжът. — Но първо искам да ми донесеш храна и нещо за пиене. Но не от вашия килер. Не искам някой да се чуди защо вземаш повече храна. Иди до най-близката кръчма и ми купи хляб, сирене и пиво. И не привличай вниманието. Вземи.

Той му подаде няколко монети от половин пени.

— Ще получиш още, когато донесеш това, за което те пращам. И, Питър, нито дума на никого. Помни, това е кралска работа.

Този път той хвана момчето за рамото и го стисна здраво. Питър изхвърча от конюшната. За миг мъжът остана загледан след него. Канеше се да го последва, за да се увери, че няма да влезе в главната сграда и да съобщи за него или за „шпионите“, но размисли. После, стиснал сивата си торба, се покатери по стълбата до малката платформа. Няколко мръсни парчета плат бяха проснати върху сламата, която служеше за постеля, но други следи от човешко присъствие нямаше. Той легна по гръб и се загледа в грубо издяланите греди над главата си. Ранният вечерен здрач проникваше през пролуките между гредоредата. Въздухът беше изпълнен с прах. Пръхтенето и тропотът на конете бяха стихнали. Ако човек се опънеше или се обърнеше небрежно на тясната платформа, рискуваше да падне от четири-пет метра на земята. Но това не притесняваше мъжа с лице на мъртвешка глава. Беше спал и на по-неудобни, и на по-опасни места.

Сигурно беше задрямал — заради ранното тръгване сутринта и дългата езда — защото внезапно усети, че някой го бутна по рамото. Докосването беше леко, но въпреки това, още неотворил очи, ръката му рязко посегна към камата и той опря острието в шията на момчето, преди дори да се е събудил напълно. Главата и раменете на Питър се подаваха над платформата. Момчето с мазната коса се крепеше на стълбата, държейки в една ръка храната, а в другата — глинено шише. То неволно залитна назад и едва не падна, но мъжът беше по-бърз и го хвана за рамото със свободната си ръка.

После остави оръжието и освободи Питър от товара му. Сложи хляба и шишето на място, където нямаше слама. Беше гладен и жаден, но не докосна храната и питието.

— Сиренето беше свършило — каза момчето.

Мъжът премълча. По отслабналата светлина през пролуките в покрива, бе разбрал, че е минало доста време, откакто Питър беше тръгнал да изпълни нарежданията му.

— Защо се забави толкова?

Питър още стърчеше на стълбата, гледайки човека, който се бе разположил на мястото му за спане. Поколеба се леко, преди да отговори.

— Брат Джеймс ме спря.

— Кога?

— Ей сега, когато се връщам.

— Защо?

— Пита ме как са конете. Два от тях може да са болни. Урината им е прозрачна, а тази на здрав кон трябва да е жълта... или белезникава, но непрозрачна, ама не и много тъмна, защото ако е прозрачна, това значи...

Мъжът с вълчата усмивка рязко го прекъсна с жест. Видът на конската пикня и неговото значение не го интересуваха. Момчето говореше прекалено бързо. Дали защото темата за конските болести му беше позната, или се опитваше да отвлече вниманието на мъжа от нещо друго? През цялото време „мъртвешката глава“ се ослушваше за звуци, нетипични за конюшните, но не дочу нищо подозрително.

— Каза ли ти нещо друго този твой брат Джеймс? Попита ли защо излизаш? Ти каза ли му нещо?

Питър отново се поколеба, преди да поклати глава отрицателно. Не биваше да го прави, защото това подсказваше, че може би лъже. Мъжът потръпна и се изправи, провесвайки крака от платформата. Заби камата в хляба и го повдигна. Отчупи комат от него и го поднесе на момчето, като същевременно кимна, показвайки му, че може да се качи при него на платформата.

Коняръчето се поколеба за миг, но после се реши и седна до мъжа. Изглеждаше по-спокойно. Наведе се над комата хляб и отхапа от него. Дългата коса се отметна от врата му и въпреки слабата светлина,

мъжът видя леките изпъкналости, които очертаваха горния край на гръбнака му.

— Каза, че ще ми дадеш още пари, когато ти донеса храната — каза Питър, дъвчейки.

— Така си е — отвърна мъжът.

Протегна ръка към кесията си и, без да гледа, извади още шепа пенита, които изсипа в свободната ръка на момчето. Дланта се разтвори напълно и после се затвори поглъщайки монетите. Момчето тихо се засмя и каза:

— Съжалявам, че нямаше сирене.

— Няма значение — отвърна мъжът. — Това е достатъчно.

Той взе шишето и извади тапата със зъби. Отметна глава и отпи. Когато преполови съдържанието, я остави и се заслуша в шумовете от конюшната. Не чу нищо необичайно. Момчето проговори.

— Какво каза?

— Хубав ли е ейлът?

— И по-лош съм пил.

— Може ли да видя още веднъж пергаментата с печата?

— Защо?

— Като си помислиш, печатът на краля. Не съм го виждал досега.

— Не е толкова трудно да видиш и самия крал.

— Виждал си краля?

— Ти как мислиш?

— Но кралицата е мъртва, нали?

— Така е — каза мъжът. — Кралица Филипа умря миналата година.

— Нима кралиците умират? — попита момчето. — Дай да видя пак печата.

— Първо пийни — каза мъжът и му подаде шишето.

Изчака, докато Питър отпи с отметната глава, забравил за всичко друго. Протегна бързо ръка със стегнати пръсти и удари силно момчето по открития гръклян. Шишето излетя от ръката му и се строши далеч от погледа му. От устата му шурна ейл, примесен с парчета хляб. Ръцете му се отпуснаха и монетите, които държеше в една от тях, се разпиляха в мрака. Мъжът го бутна почти деликатно, тялото му падна от платформата и се приземи с трясък.

Мъжът погледна надолу. Питър лежеше неподвижно, главата му беше под ъгъл, който подсказваше, че едва ли някога вече ще помръдне със собствени усилия. Мъжът слезе по стълбата, скачайки, преди да е достигнал последното стъпало. Наведе се над тялото на конярчето и потърси признаци на живот. Нямаше такива. Канеше се да издърпа тялото встрани, но осъзна, че ще остави следи в праха и сламата на пода, затова го вдигна. Питър беше изненадващо лек и още много топъл. Главата му се люлееше. Предницата на туниката му беше изцапана с ейл и влажни трохи хляб.

По-рано мъжът беше забелязал, че няколко от конските ясли бяха празни. Възнамеряваше да остави тялото на момчето в една от тях за през нощта, в случай, че някой дойде да оглежда, докато той спи на неговото място. Докато носеше трупа, конете душеха и мърдаха неспокойно, сякаш усещаха, че нещо не е наред. Мъжът откри една от свободните ясли, сложи тялото на земята и го затрупа със слама. Вътре вече беше почти съвсем тъмно.

Точно се изправяше, все още докосвайки с ръка топлото тяло, когато чу приближаващи стъпки. Залегна бързо в яслата. Стъпките спряха на входа на конюшните.

— Питър!

Последва пауза, после гласът се обади по-отблизо.

— Питър! Момче! Там ли си? Спиш ли?

Беше някой от странноприемницата, който знаеше, че Питър спи на платформата в конюшните.

— Къде е човекът, който те разпитвал? Къде е?

„На няколко метра от теб“, помисли си мъжът с лице като череп, клекнал в яслата с тялото на момчето. Ако посетителят започнеше да претърсва, ще трябваше да се справи и с него.

Последва стържещ звук, а после друг шум — сякаш нещо беше ударило в тавана в края на яслите. Конете отново се разшаваха. Мъжът разбра, че новодошлият — брат Джеймс? — се опитваше да привлече вниманието на Питър, хвърляйки камък или буца кал към платформата му. Не можеше да види монаха, но си го представяше дебел и ленив, твърде дебел и ленив, за да се качи по стълбата и да види сам дали мястото на момчето е заето. Когато не получи отговор, новодошлият каза: „Имаш късмет, че брат Стивън не знае, че те няма на поста ти. Щеше да ти даде да се разбереш.“

После стъпките се отдалечиха. Мъжът изчака още няколко минути, преди да се измъкне от яслата и да се върне в другия край на конюшната, където се покачи по стълбата и отново се просна върху сламата и парцалите, служили за постеля на Питър.

Не му тежеше на съвестта, че беше убил момчето, тъй като то не го беше послушало и бе разговаряло за него с брат Джеймс. Така бе предположил от колебанията преди отговорите му и думите на монаха преди малко го бяха потвърдили. В известен смисъл смъртта на момчето му беше спестила нуждата да се разправи с монаха, тъй като ако брат Джеймс се беше появил малко по-рано, докато говореше с Питър, щеше да се наложи да отговаря на някои неудобни въпроси за френските шпиони и кралските дела. Допускаше, че момчето бе искало да получи още няколко монети от половин пени, преди някой от Братството на Светия кръст да се появи и да го освободи от отговорността за странника. Подозираше и че молбата на Питър да види документа с печата беше опит да отвлече вниманието на мъжа, докато дойде помощ.

Мъжът отново седна и извади документа изпод наметката си. Разчисти сламата и боклука в едно кътче и пригладя пергаментата, колкото можеше в мрака. Опипа печата с пръсти. Документът и оловният печат в края струваха за него колкото теглото си в злато. Изображението — рицар на кон, изобразен в профил — не беше копие на кралския печат. Би било много опасно да го намерят у него. Всъщност мъжът винаги гледаше да избягва да твърди, че това е кралският печат, но да кажеш, че пътуваш по кралска работа, беше нещо съвсем друго. Ако някой решеше, че това е кралският печат, това си беше негова работа...

Пергаментът и печатът минаваха за истински, когато го покажеше на неграмотни като конярчето. Почеркът върху пергаментата беше впечатляващ, тъй като беше на обучен писар — в стил, използван често за правни и административни цели. Освен това думите бяха на латински, още една преграда пред невежите и неграмотните. Мъжът също не беше сигурен какво гласят, но нямаше намерение да ги показва на някого, който щеше да ги разбере.

Той нави документа и го върна под дрехата си. Несъмнено щеше да му послужи пак. Отново полегна. Последните искри светлина изчезваха от небето с последен проблясък през цепнатините и дупките

в дървения покрив. Отдолу се чу шумолене и нещо, което прозвуча като дишане. За миг мъжът си помисли, че брат Джеймс се е върнал, може би с други. Може би през цялото време беше подозирал, че нещо не е наред и нарочно се беше оттеглил. Или пък момчето не беше мъртво и в момента изпълзяваше от сламата. А може би бе възкръснало като Лазар. Веднъж мъжът беше гледал пиеса за него и си беше помислил, че ако хората започват да възкръсват, работата му вече няма да е сигурна. Но дълбоко в себе си беше сигурен, че момчето е мъртво, както бе сигурен и че идва нощ, затова след миг овладя страха си и повече не чу дишането.

Спа добре и скоро след зазоряване слезе от платформата. Въздухът беше хладен. Измъкна тялото на конярчето от яслата и го отнесе до подножието на стълбата. Сложи го приблизително там, където беше лежало предишната вечер. Но за разлика от тогава, сега то беше студено и тежко като глина. Най-накрая мъжът се изкачи малко по стълбата и с ножа си накълца двете най-горни пречки, докато можа без усилие да ги счупи с удар на лакътя. На пръв поглед всеки би помислил, че са се счупили под тежестта на Питър и момчето е паднало и се е пребило, а вкочаненото и студено тяло щеше да сочи, че това е станало по някое време миналата нощ.

После мъжът с вълчата усмивка се измъкна от конюшната. Тъй като странноприемницата се държеше от монаси, хората вече се събуждаха и камбаната беше ударила за утринна служба. Той искаше да се увери, че дворът пред главната сграда е празен, преди да излезе през портата. Зазоряваше и небето бе осеяно с розови облаци. Наблизо се виждаше могила, обрасла с дървета и храсти. Мъжът бързо се мушна в горичката. Оттам можеше да наблюдава входа на *Maison Dieu*, без самият той да бъде видян. Не очакваше Чосър и спътниците му да се появят още известно време, но не искаше да рискува, ако решат да тръгнат рано за Франция. Беше запазил малко от хляба, донесен от момчето предишния ден, и докато чакаше, отхапваше малки хапки от него.

[1] Божи дом (фр.) — Б.пр. ↑

4.

Докато корабът си проправяше път през водата, хората на палубата се вкопчваха във всичко, което им беше под ръка. Заобленият нос се спускаше като чук върху вълните. Пътниците залитаха, заливани от пръските и пронизвани от вятъра. Парцалив платнен навес беше опънат на халки, за да ги предпазва от лошото време, но той не вършеше много работа. Все пак, да бъдеш на открито между въжетата, кожените ведра и останалия безпорядък на палубата, беше по-добре, отколкото да си затворен в някоя от подобните на тъмници каюти.

Джефри Чосър забеляза, че Нед Кейтън и Алан Одли се опитват да се държат смело, но явно за първи път излизаха в открито море. Бяха извадили късмет с попутния вятър и корабът им „Сейнт Томас“ — Чосър се надяваше името да е добра поличба — тръгна рано от Дувър. Ако вятърът не се променеше и избегнеха пиратите, бурите и някои приумици на провидението, трябваше да стигнат в Кале до края на деня. Буря едва ли можеше да се очаква, а пиратите обикновено действаха по на запад в открито море. Оставаха само приумиците на провидението.

Вместо да мисли за опасностите, над които нямаше власт, Чосър наблюдаваше спътниците си. Не се безпокоеше, че Одли или Кейтън ще направят нещо глупаво като в хана „Феникс“ в Кентърбъри. На кораба възможностите бяха ограничени, особено ако не се чувстваш много сигурен в краката или стомаха си. Но инстинктивно беше огледал набързо трите дузини пътници, които бяха на палубата. И беше забравил за повечето от тях.

Неколцина бяха английски служители в Кале, прецени той — цивилни, които живееха в крепостта и работеха в митницата или изкупуваха вълна. По лицата им си личеше, че бяха на държавна служба — израженията им бяха сухи, малко надменни — и се държаха настрана от останалите. Имаше малка група войници, които пътуваха към крепостния гарнизон, който трябваше да се подсили, предвид положението. Носеха се слухове за война. Французите вдигаха врява за

тъй наречената английска „окупация“ на Кале, макар че врявата може би трябваше да отвлече вниманието от онова, което ставаше по на юг, в Аквитания. Но опасността от война явно не беше разколебала пътниците. Имаше и две жени, които разговаряха с моряците и чиито жълти и червени рокли не бяха много подходящи за това ветровито пътуване. Чосър предположи, че се надяват да си намерят по-добри клиенти на другия бряг, но още оттук се бяха хванали на работа. По-възрастната си играеше с кинжала, който висеше на врата на капитана. Той беше промушил брадатото си лице между двете жени. Имаше огромна уста — като на кит, помисли си Чосър — и сякаш искаше да погълне двете жени цели, както китът бе погълнал Йона.

Но Чосър се интересуваеше само от онези, които се бяха качили последни. Няколко кораба заминаваха за Франция почти по едно и също време, за да се възползват от хубавата утрин и благоприятния вятър. За Чосър, който не разбираше от кораби, изборът на един от тях беше чисто импулсивен. Всъщност той се бе насочил към „Кристофър“, голям търговски кораб, преди внезапно да се отклони към по-малкия „Сейнт Томас“, закотвен на петдесет метра от него. Алан Одли не каза нищо, но Нед Кейтън го попита на какво си играе, ядосан, че трябва да носи багажа си по-надалеч. Какво му имало на първия кораб, всеки можел да види, че е по-здрав и солиден. Чосър не му беше отговорил, зает да наблюдава дали някой друг рязко се отклонява към „Сейнт Томас“ като тях. Но на кея, вече отрупан с бурета и бали вълна, имаше прекалено много хора — пътници, работници от пристанището, моряци, рибари и зяпачи — за да бъде сигурен, че никой не ги следи.

През последните няколко дни, макар че не общуваха с никого, подозренията на Чосър, че някой ги следи, се усилваха. Това усещане беше особено силно вечерта, когато пристигнаха в Кентърбъри и само лудориите на спътниците му го бяха изместили от ума му. Докато яздеха към Дувър на другия ден, чувството беше изчезнало и той, малко или много, беше забравил за него, докато не отидоха на пристанището... Тогава отново беше почувствал тревога, макар че край портата се навъртаха само обичайните просяци и нехранимайковци. Тя не го напусна и когато влязоха в предния двор на *Maison Dieu*, и през цялата вечер след това.

А на излизане оттам при първите лъчи на слънцето Чосър беше усетил почти осезаемо, че ги наблюдават. И други пътници потегляха по същото време. Край конюшните настъпи някакво раздвижване и той дочу, че е станала злополука — някой паднал от стълба. Няколко облечени в черни раса монаси от ордена тичаха нататък. Но Чосър и спътниците му нямаше с какво да помогнат — а и опитът го беше научил, че събралата се тълпа в тези случаи само влошава положението — затова побързаха да излязат през портата.

В тази ясна майска утрин по улиците вече се виждаха ранобудни граждани. На известно разстояние от портата, върху малка могила, растяха няколко дръвчета, почти напълно разлистени, които хвърляха шарена сянка. Ако някой искаше да наблюдава пристигащите и заминаващите от странноприемницата, би избрал точно това място, помисли си Чосър. И дали защото си го помисли, или защото между дърветата наистина имаше някой, който ги наблюдаваше, той почувства как косата на тила му настръхва. Но удържа на порива си и не се обърна назад.

Това беше причината да промени в последния момент избора на кораб и да се интересува особено от пътниците, които се бяха качили на борда, след като се беше спазарил за цената с брадатия капитан, който имаше уста на кит. Първо се появиха половин дузина поклонници. Последва ги шкембест, задъхан търговец — Чосър разбра с какво се занимава, защото чу, че се опитва да завърже разговор с държавните чиновници, когато дишането му се успокои — превозваше товар кожи към Кале.

Имаше и монах от ордена на Светия кръст, същият, в чиято странноприемница бяха преспали. Чосър се чудеше какво прави той на „Сейнт Томас“. Беше му хрумнало да го разпита за човека, паднал от стълбата. Кой е бил? Жив ли е? Зле ли е пострадал? Но монахът се беше вгълбил в някаква благочестива книга, облегнат на палубата, и изглеждаше като човек, който не би желал да бъде обезпокояван, и би предпочел да се върне обратно в манастира. Казват, че монах извън манастира е като риба на сухо. Ако това беше вярно, тези дни много повече риби пляскаха на сушата, отколкото плуваха в морето. Може би братята от ордена на Светия кръст имаха манастир и в Кале.

Освен тези набиващи се на очи пътници имаше още трима-четирима, които той не можеше да прецени.

Разбира се, беше възможно да греши и никой да не ги следи. Или, ако ги следеше, можеше да се е качил на друг кораб, надявайки се да пристигне в Кале по едно и също време със „Сейнт Томас“. Чосър не сподели подозренията си с Нед Кейтън и Алан Одли. Междувременно корабът се подскачаше върху вълните, сякаш се опитваше да ги заглади.

Джефри Чосър си спомняше пътуването при първия си поход във Франция преди много години. Тогава беше посетил гробницата на свети Томас в Кентърбъри. Беше октомври и дните застудяваха. Помнеше как за първи път беше зърнал пристанището на Дувър, в което сякаш имаше повече кораби, отколкото вода. Имаше чувството, че е част от голям поток мъже, който на приливи и отливи се носеше към морето. Придвижването им беше прекъсвано от необясними забавяния, а понякога изглеждаше, че ще тръгнат след час. После, без да се чуе каквато и заповед, стана ясно, че няма да тръгнат следобеда, а по-късно — че няма да е същия ден, а може би дори и същата нощ. Всички свалиха багажа си и се настаниха, за да хапнат, да поговорят, да си разказват смешни истории, да играят на разни игри, да умуват какво става и да поспят.

Джефри Чосър, включен в свитата на Лайънел, херцог Кларънс (един от синовете на крал Едуард — вече покойник), беше много млада и несъществена част от тази свита. Макар че през есента на 1359 година още не бе навършил двадесет, беше надраснал годините си. Вече знаеше, че онези, които говорят най-уверено, дори се перчат с бъдещите си подвизи, най-вероятно ще се разминат с очакванията си. Той си мълчеше и слушаше оживените разговори около него — какви са шансовете за плячка, перспективите за забогатяване след войната.

Самият Чосър беше едновременно уплашен и развълнуван. Наблюдаваше как товарят на корабите предмети за домакинството — малки ръчни мелнички за жито, фурни за хляб, като че ли бяха докарали цели кухни — заедно с всички животни, необходими на благородниците — не за битките, а за лов. Към соколите и гончетата се отнасяха внимателно, а към обикновените войници — като с животни. Шлемовете, ризниците и останалите им вещи бяха небрежно струпани в каруци, от чиито ритли висяха и дрънкаха ръждясали съдове за готвене. Ако затвореше очи, би си помислил, че се намира сред армия от калайджии. Беше му любопитно да види как малките плоскодънни

лодки, направени от кожа, ще бъдат качени на по-големите кораби. Бяха му казали, че те са за риболов по френските езера и реки, така че поне кралят да има с какво да се храни по време на великите пости. Беше средата на есента и Джефри внезапно осъзна колко дълго може да продължи походът.

Крал Едуард се гласеше да улови по-голяма риба, отколкото можеше да намери в своите езера — възнамеряваше да вземе самата френска корона в суматохата от разпри между претендентите. Френският крал, наричан Жан Добрия, през това време беше в Англия и живееше в разкош, както подобава на заложенник с кралска кръв. Но синът му, дофинът, все още беше в Париж. Шарл беше по-костелив орех от баща си и не желаше да отстъпи пред исканията на англичаните. Затова Едуард беше разгласил намерението си да стигне до Реймс и да бъде коронясан в катедралата за крал на Франция.

Естествено, това не стана. Обсадиха Реймс, но не успяха да влязат в града, камо ли да се стигне до коронация. Походът се разпадна сред болести, глад и отвратително време. Самият Чосър беше пленник за известно време. Да си в плен не беше толкова лошо. Бяха му спестени участията в битки и ежедневните схватки между двете страни. С пленниците от знатен произход се отнасяха почти със същото уважение, както с кралските соколи и кучета. Богатите благородници, за които можеше да се вземе откуп, си бяха почти като пари под дюшека. А и по време на краткото си пленничество Чосър се беше сблизил с Розамонд дьо Гияк. И когато дойде време да си тръгва — след като откупът от 16 лири беше платен от кралския ковчезник — той напусна Франция, обръщайки се често назад.

Скоро след това между двете съседни страни беше сключен крехък мир. Но добродушният Жан умря и твърдоглавият дофин Шарл се качи на трона, изпълнен с желание да прогони англичаните от страната. Той действаше с хитрост и дипломация, а не в открит бой, което беше типично за почтените крале като баща му. Хитростта и дипломацията изглежда даваха резултат, макар и бавно. И сега, повече от десет години по-късно, Англия се бореше да задържи голямата териториална ивица в югоизточна Франция, известна като Аквитания или Гийена. Всичко зависеше от лоялността на няколко гасконски благородници и желанието им да поддържат връзки със „старата

родина“. Какво биха направили те за нея и какво би могла тя все още да направи за тях?

Един от тези благородници беше граф Дьо Гияк. Чосър си го спомняше ясно и с известна привързаност, тъй като именно той, макар и не лично, го бе пленил при обсадата на Реймс. Джефри Чосър, син на търговец на вино, беше станал плячка на човек, чиито земи в западна Аквитания обхващаха няколко пъти по-голяма площ от Лондон; човек, който би могъл да изкупи стоката на всички търговци от Винтри Уорд, без да забележи разликата в приходите си. Именно тази някогашна връзка между прочутото семейство Гияк и Джефри Чосър беше довела до сегашната му мисия.

Залавянето на Чосър при обсадата не беше станало в славна битка. Заедно с половин дузина войници той се намираше на около три километра от Реймс, чиито непокорени стени се виждаха в промеждутъците между дъжда и мъглата. Беше ден-два преди Коледа. Английските благородници пируваха, сякаш не бяха на война и се редуваха да канят гости в палатките си или в реквизираните къщи. Но останалите често бяха оставяни да се оправят сами. Така Чосър се озова седнал с още четирима-петима войници от свитата на Лайънел край слабия огън, запален от овъглените останки на изгорял хамбар, на който печаха това, което бяха успели да отмъкнат. Беше едва средата на следобед, но притъмняваше. Може би не бяха очаквали нападение от врага — в крайна сметка собствените им водачи се приготвяха да отпразнуват Рождество Христово, сякаш внезапно на земята завинаги се бяха възцарили мир и доброжелателство — защото в един миг се шегуваха и си спомняха с известна горчивина какво биха правили в Англия, ако не бяха на този забравен от Бога поход (вече бяха наясно, че този опит за отнемане на френската корона беше обречен), а в следващия от сянката на близките дървета изскочиха въоръжени мъже и ги обкръжиха.

Чосър и другарите му бяха свалили подгизналите си брони и бяха се увили в наметалата си и конски чулове, които също вече бяха доста мокри. Оръжията им също бяха внимателно покрити, за да ги запазят от дъжда. Един от тях се опита да се съпротивлява и беше убит набързо. Друг понечи да избяга, но беше спънат и ранен смъртоносно в бедрото. След това предводителят на френските наемници им извика да се предадат. Можеше да накара да ги убият — просто група

раздърпани младежи, седнали край огъня, но тъй като носеха цветовете на някаква важна личност, сигурно беше осъзнал, че са ценни, дори да не познаваше герба на Лайънел, херцог Кларънс.

За секунда Чосър се запита дали да се бие. Но в сгъстяващия се мрак видя, че човекът, с когото беше говорил допреди минути, лежи по лице на земята, а от крака на другия, макар и още жив, блика червена струя, сякаш тялото му се опитваше да се отърве от кръвта колкото се може по-бързо, и реши, че това не е моментът да прибегва до оръжие.

Прекараха нощта треперещи в развалините на близкия хамбар — десетината французи и четирима оцелели пленници. Мъжът с раната в крака беше оставен да умре в мрака, на мочурливата земя. Или бе умрял бързо, или беше много издръжлив, защото Чосър не чу друг звук, освен един-единствен вик. Веднага щом се зазори и слънцето затрептя иззад мъглата, ги подкараха на запад към Серне, градче, все още държано от французите. Там пленниците бяха разделени и Чосър се оказа в ръцете на граф Дьо Гияк, който беше потърсил временно убежище на същото място. В съответствие с някаква сложна система от задължения, която Джефри не беше разбрал на времето, водачът на наемниците беше под командването на местен земеделец, който пък беше роднина на графа. Земеделецът сигурно беше очаквал да спечели някоя и друга пара от Чосър, но графът предложи „да се грижи“ за англичанина, докато получат откупа. Така Джефри Чосър беше предаден на Анри дьо Гияк, а другите трима — на коменданта на Серне.

На другия ден Чосър пътуваше на юг с Гияк и свитата му. Беше дал дума да не се опитва да бяга, затова не го охраняваха строго. Няколко дни яздиha усилено, за да стигнат до крепостта на Гияк в Аквитания. Пътуваха и на Коледа, сутринта се отбиха в един параклис, пристигнаха в имението точно на Нова година. Чосър се чудеше на интереса на благородника към него, тъй като той надвишаваше големината на възможния откуп (пък и щяха да платят не на Гияк, а на неговия роднина). Графът очевидно изпитваше добри чувства към своя пленник, може би заради преждевременната му зрелост. Той беше десетина години по-възрастен от Чосър. Баща му беше загинал по време на чумната епидемия през 1349 година и тъй като нямаше живи братя, графът беше поел управлението на Гияк и принадлежащите му земи.

Може би разположението му към Джефри и неговите сънародници се дължеше на факта, че бе прекарал известно време в Англия. Всъщност баща му починал, докато той се бе забавлявал в английския двор. По свои думи, Анри дьо Гияк водил приятен живот, слагайки безсъвестно рога на други мъже и посявайки семето си в плодородната почва. Беше намекнал и за по-лоши неща. Но смъртта на баща му (и съзнанието за новите отговорности) го отрезвили и, както каза на Чосър, това усещане се засилило при завръщането му. Едва не се удавил, когато корабът му потънал. По случайност достигнал до брега на Бретан. Бил единственият оцелял. Един беден рибар рискувал живота си, за да го извади от вълните. „Казвам ти, Джефри, тогава обещах на Бога, че ако се спася, ще живея по-добре. И за разлика от много хора, които забравят подобни обещания, щом се озоват в безопасност, аз удържах на думата си.“ Чосър не се съмняваше, че щом Дьо Гияк е решил нещо, ще го направи. Всяко негово обещание беше отправяно не толкова към Бога, колкото към самия него.

Застанал на люлеещата се палуба на „Сейнт Томас“ Джефри Чосър си припомни Анри дьо Гияк. Гасконецът не беше красавец. Нисък и много мургав, той му напомняше на един от работниците, които разтоварваха бъчвите с вино на кея на Темза близо до къщата им. Гияк се чувстваше най-добре на седлото. Ловът беше неговата страст. Беше решителен и горд човек, държеше на своето достойнство и това на рода си.

А и Розамонд дьо Гияк...

Но Чосър не можа да насочи мислите си към нея. Рязко движение на кораба го накара да се вкопчи в близкото платно и го върна в настоящето. „Сейнт Томас“ беше трмава и неповратлив съд, който се носеше като чиния по водата. Той забеляза, че Алан Одли и Нед Кейтън са изчезнали, макар повечето от останалите пътници да бяха още на палубата. Поклонниците разговаряха с търговеца, монахът още четеше книгата си, проститутките разтриваха настръхналите си рамене, за да се сгреят. Войниците бяха легнали на палубата и се опитваха да поспят. Франция вече не беше само тънка линия на хоризонта, а бе започнала да придобива очертания.

Усещането, че е следен, което не го беше напускало от няколко дни, беше станало привычно като тъпа болка, която вечно

присъстваше, ако нещо друго не занимаваше ума му. Но той се отърси от него и погледна към приближаващия се бряг.

От другата страна на палубата мъжът в монашеското расо наблюдаваше как Джефри Чосър още веднъж оглежда спътниците си. Наблюдателят беше наблюдаван. Може би този чиновник не беше толкова невнимателен, колкото мъжът беше предположил, а предпазлив и бдителен. Бе се загледал малко по-продължително към групата дръвчета, където мъжът се беше скрил сутринта — поглед, който имаше последствия, макар и не за Чосър. Въпреки това човекът с монашеските дрехи не смяташе, че в поведението на жертвата му в момента има нещо необичайно. Лицето ѝ не издаваше нито подозрение, нито боязън.

За всеки случай мъжът гледаше да скрива своето лице с качулката на наметката си. Не можеше да позволи да го видят с непокрита глава. Естествено, нямаше тонзура и отсъствието ѝ веднага щеше да разкрие, че не е истински монах. Въпреки това рискът да се преоблече си струваше, тъй като монашеското расо беше също толкова сполучлива маскировка, колкото и бронята, когато не искаш да привличаш вниманието. Приказливият търговец се беше опитал да го заговори, но мъжът само бе вдигнал глава, бе му се усмихнал, оголвайки зъби и беше подновил четенето си. В джоба на расото бе открил книга и преценявайки, че сигурно съдържа молитви или някакво друго благочестиво четиво, внимателно я изучаваше. Подобно на фалшивия кралски печат и документ, които носеше, явно и тя беше на латински. А може би изобщо не беше това, за което я смяташе, а сборник с мръсни стихчета. Чувал беше разни истории за монасите. Идеята го развесели, но той задържа поглед върху страницата, вдигайки очи от време на време към големите вълни, които непрестанно се разбиваха в носа на „Сейнт Томас“.

Щастието му се беше усмихнало, когато един от монасите от *Maison Dieu* бе поел към горичката, където се криеше мъжът. Това стана, малко след като чу викове на двора (не чу думите, но предположи, че са открили тялото на Питър) и след като Джефри Чосър и двамата младежи бяха тръгнали с багажа си към пристанището, което се намиреше на няколкостотин метра от тях.

Мъжът трябваше да ги следи, но не можеше да се покаже от скривалището си толкова скоро, за да не би мастър Чосър да се обърне и да го забележи. Затова наистина беше щастие, когато монахът се приближи до него. Е, не и за монаха. Какво ли беше възнамерявал да прави там? Един Бог знае. Да се изпикае, или да каже молитва?

— Братко Джеймс? — беше казал мъжът, излизайки наполовина от сянката на дърветата. Преди да се усети, му беше хрумнал план. Най-добрите планове се раждаха така — изникваха внезапно в главата му.

Монахът се стресна и погледна с присвити очи към него. Слънцето го заслепяваше.

— Брат Джеймс? Не, аз съм Брат Хюбърт.

— Няма значение кой си — каза мъжът. — Трябва да говоря веднага с брат Джеймс или брат Стивън.

— Не разбирам — каза монахът на име Хюбърт и вдигна ръка, за да засенчи очите си. Качулката му беше свалена. На главата му лъщеше прясна тонзура. Беше доста млад и висок горе-долу колкото мъжа.

— Работи ли в конюшните ви едно момче на име Питър?

— Мисля, че да. Какво е станало?

Очевидно монахът още не знаеше за смъртта на Питър. Това беше хубаво.

— Нещо ужасно се е случило с него — каза мъжът. — Ела да видиш.

Той бързо се огледа, за да се увери, че никой не ги наблюдава, после хвана брат Хюбърт и почти го завлече сред дърветата. Дали защото монахът беше изненадан, или защото бе се успокоил, чувайки познатите имена на своите братя, но той позволи да бъде изтеглен във влажната, хладна горичка. Погледна към земята. Очите му още не се бяха настроили към сянката.

— Нещо ужасно — повтори мъжът, макар усмивката да противоречеше на думите му. — Горкият Питър.

— Къде е?

— Не долу, а горе!

Той вдигна лявата си ръка и посочи към мястото, където слънцето блестеше през клонките и младите листа. Изчака, докато брат Хюбърт погледна нагоре, почти точно над главата си.

— Виждаш ли го?

— Питър ли?

— Да.

— На това дърво?

— Не, в небето. Виж сам — каза мъжът, замахна с дясната си ръка с изпъната длан и пръсти и удари оголеното гърло на монаха.

Само две минути по-късно мъжът излезе от горичката. Пътуваше без багаж и му беше лесно да си присвои чужди дрехи и самоличност. Тръгна бързо, поправяйки в движение расото и качулката. Скоро видя Чосър и другите. Дори мастър Чосър да имаше никакви подозрения, и да се обърнеше сега, нямаше да се обезпокои при вида на един от светите братя, отправил се към пристанището. Мъжът, който беше решил, че поне до вечерта ще се нарича Хюбърт, *брат* Хюбърт, беше почти разочарован, че Чосър не се обърна.

Той видя как тримата мъже се качват на „Сейнт Томас“ — макар първоначално да се бяха насочили към друг кораб — и изчака докато група поклонници мина пред него. После ги изпревари, мина по нестабилното мостче, плати набързо и зае мястото си близо до носа, докато капитанът се занимаваше с новите пътници. Книгата в джоба на Хюбърт му беше добре дошла, защото му осигуряваше благовидно занимание по време на пътуването. Дясната му длан пулсираше от удара, нанесен на брат Хюбърт, а преди това и на Питър. Но новият Хюбърт почти бе забравил за тяхната смърт и умът му работеше върху план за следващите няколко часа, дори когато изглеждаше потънал в четивото си или хвърляше поглед към бушуващите вълни.

5.

„Сейнт Томас“ пристигна в английското пристанище Кале късно следобед и тъй като приливът започваше, успя да мине през протока между пясъчните дюни, защитаващи града като преплетени ръце. При отлив би се наложило да изчака в открито море до сутринта. В южната част на протока се издигаше крепостна кула, която защитаваше входа към пристанището и която Чосър не помнеше от предишното си посещение. В ярката светлина откъм морето бойниците на кулата изглеждаха като изрязани от бяла хартия. По тях се виждаха войници. Те гледаха с безразличие как корабът се плъзга покрай тях с прибрани платна и моряците го насочват с върлини встрани от пясъчните наноси от двете страни. Когато премина протока, „Сейнт Томас“ прекоси естуара към стените на пристанището.

То беше пълно с кораби, бойни и търговски, акостирали точно под стените, сякаш търсейки сянката им. В сравнение с разпиления и разнебитен Дувър, Кале изглеждаше събрано малко градче, добре укрепен остров с блата от трите страни и морето от четвъртата. Заобикалящите го земи на няколко километра във всички посоки бяха английски. Наричаха тази територия „Английската област“. Тук сънародниците на Чосър бяха оставили своя отпечатък. Но като всеки отпечатък и той можеше да бъде изтрит; точно това правеше толкова рисковано положението на Кале и половин дузина други крепости на границата на Английската област като Сангат и Марк. Нужен беше само един решителен френски крал, който да възстанови онова, което смята, че му принадлежи законно. Може би точно този риск определяше атмосферата, която се усещаше още преди да слезеш от кораба — смесица от възмущение и страх.

Чосър изчака всички други да слязат от кораба, преди да ги последва с Одли и Кейтън, които бяха излезли изпод палубата с вид на хора, които са тръгнали на следобедна разходка. Но бледите им лица контрастираха с поведението им. Чосър наблюдаваше как държавните чиновници, търговецът, поклонниците и останалите пасажери се

отдалечават. Чувстваше се по-щастлив или поне по-сигурен, когато никой не стоеше зад гърба му. Но въпреки всичко не можеше да се отърси от усещането, че го наблюдават.

— Сега какво, Джефри? — попита Алан Одли, когато отново бяха стъпили на твърда земя. Гласът му прозвуча унило.

— Ще чакаме.

И те зачакаха насред тълпата на кея, почти оглушени от крясъците на английски, френски и фламандски. Чакаха и гледаха как търговецът се суети около малката макара, с която разтоварваха платнените чували от трюма, за очевидно раздразнение на мъжете, които я задвижваха. Изчака, докато войниците от гарнизона се строиха що-годе прилично под заповедите на един от тях и минаха през градската порта. Пропусна и капитана на кораба с китовата уста, който, залитайки, мина по подвижния мост на „Сейнт Томас“, прегърнат от двете проститутки.

— Мастър Чосър?

Мъж с тъжно изражение изневиделица се беше появил на кея пред тях. Без да изчака отговора, той натъртено произнесе нещо, което се стори странно на Одли и Кейтън.

— „Бягай от тълпата...“

— „... и с истината живеј“ — отвърна Чосър.

След тази размяна на реплики двамата си стиснаха ръце.

— Казвам се Роджър Холи — представи се непознатият. — Добре ли пътувахте?

— Не искам да те обидя, приятелю — отвърна Чосър, — но ми задай този въпрос, когато се приберем у дома.

— Намерил съм ви стая. Не беше лесно, в момента градът е претъпкан. Беше последната свободна. „Овенът“ не е от най-добрите странноприемници в Кале, но не е и от най-лошите.

— Така няма да бием на очи.

— Ти може би, но не знам за приятелите ти — каза Холи и погледна към Одли и Кейтън. Те все още носеха бродираните си връхни дрехи, вече поизмърсени от пътуването.

— Те се държат много добре — каза Чосър. — Един ханджия в Кентърбъри може да го потвърди.

Той представи Холи на Нед и Алан, които изглеждаха малко смутени след споменаването на кентърбърийския хан, и тримата мъже

си стиснаха ръцете.

На път за града Холи им обясни, че освен това е разпитал кога отплува следващия кораб за Бордо. Той беше твърде приказлив и очевидно се старееше да се хареса. С тази настойчивост и големите си тъжни очи той приличаше на куче. Каза, че Чосър и приятелите му имали късмет. Не само имало кораб — „Арверагус“, който тръгвал на другата сутрин, но той бил и част от въоръжен конвой, който придружавал флотилия от Бордо и трябвало да се върне незабавно.

— Тази, която кара виното ли? — попита Алан.

— Не, тя идва през октомври — отвърна Холи. — Това беше специален конвой. Някои от дамите и господата, които живеят на юг са малко... притеснени от начина, по който се развиват събитията. И тъй като имат ценни вещи, желаят да ги пренесат в Англия, за да са на сигурно място.

— Това не е добър знак — каза Чосър.

Холи беше прав за града. Улиците бяха препълнени с хора, навсякъде имаше войници и по сергиите и магазините цареше оживление, макар че денят беше към края си. Посрещачът им ги поведе по обиколен път към една странична уличка, където се намираще ханът им „Петкракият овен“. На избелялата табела беше изобразен овен с мръсно руно.

— Е, поне не си дава вид на нещо, което не е — каза Джефри Чосър, оглеждайки изкорубените и изронени стени, и несръчно закърпения покрив. „Не е овен, който се преструва на агне, а истински овен.“

— Вижте по-добре табелата, сър — каза Холи. — Разгледайте краката.

— Пет са — забеляза Нед Кейтън.

— Точно така — каза нисичкият мъж, почесвайки се по носа. — Мисля, че старият ханджия си е направил шега. Той бил французин. Овен с пет крака е нещо уникално и той се надявал, че и ханът му ще бъде такъв. Сега собственикът е англичанин, но предпочете да запази името.

— Овен с пет крака е *rara avis*, „рядка птица“ — каза Нед Кейтън и се засмя на собствената си шега.

Алан Одли не се усмихна. Още не се беше възстановил от пътуването по море и изглеждаше сякаш е очаквал нещо по-уютно от

„Овена“, независимо дали е с четири или пет крака.

Роджър Холи поздрави цветисто ханджията, чието име беше Бърли^[1]. Въпреки името си и обичайния вид на собствениците на подобни заведения обаче, той приличаше на вейка. Холи обясни, че води важните гости от Англия, за които го е предупредил. После настоя да ги придружи до стаята им, която се намираше в края на коридора. Тя беше почти изцяло запълнена от голямо легло. През закрития с пергамент прозорец проникваше малко светлина от двора.

— Има ли нещо, с което мога да ти помогна, мастър Чосър?

— Да, мастър Холи.

— Само кажи.

— Аз и приятелите ми не сме знатни особи. Пътуваме за Бордо, за да търгуваме с вино и нищо повече. Ако някой те попита какво правим тук, трябва да му кажеш това.

— Но мога ли да попитам защо всъщност сте тук?

— За да търгувам с вино, мастър Холи.

— Много добре.

От тона на мъжа беше ясно, че е засегнат. Чосър побърза да го успокои.

— Благодаря ти за всичко, което направи за нас, Роджър. Ако искаш да ни помогнеш още, можеш да ни осигуриш три койки на „Арверагус“ за утре.

— Много добре, мастър Чосър. *Радвам се*, че мога да ви услужа.

И той си тръгна, не толкова ентусиазиран, колкото при посрещането им.

— Кой беше този човек? — попита Алан Одли.

— Холи е един от шпионите на Гонт — отвърна Джефри.

— Шпиони? — обади се Кейтън — Защо са му нужни шпиони на английска територия?

— Кале е бил френско пристанище допреди дваайсет години, когато сме прогнали французите оттук. Може и да не са останали много от тях, но можеш да бъдеш сигурен, че не са благоразположени към нас. Така че е благоразумно кралят или някой от синовете му да наемат някого, който ще се ослушва за признаци на недоволство.

— Защо просто не отидем сами да си запазим койки на този кораб? — попита Нед Кейтън.

— Защото не искам да ме виждат из този град повече, отколкото е необходимо — каза Чосър. Не спомена за усещането, че са преследвани. — Кале не е Лондон, където цяло море ни дели от френските ни приятели. Ние сме на границата и те са само на няколко километра от нас. Сега ще вечеряме и ще се наспим, тъй като не знаем колко рано ще се наложи да станем сутринта.

— Говориш сякаш сме на поход, Джефри — каза Кейтън.

— Последния път, когато бях в Кале — отвърна Чосър — бях на поход.

Хюбърт почерпи Роджър Холи още едно питие. Добре се беше подредил човекът със скръбното лице. Седяха в една кръчма на няколко преки от „Петкракия овен“. Хюбърт беше съблякъл расото си в една уличка, макар че още не се бе отървал от него, защото можеше да се окаже отново полезно. Беше го прибрал в сивата торба, която сега лежеше между краката му. За Холи той беше обикновен гражданин.

От своя страна Холи вече беше съобщил на Джефри Чосър за успешното приключване на задачата си. Беше им намерил три койки на „Арверагус“ и потвърди, че той заминава за Бордо с два други кораба на следващата сутрин. Чосър и спътниците му вечеряха в хана, където Холи им беше намерил стая. Не го бяха поканили да се присъедини към тях. Разочарован — тези лондончани не знаеха какво е да си шпионин, да бъдеш вечно сам и неоценен — Холи беше напуснал „Овена“ мрачен и с наведена глава.

След няколко минути се бе сблъскал с висок, усмихнат мъж. Буквално. Но непознатият не се беше ядосал, дори се беше извинил. Беше му казал, че е чужденец и не гледа къде ходи, защото си търси прилична кръчма. Дали той не знае такова място в Кале? Минути по-късно Хюбърт и Холи седяха един до друг на пейка в „Златната капка“.

— Какво правиш в Кале, сър?

— Тук съм по работа — отвърна Хюбърт.

— По работа, всички са тук по работа. Поне така казват. С вино ли търгуваш?

Хюбърт сви рамене, но не каза нищо.

— Търговията с вино е удобно прикритие.

— Предполагам.

— Всъщност и аз дойдох тук по важна работа — каза другият и се почеса по носа.

— Така ли? — попита Хюбърт.

— Шшшт! — каза Роджър.

— Тогава няма да те разпитвам. Наричай ме Хюбърт.

— А аз няма да ти кажа... Хюбърт. Честно казано, не мога да ти кажа. И мен ме държат на тъмно.

— Само те използват — каза Хюбърт, усмихвайки се с леко съчувствие.

— Да, като момче за всичко — да им намирам стаи, да им уредя пътуването с кораба. Големци от Лондон!

— На кой кораб?

— „Арверагус“.

— Знам го. Пътува за Кадис.

— За Бордо, приятелю. Тръгва рано сутринта.

— А къде са отседнали големците от Лондон?

— Защо се интересуваш? — попита Роджър Холи и присви леко големите си очи. Хюбърт разбра, че не е толкова пиан, колкото изглеждаше.

— Защо се интересувам? Защото без съмнение са ги настанили удобно, щом са големци от Лондон. Някъде, където и аз бих могъл да отседна. Аз също съм от Лондон. Голям и претъпкан град. Понякога ми се иска да избягам от тълпата...

Хюбърт остави думите си да увиснат във въздуха. С радост забеляза, че ръката на събеседника му замря, докато поднасяше халбата към устните му. Роджър Холи се обърна и погледна мъжа, седнал на пейката до него. Хюбърт наблюдаваше как отпи, а адамовата му ябълка заподскача от изненада.

— ... и да живея в истина — отвърна най-накрая Холи. — Защо не го каза по-рано?

— Просто те изпитвах, за да видя колко ще издадеш, без да те разпитвам.

— Нищо не издадох, освен името на кораба.

— Така е, Роджър Холи. Можеш да бъдеш доволен от себе си. Ще те похваля.

— Значи пътуваш с Джефри Чосър и приятелите му, така ли?

— Не с тях, по-скоро ги държа под око. Но те не бива да го знаят. Такива са заповедите отвъд морето. Разбираш ли?

— О, заповедите отвъд морето са онова, от което най-много разбирам — каза Роджър.

— Но трябва да науча къде са отседнали.

— Щом ги следиш, как така не си разбрал?

— Изгубих ги в навалищата на кея — каза Хюбърт, като се усмихна и си помисли, че това е първата истина, която казва, откакто двамата бяха седнали в „Златната капка“. Стори му се, че Холи беше нащрек. Може би беше грешка да използва паролата. Хвърли поглед към адамовата му ябълка, която пак подскачаше, защото Холи отпиваше от ейла си, докато мислеше дали да отговори на въпроса му. Ако Хюбърт планираше да остане по-дълго в Кале, щеше да се наложи да вземе мерки срещу мастър Холи. Но след това, което бе чул, възнамеряваше да напусне града преди изгрев.

Роджър остави халбата си и каза:

— Чувал ли си за „Овенът с петте крака?“

— Звучи ми познато.

— Ще познаеш хана по табелата. Доста е странна.

— Опиши ми я, Роджър.

Половин час по-късно Хюбърт вече гледаше табелата. Не можеше да различи нищо от петкракия овен, освен бледо петно на дъска, която леко поскърцваше в сгъстяващия се мрак. Той се спотаи в един вход от другата страна на улицата. Тя беше празна и толкова тясна, че почти можеше да докосне стената на хана отсреща. Вечерният час беше минал. Ако стражата го откриеше, щеше да го разпитва. Но това нямаше да стане. Той не хранеше особено уважение към стражата, в който и град да се намираше.

Беше открил, че Чосър и спътниците му са настанени на приземния етаж от задната страна на хана. Не беше задавал повече въпроси на Холи, който се раздвояваше между желанието да помогне и подозрението. Преди да го остави в „Златната капка“, го беше заклел да мълчи.

— Въпросът е на живот и смърт — каза му той.

Ставаше дума за живота на Холи. Имаше късмет, че бе попаднал на него, след като загуби следите на Чосър и останалите по претъпканите улици на града. Рано или късно щеше да ги открие, но задачата се бе улеснила, когато отново съзря дребния човечец, когото беше видял да разговаря с Чосър на пристанището.

Хюбърт обмисли възможностите за действие.

Обичаше пожарите. Огънят беше чист и окончателен, огънят унищожаваше тайните. Веднъж му бяха поръчали да открадне накити от една лондонска вдовица, която живееше в хубава къща близо до Лъдгейт. Проникна в нея като прислужник. Вдовицата криеше накити в една от стаите, но той не успя да разбере в коя по-точно. Затова запали малък пожар. Сложи мръсни парцали в едно ведро, за да пушат колкото се може повече. Когато всичко приключи, вече беше разбрал къде са накитите, защото вдовицата бе хукнала към скривалището (зад една дъска от ламперията), за да ги спаси. След като опасността бе отминала, тя се върна с тях в къщата. Хюбърт — макар че по онова време не се казваше така — тайно беше наблюдавал всичко това, докато се правеше, че гаси пожара, който се беше разпространил извън ведрото. Беше изчакал няколко дни, преди да вземе златните брошки, игли и огърлици от тайника. Час по-късно ги беше предал на брата на вдовицата, който беше поръчал кражбата, и беше получил своя дял.

Беше използвал пожар и в други случаи. Обичаше суматоката, която огънят предизвикваше. Харесваше му разликата между тихото промъкване на огъня и врявата, която се вдигаше, когато хората подушеха дима, объркването и паниката им. Затова сега, свит във входа срещу „Петкракият овен“, той реши, че най-лесният път напред ще бъде чрез огън. Съмняваше се, че този път всичко ще стане лесно, както при вдовицата. Онова, което Хюбърт търсеше, може би беше у Чосър, съществуваше възможност да го е скрил някъде из хана и да тръгне да го спасява при пожара. Така щеше да е най-добре.

Хюбърт се промъкна по уличката край хана, която беше толкова тясна, че раменете му почти опираха в стените. Очите му вече бяха привикнали към тъмнината. Прескочи една стена и се озова в някакъв двор. Нямаше кучета. Късметът му работеше. Опитът го беше научил, че ако вярваш, че си късметлия, обикновено така и излиза.

В другия край на двора, по-близо до хана, се виждаше блясък на свещ през малко прозорче на приземния етаж, закрито с пергамент. От

описанието на Холи предположи, че това е стаята на Чосър. Отново зачака, облегнат на стената. Малко след това свещта угасна. Малко покъсно задната врата към двора се отвори. Хюбърт не беше заспал, дори не дремеше и веднага застана нащрек. Мъжка фигура излезе с несигурна походка на двора. Хюбърт замря, но се отпусна, когато видя, че човекът спря до вратата, разкрачи се и посегна към панталоните си. Някой беше излязъл да пикае. Навярно беше един от двамата младежи, вероятно Кейтън, ако се съдеше по височината. Мъжът свърши, погледна към изгряващите звезди и отново влезе. Вратата със скърцане се затвори.

Хюбърт продължаваше да чака. Цареше тишина, като се изключи кучешкият лай в далечината. После и той замлъкна. Късната луна, която скоро щеше да стане пълна, започна да се издига. Котка премина бавно през двора. Ако беше суеверен, щеше да приеме това като лоша поличба. Вятърът задуха от морето и застудя, но Хюбърт не помръдна. Той обичаше миговете, в които всички други бяха мъртви за света, а той оставаше буден и готов за злини. Миналата нощ бе лежал в конюшната на *Maison Dieu* с тялото на Питър, скрито под сламата в една ясла, тази сутрин стоеше в горичката с мъртвия монах в краката си, а сега дебнеше в двора на хана в Кале, от другата страна на морето, но под същата луна и със същите намерения.

Хюбърт развърза сивата торба, в която беше расото. Под него имаше няколко предмета, които винаги носеше със себе си — например дълго въже и комплект ножове. С опитна ръка той сложи няколко малки кожени кесийки на земята. Ако беше през деня и имаше слънце, можеше да използва увеличително стъкло, но нощта изискваше специални мерки, което бе по-трудно. От друга страна пожарът по тъмно беше винаги по-... плодоносен.

Хюбърт вече беше забелязал, че дворът е пълен със съчки, нападали от дървника, както и с други боклуци. Той тихичко събра купчина от тях под прозореца, през който беше видял светлината на свещта. От другата торба внимателно извади малко парченце от нещо, което по твърдост и плътност приличаше на въглен. Това беше овъглено платно — обикновено платно, нагорещено в запечатан съд — което щеше да се запали от най-малката искра. Искрата щеше да премине от огнивото, парцалчето и треските към дървото на постройката пъргаво, както скача котка. Старите сгради като

„Петкракият овен“ бяха изградени предимно от дърво, което — вече сухо и прогнило — щеше да се подпали лесно. Хюбърт нямаше намерение да убива никого в леглото — макар че ако това станеше, с нищо не можеше да го предотврати, — а само да прогони обитателите на стаята и да се възползва от объркването, което щеше да настъпи след това.

Коленичил над купчината боклуци, той стисна желязото в лявата си ръка и кремъка в дясната, после ги удари. Искри се посипаха върху овъгленото платно, което след миг припламна в червено. Хюбърт се наведе и задуха над него, докато го разпали. Малкото пламъче подхвана близките трески и скоро се превърна в огън, голям колкото мъжки юмрук, после колкото два. С помощта на по-голямо парче дърво Хюбърт прибута горящата маса до стената. После отвори задната врата, влезе в хана и приседна в коридора. Нямаше да чака дълго.

В стаята си в „Петкракият овен“ Джефри Чосър се въртеше неспокойно в общото легло. Тримата едва се побираха. Той беше от външната страна. Нед Кейтън и Алан Одли спяха шумно — във всяко отношение, помисли си той, заслушан във въздишките, хъркането и пръдните им. Тази вечер нямаше да скитат в търсене на ханджийките на Кале и техните дъщери, нито щяха да се карат за качеството на виното, което им бяха поднесли на вечеря. Далеч от сигурността на родната земя, те не изглеждаха толкова самоуверени. Чосър беше доволен, че се бяха поукротили. Задачата му беше достатъчно тежка и без да се налага да умирява две луди глави. Защо Джон Гонт му ги беше натрапил?

Мога да пътувам сам, беше казал на Гонт. Ще намеря местен водач.

Не можеш, беше казал Гонт. Аквитания вече е опасно място. На границата е. Шарл Френски каза миналата година, че се кани да я завземе. Никой не знае защо още не е повторил претенциите си, но е въпрос на време да го направи.

Знам, каза Чосър, мислейки си, че няма нужда от урок по нова история, нито да знае какво е казал или не френският крал.

— Брат ми Едуард губи властта си там. Имаш нужда от защита, затова не можеш да отидеш сам. Не мога да си позволя да загубя моя

поет.

— Аз не съм поет, а творец.

— Независимо как се наричаш, не искам да загубя нито единия, нито другия.

— Тогава не ме изпращай — каза Чосър, преди да добави, сякаш току-що му беше хрумнало, — милорд.

— Няма кого друг да изпратя, Джефри, — каза Гонт. — Само ти имаш връзка с граф Дьо Гияк... с неговото семейство... и достатъчно дар слово, за да го убедиш да не минава на страната на френския крал. Дарбата да убеждаваш. Ти си поет, за бога! Какво друго правят поетите, освен да ни убеждават в неща, които никога не са съществували, нито пък ще съществуват? Те могат да постигнат невъзможното.

— Това невъзможна мисия ли е?

— Не и за човек с твоя гений — каза Гонт.

— Ласкателство — каза Чосър.

— Да, използвай ласкателство, използвай каквото е нужно.

— Нямах това предвид, милорд. Но ако ще ме пращаш в Аквитания с придружители, поне ми дай хора, които могат да се грижат не само за мен, но и за себе си.

А какво беше получил? Алан Одли и Нед Кейтън, двама млади глупаци, които вече се държаха като герои от неприличен фарс с креватни подвизи и объркани самоличности. Сега трябваше да се занимава и с тях. Освен ако присъствието им не означаваше нещо повече... Инстинктивно попипа врата си за кесията, която не беше свалял, откакто излезе от дома си в Олдгейт. Гонт му беше поверил съдържанието ѝ с думите да го използва само в краен случай.

Някакъв шум извън тясната спалня го изтръгна от мислите му. Дочу бързо драскане отвън. Веднъж, два пъти, три пъти. И толкова. Звучеше като удар върху кремък. След известно време чу, че външната врата се отваря. Може би някой беше излязъл да се облекчи, както беше направил Кейтън? Но за това не беше нужна светлина.

Чосър седна в леглото. Тези нощни шумове започваха да го изнервят. „Легни и заспивай“ — каза си той. „Утре трябва да станеш рано, за да хванеш прилива.“ После му хрумна, че отварянето на вратата може да означава, че някой е влязъл в сградата, а не е излязъл. Миг по-късно сладникава миризма изпълни ноздрите му.

Чосър скочи от леглото, без да се замисля, и изскочи в коридора. Вратата към двора беше полуотворена. Той изтича навън само по риза и панталони. Пламъци ближеха външната стена на спалнята, искри хвърчаха във въздуха. Той се огледа из двора за ведро или буре с вода, но след като беше гледал в огъня, очите му бяха заслепени и не можеше да различи нищо. Хукна обратно вътре, грабна завивката, с която бяха завити спътниците му и им извика. След това не помнеше какво е казал, дали са били имената им, някаква заповед или предупреждение.

Когато излезе навън, той се намери да хвърли завивката върху огъня, за да го задуши. Но преди да успее, две ръце го обгърнаха. За миг си помисли, че е някой от останалите, който си прави шега, но само за миг. Почувства нечий дъх върху тила си, после една ръка го стисна за гърлото. Огънят танцуваше, искрите летяха още по-френетично. Почувства топлината му върху лицето си. Ръцете му бяха заети със завивката и му трябваше миг, за да я хвърли на земята и да ги освободи. В този момент пръстите на нападателя му вече си играеха с връвта, която висеше хлабаво от врата му. Ако убиецът вече не беше стиснал Чосър за гърлото, той щеше лесно да я скъса и да вземе кесията, която висеше от нея.

Джефри почувства как натискът върху гръкляна му се засилва, дори когато стисна пръстите на мъжа, които дърпаха връвта. Като изви назад един от тях, той успя да го накара да я пусне. Но това само влоши ситуацията, тъй като сега Хюбърт използва свободната си ръка, за да помогне на другата, с която го стискаше за гърлото. Той дърпаше главата на Чосър нагоре и назад. Убиецът беше по-висок от него и със сигурност по-силен. Поетът чу пукота на горящата стена. Беше му зле, чувстваше се замаян. Все още неизпълнителата се луна плуваше пред замъгления му поглед. Помисли си „няма да доживея до пълнолунието“. Усещаше топлината на огъня върху коленете си, но звукът на горящото дърво беше изместен от бучене в ушите му.

Нападателят го разтърсваше наляво-надясно като куче плъх. Сякаш му бяха пораснали няколко ръце и всички те се размахваха в нощния въздух. После хватката около нещастното му гърло се отпусна, преди да изчезне напълно и Джефри падна по гръб на земята.

Мина известно време. Той лежеше, съсредоточен върху усилието да вкара въздух в дробовете си. Болеше го като дишаше, но все още

беше жив. Над него се наведоха лица, осветени от проблясващите пламъци.

— Джефри, добре ли си? — попита Нед Кейтън.

— Какво стана? — каза Алан Одли.

Въпреки болката той долови загрижеността в гласовете им. „Може би греша за тях“ — помисли си. Нед и Алан са добри души. Инстинктивно посегна към шнура на шията си. Слава Богу, беше още там.

Опита се да каже нещо, но не се чува никакви думи, само хриптене. Вдигна глава. Група хора танцуваха пред огъня. Защо танцуваха? Не, опитваха се да потушат пламъците. Водата, изливана от ведрата, се плискаше из задимения въздух. Хората разпръскваха горящите парчета дърво, за да има по-малко храна за пламъците. Искри прехвърчаха като светулки. Върху част от огъня хвърлиха голямо платнище. То засъска, изпусна пара и Чосър разбра, че е било намокрено.

Не беше изненадващо, че толкова много хора бяха готови да помогнат да се спре пожарът, както и че знаеха какво да правят, без да има нужда да им се казва. Градовете и пожарите вървяха ръка за ръка. И шест месеца не можеха да минат, без на улицата ти да избухне пожар. Повечето градски пожари бяха угасявани бързо, защото се налагаше. Правиш всичко възможно, за да спасиш къщата на съседа от пламъците, защото ако не го направиш, следващата ще бъде твоята. Поне така беше в Лондон, а Чосър видя, че същото е и в Кале, или поне в този квартал от стари дървени сгради.

Одли и Кейтън му помогнаха да стане на крака. Пожарът вече беше овладян. Мъжете тъпчеха димящите остатъци от пламъците със задоволство и облекчение. Тримата англичани се загледаха в почернялата изгоряла стена на стаята, където доскоро бяха спали. Цялата работа, осъзна Чосър — откакто бе чул удар на метал в кремък досега — беше траяла само няколко минути. Той се огледа из двора. Беше пълен с хора, облечени в нощници. Слуги от хана, пътници, нощуващи в него, несъмнено и някои съседи. Дали нападателят беше между тях?

— Видяхте ли го? — попита той и сам се изненада колко нормално прозвуча гласът му.

— Виковете ти ни събудиха — каза Нед — Изтичахме тук.

— Един мъж те душеше — каза Алан. — Но ние го издърпахме.
— Само че избяга — каза Кейтън и показва към стената на двора
— Видях го да я прескача като разгонен пес. Кой беше?

— Не знам.

— Какво искаше?

Това, едва не каза Чосър, опипвайки кесията под ризата си, мисля, че търсеше това. Но после се престори, че се чеше.

— Не знам — повтори — Явно не е опитвал да изгори хана.

— Можехме да умрем в леглата си — каза Алан.

— А аз със сигурност щях да умира тук — каза Джефри Чосър. — Имам късмет, че се появихте навреме. Благодаря.

Пожарът вече беше окончателно угасен. Стената на стаята, в която бяха спали Чосър и спътниците му, представляваше грозна гледка от почерняло дърво и мазилка, но благодарение на бързата намеса, пламъците не бяха стигнали по-далеч. Ричард Бърли, собственикът на „Петкракия овен“, щеше да търси къде и кой е започнал пожара. Обикновено причината беше вътре — небрежно оставена свещ или недоглеждане в кухнята. Тъй като пожарът беше започнал близо до стаята на Чосър, той и приятелите му можеше да бъдат обвинени. Но по земята на двора имаше достатъчно ясни следи. Някой умишлено се беше опитал да подпали хана отвън. Това беше подпалвачество, тежко престъпление. Ако го заловяха, престъпникът щеше веднага да бъде обесен от градските власти. Извикаха стражата, за да претърси близките улици, но това беше само формалност.

Чосър обясни, че подушил дим, излязъл навън и бил нападател. Не, нямал представа кой е нападателят или какво е искал, ако е било нещо друго, освен да предизвика объркване, разруха и унищожение. Това е достатъчно, нали? За своя чест Ричард Бърли беше по-загрижен за добруването на посетителите си, отколкото за вредите, нанесени на хана. Може би си припомни думите на Холи, че тези гости са важни хора. Изказа съжаление от факта, че дрехите и багажът им са били опушени. Намери им други легла в своята част на хана. Пожела им приятни сънища през малкото часове, които оставаха до зазоряване и едва тогава отиде да огледа щетите.

Не можаха да заспят. Съзнанието, че са били така близко до смъртта, макар и по различен начин, им пречеше. Чосър вече беше убеден, че някой ги е следил по време на пътуването им дотук. За Одли

и Кейтън пожарът и нападението на Чосър превърнаха онова, което бяха смятали за излет, в нещо сериозно и опасно.

На сутринта станаха рано и се отправиха към пристанището. Въоръжени кораби с високи бакове — „Арверагус“, „Доригена“ и „Аурелис“ — очакваха прилива, за да поемат на дългия обратен път към Бордо. Чосър и спътниците му се качиха на „Арверагус“.

[1] От английски — як, плещест. — Б.пр. ↑

6.

Очакваше се пътуването за Бордо да трае повече от седмица, ако имат късмет. Без късмет, каза капитанът, можело да е двойно повече. Ако изобщо стигнали до целта си, така каза той. Има късмет, лош късмет и много лош късмет. Да стигнеш изобщо дотам при наличието на пиратите... на испанците... на скалите... на французите... на ветровете и вълните... и чудовищата, които живеят под водата, си е цяло чудо. Разбира се, ако приемем, че преди някой от тези непредвидени случаи „Арверагус“ не протече, защото корпусът му не е бил достатъчно добре уплътнен с дървени стърготини и смола. Или че не избухне пожар на борда, който да ги изпепели. Или че някоя прекрасна нощ войниците и стрелците, които превозва, не прережат гърлата на всички останали.

Капитанът на „Арверагус“ се казваше Джак Дарт. Лицето му приличаше на измачкан пергамент.

— Защо го прави, Джефри? — попита Нед Кейтън. — Защо ни плаши така, като ни казва, че вероятно никога няма да стигнем целта си? Явно му е приятно да разказва колко лоши неща могат да се случат в морето.

Седнал немного удобно, Чосър четеше, облегнат на фалшборда. Така беше далеч от водните пръски и от лъчите на слънцето, което се показваше от време на време. Не беше толкова притеснен за себе си, колкото за малката книга, която държеше в една ръка. Страниците не бяха покрити с красиво изписани букви, а с почерк, наподобяващ драскулки, които само той можеше да разчете с лекота. Книгата беше с евтина подвързия. Не беше ценна, но му беше отнело много време да я препише от оригинала — нещо, което не би искал да повтаря. Чосър вдигна поглед. Вече беше забелязал, че капитанът чете наравоучения на Одли и Кейтън.

— Може би му е приятно да ви плаши — каза той. — Или пък това е начинът да се предпази от беди — като говори през цялото

време за най-лошото с надеждата, че Фортуна ще се смили над него и ще му прати най-доброто — или поне нещо по-поносимо.

— Фортуна не се лъже толкова лесно — каза Алан Одли мъдро. — Какво четеш, сър?

— По една случайност чета именно за Фортуна — каза Джефри, повдигайки малката книжка. — Това е „Утешението на философията“ от Боеций^[1]. Чели ли сте Боеций?

Не бяха.

— Препоръчвам ви го — каза Джефри, — особено по време на пътешествие. Боеций дава възможност да погледнеш правилно на нещата, когато си наред морето.

Той се изправи и внимателно прибра мъничкото томче под дрехите си. Вятърът духаше от изток и „Арверагус“ бавно се носеше по Протока. Отляво беше крайбрежието на Пикардия. Зад кърмата се виждаха останалите кораби от конвоя, „Доригена“ и „Аурелис“. Заедно те бяха голяма сила и всеки от капитаните щеше да направи всичко възможно да не губи останалите от поглед. И трите кораба бяха предназначени за превозване на войска и ако се наложи, за морски бой. Предната и задна част на „Арверагус“ бяха издигнати високо над палубата и прикрити от подобни на щитове плоскости, така че приличаха на малки крепости. Самата палуба беше претъпкана не само от войници, но и от оръжия, пренасяни към Бордо — най-вече нови катапулти, бомбарди, които изстрелваха каменни топки на голямо разстояние. Те бяха покрити с платнища и пазени от артилеристите, които се перчеха, защото стреляха с най-новите „тайни оръжия“, както ги нарече един от тях. Чосър, който беше ходил на военен поход, се усмихна на израз.

Но скептицизмът, който демонстрира по отношение на тайните оръжия, не беше нищо в сравнение с подигравките, които сипеха върху тях групата стрелци, които също пътуваха за Аквитания на „Арверагус“. Стрелците се бяха скупчили в предната част на кораба, отделно от другите, под командването на дебел и пъпчив майстор на лъка и стрелата на име Бартоломю. Те говореха за работата си, сравняваха формата на перата и се хвалеха, че едва ли не сами са спечелили всяка битка от времето на Адам досега. Нед Кейтън каза, че враговете им сигурно са измрели не от стрели, а от досада и когато един от стрелците го чу, двамата се сбиха. Тайничко Чосър беше

впечатлен от начина, по който Кейтън се би, макар че помогна да разделят биещите се и след това го смъмри. Но отношенията между стрелците и артилеристите бяха още по-лоши. Имаше дни, когато изглеждаше, че войната ще избухне преждевременно на палубата на „Арверагус“. Но Джак Дарт се прояви като умел дипломат и често въдворяваше мир между двете групички. Въпреки мрачните си приказки той беше добър капитан.

Пътуването беше уморително, понякога напрегнато. Чосър и останалите по-заможни пътници бяха настанени под квартердека, където имаше няколко малки общи каюти, тесни като килийки на медена пита, но далеч не толкова сладки. Те се оттегляха в това задушно и пълно с плъхове помещение, само за да спят или да се скрият от лошото време. Миризмата вътре беше още по-отвратителна, защото малките глинени съдове, които служеха за нощното облекчаване на пътниците или за повръщане на страдащите от морска болест, често се преобръщаха от нечий крак или от накланянето на кораба. Артилеристите спяха на ветровитата палуба, а стрелците — във вонящото помещение под надстройката на носа, което бе по-отвратително дори от онова под кърмата. Всяка група смяташе, че другите са по-зле настанени, затова всички бяха доволни.

Два пъти дневно прозвучаваше тръба и пътниците се събираха към неподвижно прикрепена към палубата маса, близо до кърмата. Там тези, които имаха пари, можеха да си купят чесън и лук, хляб и сирене, орехи и сушено месо. Нито едно от тях не изглеждаше много апетитно дори в началото на пътуването. Хлябът беше твърд, а орехите гранясали; повечето буци сирене бяха пълни с личинки, а нарязаното на ивици месо — жилаво като кожа. Виното беше прилично — нищо повече от това.

Времето се влачеше, докато пълзяха покрай крайбрежието на Пикардия, а после и на Нормандия, понякога губейки от поглед сушата. Отначало Чосър използваше принудителното безделие, за да чете любимия си Боеций. Мислите му често се насочваха към Филипа, Елизабет и малкия Томас. Когато се завърнеше при тях, семейството щеше да се е увеличило. Той помнеше мириса на мляко, който се носеше от последното новородено в ръцете на кърмачката. Помисли си за мъката на жена си при раздялата и му се прииска да може да върне времето, за да ѝ каже всичко, което беше пропуснал.

Мислеше и за Розамонд дьо Гияк, тъй като всеки полъх на вятъра го приближаваше до целта.

Макар че беше пленник на съпруга ѝ, Чосър прекарваше много време с нея. Тя беше няколко години по-млада от Анри, но по-висока от него и кожата ѝ беше светла за разлика от неговото обветрено лице. Чосър беше очарован. Разговаряха за книги и поезия. С мъжа говореха за честта, с жената обсъждаха стихове за любов, красота и романтика.

Особено ясно Чосър помнеше Розамонд да рецитира едно стихотворение. Беше го направила, за да покаже превъзходството на стиховете, написани на френски, над английските. Той не бе ѝ възразил, особено след като я чу. В стихотворението тя описваше красивите черти на въображаемо момиче, което след като споменаваеше изящното си чело или белите си гърди, в края на всеки куплет питаше: „Красива ли съм аз?“ Думите бяха провокиращи, но зад закачката се усещаше нотка на молба, сякаш момичето — или самата Розамонд — се нуждаеше от увереност. Последният стих от последния куплет гласеше: „О, бях ли красива?“ и в гласа ѝ се промъкна нова нотка, сякаш приемаше, че красотата ѝ неизбежно ще повехне, може би не утре, но все пак твърде скоро.

Чосър се беше влюбил в Розамонд. За младеж като него беше почти неминуемо да се влюби в красива омъжена жена, само година-две по-възрастна от него. Така бяха правили рицарите в отминалите дни или поне тъй твърдяха легендите. Но неговата страст беше също толкова безнадеждна, колкото и техните. Дори повече, защото обикновено в рицарските истории крайт беше щастлив или още по-добре — трагичен. В неговия случай не се случи нито едното, нито другото. Първо, Розамонд имаше деца — току-що беше родила първия си син след две дъщери, а децата обикновено не присъстват в легендарните любовни истории. И второ, Чосър дори не беше рицар, а само оръженосец, издигнал се йомен, докато Розамонд беше жена, израснала, гледайки през прозорците на замък Гияк, откъдето погледът не стигаше до края на земите, владени от нейния съпруг. Жена, омъжена за един от най-могъщите мъже в Аквитания.

Въпреки това, когато откупът беше платен и Чосър трябваше да напусне владенията на Гияк, той написа поема за Розамонд. В нея се говореше за мъж, освободен от плен, който открива, че все още е пленник на любовта. Тъй като знаеше, че може би никога вече няма да

я види, му беше по-лесно да излее мислите си на хартия. Успя находчиво да балансира противопоставянето на освобождаването си и любовния плен.

Остави стиховете в стаята на Розамонд така, че тя да не ги намери веднага. След това се беше чудил колко често е чела редовете му — дали многократно или просто ги беше погледнала и беше оставила листа, или може би дори го бе скъсала.

Джефри не знаеше какво е станало с Розамонд дьо Гияк. Естествено, тя щеше да бъде по-възрастна, както и самият той, и може би по-мъдра. Нямаше представа от чувствата ѝ — може би никога не беше имал — и се чудеше дали у него все още гори искра от старото увлечение. Скоро щеше да разбере, макар че пътуването сякаш траеше цяла вечност.

Докато плаваха покрай брега към Аквитания, известно време те се радваха на благоприятен вятър и се разсейваха от неразбираемите викове на моряците към юнгите, които вършеха повечето работа. Но след като завиха зад нос Хага, времето се промени и те се оказаха в по-опасни води, в море, осеяно със скали, подобни на малки островчета. Въпреки всичко имаше нещо успокояващо в това доказателство, че наблизо има суша. За Чосър и спътниците му откритото море беше огромно водно пространство, където няма за какво да се хванеш. На „Аурелис“ свърши прясната вода и малката флотилия хвърли котва на един по-голям остров, където имаше много извори. Джак Дарт им каза, че имат късмет да са част от добре защитен конвой, тъй като обитателите на близкия остров Сарк имали навика да нападат уязвимите кораби. И този път не преувеличаваше. Когато се загледаха през ситния дъждец, през стотината метра вода, която ги разделяше от другия остров, те видяха фигури, изправени върху високите гранитни скали, мълчаливи и бдителни.

Известно време след това Джефри Чосър разказа една история на спътниците си. Нед Кейтън му беше поискал книгата на Боеций. Чосър се колебаеше да я даде на когото и да било и се измъкна с обяснението, че Нед трудно ще разчете почерка му.

— Самият аз трудно го разбирам — каза той, показвайки една особено грозно изписана страница. — А и защо ти е да я четеш, Нед? Нима търсиш утешението на философията?

— Нед търсеше нещо по-леко — каза Алан Одли.

— Тази не е много лека — каза Чосър облекчено и прибра книгата.

— Тогава ни разкажи нещо — каза Алан. — Някоя неприлична история или пък любовна. Нещо, с което това досадно пътуване да мине по-леко.

— История... сега пък искате история...

Точно това очакваха. Нали той беше поет, творец? Корабът се клатушкаташе из бурното море, небето се смрачаваше. На сушата може и да беше лято, но не и в морето. Джефри Чосър напрегна ума си.

— Имало някога един младеж, който... Не, една млада жена, която... живеела на онзи бряг отсреща — започна Чосър и посочи към брега на Бретан, тъмна линия ниско вляво. — Името ѝ било... Нека кажем, че името ѝ било Доригена.

— Като на кораба ли? — Алан посочи с палец през рамо към кораба, който се виждаше зад кърмата.

— Да, това е хубаво име и за жена, и за кораб. Дори по-добро. Всъщност и другите ми герои ще бъдат наречени на нашите кораби. Доригена била благородна дама, наскоро омъжена. Мъжът, който я ухажвал и се оженил за нея, бил рицар на име... Арверагус, като този кораб.

— Естествено — каза Нед Кейтън.

— Арверагус положил много труд, за да спечели ръката ѝ, мислел я за недостъпна и надменна. Но тя просто се държала така, както се предполагало, че трябва да се държи една дама през онези дни. И всичко се променило, когато се оженили.

— По-лошо ли станало? — попита Нед Кейтън.

— Обикновено е така, нали, Джефри? — каза Алан.

— В тази история нещата се подобрили, защото Арверагус и Доригена наистина се обичали. И когато се оженили, си дали обет. Обещали си...

Прекъсна го вик от наблюдателницата. Били забелязани няколко кораба — пред конвоя и по-близо до сушата, платната им вече били свалени заради влошаващото се време. Сега опасността се криеше не само в приближаващата буря, но и в тези непознати кораби. Всички на палубата, включително Одли и Кейтън, се струпаха на фалшборда или се качиха на надстройката над носа, за да виждат по-добре. Стрелците се надяваха да са френски, докато капитан Дарт мрачно сподели

подозренията си, че са пирати. Но когато се озоваха между тях, разбраха, че е конвой, тръгнал от Аквитания — смесица от търговски и бойни кораби. Размениха си поздрави, отнесени от силния вятър.

„Арверагус“, „Доригена“ и „Аурелис“ продължиха да порят черните вълни, които прииждаха безспир от запад. Корабите се движеха тежко през водата, корпусите им сякаш изчезваха под талазите, а в следващия миг се извисяваха така, че мачтите изпъкваха на фона на жълтеникавото небе. Палубата на „Арверагус“ беше обляна от пръски и непрестанно се накланяше на една страна. Въпреки това Чосър предпочете да остане навън, колкото по-дълго можеше. Внезапно почувства ръка на рамото си. Беше Алан Одли. Черните му къдрици бяха вир-вода.

— Какво става, Джефри?

— Нищо не зависи от нас, Алан. Можем само да се молим.

— Не, какво става по-нататък в историята ти?

— А, в историята — каза Чосър. — Ще трябва да намеря подходящ момент, за да я разкажа.

— Ще завърши ли щастливо?

Думите му сякаш не се отнасяха само за историята.

— Да завърши? Та тя едва е започнала.

Чосър не знаеше колко бе прав. Следващият ден и нощ бяха най-ужасните от пътуването. Трите кораба почти не напредваха, но непрекъснато се люшкаха сред бурното море. Ако човек излезеше на палубата, биваше подмятан на всички страни и подгизваше до кости, а съществуваше и много голяма опасност някоя по-силна вълна да го отнесе през борда. Дори артилеристите бяха принудени да се подслонят при стрелците на носа. Бяха твърде заети да повръщат и да стенат, за да имат сили да спорят. Увитите оръдия, празната маса, провизиите, продавани в по-спокойно време, бъркотията от въжета и ведре — всичко изглеждаше безкрайно крехко и незначително на фона на разкъсваните от вятъра небе и море.

Но да стоиш вътре означаваше да бъдеш подхвърлян върху тясна воняща койка, заслушан в кашлицата, стоновете и повръщането, които те заобикаляха от всички страни. Беше ад — или поне чистилище. Чосър се опитваше да търси утешение в Боеций и неговата философия, но и книгата не му помагаше. Е, помисли си той философски, дори най-възвишената философия не може да излекува зъбобол.

После бурята отмина и те се насладиха на няколко дни спокойно плаване. Мастър Дарт, жизнерадостен в най-тежките моменти, се върна към обичайното си мрачно настроение. Сега отляво се простираше друга територия. Това вече не бяха Нормандия, Пикардия или Бретан, които бяха в английски ръце или обект на спор между англичани и французи, а вражеска територия — самата Франция. Не след дълго те преминаха покрай мястото близо до устието на Жиронда — Нотр-Дам-дьо-ла-Фен-дьо-Тер — където поклонниците, тръгнали към Компостела, обичайно слизаха и благодаряха за благополучното си пътуване. Конвойт не спря, но когато видяха църквата, повечето от пътниците се помолиха и благодариха на свети Яков, че ги е довел успешно дотук.

Широкото устие на реката бележеше нов опасен етап, тъй като между двата бряга имаше плитчина, където водата се плискаше с измамно спокойствие. На „Арверагус“ имаше лоцман, нает само за да ги преведе през тази финална отсечка и, следван от „Доригена“ и „Аурелис“, той взе руля, за да прекара кораба през протока между пясъчния бряг и югозападната страна на устието. Имаше един момент, когато корабът сякаш заседна и потръпна като сърце на птица, а после силно търкане разтърси корпуса му. Но в крайна сметка „Арверагус“ преодоля това препятствие и почти падна в по-дълбоките и бързи води на реката от другата страна. Двата следващи кораби преминаха след тях без затруднения.

Последва период на спокойно плаване по Жиронда. Слънцето блестеше върху солниците от двете страни на реката, а останалата част от пейзажа беше замъглена от лека мараня. Джефри Чосър отново се удиви на големината на тази река, пред която Темза изглеждаше малка дори в най-широката си част. Напълни дробовете си със странните, неопределими миризми, които се носеха откъм земята. Земя, която беше безспорно различна, безспорно чужда, макар и да принадлежеше на англичаните. Навсякъде имаше кораби — от натоварени с дървен материал търговски кораби до малки лодки — и той дочуваше виковете, които си разменяха. Спомни си, че тук говореха на диалект, близък до френския, но все пак различен. В паметта му се завърнаха спомени за него.

— Е, пристигнахме — каза той на капитана, който бе застанал до него.

— Никога не го казвай, преди да си стъпил на суша, мастър Чосър — каза Джак Дарт, набръчквайки подобното си на пергамент лице. — В морето стават лоши неща, но корабите могат да потънат и в пристанището. Може да сме пробили дъното, докато минавахме оттам...

Той посочи с палец зад гърба си. Чосър не беше сигурен какво има предвид, но реши, че става дума за плитчината при устието на реката.

Все по-уверен и мрачен, Дарт продължи:

— Познавах един човек, който се подхлъзна, докато вървеше по мостчето към родната си земя. Разби си главата в нея. А това беше след тежко пътуване, по време на което имаше много възможности да загуби живота си, но той се беше измъкнал невредим.

— Умря ли?

— Не, но беше на косъм. Виж.

Дарт свали кепето си и повдигна кичур посивяла коса отстрани на главата си. Чосър видя страна хлътнатина в черепа му, сякаш на това място костта се беше стопила.

— Бях млад и нетърпелив. Искях да се върна и да видя детето, което жена ми беше родила в мое отсъствие. Имаш ли деца, мастър Чосър?

— Две, и чакам трето.

— Така и не видях моето. Бебето и майката умрели — в този ред, един след друг — докато съм бил още в морето. Не знаех, че са мъртви и хукнах по мостчето към сушата. Мислех си само, че след пет минути ще съм у дома. Вместо това пропадах в черната дупка на собствената си небрежност и няколко седмици не можах да изпъля оттам.

— Съжалявам — каза Чосър.

— Беше отдавна, но ме научи, че точно когато нещата изглеждат най-сигурни, се изплъзват от контрола ти — каза Джак Дарт.

— Добър урок.

— След това си взех втора жена, Бог да я прости. Имах и други деца, Бог да прости някои от тях. Какво ще правиш в Бордо?

— Какво друго, освен да купувам вино?

— Аз предпочитам червеното от по на север, от Ниор или Рошел.

— Преди време щях да се съглася с теб, приятелю, но напоследък в Ниор правят бяло вино.

Джефри имаше смътното чувство, че капитанът го изпитва, но в този момент лоцманът го повика. След като премина поредица от голи острови, които приличаха на оголен гръбнак в средата на реката, конвойт от три кораба премина от Жиронда в Гарона. Най-накрая пуснаха котва пред голямото пристанище на Бордо. Градът се виеше по западния бряг на реката, напомняйки на Чосър за Лондон, защото имаше почти толкова кули и шпилове. Димът от ковачниците се виеше във въздуха. Изящните фронтови на богаташките къщи близо до реката се виждаха над градските стени. Но Бордо трябваше да изглежда процъфтяващ и могъщ, помисли си Чосър, след като тук най-често идваше с двора си Едуард, принц на Уелс и Аквитания.

Одли, Кейтън и Чосър се събраха при фалшборда. Зад тях артилеристите смъкваха платнищата от оръдията си, преди да ги свалят на брега. Стрелците събираха далеч по-лекия си багаж. Между прорязаните от три големи шлюза градски стени и мястото, където „Арверагус“ беше хвърлил котва, имаше много други кораби и по-малки плавателни съдове.

— Е, пристигнахме — каза Алан Одли.

— Благополучно — добави Нед Кейтън.

— Никога не го казвайте, докато не стъпите на суша — отвърна Чосър. — Каза ми го един мъдър човек.

И тримата пътуваха със сравнително малко багаж, затова слязоха от кораба преди войниците и се качиха в лодките, които се бяха струпали под корабите. В същото време останалите пътници, които не бяха част от армията, слизаха от „Доригена“ и „Аурелис“. Чосър не се загледа внимателно в хората от другите лодки. Ако беше го направил, може би щеше да забележи мъжа, който за момента носеше името Хюбърт, да слиза от „Доригена“ и да застава на кърмата на гребната лодка, която пое към града.

[1] Анций Манлий Северин Боеций (480–524) — християнски философ, роден в Рим. „Утешението на философията“ е най-известната му творба, написана по време на едногодишния му престой в затвор по обвинение в държавна измяна и магьосничество, завършил с жестоката му екзекуция. — Б.пр. ↑

7.

Първото място, на което спряха извън Бордо, им даде представа за враждебната атмосфера в Гийена. Чосър имаше чувство, че проблемите възникнаха, когато спряха да пренощуват. Този път се измъкнаха сравнително леко — без фарсове с разменени легла и опити да ги опекат живи. И все пак беше тревожно, въпреки опитите на Жан Кадо да го омаловажи.

Жан Кадо беше бърбивият им водач от Бордо. Гасконец, той говореше английски, френски и местния *langue d'oc*. С кръглото си лице, дебелите вежди и вечно приведени рамене той приличаше на сова. По предварителна уговорка Кадо ги беше посрещнал близо до катедралата „Сейнт Андрю“ в центъра на Бордо. Тук се разполагаше и дворът на принц Едуард. Чосър и Кадо бяха си разменили паролата — „Бягай от тълпата... и с истината живеи“ — и Кадо беше обяснил, че от двора на принца са му наредили да ги придружава. Задачата му беше да се погрижи да стигнат благополучно до замък на граф Дьо Гияк. Чосър беше малко изненадан, че ескортът им се състои само от един човек, но заключи, че е по-безопасно да пътуват незабелязано, отколкото заобиколени от войници. Първата нощ пренощуваха в града в странноприемницата „Дванадесетте апостоли“, а сутринта наеха коне на другия бряг на реката. Всичко това — превозването през Гарона, пазаренето за конете — отне толкова време, че изминаха едва двайсет мили на изток от града, преди да се наложи да пренощуват в един непредразполагащ хан.

Жан Кадо им беше казал да изчакат навън, докато той провери дали има легла, твърдейки, че е по-добре да го направи сам. След малко той се върна и каза, че е осигурил стая за четиримата. Оставиха конете си в конюшната и влязоха да вечерят.

В хана имаше дълга маса, в единия край на която седяха селяни и ядяха печени кестени и черен хляб с евтино вино. Когато вратата се отвори, те вдигнаха очи, безизразни като на преживни животни. Но един по-заможен пияч разбра, че новодошлите са англичани и

демонстративно вдигна сребърната монета, с която щеше да си поръча още едно шише вино. После изсъска нещо на местния диалект, така че Чосър долови само същността, но чувствата му бяха ясни от тона и начина, по който се изплю върху монетата, преди да я даде на ханджията. Той се престори, че не го е забелязал — сякаш беше местен обичай клиентите да наплюват парите — но грижливо избърса монетата в престилката си (все пак среброто си е сребро), преди да даде виното. Сграбчил шишето си, плюещият се върна на мястото си до огъня при двамата си спътници, облечени по подобен начин.

Тримата пиеха и разговаряха оживено, като често хвърляха погледи към отсрещния ъгъл на кръчмата, където седяха Джефри, Нед, Алан и водачът им. С помощта на Жан Кадо англичаните си поръчаха вечеря. Тя пристигна след дълго време — мазни купи с някакво безименно месо, заляно с горчив сос, които не си заслужаваха и една десета от чакането или една четвърт от парите. Поискаха вино, повториха, за да отмият вкуса на яденето. През цялото това време мъжете в другия ъгъл пиеха здраво, но не предприеха нищо. Най-накрая се измъкнаха, разговаряйки завалено и трополейки шумно. „*Gafet de putan*“, каза единият. „*Viech d'ase!*“, отвърна другият, докато излизаха.

Нед Кейтън скочи от пейката.

— Какво каза? Какво каза!

Би изглеждал комичен със сплъстената си светла коса и движенията си, станали непохватни заради пиенето, ако в очите му не се долавяше истински гняв. Чосър вдигна ръка.

— Нищо особено — отвърна Жан Кадо — Само „син на курва“.

— Никой не може да обижда майка ми!

— Тук тази обида е толкова обичайна, че е почти комплимент. Сигурен съм, че беше предназначена за мен — каза Кадо. — Другият коментар беше за теб, мастър Кейтън.

— И какво значеше той?

— *Viech d'ase*? Магарешки чеп.

Нед Кейтън седна и избухна в смях.

— Трябва да си поласкан — каза Джефри, възхищавайки се на начина, по който Кадо беше избегнал опасния момент. Въпреки това си напомни да не излиза на двора тази вечер — за всеки случай... и да предупреди и другите. Междувременно селяните продължаваха да

дъвчат хляба и да сърбат киселото си вино, без да обръщат внимание на нищо.

Жан Кадо се приведе и каза тихо:

— Колкото повече навлизате в Аквитания, толкова по-ясно ще усещате, че настроението към нас е враждебно. Искам да кажа, срещу англичаните. Особено срещу принц Едуард. Казват, че е арогантен и прахосник.

— Той е принцът на Уелс, за Бога! — каза Алан Одли и почука по масата с шишето.

— Принц Едуард плени френския крал при Поатие, стария френски крал — каза Нед Кейтън. — Да можеше да пипне и новия!

— Тихо! — каза Кадо, поглеждайки през рамо.

Но селяните на дългата маса все още ядяха и пиеха, а ханджията дипломатично се правеше, че не чува разговора им, дори ако го разбираше (среброто си е сребро, а англичаните пиеха вече четвърто шише). Кадо бръкна в кесията си и извади малка сребърна монета. Даде я на другите.

— Това са местните пари. Виждате ли, отпред е принцът.

Те я огледаха на светлината на две тънки свещи. От едната ѝ страна имаше фигура с корона, сочеща с лявата ръка към меча, който държеше в дясната, сякаш за да покаже ясно на гледащия кой е източникът на нейната власт и авторитет. На задната част на монетата имаше мотив от хералдически лилии и леопарди, разделен на четири с кръст.

— Някои хора в тези земи се дразнят, че трябва да плащат с *това* — каза Кадо, почуквайки по образа на принца, после стисна монетата между палеца и показалеца си и я прибра в кесията си.

Алан Одли се прозя.

— А и, честно казано, така наречения *fouage* не подобрява нещата.

— Какво е това? — попита Чосър.

— Димнина^[1]. Определен е на десет су за всяко домакинство годишно...

Одли се прозя още по-широко.

— ... а някои от местните земевладелци са против това, че принцът погазва правото им да събират данъци...

Одли се прозина така, сякаш щеше да глътне масата, мазните купи и всичко останало.

— На всички ни е ясно, че има проблеми, мастър Кадо — каза Чосър, винаги дипломатичен.

— Не казвам, че съм съгласен с тях, просто ви съобщавам какво се говори, а вие сами видяхте какво е отношението на някои хора към англичаните — Жан Кадо посочи към ъгъла на помещението, наскоро освободен от тримата пияници. — Засега това са думи, предимно думи.

— Разбира се, че са само думи, защото те са *французи* — обади се Кейтън.

— Съвсем вярно, французи са — съгласи се Одли.

— Но тук хората са повече гасконци, отколкото французи — или поне така биха казали англичаните — каза Чосър.

— Точно в това се корени проблемът — каза Кадо. — Виждате ли...

Но не стигна по-далеч, защото Алан Одли падна по лице върху масата, събаряйки свещите и купите. Двама селяни погледнаха към него и се усмихнаха с пълни уста. Ханджията се обърна, вероятно разочарован от загубата на един от най-добрите си клиенти, но не им се притече на помощ. Чосър и останалите помогнаха на спътника си да се качи по стълбите. За щастие в стаята им имаше четири отделни легла, така че Одли щеше да си отспи, без да притеснява ненужно останалите. Помнейки враждебността на тримата пияници, Чосър се погрижи да залости вратата. Преди да легне, той погледна през прозореца. Ханът се намираше в края на разпръснатата редица къщи. На прозореца на една от тях се виждаше свещ, блестяща сред мрака като добро дело в бездушен свят.

На другата сутрин Одли, който изглеждаше изпълнен със самосъжаление, кимна отрицателно, когато му предложиха вино на закуска. Качи се на седлото като старец. Яздеше като старица, а Кейтън го подиграваше, че е като девойка, щом не може да държи на пиене (докато Одли не заплаши да повърне върху приятеля си). Чосър яздеше отпред заедно с Жан Кадо. Стигнаха до кръстопът, за който водачът

каза, че пресича пътя на поклонниците към Компостела, а после внезапно добави:

— Ти не си първият, който иска да убеди граф Дьо Гияк да продължи да спазва васалния си дълг.

Чосър не отговори. Още не бяха обсъждали мисията му.

— През пролетта мъж на име Машо отпътува за Гияк — продължи Кадо.

— Какво стана с него?

— Не пристигна там.

— Злополука по пътя?

— Има злополуки и *злополуки*, ако ме разбираш, мастър Чосър.

— Мисля, че да, мастър Кадо.

До този момент те се бяха движили през сравнително открита местност. Хълмовете отляво бяха рехаво обрасли с млади лози. От другата страна склонът постепенно преминаваше в широката речна долина на Дордона. Части от тази равна земя бяха оцветени в бледозелено от поникналия лен. Но пътят, по който яздеха, се стесни и сви между дърветата.

Чосър обмисляше думите на Кадо. Джон Гонт не му беше казал, че и преди е опитвал да повлияе на Гияк. Или по-скоро не беше споменал за изчезването на мъж на име... Как се казваше?... Машо. Дали Машо е бил предаден? Или подкупен от французите? Чосър знаеше, че поддръжниците на френския крал се увеличаваха с всеки ден. Само няколко значими благородници и земевладелци бяха останали верни или още не им бяха предложили достатъчно облаги, за да минат на другата страна. Но може би Гонт не знаеше за този Машо. Защо по-малкият син на крал Едуард да е наясно с всички дипломатически машинации и подмолни действия, които се случваха на стотици мили от дома?

Ръката на Чосър посегна към кесията, която висеше от врата му. Движението беше станало почти механично. Непрекъснато проверяваше дали е там.

Навлязоха по-дълбоко в гората. Слънцето просветваше на пътеката, въздухът блестеше, птиците пееха. В такава ранна лятна утрин човек започваше да мечтае да живее завинаги в горите, да се храни с горски плодове, да утолява жаждата си от студени извори. Но, разбира се, през по-голямата част от годината обитателят на гората

щеше да спи на твърдите камъни, да търси безрезултатно храна и да разранява ръцете си, докато кърти леда на потоците.

Към края на този следобед за първи път чуха звуците. Бяха яздили цял ден — спряха само за малко, за да похапнат твърд хляб и сирене (купени в Бордо) — а още не бяха излезли от голямата гора, през която лениво се виеше тясната пътека, в която беше преминал пътят. Пътуваха в колона, като полузаспалият Одли яздеше най-отзад. Кадо, който водеше, пресметна, че ще пристигнат във владенията на Гияк на следващия ден. Мислеше, че след няколко мили има хан. Щяха да пренощуват там. Наричал се „Котаракът — риболовец“. Той съобщи всичко това през рамо.

— Надявам се да е по-добър от снощния — каза Нед Кейтън.

— Какво беше това? — попита Кадо, слагайки ръка на ухото си.

— Казах, че...

— Не, не ти, сър. Слушайте.

Кадо вдигна ръка и те спряха конете. Ослушаха се. Някъде пред тях се чуваше мелодия на флейта и удари на барабан. Звукът пресекваше, от време на време се чуваше ясно, а после отново утихваше, сякаш се виеше във въздуха. Имаше нещо скръбно в този звук, тъй самотен наскред зелената гора, и то накара косата на Джефри да настръхне.

— В тази музика не може да има нищо опасно — каза Жан Кадо.

Той смушка коня си и останалите го последваха. Откакто бяха прекосили пътя на поклонниците сутринта, не бяха срещали жива душа. Докато приближаваха, звукът от флейтата и барабана секна, заменен от странна смесица от лай и цвилене. След няколко минути пътеката ги изведе на широка просека. Кадо и Чосър спряха, приковани от зрелището, а след тях и другите двама.

Голяма каруца беше изтеглена на равна част от пътя. Върху нея стоеше сивобрад мъж. Носеше бяла риза. Около краката му пълзяха няколко души. Каруцата се тресеше под движенията им. Те издаваха животинските звуци. Бяха вдигнали глави към небето, лаеха и цвилеха. Размахваха пръсти над главите си, имитирайки заострени уши. Малко куче лежеше в сянката на една от каруците, а сиво-кафеникав кон беше спънат и пасеше наблизко. И двете животни не обръщаха внимание на действията на хората.

Внезапно червендалеста жена с червена рокля притича от отсрещната страна на просеката, махайки с ръце. Приличаше на продавачка на риба.

— Какво мислиш, че правиш, съпруге? — извика тя. — Грубоватият ѝ изговор също напомняше на продавачка на риба.

— Изпълнявам Божията воля — отвърна сивобрадият мъж със звучен глас. — Накрая няма да остане нищо, чака ни Страшният съд. Научи се как върви светът, погледни по-далеч от носа си.

— Божията воля, как не! — изрева жената. — Докато ние се съсипваме от работа, ти правиш каквото искаш. Когато нямаме нищо за ядене, окото ти не мига.

С изненадваща ловкост за ръста си, жената скочи върху каруцата. Без да обръща внимание на „животните“, тя хвана мъжа с една ръка, а с другата го удари няколко пъти по главата. Беше по-едра от него и скоро го повали върху каруцата, без усилие. После го възседна.

— Да се намесим ли, мастър Чосър? — попита Жан Кадо.

— Няма нужда — отвърна Джефри.

— Не, не, не!

Четиримата ездаци се обърнаха по посока на новия глас. Един мъж се зададе откъм другия край на просеката. Не бяха го забелязали досега, само защото не се беше помръднал, нито беше проговорил и отчасти, защото беше облечен в зелено и кафяво и се сливаше с дърветата.

— Не така, Мартин. Не, Маргарет.

Жената се изправи и сивобрадият мъж я последва. Останалите — трима мъже и една жена, които досега се правеха на животни, също седнаха. Мъжът, облечен в природни цветове, застана пред каруцата. Сякаш не забелязваше Чосър и спътниците му.

— Това не е фарс, Мартин — каза той на сивобрадия.

— Но винаги досега ги е разсмивало, Луис — каза Маргарет.

— Това е традиция — подкрепи я Мартин.

— Помнете, че сега ще играем пред отбрана публика — каза мъжът, който стоеше пред каруцата.

— Нека го ударя поне веднъж — помоли се жената. — Едно мъничко юмруче по тази тъпа глава.

— Добре, скъпа, но само едно. Ти, Мартин, няма да падаш и тя няма да те възсяда. Не е прилично.

— Щом казваш.

Останалите приеха без ентусиазъм оценката му. Луис се обърна към ездачите.

— Предполагам, и вие ще се съгласите, че не е прилично.

Беше слаб мъж с тясно лице. Очевидно бе забелязал присъствието им от самото начало.

— Може би не, но приятелят ви е прав — каза Чосър. — Според легендата Ной е бил под чехъл.

— Едно е да е под чехъл, друго е да го бие.

— О, това е пиеса — каза Алан Одли, който внезапно дойде на себе си, — а тези хора са мимове.

Нед Кейтън изръкопляска иронично на съобразителността на приятеля си и слабият мъж наклони глава встрани.

— Да, това е моята трупa. Предпочитаме да ни наричат актьори, а не мимове. Казвам се Луис Луп. Това е трупата на Луп.

— Вие сте англичани — каза Кейтън.

— Разбира се, както и вие. Но не сме си били у дома повече от година.

— Какво правите сега?

— Какво правим ли? Репетираме притчата за Ной и потопа. Той качва животните в ковчега. Жена му не разбира. Мисли, че той пренебрегва семейството си.

Той махна с ръка и актьорите на каруцата се поклониха нестройно.

— Ной е само една от пиесите в нашия репертоар. Играем всичко от „Падението на Луцифер“ до „Страшния съд“. Играем добре „Прогонването от рая“, кърваво „Каин и Авел“, лукаво „Яков и Исав“, сърцераздирателно „Авраам и Исак“, както и... Е, картинката ви е ясна.

— Изиграйте ни нещо сега — каза Нед Кейтън. — Нещо по-леко, ако имате.

— Не се обиждайте, но предпочитам публиката да е повече от актьорите — отвърна Луп. — И въпросът не е само в печалбата.

Чосър слезе от коня и се протегна.

— Каква е твоята роля в „Ной и потопа“, мастър Луп? — попита той.

— Каквото и да играем, аз съм винаги Бог.

Джефри беше любопитен какво прави тази трупa сред горите на Аквитания, тъй като обичайният подслон за пътуващите актьори беше дворът на някой хан или пазар, навсякъде, където се събираха тълпи. От птиците и дърветата нямаше какво да спечелят.

— И за кого репетирате?

— За отбрана публика на едно място, наречено Гияк.

— И ние отиваме там — каза Жан Кадо, смъквайки се от коня.

— Наистина ли? — попита Луп. — Ще играем пред граф Дьо Гияк и лейди Розамонд. За първи път отиваме там.

— Розамонд, съпругата на графа? — попита Чосър.

Нещо в тона му накара Луп да попита:

— Познаваш ли я, сър?

— Навремето се запознах с нея.

Луп отвори уста, поколеба се, после проговори с друг тон.

— Преди малко казах, че предпочитам публиката да е повече от актьорите и по принцип е така. Но можем да направим изключение. Ако искате да ви изиграем нещо тук и сега, навярно ще можем да ви удовлетворим...

Той направи знак на трупата, която отново се бе качила върху каруцата. Четиримата мъже и двете жени бавно се приближиха.

— Това е Мартин. Играе ролите на възрастни и достолепни мъже като Ной и Авраам. А това е Маргарет. — Той посочи румената жена, която играеше съпругата на Ной. — Тя играе опърничавите жени. В добрите пиеси винаги има по една такава.

Като доказателство за това Маргарет удари с юмрук говорещия по главата, но лекичко, закачливо. Луп бързо мина към представянето на другите трима мъже — Бъртрам, Саймън и Том. Малко зад тях стоеше тъмнокосо момиче, което от време на време вдигаше срамежливо поглед.

— А коя е тя? — попита Алан Одли.

— Това, сър, е нашата Ева от „Грехопадението“, макар че истинското ѝ име е Алис. Тя е и нашата Далила, нашата Йезавел, нашата прелъстителка.

— Виждам.

— И наша дъщеря — добави Луис Луп.

— Дъщеря? — попита Алан.

— Наша — добави Нед.

— Тази дама е моя съпруга — каза предводителят на трупата, прегръщайки с обич Маргарет.

Актьорите и четиримата спътници се поздравиха и отново се представиха един на друг. Групата на Чосър спъна конете си в края на просеката. После всички седнаха на тревата и си поделиха няколко шишета вино, които Луис Луп щедро извади от коша, скрит под каруцата. Не само споделеното вино, но и общият език ги сближи. Или може би фактът, че Чосър и останалите бяха уморени след целодневната езда и с радост се отдадоха на кратка почивка, преди да изминат последните няколко мили до хана. А може би им беше приятно да намерят компания след цял самотен ден, особено компанията на непринудените Луп и тяхната привлекателна дъщеря.

Оказа се, че трупата „Луп“ е семейно предприятие. Освен семейството, Луис и Маргарет с тъмнокосата им дъщеря, тя включваше сивобрадия Мартин, който им беше братовчед, а Том, един от младите актьори — негов син. Другите двама мъже — Саймън и Бъртрам — първият с младежки вид, а вторият около средната възраст, бяха се присъединили към тях в Англия. Всички те бяха избягали от Англия, след като ги сполетяло някакво нещастие, което явно не желаеха да описват.

— Защо го правите? Животът ви сигурно е тежък — каза Чосър.

Луис Луп изглеждаше изненадан, сякаш никога досега не му бяха задавали този въпрос, нито сам се беше питал.

— Може би така се чувстваме свободни. Живеем, както искаме и не сме длъжници за прехраната си на някого.

— А успявате ли да се прехранвате?

— Добре, доста добре... Е, не сме много зле — отвърна Луис Луп. — Поне е по-добре отколкото в Англия. Сега отиваме в Гияк, за да играем пред богатшите. Едно стъпало по-нагоре от дъждовния площад на някой град или двора на хан, вонящ на урина и повръщано, които са обичайните места за хора като нас в родната ни страна.

— Като стана дума за ханове, казахте, че пътят ви е познат — каза Жан Кадо на Луп. — Напред има хан, нали? „Котаракът“, ако си спомням добре.

Той замлъкна, видял изражението на лицето на Луис. Актьорът обясни.

— Боя се, че „Котаракът“ вече не съществува. Изгоря през пролетта. Дочух, че виновен бил някакъв немарлив готвач.

— Мисля, че оттук до Гияк няма друг хан — намеси се Маргарет Луп. Слънцето започваше да се спуска зад върховете на дърветата в края на просеката и придаваше на лицето ѝ още по-червен цвят, сякаш и тя е била жертва на небрежен готвач.

— И къде ще спим? — попита Нед Кейтън.

— Сега си спомням — обади се Мартин, най-възрастният актьор. — Знам чудесно местенце, където да пренощуваме наблизко.

— Но нали казахте, че няма нищо!

— То е просторно и проветриво — каза Алис Луп. Гласът ѝ беше дрезгав и контрастираше със свенливото ѝ изражение. Нищо чудно, че винаги играеше прелъстителката.

— Собственикът никога не взема твърде скъпо и можете да отседнете за колкото време искате — каза Луис.

Чосър забеляза, че останалите актьори се усмихват. Предположи, че това е обичайна шега между тях, затова реши да се включи и той.

— Предполагам, че има и достатъчно храна за вечеря — каза той — стига да потърсиш.

— За какво говорите? — попит Алан Одли.

— Когато бях в Северна Франция преди много години — каза Джефри, — имяхме такава поговорка: „Който не е спал в дъжд и вятър, не е добър другар.“ Мисля, че сме на път да открием много достойни другари.

Той погледна към Одли, Кейтън и Жан Кадо, които лежаха на тревата и очевидно не се зарадваха особено, че им предстои да прекарат нощта на открито. Щеше да се стъмни след няколко часа, но никой не пътуваше по мрак, освен ако не беше сигурен, че ще стигне до някое защитено място.

Скоро се разбра, че групата на Чосър ще остане при хората на Луп и че ще продължат да пътуват заедно през земи, които принадлежаха на някой си Гастон Флорак, до владенията на Дьо Гияк. Актьорите, свикнали с по-тежък живот, бяха подготвени за случаите, когато не намираха покрив за през нощта. В дисагите под колата, която изпълняваше роля на тяхна сцена, имаше не само костюми, но и завивки, тенджери и други домакински пособия. Отстрани се виждаше дори клетка с птица. За щастие имаше достатъчно храна за всички

коне. Луп беше купил овес при предишното им спиране с надежда да им стигне за следващите няколко дни. Сега с удоволствие се погрижи за наетите животни срещу по-високата цена, която Чосър му плати с желание.

Младите актьори се заеха с различни задачи. Алис Луп се погрижи за конете, докато Саймън събираше подпалки и паднали клони, за да запалят огън наскоро просеката. Бъртрам и Том изчезнаха между трънливите храсти с няколко мрежи и кожени ведра. Придружаваше ги приличното на териер куче, което дотогава беше спало. Бъртрам го наричаше Цербер. Чосър се засмя, като чу името на триглавия звяр, който пази входа към царството на мъртвите. Териерът по нищо не му приличаше.

По-възрастните актьори продължиха да си бърбят с групата на Чосър. Те не се интересуваха толкова от причините за посещението им в Гияк, колкото от новини за Англия. Знаеха, че кралица Филипа е мъртва. Щеше ли кралят да си търси нова жена? Вярно ли било, че Джон от Гонт също овдовял? А той ще се жени ли?

Скоро Бъртрам и Том се върнаха с няколко заека, които лежаха в мрежите със счупени вратове и ведра, преливащи от вода, загребана от някой от безбройните извори, които се стичаха през гората от варовиковите склонове. Цербер, чиято муцуна беше изцапана с кал, спокойно зае мястото си до каруцата, след като бе изпълнил дълга си.

— Зайци! — каза Алан Одли, когато Маргарет Луп извади зайците и започна да ги дере с големите си сръчни ръце.

— Че какво им е? — каза Нед Кейтън, загледан в Алис Луп, която стоеше наблизко, но разговаряше със Саймън. — Най-вкусната храна, ако компанията е подходяща.

Слънцето потъна зад дърветата и в падината се спуснаха сенки. Запалиха огъня. Маргарет Луп приготви зайците за шиша и изплакна ръце в едно от ведрата. Останалите извадиха остатъците от хляба и сиренето, които далеч не бяха вече пресни, след като два дни бяха стояли в дисагите им, но все пак бяха по-добре от нищо. По някакво чудо откриха още вино. Притоплиха боб в очукана тенджерка с крачета и дълга дръжка. Каквото и да мислеше Одли за зайците, Чосър забеляза, че с апетит изяде дела си. Нед Кейтън се опитваше да улови погледа на Алис, но тя изглежда не го забелязваше. След вечеря Мартин извади лютня и засвири меланхолични мелодии, а Жан Кадо

запя една нескончаема песен за някакъв рицар, който упорито преследвал друг рицар.

Вече всички си говореха на малки имена. Доволни, полегнаха под луната и звездите. Без да се уговарят предварително, жените легнаха върху каруцата, а мъжете под нея или отстрани, може би като проява на кавалерство. Бухаха бухали, териерът скимтеше, сънувайки, че гони заек, откъм конете, вързани на ръба на просеката, се дочуваше пръхтене. Постепенно огънят отслабна и мракът се сгъсти.

Джефри си спомни, че едва същата сутрин си представяше как ще живее в гората. Е, това беше то. Земята беше твърда, а нощта — вече студена. Беше твърде стар за тези пътувания, каза си. Не беше вече младеж, тръгнал на поход, а женен мъж с две деца, очакващ трето, мъж с определен ранг и положение в обществото...

От още по-гъстия мрак под дърветата мъжът, който бе убил монаха на име Хюбърт и взел името и дрехите му, гледаше как огънят гасне. Ако беше от хората, които знаеха какво е самота, в този миг би я изпитал много остро, докато гледаше кръга от пътници, събрали се в нощта за защита и компания, докато гледаше как се хранят, смеят се и заспиват заедно. Но на него не би му минало и през ум да се чувства самотен. Нито пък им завиждаше за малкото храна или за оскъдната топлина на огъня. Беше свикнал да гладува и защитата на собствените му дрехи и кожа му беше достатъчна. Той се намести на земята и се уви с наметалото си.

Джефри Чосър сигурно беше спал, защото изведнъж осъзна, че вижда пред себе си бледите останки от огъня. Валма мъгла се надигаха от земята. Посред нощ беше тихо и студено. Не се чуваше хъркане, нито хленчене, сумтене или пръхтене. Все едно бяха последните хора и животни на земята. Ако плаваха на ковчега на Ной, сигурно щяха да бъдат последните. Бог би създал странен нов свят от нас, помисли си Чосър. Едно куче, пет коня и десет души, от които само една жена, способна да ражда деца.

Някъде в края на гората изпраця клонка и Чосър за миг се разбуди. Дали беше някое животно? Вълк или глиган? А може би човек? Посред нощ, в най-мъртвото време на нощта. Той се напрегна да чуе още нещо, но цареше тишина. След това отново заспа.

[1] Данък върху „огнището“ (домакинството). — Б.пр. ↑

8.

Актьорите бяха свикнали да се придвижват бавно из провинцията. Един-двама от тях можеха да пътуват в каруцата, но скоростта им задължително се определяше от крачката на останалите. Пък и за разлика от повечето пътници те не търсеха къде да спрат и да си починат вечерта. Това ставаше само, когато започваха работа и трябваше да поставят библейска притча в двора на някой хан или на пазара. Затова трябваше да пазят силите си, докато пътуваха, и да бъдат бодри, когато скочат на каруцата, за да представят: „Прогонването от Рая“ или „Гибелта на Самсон“. Ако някъде ги приемеха добре, можеха да поостанат, но освен в по-големите градове, след няколко дни се налагаше да продължат — когато публиката ореееше. Те водеха несигурно съществуване, но самите времена не бяха сигурни.

Всички светски блага на трупата бяха в и под каруцата, която в момента товарният кон с мъка теглеше нагоре по хълма. За да не натоварват коня — или поради мисълта, че без него ще трябва сами да теглят каруцата — никой не седеше в каруцата, освен териерът, който беше полегнал върху купчина костюми. Луис Луп водеше коня с тихи цъкания и подвижвания, подканващи го да върви напред. Останалата част от актьорите вървяха отстрани или зад каруцата. Джефри Чосър и Жан Кадо яздеха отпред, а Алан Одли и Нед Кейтън — най-отзад. Кейтън беше предложил коня си на Алис Луп, но тя ясно му показва, че предпочита да върви със Саймън. Кадо направи от галантност същия жест към Маргарет Луп, но тя само се засмя. С дебелите си крака и мощни ръце тя беше най-едра и може би най-силна от актьорите.

По време на една почивка Чосър, който обичаше да слуша разкази за живота на хората, научи от Луис Луп причината, поради която трупата му беше напуснала Англия преди дванайсет месеца. Предишната година не се беше оказала добра за пътуващите артисти, а честно казано, и за цялата страна. Времето било ужасно, реколтата пострадала, имало епидемия от чума и слухове за предстояща война с

Франция. Когато пътували из заразените райони, не им позволявали да играят в дворовете на хановите и по пазарните площи. А ако им позволили да изиграят някоя от библейските си притчи, откривали, че публиката е не само по-малка, но и по-груба, и по-малко щедра. На едно място ги обвинили в разврат — Алис била прекалено убедителна в ролята си на прелъстителка — и ги прогонили от града. Най-накрая, докато играели в Уинчелси, Съсекс, кметът решил, че Ной, чиято роля играел Мартин, бил недостатъчно прикрито превъплъщение на собствената му личност, тъй като всички знаели, че старият град Уинчелси бил наводнен от морето през миналия век. В допълнение той твърдял, че начинът, по който Маргарет играла госпожа Ной, имал за цел да опетни името на жена му. Заплашил да им конфискува имуществото и да хвърли всички актьори в затвора. Групата на Луп се измъкнала от скромния пансион призори и се качила на първия кораб, който минал оттам и по случайност отивал в Бордо. След като пристигнали в Аквитания, те изобщо не поглеждали назад, а се борели да преживеят в градовете и селцата, разпръснати по бреговете на Дордона и други реки. Луис твърдеше, че през цялото това време жена му е била пътеводната светлина на трупата.

— Не би си го помислил, мастър Чосър, но когато се запознах с нея в Рочестър, тя беше слабичко момиче. Може да се каже, че съм бил с нея и през ситите, и през гладните години.

Цял ден пътуваха, без да бързат. Рано сутринта бяха минали покрай изгоряла къща, в която Жан Кадо разпозна „Котаракът“. На този път нямаше друг хан, нямаше и много следи от човешки живот, като изключим колибите на въглищарите и жилищата на овчарите, изградени от бял камък във формата на пчелен кошер. Понякога срещаха пътници, пеша или на кон, но никога повече от двама-трима заедно. Двете страни си разменяха предпазливи поздрави.

В един момент от пътеката зад тях се дочу трополене. Луис Луп извика на групата да спре. В неподвижния въздух под дърветата звуците звучаха приглушено, но сравнително ясно се дочуваше тропот на копита и колела, който се приближаваше.

— Войници? — попита Луис.

Чосър, може би единственият от групата, който беше ходил на война, поклати глава.

— Конете им не стъпват достатъчно тежко или ритмично — каза той — Бандити?

— Едва ли — отвърна Луп — Сега сме на територията на Флорак. Той не се церемони с бандитите и наемниците.

Осъзнавайки, че не могат да избягат от онези, които ги следваха, актьорите се отдръпнаха от пътя и зачакаха преследвачите им да се появят. Най-после иззад завоя се появиха конници, облечени в ливреи. Бяха въоръжени, но леко — с мечове в украсени ножници, по-скоро за показ, отколкото за употреба. Чосър беше прав, не бяха войници. В средата на ескорта се движеше закрыта карета, която се различаваше от каруцата на актьорите като коприна от зебло. Каретата беше боядисана в червено, жълто и синьо и теглена от двойка бели коне, управлявани от друг мъж в ливрея, който седеше на капрата със самочувствието на петел сред кокошки. Обитателят на каретата беше скрит зад тъмносини завеси. На градска улица преминаването ѝ щеше да бъде впечатляващо. Насред гората появата ѝ имаше ефекта на крясък в църква.

Хората от свитата не си дадоха труда да погледнат към групата пътници, които се бяха струпали в единия край на пътя. После Чосър видя как Бъртрам се впусна напред и грабна нещо изпод колелата на каретата. Актьорът успя да се хвърли встрани точно навреме, преди разноцветна мъгла от спици да премине покрай проснатото му тяло. Когато отново се изправи, той притискаше гърчещия се Цербер до гърдите си и му шепнеше успокоително на ухото.

Когато конвойт изчезна зад следващия завой, оставяйки след себе си трептящи клончета и ехтящ въздух, Луп каза:

— Ако не греша, това беше самият Гастон Флорак.

Освен тях, те не видяха никой друг, макар че Джефри Чосър съзнаваше, че заобикалящата ги гора предлага идеално прикритие на всеки, който не би искал да се показва. От време на време пътеката излизаше на открито и във всички посоки се виждаха многобройни дървета, които покриваха скалите и хълмовете, ограждащи речната долина. От самата река се виждаха отделни части, които блестяха като излъскан калай. От време на време забелязваха малки лодки, които плаваха по течението. Шумът от вик или удар на дърво в дърво понякога достигаше до тях — далечен, но отчетлив.

Докато пресичаха едно от тези открити места, Жан Кадо посочи напред.

— Ето го, мастър Чосър, замъкът на Гияк.

В гласа му се долавяше странен трепет. Джефри присви очи и се втренчи в мястото, накъдето сочеше Кадо — зрението му не беше остро както някога — и видя малък куб на фона на небето. Не изглеждаше, както го помнеше. Когато го бяха взели в плен, се бяха приближили към Гияк от северната страна, а не от западната. А и това беше станало посред зима. Сега пътуваха натам в разгара на лятото.

— Познаваш ли добре района? — попита той.

— Отраснал съм в тези части — отвърна Кадо — Затова предложих да ви бъда водач.

По-нататък отново видяха замъка на няколко пъти, когато излизаха на открито. Дълго време той сякаш не се приближаваше, но изведнъж Чосър успя да различи укрепленията на голямата крепост, както и светлата зидария. Сякаш замъкът внезапно беше скочил напред, за да ги посрещне, като топ в игра на шах. Беше разположен на високо възвишение, което гледаше към реката. Едната му страна беше защитена от скала, която се спускаше почти отвесно към водата, а от другата страна имаше пропаст, която също осигуряваше естествена защита.

Пътят се виеше между дърветата и след известно време те стигнаха до подножието на каменист склон, който се издигаше наскоро гората. В този момент Луис Луп стисна юздата и подкара бавно коня. Жена му Маргарет все още вървеше с лекота, а широката ѝ червена рокля се развяваше около нея. Саймън и Алис се движеха заедно. Изкачването не беше стръмно, но продължително. Черните листа по средата на пътя бяха набраздени от преминаването на многобройни колела. Каруцата на актьорите се люшкаташе и териерът уплашено се надигна. Маргарет извика на съпруга си да бъде по-внимателен. Каруцата беше по-важна дори от коня за актьорите. Тя беше техният Рай, техният Ковчег, всичко, което пожелаеха. Дори конете на Чосър и спътниците му стъпваха с усилие по пътя.

Тъй като водеха, Чосър и Кадо навлязоха първи в равната просека на върха на хълма. Естествено беше да слязат и да починат. Оттук, между дърветата, се виждаше замъкът. Зад тях се чуваше тежкото дишане на конете и скърцането на каруцата. Нещо привлече

вниманието на Чосър и той погледна надолу. Върху един голям плосък камък лежеше зелено-кафяв гущер, голям колкото ръката му. Беше достатъчно близо, за да различи пулсиращото му гърло и притворените очи. Гущерът се преструваше, че не забелязва да са го забелязали. Чосър познаваше и хора с такова поведение. Погледна към крепостта Гияк. Скалният връх, на който беше издигната, се сливаше с основите на високите стени. Слънцето блестеше по орнаментите на фронтоните, които украсяваха централната сграда. В долината между просеката и замъка се виждаха скупчени къщички и църква — достатъчно, за да образуват селце. Въздухът в долината беше изпълнен със златисти пращинки. В просеката пееха птици.

Той погледна отново към гушера, но животинчето се беше възползвало от невниманието му, за да се скрие. Чосър се сети за предишния пратеник до графа, за който беше споменал Кадо. Машо ли се казваше? Зачуди се дали Машо е стигнал дотук. Сигурно не, иначе какво би могло да му попречи да измине последната половин миля до замъка? Джефри се огледа за Жан Кадо, но просеката изглеждаше празна. Откъм склона се носеше задъханото дишане на конете и трополенето на каруцата, но още никой не се беше показал. За миг се почувства сам и уязвим. После долови движение с ъгълчето на окото си и Кадо се появи в полезрението му. Беше стоял в сянката на дърветата и кой знае защо Чосър не го беше забелязал.

— Какво има?

— Нищо — каза Кадо. — Просто ми се стори...

Каквото и да беше искал да каже, то бе удавено от звука на камбаната на селската църква. И другите се появиха в просеката. Струпаха се и безмълвно се взряха в целта си. След миг поеха надолу по склона към Гияк. Чосър почувства как стомахът му се свива.

В сенките Хюбърт наблюдаваше как поемат надолу по склона. Почти се беше притеснил, когато водачът на Чосър и останалите беше започнал да претърсва края на просеката. Дори Чосър изглеждаше нащрек, не стоеше в обичайната си самодоволна и отпусната поза. Но беше чул водача да казва, че не е открил нищо. Изчака, докато шумът от конските копита и колелата на каруцата заглъхна. Но когато се

обърна, за да потъне още по-надълбоко в гората, Хюбърт се изправи пред някакъв странник.

Беше човек с несресана коса и лице, покрито с белези и драскотини. Очевидно Хюбърт се беше разсеял и не бе усетил приближаването му. Инстинктивно той приклепна в защитна позиция и сви ръце. Сивата торба беше на земята до него. В колана си имаше нож, но той беше на гърба му. Рядко го използваше, вместо това разчиташе на ръцете си. И когато погледна към непознатия в шарената сянка на дърветата, осъзна, че най-вероятно няма и да има нужда от ножа. Ръцете щяха да бъдат достатъчно. Защото рошавият индивид беше еднорък.

9.

Косата ѝ беше златиста, с малки къдрици на челото; очите ѝ — сини и усмихнати; а лицето — изящно, с устни, по-червени от роза или череша в лятната жегга; зъбите ѝ бяха ситни и бели; гърдите ѝ бяха толкова твърди, че опъваха дрехата като две ябълки; талията ѝ беше толкова тънка, че човек можеше да я обхване с длани, а маргаритките, които тъпчеше с крачето си, изглеждаха черни на фона на стъпалото ѝ, тъй бяла бе кожата на тази красива млада дама.

Кастеланът забеляза красотата ѝ, още щом влезе в стаята. Поздрави я с въздишка и каза: „Лейди, Бог да ти дава здраве и радост.“ Тя отвърна: „Бог да те дари с наслада и покой.“ Тогава той я хвана за ръката и я накара да седне до него. Не каза нищо, защото бе твърде развълнуван, за да говори направо. Лицето му беше бледо и смутено, той често въздишаше. Дамата забеляза това и се извини за отсъствието на съпруга си. Тя каза, че излязъл на лов в гората и скоро щял да се върне. Кастеланът не показва, че е чул думите ѝ, а вместо това отвърна, че я обича и че ако тя не се смили над него, нищо няма значение. Дамата му напомни, че е омъжена и че той не бива да я моли за нещо, което би опетнило нейната чест, тази на съпруга ѝ или семейството им. Той отвърна, че нищо няма да му попречи да ѝ служи цял живот.

„Един твой поглед може да ме убие или спаси“, каза кастеланът, загледан в големите ѝ, засмени очи. „Една дума от червените ти като череша устни може да ме спаси или да ме осъди на вечни страдания“, каза той, сега втренчен в устните ѝ, които бяха червени като роза или череша в разгара на лятото.

Розамонд дьо Гияк рязко затвори книгата „Николет и кастеланът“. Изправи се и се засмя. Наистина е разумно от страна на този писач на романи да си остане анонимен, реши тя. Взе ръчното огледалце от масичката и отиде до прозореца. Загледана в лицето си, тя си припомни всички неща, с които не отговаряше на идеята на автора за женско съвършенство.

За нещастие Розамонд се чувстваше несвършена във всичко. Косата ѝ беше тъмна, къдричките по челото определено липсваха, а очите ѝ бяха кафяви и в момента по-скоро се присвиваха, вместо да се усмихват. Устни като рози или череши? Е, бяха достатъчно червени, за да подхождат на името ѝ, каза си тя, но пък би било странно устните да бъдат в някакъв друг цвят. Същото можеше да се каже и за зъбите ѝ, които бяха естествено дребни и бели — или поне белезникави — колкото редовното почистване можеше да ги направи. Но когато писателят сведеше поглед към гърдите на дамата, нещата съвсем се раздалечаваха... „Ябълки?“ За какво е мислил той? Най-вероятно за някое момче или — да бъдем милостиви — за момиче с момчешка фигура, което му е напомняло на оръженосеца му. Но мъжете предпочитаха „ябълките“ само по страниците на книгите, не и в леглото, помисли си Розамонд.

Тя остави огледалцето обратно на масата и застана с ръце на бедрата. Дори след няколко раждания талията ѝ не се беше разширила, но определено щеше да бъде трудно да я обгърнеш с длани. А после следваше въпросът с бялата ѝ кожа, да не говорим за стъпалото. По-бяло от смачкана маргаритка? Като благородна дама, омъжена за благородник, тя неотменно беше избягвала живота на открито, който би могъл да изсуши или потъмни кожата ѝ. Така че бузите ѝ бяха доста бледи, а ако се наложеше, можеше да ги направи още по-бледи с помада и пудра. По-далеч нямаше да стигне. Чувала беше например за една благородна дама в Англия, която си слагала пиявици, преди да се появи на важни тържества. Загубата на кръв имала допълнителния ефект да я кара да припада от време на време, което винаги прави една дама интересна.

Тя си спомни, че беше чела романа за Николет и кастелана, когато беше на единайсет-дванайсет години. Тогава се чудеше дали животът ѝ ще бъде като този на Николет. Разбира се, не беше, и сега пропастта между книгата и реалния живот изглеждаше по-скоро

смешна, отколкото драматична. Романите бяха хубаво нещо, но тук, в Гияк, тя имаше домакинство, което трябваше да поддържа, деца, които трябваше да гледа или, по-точно казано, тя трябваше да надзирава хората, които надзираваха хората, които се грижеха за тези неща. Но също като Николет имаше своите обожатели...

Не беше мислила, че отново ще вземе в ръце „Николет и кастелана“. Причината да го извади от сандъка, където беше прибран, ѝ се струваше достатъчно ясна — Джефри Чосър скоро щеше да пристигне в Гияк.

Спомняше си как съпругът ѝ каза преди толкова много години: „Доведох у дома поет“.

Беше Нова година. Анри дьо Гияк беше прекарал няколко месеца в северна Франция, където притежаваше още владения. Съпругът ѝ, току-що пристигнал, стоеше до прозореца. Гледаше голите клонки на дърветата, които стърчаха от основата на скалата на сто метра по-надолу. Под клоните реката блестеше като изваден от ножницата меч. В огнището гореше буен огън, но дъхът на съпруга ѝ замръзваше по стъклото.

— Доведох у дома поет — каза той.

— А аз ти родих син — каза Розамонд.

В отсъствието на Гияк се беше родил Анри, първи син след две дъщери. Розамонд седеше над дъската за табла. Играеше с една от дамите си, която бързо се оттегли, когато Анри влезе в стаята.

— Къде е той?

— Къде е той ли? Казва се Анри и спи — отвърна тя. — А къде е твоят поет?

— Отиде да се измие и преоблече след пътуването.

— И ти имаш нужда от това, милорд. Носът ми подсказва, че нито си се измил, нито си се преоблякъл.

— Защото горях от нетърпение да те видя — каза Гияк и се приближи, за да целуне жена си.

Докосваха се за първи път от шест месеца. Чувстваха се малко неловко насаме.

— Виждам, че си била на път да спечелиш — каза той, поглеждайки към таблата.

— Разкажи ми за поета.

— Разкажи ми за сина ми. За Анри.

— Всички бебета си приличат.

— Не и за майките си.

— Тогава да кажем, че има твоя нос и вежди. Но на цвят очите му са като моите.

— Значи е късметлия.

— Ами поетът?

— Пътувах с него няколко дни, но не мога да ти го опиша точно. Той е... обикновен.

— Ако се обърнеш за пет минути, сигурно няма да можеш да опишеш и мен — каза Розамонд с обич.

Анри се наведе и я целуна още веднъж. Тя се изправи. Беше по-висока от него с десетина сантиметра. Прегърнаха се.

— Трябва да се преоблека — каза той. — Да се измия и преоблека. А после да видя сина си.

— Не — каза тя — Почакай. Не още.

— Не мога ли да видя сина си?

— Той спи, а аз съм будна.

— Ами носът ти? И миризмата ми?

— Не съм казала, че не ми харесва — отвърна тя.

Когато ѝ представиха Джефри Чосър, Розамонд веднага разбра какво е имал предвид съпругът ѝ. Англичанинът беше съвсем обикновен на вид. Малко по-млад от нея, деветнайсет-двайсетгодишен, той имаше кръгло лице и привлекателни очи с тежки клепачи. Тя го покани да седне срещу нея. Разговаряха на френски. Навън притъмняваше. Стаята се осветяваше от огъня, свещите и маслените лампи. Дъската за табла беше разтворена на масата пред тях с недовършената игра. Чосър си играеше разсеяно с един от пуловете от слонова кост.

— Щяла си да спечелиш — каза той.

— Ако искаш, можем да довършим играта.

И те го направиха. Тя спечели, но доста трудно. Похвали го, че почти е успял да обърне ситуацията. Чосър каза нещо за късмета.

— Но освен това хвърли няколко лоши зара и само умението успя да те спаси — отвърна тя.

След това те се срещаха почти всеки ден, за да играят табла и да разговарят. Розамонд искаше да научи повече за Лондон. Дали е голям

и разкошен като Бордо? Каква е най-новата мода там? Река Темза колкото Гарона ли е широка?

Интересуваше се и от поезията му. На какви теми пише — за нещастно влюбени поети и жестоки дами ли, предположи тя. Да, той трябваше да признае, че в момента пише точно за такива неща. Да не го прави би било неуместно — все едно чирак дърводелец да отказва да вземе чука и да забива пирони с него. Нещастно влюбените поети и жестоките дами бяха основните инструменти на занаята — жестоката дама беше чукът, а нещастният поет — пиронът, който, многократно удрян по главата, затъваше не в дърво, а в още по-дълбоко отчаяние.

Щом успееш да се справиш с тези основни теми, каза Чосър, можеш да минеш към нещо по-сложно, може би по-интересно. Нима нещо може да бъде по-интересно от любовта, беше попитала тя. Самият език, който говореха, беше създаден, за да се занимава с нея. Това беше езикът на любовта и на романите. Да, каза Чосър, романи като „Николет и кастеланът“. Тя зарадвано беше плеснала с ръце. Знаете ли историята на Николет? Четох я, когато бях на дванайсет, няколко пъти подред. Чел съм я, каза Чосър, но само веднъж. Ах, вие, скучни англичани, каза Розамонд, с безцветен език, който стърже като несмазана ос на каруца. Дори обидите ти, каза Чосър, са като поезия. Да, отвърна тя, дори когато говорим обикновени неща, нашият език звучи като песен. И за да докаже правотата си, тя му изрецитира едно от любимите си стихотворения, чийто рефрен беше „Хубава ли съм?“

Естествено, тя осъзнаваше, че Чосър се влюбва в нея. Както любовните поеми можеше да бъдат очаквани от начинаещ поет, влюбването в омъжена благородна дама беше естествено за младия оръженосец. Но Чосър не можеше да бъде пренебрегван само като зелен, неопитен автор на любовни стихове. Може и да беше такъв, но освен това умееше да се надсмива над себе си (като в забележката за дамата и чука). Той я гледаше с необходимото обожание, но същевременно нещо у него сякаш говореше: „Е, какво друго очакваш? Така се прави, нали?“

Когато настъпи време Джефри Чосър да си замине от Гияк — защото откупът за него беше платен на роднината на мъжа ѝ от север — Розамонд наистина съжали. Тя откри стихотворението, което ѝ беше оставил, почти веднага; не беше много добре скрито. Прочете го няколко пъти, после го прибра, но само след половин час отново го

извади. Може би тези стихове бе имал предвид като по-сложни, по-интересни. Тук нямаше жестока дама, но със сигурност имаше влюбен поет. В стихотворението Чосър скърбеше, че е бил освободен. Той сравняваше свободата с робство, защото вече нямаше да може да вижда дамата, която обичаше. Интересна идея. Беше написано на английски. Беше се оплаквал, че само недоброто му владееене на френски му пречи да пише на този език и дори беше включил един-два реда, свързани с несмазани оси. Първата част, естествено, не беше верна. Той можеше да го напише и на френски, ако беше решил. Но дали останалото беше истина? За любовта и тъй нататък?

Бяха минали повече от десет години. Тя рядко се беше сещала за Джефри Чосър, а след това узна, че той отново пристига в Гияк, този път не като пленник, а като пратеник на Джон Гонт, сина на английския крал. Щеше да бъде... интересно да го види пак. И тя разрови сандъка, откри романа „Николет и кастелана“ и го прочете с онази развеселена търпимост, която изпитваме към нещо — или някого — които някога сме обичали.

На вратата се почука.

— Да?

Беше Авис, една от прислужниците ѝ.

— Той е тук.

Розамонд нямаше нужда да пита за кого става дума.

— Кажу ми, че скоро ще слеза — каза тя.

Когато Авис излезе, Розамонд гледа известно време из стаята, без да вижда нищо. После отново взе книгата и я отвори на същата страница.

Лейди Николет отвърна на погледа на кастелана. Въпреки желанието си тя беше трогната от молбата му. Той беше гост на съпруга ѝ и бе обсипан с дължимите почести и уважение. Беше добре сложен, висок и силен. Тя не можеше да не го сравни със съпруга си и сравнението не беше в полза на последния. Независимо от това, тя не остави мислите да проличат на лицето ѝ и продължи да гледа кастелана със сините си очи.

Кастеланът каза: „Независимо дали ще приемеш, или ще ми откажеш, милейди, позволи ми да ти служа вечно. Трябва само да ми заповядаш и ще сложа живота си в краката ти. Кажи ми, ще приемеш ли такава жертва.“

„Благодаря, милорд“, каза лейди Николет. „Думите ти са голяма чест за мен.“

„Бих предпочел да те почета с делата си“, каза кастеланът.

„Стига те да не навредят на моята чест, на тази на съпруга ми или семейството ми“, отвърна дамата.

И кастеланът, разбрал, че няма да постигне повече в този разговор, се оттегли. Въздъхна и поскърби над участта си, но тайно беше поласкан, че поне за нещо бе спечелил съгласието ѝ.

10.

Селцето Гияк се намираше на северозапад от големия замък, кацнал на скалата над Дордона. По времето на дядото на Анри дьо Гияк то се бе състояло от няколко сгради, подобни повече на колиби. Но сега се беше превърнало в голямо село — почти град — с двуетажни и триетажни каменни къщи, разделени от стръмни улички, имаше собствена църква, изба и хан, както и различни работилници. Разчиташе на замъка за защита, а и когато заплющеше ноемврийският дъжд или завалеше обилният февруарски сняг, сякаш се сгушваше под стените на замъка като пиле под майчино крило. Но макар че жителите му живееха в сянката на замъка, те имаха повече свобода от селяните и дребните земевладелци из долините от двете страни на реката. Смятаха се за по-широко скроени от обитателите на равнините, донякъде и заради това, че селото приветстваше или поне приемаше посетители от големия свят.

Посетители като трупата актьори, водена от Луис Луп, които веднага започнаха да подготвят каруцата за представление на селския площад. Луп не обичаше да губи време след пристигането им на ново място. Днес си нещо ново, но утре вече не си новина, казваше той.

Чосър и спътниците му, като привилегировани, вече бяха допуснати на територията на замъка. След като прекосиха моста, пътниците спряха в първия двор и слязоха от конете си. Актьорите се скупчиха около каруцата си. Лакеи в ливреята на Гияк (жълто-зелена) минаваха край тях, кой по-бързо, кой по-бавно, преструвайки се, че не забелязват новодошлите, може би защото бяха решили, че всички посетители са актьори или от долен произход. Най-накрая се появи шамбеланът. Той обсипа Джефри с извинения и се канеше да ги отведе при сенешала, но Чосър му нареди първо да се погрижи за приятелите му.

„Приятели“ — Луис Луп чу тази дума и нямаше да я забрави. Джефри Чосър очевидно беше истински благородник, роден джентълмен. Шамбеланът уведоми Луп, че той и трупата му трябва да

се задоволят с нощувка в една от външните постройки. Добре, каза Луп, но трябва да изиграем пиесата си пред вашите господари. „Да, да — увери го шамбеланът, хвърляйки тревожни погледи към Чосър и останалите важни гости. — Ще играете в голямата зала след два дни и в присъствието на лорд и лейди Гияк. Всичко е уредено. А междувременно можете да репетирате изпълнението си пред добрите хора от селото.“

Пиесата вече беше избрана от Луис и Маргарет Луп: историята за Ной и потопа, последвана от лековата интерлюдия за злия бирник, който продава безвъзвратно душата си на дявола, а за последно Маргарет беше предложила старата притча за Яков и Исав. Луис знаеше защо жена му държи да изпълнят точно тази пиеса. Не толкова заради яростната кавга между братята — макар че омразата между братя винаги допринася за добрата драма и съществува още от времето на Каин и Авел — колкото затова, че Ребека, майка им, е силна и хитра жена. Маргарет смяташе, че също като ролята на съпругата на Ной, тази е измислена за нея.

Селяните от Гияк вече бяха привлечени от подготовката и когато вечерта се спусна, доста хора се бяха събрали на площада — макар това да беше не толкова площад, колкото място, останало незастроено заради кладенеца в единия му край. От другата страна имаше голямо кестеново дърво с огромни цветове, подобни на бледи свещи. Тук актьорите опънаха палатката си. Всички бяха приключили с дневната работа, вечерният въздух беше мек, посетителите на винарната бяха готови да се забавляват, стига да продължат да си пийват. Няколко деца играеха наблизко, търкаляха се две-три сънливи кучета, изненадващо охранени; мърляви пилета кълвяха из прахта.

Всичко вървеше гладко. Том жонглираше с многоцветните си жезли, докато Бъртрам пееше, а Мартин му акомпанираше на лютня. Териерът Цербер се изправи на задните си крака и потанцува жига, което обаче не беше интересно почти на никого. Алис Луп и Саймън събираха парите, без които нямаше да има представление. Понесе се слух, че момичето с невинно прелъстително лице и глас на зряла жена ще изиграе Далила, изкусителката, стига приходите да са достатъчни.

Трупата на Луп изпълни пиесата за Ной и потопа. Луис в ролята на Бог нареди на Ной да построи ковчега си. „Животните“ лаеха и цвилеха, докато се катереха или скачаха на каруцата, претъркулваха се

от другата страна и се появяваха отново като други животинки, които вече ревяха или съскаха. Маргарет си спечели одобрителни подвиквания и кикот, когато напердаши своя „съпруг“ и седна върху него — тя беше въвела отново този момент в пиесата, независимо, че истинският ѝ съпруг го смяташе за неприличен. Дори клиентите на винарната забравиха за напитките си, докато гледаха как Ной пуска белия гълъб от кораба и чака да се върне (което той направи, тъй като беше свикнал на охолния живот в клетката си), а маслиненото клонче беше умело подхвърлено в близост до човката му.

Проблемът започна, когато стигнаха до интерлюдията, или по-точно след нея. Тя беше за злия бирник, който се среща с дявола. Това е забавно, защото в истинския живот тези хора са по-лоши и от сатаната. Никой не обича бирниците, дори лордовете, които ги наемат, за да събират наемите и да конфискуват собственост. Кой би бил обиден от осмиването на един бирник? Никой, освен самият бирник, разбира се.

Трупата на Луп рецитираше на окситански, но биха могли да играят и без думи, тъй като действието и на пиесата за Ной, и на интерлюдията за бирника бяха добре известни на селската публика, с изключение на децата, на които и без това не им беше интересно. Така че втората част беше посрещната много добре, с дюдюкания и викове, и с ехиден смях, когато бирникът получи наказанието си.

След края на интерлюдията имаше пауза, преди последното представление за вечерта, историята на Яков и Исав. Актьорите се бяха събрали зад каруцата си, където беше издигнат импровизиран навес от платнище, привързано за ниските клонки на кестена, и се подкрепяха с вино и ейл.

Внезапно Луис Луп почувства, че го дърпат за ръкава. Той нямаше да играе Бог в пиесата за Яков и Исав, но поправяше последните подробности по костюмите и грима на своята трупа. Като например телешката кожа, която Саймън щеше да увие около врата си, за да представи косматия Исав, или бялата помада, която трябваше да се нанесе върху клепачите на Мартин, който играеше слепия Исак.

Луп се огледа. До него стоеше нисък човек с момчешко луничаво лице.

— Господарят ми иска да ви види — каза той — Без въпроси, елате бързо.

— Не мога. Имам представление — отвърна Луп.

— То няма да продължи, ако не дойдете веднага — каза мъжът, сочейки към страничната стена на замъка, която се извисяваше над площада и това очевидно придаде тежест на молбата му.

Луп въздъхна. Каза на Маргарет да започнат пиесата за Яков и Исав, ако не се върне до четвърт час и последва ниския мъж. Беше очаквал той да го поведе по възвишението към една от страничните врати на замъка, но вместо това отидоха до края на площада, изпълнен със селяни, и свиха по една уличка. След няколко метра стигнаха до врата. Мъжът я отвори, пропусна Луис Луп, последва го и затвори вратата.

Не беше тъмно, но очите на Луп имаха нужда от малко време, за да привикнат със здрача. Но още преди това задушливата миризма на мухъл, която се носеше във въздуха, му подсказа, че се намира в изба с каменни стени. Високо в едната стена имаше прозорец с решетки, през който се виждаше все още светлото вечерно небе. До едната стена бяха струпани бурета и точно откъм нея се дочуваха звуци от говор и смях. Луп осъзна, че това е задната част на винарната. На една маса седеше червендалест мъж с груби черти.

— Ето го, сър — каза ниският човек.

— Ти ли си водачът на актьорите?

— Луис Луп, на вашите услуги.

— Гледах ви.

Друг актьор би се почувствал поласкан от подобни думи, но от устата на седящия зад масата, те прозвучаха заплашително. Само че Луис Луп не се впечатли особено. Той и трупата му бяха получавали много заплахи през годините. Не отговори, само кимна. Пред масата имаше друг стол, но не го бяха поканили да седне.

— Нямате право да играете пиесата за бирника.

— Извинете, сър, но шамбеланът каза, че можем...

— Нямам предвид неговото позволение — каза червендалестият мъж — а това на по-висша власт. Откъде взехте текста на пиесата за бирника и дявола?

— Текст? Няма такова нещо. Това е добре известна история.

— Светото писание я забранява.

— Не...

Притеснен, Луп се зачуди дали няма срещу себе си някой по-педантичен духовник, който възразява срещу пиеси, разказващи за нещо извън Библията.

— Опасно е да се оспорват правата на човек, изпратен от Бога по Божии дела.

— Изпратен от Бога ли?

— Бирникът от пиесата.

Ето какво било! На този не му харесваше представянето на бирника в пиесата! Е, тя наистина не беше и ласкателна. Но Луп си премълча.

— Не е разумно да се подстрекават хората да не изпълняват задълженията си към по-висшестоящите от тях, особено в момента.

— Пиесата е само за развеселяване, сър, за развлечение.

— От дълго време ли си в Гийена, Луп?

— Само от година.

— Мога да накарам да те бичуват на позорния стълб. Мога да накарам да те пропъдят от страната ей така.

Мъжът щракна с пръсти. Но Луис Луп не беше кой знае колко разтревожен. Всеки, който казва „Мога да направя това, мога да направя онова“ е поне на няколко крачки от реалното действие. Има големи шансове да не изпълни това, с което заплашва. В същото време Луис се отиваше да разбере кой е този човек. Не беше Анри, господарят на Гияк, в това беше напълно сигурен, тъй като собственикът на това огромно имение едва ли щеше да седи в задната част на винарната. Но все пак явно беше по-висшестоящ от шамбелана, който вече им беше позволил да изнесат представлението си.

— Мога ли да попитам с кого имам честта да разговарям, сър?

Издад Луп се чу кашлица, сякаш луничавият мъж до вратата го предупреждаваше, че не бива да задава такива глупави въпроси. Червендалестият мъж изгледа за миг Луп, преди да отговори.

— Аз съм Ришар Фоа, сенешалът на Гияк.

— Разбира се, сър — каза Луис и наведе глава. — Чух да говорят за вас с уважение, но не очаквах да срещна такъв знаменит човек в толкова... в толкова неподходяща обстановка.

Навън бе настъпила тишина и той реши, че представлението отново ще започне. Вече се досещаше защо този Ришар (за когото,

между другото, никога не беше чувал) се бе обидил от пиесата за бирника и дявола. Сенешалът — въпреки внушителната си титла — не е нещо повече от издигнал се иконом или бирник.

— Аз избирам обстановката — каза червендалестият сенешал.

Настъпи мълчание. Луп разбираше, че е бил доведен тук по някаква друга причина, а не само за да бъде скастрен от този надут служител. Това беше просто опит да го сплашат.

— Ако сме те обидили по някакъв начин, сър, моля да приемеш смирените ми извинения.

Фоа махна с ръка — жест, който по-скоро показваше нетърпение, отколкото безразличие.

— Ако има начин да се реванширам за простъпката ни...

— Има, Луп. Пристигнахте тук с още четирима мъже, нали?

— Срецнаха ни по пътя.

— Уговорка ли имахте?

— Не, не. Дотогава не ги бях виждал.

— Но си разговарял с тях? И по-точно с Джефри Чосър.

— Говорихме... доста — каза Луис, преценявайки, че това е отговорът, който мъжът би искал да чуе.

— Тогава трябва да ми разкажеш всичко за него — каза сенешалът.

Представлението беше свършило. Селяните от Гияк си извадиха достатъчна поука от историята за Яков и Исав, тъй като тя съдържаеше безспорно полезни съвети как да се справи човек с лукавството на жените и лицемерието на по-малките си братя. Луис Луп се появи, точно преди края на пиесата.

— Къде беше, мъжо? — попита Маргарет.

— Намерих нови приятели — отвърна той.

— Имаме високопоставени зрители — каза тя и посочи към края на площада, в близост до страничната порта към замъка. Там се виждаше група добре облечени хора. И без да му казват, Луис знаеше, че са от замъка. Стори му се, че вижда Джефри Чосър сред тях.

— Гледаха ли ни как играем?

— Току-що пристигнаха. Предполагам, че са дошли да проверят дали сме достатъчно добри, за да изнесем представление пред тях.

— Граф Дьо Гияк и лейди Розамонд тук ли са?

— Да — каза тя.

— Добре ли си, жено? — попита Луис, усетил напрежение в гласа ѝ.

— Мислех си, че предпочитам да играя пред обикновените хора — каза тя. — При тях всичко е ясно.

— Благородниците плащат повече.

— Но не са така добросърдечни — отвърна тя.

Без да обръща внимание на внезапните притеснения на жена си, Луис Луп се качи на каруцата и както обикновено, обяви накратко кои пиеси ще представят на следващата вечер. Главната атракция щеше да бъде историята за Самсон и Далила с Алис в ролята на изкусителката и Саймън като най-силния човек на земята, който най-накрая унищожава враговете заедно със себе си. Алис изглеждаше притеснена, когато споменаха името ѝ, но все пак се постара да прокара сладострастно ръка по бедрото си.

Небето вече беше тъмносиньо, над главите им кръжаха лястовици. Знатните гости от замъка се обърнаха и влязоха през страничната порта. Селяните не бързаха толкова да се разотидат, но постепенно площадът се опразни, така че кръчмата беше затворена и с пуснати кепенци, когато изгряха първите звезди. Актьорите се върнаха в отредената им сграда в двора на замъка. По някое време забелязаха, че Бъртрам не е с тях. Но никой не се разтревожи много. Играчите бяха независими хора и можеха сами да се грижат за себе си.

Но ако знаеха къде се намира Бъртрам в този момент, щяха да бъдат много притеснени, защото той се бореше за живота си в реката. Не можеше да плува, но извади късмет. Ако беше паднал във водата по друго време на годината, бързо щеше да бъде отнесен от силното течение. Но през лятото, извън сезона на пролетните порои и есенните дъждове, реката не беше пълноводна и макар да течеше бързо, не беше толкова опасно. Докато актьорът пляскаше във водата — дрехите му вече го дърпаха към дъното сякаш бяха направени от олово, ботушите се впираха в глезените му като окови — докато пляскаше във водата, понякога показвайки се за миг над повърхността, преди да бъде отново всмукан, докато размахваше всичките си крайници, с уста и нос, пълни с вода — през цялото това време Бъртрам си мислеше, че е настъпил последният му миг. При едно от поредните си изплувания той отвори

уста, за да извика за помощ, но от нея излезе само отчаяно бълбукане, преди отново да потъне.

Не можеше да разбере как се бе оказал в това ужасно положение. През ума му премина поредица от образи. Един монах стоеше в края на тълпата с лице, скрито от качулката. Когато пиесата за Яков и Исав свърши, той се приближи към Бъртрам и настойчиво каза:

— Кучето ти ще се удави.

— Какво?

Бъртрам се огледа за Цербер в гаснещата светлина. Кучето беше негово, а не на трупата и не се отделяше на повече от няколко метра от господаря си, освен ако не подгонеше някой гълъб или катерица.

— Къде е?

— При реката. Ела бързо!

Бъртрам последва монаха по неравния път, който се виеше покрай замъка към реката. Когато наближиха, тракането и скърцането на воденичното колело се чуваше по-силно. Монахът затича напред, черното му расо се вееше около него. Бъртрам нямаше време да се чуди какво става. Знаеше само, че не иска да загуби Цербер. За трупата актьори кучето беше полезно и като ловец на зайци, и като танцьор на жига, но за Бъртрам то беше приятел.

Следвайки монаха, Бъртрам затича по пътеката и стигна до реката на място, където брегът беше много стръмен. Реката течеше, изпъстрена със сребриста пяна там, където водата срещаше някакво препятствие. От по-горната част на течението се чуваше тракането на воденицата. По-надолу имаше малък кей.

— Къде е? — попита отново Бъртрам.

Монахът посочи към краката му. Бъртрам се приближи до ръба. Чу драскане и видя териерът да се мъчи да се изкачи по почти отвесния бряг. Цербер стоеше на тясна ивица кал, под която водата се носеше с невероятна скорост. Кучето нямаше достатъчна опора, за да се изкачи по брега.

Бъртрам го извика по име и седна на ръба. Усетило спасението наблизо, кучето заджафка. До долу имаше три-четири метра. Бъртрам се хвана за туйките трева на ръба, преди да скочи. Падна тронаво на ивицата кал и едва не полетя във водата. Олюля се, но се задържа, сграбчвайки един корен, който стърчеше от брега. Хвана кучето, което

беше мокро до кости. Двамата трудно се побираха на тясната ивица. Оттук реката изглеждаше по-широка и дълбока.

Внезапно почувства как нещо бръсна рамото му. Погледна нагоре. Монахът беше коленичил на брега. Виждаше го само като тъмен силует. От ръката му висеше въже. Бъртрам хвана другия край. Чудеше се откъде го е намерил монахът.

— Първо кучето — извика той. — Аз ще се справя.

Хванал Цербер между коленете си, той завърза въжето зад предните му крака, провери здрав ли е възелът и каза на монаха да го изтекли. Гърчещото се животно изчезна от погледа му. Бъртрам изследва брега пред себе си, повече с допир, отколкото с поглед. Откри, че може да стъпи в меката кал и да използва стърчащия корен за опора. На няколко пъти се подхлъзна и по-скоро издраска нагоре, отколкото се изкачи, но когато главата и раменете на монаха отново се появиха на фона на потъмняващото небе, актьорът беше успял да достигне до ръба на брега.

Хвана протегнатата ръка и най-после се изкачи. Беше изненадващо здрава ръка за човек, който прекарва живота си в манастир. Чу как териерът изджафка от радост при появата му. Монахът беше вързал кучето за едно дърво, вероятно за да не се опита отново да скочи в реката. Бъртрам застина за момент, за да успокои дишането си.

— Благодаря ти — каза той.

Монахът, който не беше свалил качулката си, наведе глава и белият овал на лицето му съвсем изчезна. Кой знае защо, това обезпокои Бъртрам, все още мокър и задъхан.

— На кого благодаря? — попита той.

— Брат съм от „Светия кръст“. А кого спасих?

— Казвам се Бъртрам. За нищо на света не бих искал да загубя Цербер.

— Цербер ли се казва? — попита монахът.

— Като кучето, което пази входа на ада. Нямах да мога да го извадя от водата. Щях да потъна като камък.

— Не можеш ли да плуваш?

— Не, разбира се — отвърна Бъртрам, мислейки си, че това е странен въпрос. Не познаваше човек, който да може да плува.

— Винаги съм мислил, че ако Бог ни беше създал, за да плуваме, щяхме да имаме плавници и опашка — каза монахът.

Безпокойството на Бъртрам нарасна не толкова от думите — които може би бяха израз на преклонение пред Божията воля — колкото от поведението на мъжа. Изведнъж той осъзна, че говорят на английски, а не на френски или на местен диалект. Мъжът му беше сънародник. Какво правеше тук? Междувременно монахът беше свалил качулката си и Бъртрам забеляза, че нямаше тонзура. Беше почти тъмно, но последните остатъци от светлината на деня разкриваха късо подстригана коса, в която нямаше и следа от обръснатото кръгче, което отличаваше приелите монашество. Каквото и да се въртеше в тази глава, явно не бяха набожни мисли.

— Кой си ти? — попита той.

Монахът не отговори. Все още стояха на брега, Бъртрам — с гръб към водата. Твърде късно актьорът осъзна колко е уязвима позицията му. Твърде късно, защото мъжът го блъсна силно в гърдите и актьорът полетя към водата. Падна с плясък, потъна и изплува, пляскайки безпомощно. Течението моментално го повлече и го понесе към средата на реката. Монахът се задоволи с това. Беше се притеснявал, че актьорът може да бъде отнесен към кея по-надолу по течението, да се хване за една от дървените подпори и да се спаси. Но течението като по поръчка го отнесе далеч от него.

Мъжът в монашеско расо дълго наблюдава какво става във водата. Очите му бяха привикнали с мрака, а и на фона на сиво-сребристата река можеха да се различат по-тъмни предмети, и неподвижни, и движещи се — загладени камъни, клони на дървета. Видя пляскащите ръце на Бъртрам, главата му, която се показва на няколко пъти над водата, вече далеч, много далеч от брега. После главата се показва за трети път. Колко живота казваха, че има удавникът, преди водата да го погълне завинаги? Чу вик, безсмислен звук, който се понесе над водата. Гледа, докато вече нищо не се виждаше. После се обърна към вързаното куче, което беше замлъкнало, но заръмжа и настръхна, когато го доближи.

Цербер имаше основание да се опасява от мъжа, защото преди по-малко от час той го бе грабнал, както си дремеше до дънера на кестена, докато очите на всички бяха приковани в представлението. Първоначално мъжът бе възнамерявал да го хвърли във водата, за да придаде повече достоверност на историята за удавеното куче, но случайното падане на териера на калната ивица свърши по-добра

работа. Той не се интересувахе от кучето и мислеше да го хвърли в реката след господаря му, но внезапно му хрумна как да се възползва от спасяването на животното.

За миг мъжът пренебрегна воя на Цербер. Той бързо извади сивата торба изпод близкия храст и съблече расото. Отдолу носеше собствените си дрехи. Прибра расото в торбата, развърза кучето от дървото и го хвана здраво през корема. После мушна мокрото му телце под мишницата си. Отначало Цербер се бореше, но после размисли и се укроти. Мъжът преметна торбата на другото си рамо и тръгна по пътеката към замъка.

Трупата на Луп се беше разположила в дървената барака в двора на замъка, която им бяха предоставили. Очевидно подобното на хамбар помещение се използваше за прибиране на каруци и плугове, които имаха нужда от някои поправки и наточване на лемежа. Главният коняр им беше осигурил сламеници по нареждане на шамбелана, който имаше грижата за голямата зала, където щяха да играят пред господаря и господарката на Гияк. Случвало се бе актьорите да спят и на по-приветливи места, но по-често се задоволяваха с по-лоши, както предишната вечер в гората. Тук поне бяха на сухо и в безопасност, само няколко плъха им правеха компания. И макар храната, която им донесоха от кухнята на замъка да не беше първокласна, превъзхождаше печените дивни зайци и изсъхналото сирене.

Луис не разказа на останалите за срещата си с Ришар Фоа, който имаше по-висок сан от шамбелана и началника на конюшните в йерархията на замъка. Червендалестият сенешал се интересувахе много от английските посетители и особено от Джефри Чосър. Луп не беше успял да му каже много, но като опитен актьор се възползва по най-добрия начин от малкото, което знаеше. Но по основния въпрос — защо Чосър е в Гияк — Луп успя само да предположи, че идва да види старата си приятелка лейди Розамонд. Това не удовлетвори Фоа, а дори самият Луп беше вътрешно уверен, че трябва да има някоя по-важна причина за пътешествието му. Фоа му каза да си държи очите и ушите отворени. Че щяло да има награда, ако Луп открие нещо. Актьорът не смяташе, че ще научи нещо повече, но и не виждаше причина да

уведомява Фоа за това. Сенешалът може и да беше само един издигнал се иконом, но все пак имаше значителна власт в замъка.

„Вероятно всичко ще свърши добре“ — помисли си Луп. Той беше непоправим оптимист, а това беше ценно качество за труп пътуващи актьори, чието оцеляване никога не беше сигурно.

Луп току-що беше казал на Маргарет колко са приходите от вечерното представление, но тя изглеждаше разтревожена.

— Какво има?

— Мисля, че представлението ни утре няма да има успех. Ще ходят на лов.

— Ловът е сутринта. Вечерта хората ще са готови за развлечение. Когато Маргарет не отговори, Луис каза:

— Този Дьо Гияк е смел човек. Казват, че може сам да убие глиган.

Но Маргарет отново не отговори и Луис настоя да му каже какво я тормози.

— Е, добре, мъжо, притеснявам се за Бъртрам — каза тя. — Къде е отишъл?

Отсъствието на другаря им беше необичайно, но както каза Луис на Маргарет, той беше вече мъж и можеше да се грижи за себе си.

В това време Саймън и Алис си бърбреха и се смееха в ъгъла на хамбара, а Мартин и Том играеха на зарове наблизо. Единствената светлина идваше от две малки маслени лампи на земята. Внезапно нещо дребно и мръснобяло влетя в помещението и разпознало гласа на Алис, се отправи към нея.

— Цербер, целият си мокър! — възкликна тя.

— Той имаше късмет — дочу се глас от вратата.

Актьорите се изправиха. Фигурата пристъпи напред и застана така, че тялото ѝ бе осветено, но лицето оставаше в сянка. В ръката си държеше торба.

— Къде е Бъртрам? — попита Луис Луп.

— Това един човек с прошарена коса ли е?

— Да — отвърна Маргарет Луп — Какво е станало с него? Добре ли е?

— Уви, госпожо, имам лоши новини за вас и приятелите ви. Боя се, че той се е удавил.

Някой ахна, друг каза „Не“, но това беше всичко.

Непознатият седна на пода с кръстосани крака и заразказва как бил на чудесното представление на трупата на площада само преди час. Някога и той бил мим, така че знаел за какво говори. Дълбоко развълнуван от пиесата за Яков и Исав, както и от изпълнението на добрия стар татко Исак (тук непознатият кимна към Мартин), той отишъл до речния бряг, за да се наслади на последните мигове от вечерта. Там дочул отчаян лай, който сякаш идвал от реката. Когато погледнал от брега, видял това нещастно псе на една тясна ивица кал да джафка към водата. На няколко метра от брега един мъж пляскал в реката, опитвайки се да се задържи на повърхността. И точно в този миг сякаш невидима ръка натиснала главата му надолу и когато отново се показала, тя била вече много далеч. Мъжът чакал, викал, отново чакал, но не видял нищо повече. Най-накрая се спуснал долу и взел кучето, което сякаш не искало да бъде спасено.

— Бъртрам обичаше Цербер и кучето беше привързано към него — каза Мартин.

— Сигурно се е опитвал да го спаси и е паднал в... — обади се Луис.

— Предполагам — отвърна странникът — На това място брегът е доста хлъзгав. По-добре да беше оставил животното да се удави, отколкото сам да загине.

— Да — каза Маргарет.

От мрака се чу хлипане. Беше Алис. Мъжът добави:

— Бих се опитал да го спася, но и аз не плувам по-добре, отколкото бедния ви приятел.

— Направил си всичко възможно — каза Луис и го потупа по рамото. Мъжът леко потръпна и за да го прикрие, отвърна:

— Винаги казвам, че ако Бог е искал да плуваме, щеше да ни даде перки и опашка.

Настъпи тишина и той усети, че репликата му не е на място, затова бързо добави.

— Трябва да отслужат заупокойна литургия за бедния човек. Утре ще отида при свещеника. В замъка вече знаят за случилото се, защото по пътя срещнах шамбелана, който ми каза къде сте настанени.

— Благодаря, приятелю — каза Луис.

— На кого благодарим? — попита Маргарет, без да знае, че повтаря въпроса на Бъртрам, преди да падне в реката.

— Наричайте ме Хюбърт — каза странникът.
— Нали каза, че си бил мим, Хюбърт?
— Навремето.
— Ние предпочитаме да ни наричат актьори — намеси се
Мартин.
— Играл съм много роли — каза Хюбърт.

11.

Няколко часа преди срещата между Хюбърт и актьорите Джефри Чосър и спътниците му бяха влезли в замъка Гияк. Когато разбраха кои са, ги посрещнаха малко по-радушно, отколкото трупата на Луп. Те не бяха обикновени пътници, а пратеници на сина на краля на Англия. При нормални обстоятелства щяха да пристигнат с голям ескорт и да бъдат приветствани с официална церемония, но времената не бяха нормални. Предстоеше нова война между Англия и Франция и доколко Англия можеше да разчита на Гийена, зависеше от решението на знатните лордове като Анри дьо Гияк.

Чосър с радост разбра, че актьорите, посрещнати от шамбелана по негово настояване, са били настанени на горе-долу прилично място, а не са оставени да нощуват под звездите. За малкото време, откакто се познаваха, той беше започнал да ги харесва. Беше чул шамбеланът да ги уверява, че представлението ще се състои, както е уговорено, в присъствието на господаря и господарката на замъка в голямата зала.

След това шамбеланът побърза да поведе Чосър, Одли, Кейтън и Кадо по едно закрито стълбище. Най-горе имаше нещо като преддверие, където ги очакваше лично сенешалът, огромен мъж с червендалесто лице на име Ришар Фоа. Той придружи гостите до покоите им на втория етаж. Като обикновен водач, Кадо беше настанен в задната част на замъка, но останалите получиха слънчеви помещения с изглед към речната долина. В стаята на Чосър имаше легло с балдахин, шкаф и стол. На стената висеше гоблен, изобразяващ лов на глиган. Животното, по-едро от всички човешки фигури, които го преследваха пеша и на кон, се бе сгушило в един храст в левия ъгъл на сцената, в безнадеждно положение, но решено да отнесе със себе си колкото може повече от преследвачите си. Глигите му бяха жълтеникавобели и чудовищно големи. Джефри си спомни страстта на Анри дьо Гияк към лова.

Той отиде до прозореца. Отдолу се намираше градината на замъка с цветни лехи и билки. Една лоза пълзеше по южната стена.

Мирисът на рози и напечен от слънцето камък, който се носеше във вечерния въздух, изпълни ноздрите му. По-нататък се виждаше блестящото око на езерото, несъмнено пълно с пъстърви и щуки. И през цялото време далеч отдолу реката безшумно следваше пътя си.

Той си спомни за друга река, на стотици километри разстояние, за къщата в Олдгейт, където живееше със семейството си. Изброи няколко пъти имената им като успокояваща молитвена фраза: Филипа, Елизабет и Томас. Филипа, Елизабет и Томас. Надяваше се, че са добре. Молеше се жена му да не е пометнала. Тя вече трябваше да е в шестия месец или дори в началото на седмия. Странно е, че не я беше сънувал по време на пътуването. Не си спомняше сънищата си, но жена му като че ли нямаше навика да се появява в тях.

Очевидно беше потънал в мислите си, защото когато погледна отново през прозореца, видя елегантно облечени мъж и жена в градината. Те се разхождаха около езерото. За миг си помисли, че мъжът е Анри, но беше по-висок и определено не толкова възрастен (Гияк вече трябваше да е в напреднала средна възраст). Вървеше енергично, беше привел глава към спътницата си и внимателно се вслушваше във всяка нейна дума.

Жената, слаба и грациозна, носеше мантия в бледожълто. Главата ѝ беше покрита и Чосър не можеше да види лицето ѝ. Тя вървеше, говореше и гледаше повече пред себе си, отколкото към спътника си. Чосър заключи, че това са също гости на замъка. После едно момче отвори врата в стената зад езерото и се приближи към тях. У него имаше нещо много познато. Беше набито и тъмнокосо. И Чосър изведнъж се сети, че вероятно гледа първородния син на Розамонд и Анри, който носеше името на баща си и беше още бебе, когато бе идвал тук за последен път. Възрастта и външността му бяха подходящи. После, когато жената повдигна глава към момчето, Джефри видя, че беше Розамонд. Сега вече я позна. Защо не беше успял в първия момент? Колкото и да бе нелепо, чувстваше се измамен. Това беше жената, запълвала голяма част от будните моменти и сънищата на неговата младост.

Последва кратък разговор между майка и син, съвсем кратък от нейна страна. Чосър имаше чувството, че Розамонд е раздразнена, че са я прекъснали. Скоро момчето рязко се завъртя, показвайки може би собственото си раздразнение, и пак изчезна през вратата. Двамата

продължиха разходката си, но не така погълнати един от друг, както преди това. След това една жена се приближи през градината и заговори с Розамонд. По роклята и поведението ѝ личеше, че е прислужница. Мъжът, който се разхождаше с господарката на замъка, се отдръпна на няколко метра встрани, сякаш разговорът не го интересуваше. Розамонд кимна на жената, която се отдалечи. След няколко мига се появи друга фигура. Този мъж, сравнително нисък и набит, беше облечен в зелено-кафяв ловен костюм. Макар да бяха минали повече от десет години, откакто го бе виждал за последен път, Джефри веднага разпозна Анри дьо Гияк, настоящият му домакин и човекът, който го бе държал в плен. Но кой знае защо, той му напомни на някой друг...

Гияк целуна жена си и прегърна мъжа. Тримата поговориха известно време, очевидно не принудено, съдейки по позите и смехът, който избухваше от време на време. По едно време Анри дьо Гияк извади меч от ножницата си — беше меч за лов на глигани с малка дръжка и широко острие — и Розамонд игриво го взе. Размаха го надолу и встрани. За разлика от повечето жени тя не се превземаше при вида на оръжие.

— Нещо интересно, Джефри?

Чосър се обърна и видя, че Нед стои на вратата. Чудеше се откога го наблюдава.

— Гледах домакините ни.

Той се отмести от тесния прозорец и Кейтън зае мястото му, за да погледне.

— Кой е Анри дьо Гияк? — попита той.

Настойчивият му тон изненада Джефри.

— Кой ли? Мъжът в ловния костюм. Жената е Розамонд дьо Гияк.

— Ами другият мъж?

— Не знам, Нед, и аз съм гост като теб.

Алан Одли влезе и каза:

— Поканени сме на вечеря.

— Никакво подпиране с лакти на масата, приятелю — каза Нед бързо и ненужно. — Никакво оригване и приказки с пълна уста. Алан трябва да почисти мръсотията под ноктите си, преди да бърка в чиниите, нали, Джефри?

— Какво? А, да. Казваш, че сме поканени на пиршество. Добре.

Вниманието на Чосър все още беше привлечено от тримата край езерото. Те поговориха още малко, после Анри дьо Гияк се отдалечи. Сякаш едва дочакала да му види гърба, Розамонд протегна ръка и хвана другия мъж над лакътя. Джефри не беше сигурен какво изразява жестът ѝ — подкрепа, предупреждение, обикновено приятелство или нещо повече.

Бяха пости и вечерята в голямата на зала на Гияк щеше да бъде без месо и сравнително скромна. Но за Чосър и спътниците му тя беше много по-вкусна от всяко хранене, на което се бяха наслаждавали или понесли — в кръчма, на кораба или край пътя — от много дни насам. Тъй като беше началото на лятото, в голямото огнище не бе запален огън. Вечерната светлина проникваше през високите прозорци като спици на голямо златно колело. Те проблясваха върху солниците, сребърните чаши и лъжици върху масата. Ярки туники или панталони изпъкваха под светлите лъчи, алени и сини тъкани припламваха за миг, преди гостите да потънат отново в относителния мрак на залата. Кучета лежаха на преметения и застлан с прясна тръстика под — любимците на онези, които същия ден бяха ходили на лов. Пажове в зелено-жълтите ливреи на Гияк седяха наблизко, дискретно поднасяйки кани с вода и малки кърпи за измиване на ръцете.

Преди да вечерят, трябваше да се срещнат с домакините си. Анри дьо Гияк, който се бе преоблякъл, за да посрещне гостите си, горещо прегърна Джефри. Гасконецът имаше малко повече бръчки на лицето и косата му бе посребрена, но силата на прегръдката му не бе намаляла, както и сърдечността, с която го приветства. От уважение към госта си той говореше на английски.

— Мастър Джефри! За мен е чест да бъдеш отново под нашия покрив!

— Чест е за мен, милорд.

— Желая здраве и добруване на семейството ти.

— Благодаря за пожеланията — отвърна Чосър.

— Освен това се радвам много, че те виждам пак — каза Гияк. — Чувам, че си пристигнал с някакви актьори.

— Да, наричат се „Трупата на Луп“.

— Ще идем да ги гледаме на площада след вечеря — каза Анри. После отстъпи и огледа англичанина. — Понапълнял си.

— И сега очаквам да напълнея още, ако вечерите, които даваш, не са се променили.

— Улучи неподходящ ден, Джефри. Няма да има пикантни овесарки, нито коприварчета, нито един от нашите специалитети, нищо, което върви или тича по земята, само риба и пак риба. Но утре ще си наваксаме.

— За какво, милорд?

Въпросът бе зададен от Розамонд дьо Гияк, която беше дочула последните думи на съпруга си. Джефри я беше зърнал през рамото на Анри да се насочва към тях. В същото време забеляза, че Нед Кейтън ги наблюдаваше внимателно. Поклони се ниско и каза:

— Милейди.

— Колко си официален, Джефри — каза тя усмихната. — Няма ли да получа целувка?

Така че Чосър се усмихна и двамата се целунаха. После се огледаха.

Беше ли се променила отблизо? Да, малко. Имаше ли значение? Не. Беше ли още красива? Да.

Розамонд се обърна към съпруга си и каза:

— Какво ще си наваксваме?

— Говорех за недостига на нашата трапеза в ден, когато се пости, скъпа моя.

— Нашите гости го компенсират, те са сосът към месото ни.

Тя се усмихна благосклонно на Джефри, преди да се упъти да поздрави другите гости. Между тях Чосър разпозна човека, с когото се беше разхождала край езерото. Съпругата на Анри беше любезна с всички свои гости, откъдето и да минеше, оставяше след себе си усмивки и доволни изражения.

— Ще се видим после, Джефри — каза Дьо Гияк — Още тази вечер.

Чосър кимна с глава. Анри знаеше защо е тук или поне беше отгатнал.

Звук на рог обяви началото на вечерята, гостите се струпаха около масата, за да заемат местата си в зависимост от йерархията, беше прочетена молитва и дълга редица слуги, носещи подноси, се

заточи в залата. Първо поднесоха хляба и маслото, после преливащи кани с вино, последвани от блюда с цели риби и подноси, отрупани с пайове, както и купички с различни сосове, мед за подсладжане и какво ли не още.

Джефри слушаше смесицата от английски, френски и окситански, която се носеше край масата в хармония с разнообразните ухания — на джинджифил, оцет, канела, бадеми — които лъхаха от блюдата. Голяма част от разговорите бяха за днешния (неуспешен) лов на глигани. Не им беше сезонът, но един от тях всявал ужас у населението и убил двама — или бяха трима? — селяни. Не можело да го оставят да безчинства повече.

Предположението на Чосър, че момчето от градината е синът на Гияк, се оказа правилно. Младият Анри обслужваше баща си като добре обучен оръженосец. Ако на трапезата имаше месо, той би му го нарязал. Освен сина присъстваха и две привлекателни млади жени, дъщерите на Анри и Розамонд. Когато Чосър беше пленник в Гияк, те бяха още малки и не се явяваха пред гостите.

Гостуваха група благородници, по-знатни от английските посетители, затова и седяха по-близо до домакините. Джефри се интересува особено от мъжа, който седеше отляво на Розамонд, същия, когото беше видял в градината. От другата му страна седеше друга дама, по-възрастна. Чосър се обърна, за да сервира на съседката си от общото блюдо и я запита дали познава кой е привилегированият гост до графинята.

Съседката му беше доста възрастна, но сините ѝ очи сред мрежата от бръчки гледаха зорко.

— За съпруга ѝ ли говориш?

— Него познавам — каза Чосър. — Но другият...

— Гастон Флорак. Кастелан на съседното имение, но човек не би го повярвал, като се знае колко време прекарва тук.

Джефри си спомни каретата и ескорта, които бяха ги изпреварили през деня.

— Може би е дошъл заради лова.

— Може да се каже — отвърна съседката му с тон, който намекуваше, че нещата не са такива, каквито изглеждат.

— Съпруга ли му е жената, която седи от другата му страна?

— Доста си любопитен за странник, при това англичанин.

— Някога прекарах тук доста време — каза Чосър.

— Не, не е съпругата му. Тя е мъртва. А тази дама е и малко старичка за него, не мислиш ли?

— Твърде галантен съм, за да кажа нещо подобно, мадам.

Съседката на Чосър — която беше значително по-възрастна от дамата, която току-що беше споменала — махна към него с лъжицата си.

— Глупости! — каза тя — Мога да разпозная клюкарите от сто крачки, камо ли когато ми седят под носа. Признай си, че обичаш да клюкарстваш.

— Разкри ме — отвърна Джефри.

— Аха — каза жената, тъпчейки рибен пастет в устата си. Тя млъкна, за да избърше със салфетката мазно петно на брадичката си, после каза заговорнически.

— Искаш ли да знаеш повече?

— Разбира се.

— Говореше за лов, англичанино. Знай тогава, че според слуховете дивечът, който Гастон Флорак преследва тук, е жена, и то вече обвързана.

Чосър погледна към средата на масата. Розамонд Гияк беше склонила глава към госта си. Изглеждаха също тъй близки, колкото порано същата вечер в градината, само че сега говореше Флорак.

— Каза, че доскоро е бил женен — подкани той съседката си.

Жената остави лъжицата си и заби ножа в блюдо скариди в оцет. Чосър бързо отдръпна ръката си по-далеч от него. Беше чувал за хора, изгубили пръстите си, докато са споделяли едно и също блюдо с друг.

— Да, Гастон Флорак имаше съпруга — каза жената, преди скаридата да изчезне в устата ѝ. Джефри изчака тя да я сдъвче с наслада. — Казват, че починала след голямо пиршество. От прекаляване с нещо...

— А ти какво би казала?

— Нищо — отвърна жената и притисна салфетката към устните си в знак на задоволство или за да подчертае отговора си. — Нищо не бих казала.

— Дори на един клюкар?

— Флорак е влиятелен човек, почти колкото Анри дьо Гияк. Клюките понякога са опасни.

— Оставяш ме жаден за още, мадам.

— Що за думи към една стара жена!

Тя го стрелна с поглед, преди да набоде още една скарида. В този момент засвири музика. Докато вечеряха, певец с цигулка застана в галерията. Той внимателно докосна струните, преди да засвири нежна мелодия, в която се долавяше и някаква рязка нотка, като пикантния нюанс, който придаваха подправките на повечето от поднесените ястия във вече полуопразнените блюда. Докато пееше, в залата настъпи тишина. Чосър наблюдаваше как последните слънчеви лъчи се плъзгат по стената срещу западните прозорци. Когато песента свърши и беше повторена, пажовете запалиха свещите и маслените лампи. Сенките в залата се сгъстиха.

— Разбра ли песента, англичанино? — попита старата жена.

— Не напълно — отвърна Чосър.

— Посветена е на жена — каза тя и с изненадващо чист глас запя.

*Vous estes le vray saphir
Qui peut tous mes maus garir et terminer.
Esmeraude a resjour,
Rubis pour cuers esclarcir et conforter.*

Всички гости, които бяха почнали отново да разговарят, млъкнаха, за да я чуят. Когато свърши, те заръкопляскаха или затропаха лекичко по масата. Очите на старата жена почти изчезнаха сред бръчките, докато въртеше глава в двете посоки, за да благодари за аплодисментите.

— Сега разбирам, мадам — каза Джефри. „Ти си сапфирът, който лекува и прогонва страданията ми, изумрудът, който ми носи радост...“

— „Рубинът, който оживява и утешава сърцето ми“ — довърши тя.

Но не гледаше към Чосър, а към мястото, където седеше Розамонд, между съпруга си и Гастон Флорак.

След като пируващите или поне някои от тях отидоха да погледат актьорите на площада, те се върнаха в замъка и се заеха с различните си занимания. Шамбеланът отиде да съобщи на Анри дьо Гияк за удавения. Графът кимна, отбеляза колко опасна е реката, после даде знак на сенешала си, че е готов да се срещне с Джефри Чосър.

В своята стая Розамонд взе отново историята на Николет и кастелана, и поднови четенето си.

Същата нощ кастеланът сънува Николет. Отново разговаряше с нея в стаята ѝ. Признаваше ѝ любовта си, загледан в красивото ѝ лице и сините ѝ очи. Този път думите му сякаш имаха желаното въздействие. Тя не заговори за чест, а му се усмихна нежно и сложи ръка на рамото му.

— Значи приемаш любовта ми? — попита той.

— Давам ти думата си да те обичам — каза красивата дама, — но само след смъртта на съпруга ми.

В този миг сякаш по магия вратата на стаята се отвори и влезе съпругът ѝ. Връщаше се от лов и все още носеше ловджийския си костюм. Държеше копие, още изцапано с глиганска кръв. Кастеланът — чието сърце беше подскочило, когато дамата за първи път му се врене в любов, но бе застинало, след като бе чул, че условието за това е смъртта на съпруга ѝ — се изправи и погледна господаря на замъка.

— Кастелане на Домфронт — каза съпругът, — какво правиш в стаята на съпругата ми? Така ли почиташ честта ми и честта на моя дом?

Кастеланът не отговори, а дамата извърна глава. Господарят на замъка нямаше нужда от друг отговор. Очите му пламнаха и когато заговори, в гласа му имаше гняв:

— Лейди Николет, нежеланието да ме погледнеш те издава и страните ти пламтят от срам. Чух думите ти отвън. Ти искаш смъртта ми.

Той вдигна окървавеното копие, разтърси го, после шумно го захвърли в ъгъла.

— Но ти си моя съпруга и нито острите думи, нито лошите дела са ти присъщи.

С тези думи той зарови лице в ръцете си. Междувременно кастеланът, мислейки, че господарят на замъка ще нападне Николет или него, беше грабнал арбалет от другия ъгъл на стаята. Не се запита какво прави той в дамска стая, защото в сънищата често всичко е наблизено — и желано, и нежелано. Той вдигна арбалета и прониза врата на съпруга на дамата. Благородният ловец се сгромоляса на земята. Кръв блисна от раната му, невинна кръв.

Дамата изпищя и едва не припадна.

— Какво направи! — извика тя.

— Не знам — отговори кастеланът.

— Виж как кърви! — извика дамата.

Те погледнаха към пода, където лежеше тялото на съпруга ѝ. Около него се стичаше кръв, която отначало попиваше в сухите тръстики на пода. После струйката стигна до краката на Николет и кастелана на Домфронт. Кой би си помислил, че един обикновен човек има толкова кръв? Скоро тя вече стигаше до коленете им и постепенно ги потопи до пояса.

Дамата се обърна към кастелана и каза мрачно.

— Ти си виновен за това.

Той искаше да ѝ отговори, но устата му беше пълна с кръвта на другия мъж. Давеше се. Не можеше да диша, затова се събуди.

След този ужасен сън кастеланът лежеше уплашен и неспокоен.

Прекъсна я почукване на вратата. Тя разпозна сигнала и нищо не каза. Трябваше да отговори, само ако при нея имаше някой. След миг вратата се отвори и влезе Гастон Флорак.

В сградата, където спяха актьорите, мъжът на име Хюбърт лежеше по гръб и се усмихваше в мрака. Около него се чуваше хъркане и леки въздишки.

Нещата се бяха уредили по-бързо, отколкото се бе надявал. Скърбяха за смъртта на Бъртрам, но Хюбърт усети, че удавилият се е бил най-лесно заменимият в трупата, единственият без кръвна или каквато и да било друга връзка с останалите. Те бяха загубили актьор, не им достигаха хора и когато Хюбърт пося в ума на Луис идеята, че е бил мим, беше само въпрос на време преди Луп да осъзнае, че разрешението на проблема им стои пред тях.

И така, те го приеха. Все пак той беше спасил малкото им кученце. Все пак беше предложил утре да отиде при свещеника и да поръча литургия за бедния Бъртрам. Все пак беше актьор.

Това не можеше да се отрече. А дали щеше да му се наложи изобщо да показва уменията си на актьор... Това зависеше от събитията през утрешния ден.

Анри дьо Гияк чакаше Джефри Чосър в стаята си. Прозорците бяха отворени, беше хубава лятна нощ. Нощни пеперуди пърхаха около свещите, хвърляйки тревожни сенки, много по-големи от самите тях. Из стаята имаше гоблени с ловни сцени, ярките им цветове бяха потъмнели, само по някоя златна нишка блестеше на светлината. Гияк не беше сам. Сенешалът му седеше на писалището в другия край на стаята.

Докато чакаше Чосър, Гияк си припомни първата си среща с англичанина. Бе по времето на неуспешния опит на Едуард да сложи ръка на френската корона. Походът на север със схватките и засадите нямаше нищо общо с граф Дьо Гияк, или поне не много. Като господар на Аквитания той се беше заклел във вечна вяност на Едуард III, но имаше и далечна кръвна връзка с крал Жан Добрия, който в момента живееше в Англия. Като в оспорвана игра на шах всеки от кралете беше навлязъл в територията на другия — единият по свое решение, другият — по принуда.

Граф Дьо Гияк беше по-загрижен да опази земите и независимостта си. Когато разбра, че опитът на Едуард да заграби

короната ще пропадне, той реши да се върне у дома си в Перигор, преди да бъде призван да се намеси на страната на единия или другия. Взе със себе си и Джефри Чосър. Не беше заради дребния откуп, който рано или късно щеше да бъде платен за младежа и който във всички случаи щеше да отиде при роднината му от север.

Направи го по-скоро заради компанията и разговорите по пътя. Имаше нещо у този млад оръженосец от свитата на херцог Кларънс, което заинтригува Гияк. Той не приличаше на повечето си връстници, които мислеха само как да се наконтят и неспирно се перчеха с подвизите си в битки, с броя на знатните девойки, чиито сърца са разбили или с ордите прислужници, които са вкарали в леглото си. Някакво духовно излъчване. Чосър мислеше, преди да се изкаже, а често пъти изобщо не говореше. Когато казваше нещо, то обикновено си заслужаваше да бъде чуто или поне беше забавно по някакъв чудат начин.

Гияк си спомни първите думи на Чосър, които беше чул. Английските пленници бяха в кабинета на маршала на Серне-ан-Домноа близо до Реймс. Градът беше здраво укрепен, но хората се страхуваха (явно основателно, тъй като след няколко дни беше превзет от Джон Гонт). Един от хората на маршала обикаляше из стаята на стражата и дразнеше неколцината англичани. Питаше ги какво прави техният Едуард от тази страна на морето. Никой не отговори. Защо не си стои у дома в Англия да си гледа собствената корона вместо да се занимава с чуждите? Какво прави във Франция? А? Отговорете де!

— Кралят ни дойде на пазар — каза Чосър спокойно.

— *На пазар?* Да не искаш да кажеш, че сме нация от продавачи?
— попита ядосаният французин.

— Търгувате под името „Крал Жан и синове“...

Мъжът сви юмрук, после го отпусна. Не беше сигурен дали трябва да се обижда.

— Крал Едуард е тръгнал да си купи корона — продължи Чосър.
— Но те предупреждавам, че ако не може да плати за нещо, той въпреки всичко ще го вземе.

Анри дьо Гияк, който стоеше в другия край на стаята погледна мъжа, който беше изрекъл всичко това. Англичанинът беше незабележим на вид, от онези, които човек би подминал на улицата, без да ги погледне втори път, а може би дори и веднъж. Гияк се

възхити на умения му отговор. Той беше обидил пленилите го врагове, намеквайки, че се чувстват по-добре зад тезгяха, отколкото на кон, но не бе спестил и обвинението срещу собствения си крал — че не би се спрял пред нищо, за да вземе исканото.

— Как се казваш? — попита Гияк.

— Джефри Чосър, служа на Лайънел, херцог Кларънс.

— Мастър Чосър, не бива да обиждаш домакините си с приказки за продавачи.

— Да имаш магазин не е обида — отвърна мъжът — Баща ми продава вино.

— А ти какъв си?

— Оръженосец на служба при...

— Да, да, разбрах. Но какъв си *ти*?

— Творец — отвърна Чосър и видял, обърканото изражение на Гияк, добави — Поет.

— Какво си написал?

— Писал съм балади, мога да напиша рондо^[1] или виреле^[2]. Дотук нищо особено, но ще продължа, докато създам нещо, което си заслужава.

Самочувствието му и ненатрапчивият начин, по който отстояваше мнението си, много се харесаха на Анри дьо Гияк.

Когато разбра, че синът на винаря е пленен от роднината му, Анри предложи да го отведе на безопасно място, докато трае походът. Роднината щеше да се пазари за откупа и да го получи, нямаше как да му откаже. Така Анри и хората му препуснаха на юг с Джефри Чосър, отбиха се в един параклис в коледната утрин, и стигнаха в имението на Гияк сутринта на Нова година.

— Доведох ти поет — каза той на съпругата си. После отиде да види за първи път новородения си син. Розамонд беше права, всички бебета си приличаха. Въпреки думите ѝ той не успя да открие нещо от себе си у малкия Анри. Но сега момчето беше негово копие.

Той погледна към Ришар Фоа. Сенешалът седеше с хартия и мастило пред себе си и въртеше в ръка перо. Дьо Гияк знаеше причината за посещението на Чосър. Англичанинът му носеше покана да се присъедини с хората си към Едуард Английски.

На вратата се почука и Джефри влезе в стаята. Анри му посочи стол. Чосър седна. Имаше чувството, че кожената кесия изгаря гърдите му. Вече имаше представа какво има в нея. Можеше да предположи каква е тайната, която Гонт му беше поръчал да разкрие само в краен случай.

— Да говорим на английски — каза Дьо Гияк, — за да уважим госта.

Джефри сведе глава в знак на благодарност, преди да отговори.

— Благодаря, макар че съм щастлив в Лангедок, харесвам мястото и хората, които живеят в него, както и езика му. Ако не да го говоря, то поне да го слушам.

— Но виждам, че си придобил езика на придворен — каза Гияк.

— Ако е така, това означава, че съм научил първия си урок тук, преди повече от десет години.

Гияк сложи лакти на страничните облегалки и преплете пръсти под брадичката си, сякаш в знак, че са приключили с комплиментите. Фoa спря да върти перото и го доближи до пергамента.

— Чу ли последните новини?

— По-лесно е да стигнат до вас, отколкото до мен, сър.

— Тогава нека ти кажа, че един мъж се е удавил тази вечер в реката — каза Анри. — Един от онези, които пристигнаха с теб.

Чосър почувства как по челото му избиха капки пот.

— Не! Кой? Да не би да е Луис Луп?

Гияк погледна Фoa.

— Името му е Бъртрам. Опитвал се да спаси кучето си. Поне то било спасено — добави сенешалът.

За Чосър всяка смърт на човек беше тъжно събитие, но се почувства странно облекчен не от спасението на кучето, а защото Луп не беше пострадал. Настъпи тишина.

— Приливът се обръща — каза Анри.

Отначало Чосър помисли, че го казва във връзка с удавилия се, но след миг се досети, че има предвид нещо много по-сериозно.

— В чия полза? — попита той.

— Не си чак толкова неосведомен, че да не знаеш, Джефри.

— Не, не съм.

— Граф Дьо Рошфор и благородниците от Шовини и Понс потвърдиха верността си към крал Шарл.

— Както и граф Дьо Перигор — вметна Фоа.

Анри го стрелна с поглед и сенешалът се облегна назад, така че лицето му се скри в сянката.

— Ето ти и моят отговор — каза Дьо Гияк.

— Окончателен ли е той?

— Ще говорим още, не се съмнявай. Но не искам да се вкопчваш в лъжливи надежди, Джефри.

— Не храня лъжливи надежди.

— Вечният реалист, а? — каза меко Гияк. — Сигурно си уморен от пътуването. Утре ще ходя на лов, но след това пак ще поговорим.

— За глигана, който обсъждахте на вечеря ли?

— За чудовището, което вече уби трима мъже. Не можем да го оставим да вилнее повече, макар още да не е дошъл ловният сезон. Мисля, че утре е денят, в който му е писано да умре.

Сякаш за да подчертае думите на Гияк, една от свещите изсъска и угасна, и една нощна пеперуда падна изпепелена на пода.

— Когато се върна от лова утре, ще говорим пак — повтори Гияк.

След като Джефри си тръгна, Фоа попита господаря си:

— Ще откажеш ли на пратениците, милорд?

— Аз ще преценя.

— Гастон Флорак е склонен да подкрепи френската кауза.

— Склонностите на Флорак не ме интересуват.

— Лейди Розамонд смята, че нямаш бъдеще, ако останеш верен на английската корона.

— Какво?

Фоа осъзна, че е минал границата.

— Аз... аз... тя случайно ми спомена...

— Ако искам мнението ѝ, ще я попитам. Същото се отнася и до теб, Фоа. Сега си върви.

Седнал сам в полумрака, Анри дьо Гияк размишляваше за бъдещето. Естествено, сенешалът му — да не говорим за съпругата му — беше прав. Приливът се обръщаше срещу англичаните в Аквитания. Личният интерес му диктуваше да подкрепи останалите лордове като Шовини и Понс, или съседа си Гастон Флорак. Но съществуваше и въпросът за честта, за клетвите за вяност и старите познати (като

Джефри). От решението му зависеше съдбата на мнозина. Името му беше известно. Какво ли щяха да говорят за него след години?

[1] Рондо — френска стихотворна форма от петнайсет стиха с две рими, особено популярна между XII и XV в. и често изпълнявана с музикален съпровод. — Бел.ред. ↑

[2] Виреле, вирле — строфа от шест стиха, в средновековната френска поезия; малка стара френска поема с две рими и рефрен, сходна с рондото. — Бел.ред. ↑

12.

Светлината на лятната зора едва се процеждаше през балдахина на леглото на Чосър. Той заглушаваше и шума отвън. Но Джефри вече беше буден. Беше онова време от годината, когато младите не могат да спят от любов или похот, и когато старите се будят, без да искат. Макар да не беше нито толкова млад, нито толкова стар, той се събуди, защото бе неспокоен. Размишлявайки над краткия си разговор с Анри, не успя да заспи спокойно. Положението в замъка беше трудно. Не бе постигнал напредък с Дьо Гияк и смяташе, че мисията му ще пропадне. Щеше да направи последен опит да убеди графа, когато се върнеше от лов днес. Но не бе решил дали да използва онова, което Гонт му беше поверил.

В кесията, която носеше на врата си, имаше запечатано писмо. Джон Гонт му го беше предал с нареждане да го даде на Анри дьо Гияк само в краен случай. „Не питай какво е съдържанието му, Джефри“, беше казал той, „просто го дай на графа, ако ти се стори... неотзивчив към нашата молба.“

Да носиш тайно писмо, но да пазят в тайна съдържанието му от теб, е истинска подкана за въображението. По време на дългото пътуване Чосър непрекъснато се бе чудил какво съдържа то. Нямаше начин да разбере, освен да счупи печата и да го прочете. Но можеше да гадае. Бе логично и да предположи, че това са сведения, които няма да зарадват Анри, нещо, което ще му окаже натиск. Нещо от миналото му... може би миналото му в Англия, след като бе известно на Гонт...

Джефри си спомни разказите на Дьо Гияк за младежките му дни, прекарани в Англия. Как прекарвал времето си в английския двор, разпътни години. За коработрушението близо до брега на Бретан и обетът му да заживее по-добре, ако се спаси. Чосър съпостави тези сведения с още някои факти, които бе забелязал. Например Нед Кейтън. Като цяло той беше добродушен младеж, жизнерадостен, но избухлив. Беше се сбил с онзи стрелец на борда на „Арверагус“. Спомни си и избухването на Нед в хана, когато младият мъж бе

реагирал на обидата *gafet de putan* — син на курва. Нед Кейтън имаше майка — красивата Ан Кейтън, която Чосър не познаваше, но беше чувал дворцовите клюки за нея.

Чосър си помисли за приликата между Анри дьо Гияк и младия му син, също Анри. Беше я забелязал почти веднага, след като младежът се появи в градината на замъка миналия следобед. Не можеше да се отрече и... известна прилика между Кейтън и Дьо Гияк. И двамата бяха набити, с решителна походка. Само по себе си това беше нищо. Но семейните прилики са често по-неуловими, кроят се дълбоко под кожата и не се виждат с просто око. Затова ли Джон Гонт беше изпратил младежа с него заедно с Алан Одли? Беше ли Кейтън издънка на Гияк от времето, когато е бил в Англия, преди повече от двайсет години, резултат от връзката на гасконския благородник с Ан Кейтън? Беше ли изпратил Гонт Нед, за да „напомни“ на Гияк да „остане в строя“? Но докато Чосър лежеше и обмисляше тази идея, тя започна да му се струва все по-неубедителна. Кой благородник би се засрамил от незаконния си син? Такива деца бяха неудобни, но освен че създаваха усложнения, често бяха и повод за гордост. Ако беше иначе — ако беше общоприето да се срамуваш от тях — мнозина от английските благородници също щяха да ходят с изчервени лица и сведени глави.

Внезапно той чу вратата да се отваря тихичко и нечий стъпки се насочиха към леглото му. Първата му мисъл беше, че е някой прислужник, но беше твърде рано, за да дойдат да разтребват стаята. А и походката на влезлия не беше като на слуга. Макар и тихи, стъпките бяха твърде уверени, твърде властни. През полузатворените си очи той видя как някой отметна леко завесата на балдахина.

Позна я по сладкото ухание, още преди да беше дръпнала завесата. Беше смесица от лавандула и розова вода. Престори се, че спи.

— Стига, Джефри. Ако наистина спеше, нямаше да изглеждаш толкова напрегнат.

Той отвори очи.

— Трябваше да се сетя, че не мога да те заблудя, милейди.

Розамонд носеше бродирана роба. Лицето ѝ беше зачервено. Тя приседна на крайчеца на леглото и той почувства как то поддаде под тежестта ѝ. Ако протегнеше ръка, можеше да я докосне. Седна.

Завесите на балдахина бяха съвсем леко откrehнати и цареше полумрак.

— Само това ли се опитваш да скриеш от мен? — попита тя.

— Твърде рано е, милейди. Заслужаваш да те посрещна по-добре, отколкото съм в състояние в момента.

Той махна неопределено, имайки предвид нощните си одежди и сънливия си вид.

— Наричай ме Розамонд, Джефри.

— Къде е съпругът ти, Розамонд?

— Отива на лов за глигана. Обеща, че няма да се върне, докато не отърве околността от тази напаст. Ще отсъства много часове.

— Не се ли тревожиш за него? Глиганът вече е убил поне трима души.

— Съпругът ми е опитен ловец. Ще постигне това, което иска.

— А какво искаш да постигнеш ти?

— И аз се питам, Джефри — тя се раздвижи и ароматът ѝ отново нахлу в ноздрите му. Беше достатъчно близо, за да усеща топлината на тялото ѝ или може би така му се струваше. Забеляза извивката на гърдите ѝ, които се надигаха и спадаха малко по-бързо от нормалното.

— Каж ми какво правиш в Гияк.

— Онова, което става между Анри и мен е... поверително. Ако искаше, той щеше да ти каже.

— А може би вече ми е казал. Но аз се интересувам какво ще кажеш ти. Навремето щеше да ми кажеш.

Жилнат от забележката ѝ, Чосър отвърна:

— Но ти щеше да бъдеш тактична и да не питаш.

— След малко ще кажеш, че това са мъжки разговори, неподходящи за женски уши. Но всичко, свързано с Гияк, е и моя работа. Това е много стар и прочут род. Смяташ ли, че не вземам бъдещето му присърце? Знам, че залозите са много високи.

Джефри установи, че не може да отвърне на прямия ѝ поглед. Светлината извън завесите все повече се засилваше. Тя още не се бе облякла за деня и руменината по лицето ѝ бе неподправена. Чудеше се дали беше планирала небрежната си поява в обикновена бродирана роба. (Естествено, че бе планирана, помисли си). Вече не беше младата жена, която бе обичал безнадеждно, когато беше деветнайсетгодишен, а и бе няколко години по-възрастна от него, но все още бе хубава, а

изминалите години ѝ бяха придали зрелост и по-голяма увереност. Щеше да му е трудно да ѝ откаже и тя го знаеше.

— Знаеш, че положението в Гийена е нестабилно — каза той. — Френският крал вече обяви намерението си да завземе територията.

— А вашият обяви намерението си да я задържи.

— Би могло да се каже, че Едуард е и твой крал — отвърна Чосър.

— Какъв късмет, че имаме такъв избор на крале!

Тя се засмя невесело.

— Кралете не обичат да бъдат избирани — каза Джефри. — Прекалено много са свикнали те да избират. И ако не стане тяхната, обикновено хващат оръжието.

— Едуард се е бил в много походи — каза Розамонд. — Сигурно се е уморил от тях.

— Старият лъв е опасният. Не забравяй и синовете му, те са също тъй войнствени.

— Младият Едуард не е обичан тук — каза тя — Не е и толкова млад. Освен това е болен. Хората усещат, че властта му отслабва.

— Съществува и Гонт — каза Джефри.

— Той те е изпратил, нали? И за да не ти се налага да издадеш някоя тайна, аз ще ти кажа защо. Дошъл си да убедиш моя съпруг да се закълне във вярност към Едуард.

Чосър разбра, че е победен. След като тя знаеше или бе отгатнала всичко, нямаше смисъл да отрича, затова каза:

— Да, да го убедя. С надеждата, че вземе ли Анри дьо Гияк страна, другите ще го последват. Можем да избегнем войната, ако достатъчно от благородниците на Аквитания се обявят за Едуард. Не е ли това достойна цел, милейди?

— А войната недостойна ли е?

— Загубил съм навика да воювам. Минаха години, откак съм носил броня. Вече не ме побира.

Тя не обърна внимание на самокритиката му, целяща да промени темата и каза:

— Някога играехме на табла.

— Спомням си.

— В тази игра не е достатъчно да имаш късмет със заровете, за да спечелиш. Трябват ти умения и още повече — нещо за в краен

случай. Гонт не би те пратил тук, разчитайки само на късмета или сладкодумието ти. Има и нещо друго.

— Не те разбирам, Розамонд.

— Напротив, Джефри — тя се приближи още повече към него и той отново усети топлината ѝ. — Имаш нещо за в краен случай. Какво е? Кажи ми.

Актьорите наблюдаваха тръгването на ловците. Бяха чули за опасния глиган, който вече бил убил трима селяни. Селяните говореха с възхищение за ловните умения на Анри дьо Гияк, как излизал сам в горите, за да убие плячката си. Сцената гъмжеше от кучета, коне и мъже — пешаци и конници. Цербер, сгушен в ръцете на Алис Луп, се гърчеше, обзет от желание да се присъедини към другите кучета и да отиде на лов. Алис го държеше здраво за козината и му шепнеше на ухото, че тук ще му е по-добре, че конете ще го стъпчат или големите алаунти^[1] ще го изядат на една хапка, щом им свалят намордниците. Добре обучените кучета не помръдваха, но ушите им бяха наострени, а главите им бяха обърнати с очакване към господарите им. Имаше и група гончета, също с намордници, както и няколко следотърсачи. Обучавани, бити и поощрявани да пазят тишина, те нямаха нужда от намордници. Сред ездачите бяха Анри дьо Гияк и синът му, Гастон Флорак, Ришар Фоа, Алан Одли и Нед Кейтън. Голяма група мъже с арбалети и копия стояха наблизко.

Алис каза със смесица от възбуда и страх:

— Приличат повече на армия, отколкото на група ловци.

Саймън, който стоеше до нея, отвърна:

— Глиганът е едно от най-опасните животни. А този е самият дявол.

Тя го погледна и той бързо добави.

— Така го наричат селяните. Казват, че човек, убит от глиган, губи душата си.

„Армията“ ловци се насочи към портата на замъка. Мъжете излъчваха мрачна решителност, която контрастираше с ясната слънчева утрин.

Саймън кимна към Хюбърт, който стоеше достатъчно далеч, за да не ги чува.

— Разговаря ли с този човек?
— Не.
— Не му вярвам.
— Но той спаси Цербер — каза тя, притискайки борещото се куче.
— Но не и Бъртрам.
— Предполагам, че и ти не би могъл да направиш повече.
— Не казвам това. Просто не го харесвам. Защо баща ти го взе в трупата?
— Не ни достига един човек, а той казва, че е актьор.
— Така казва.
— Ти май наистина не му вярваш.
— Къде отива сега например?
Те наблюдаваха как Хюбърт тръгна със спокойна, но равномерна стъпка след ловците.

Саймън не беше ловувал, но беше прав да твърди, че глиганът е най-трудната ловна плячка. Единак, свиреп и лукав, проследяването и убиването му налагаха истински план за битка.

Предишния ден Анри дьо Гияк беше стигнал близо до жертвата си, но звярът бе надбягал кучетата му. Нямаше да рискува това да се повтори, затова беше наредил на ловците си да подготвят няколко смени кучета, за да могат да подменят веднага изтощените, ранени или убити животни. Обикновено едно от кучетата — следотърсач, придружено от кучкаря си, търсеше леговището на глигана. Когато го намереха, и ако то беше още топло, пускаха хрътките, за да го преследват. Понякога глиганът се обръщаше и нападаше преследвачите си, убиваше или раняваше няколко от тях, преди да се отпрати още по-навътре в гората. Но най-накрая той винаги биваше обграден. Тогава хора и кучета го поваляха, използвайки зъби, нокти, копия и мечове.

Но този звяр беше по-различен. Първо, „дяволът“ не оставаше две нощи в едно и също леговище. Беше се преместил на друго място, макар че едва ли много надалеч. Анри не се съмняваше, че ще срещнат „дявола“. Беше казал истината на Джефри Чосър — това щеше да бъде денят на неговата смърт. Но Дьо Гияк не вярваше само на късмета си.

Подготовката на тялото и ума, неотслабващата бдителност, дори желанието да пожертваш живота си — всички тези неща бяха също необходими.

Анри дьо Гияк поведе групата по гористия хълм срещу замъка и селото. Един от ловците, който беше избързал със следотърсача си, се върна и каза, че кучето е надушило някаква следа.

Гастон Флорак, който яздеше до Анри, предложи да пуснат хрътките. Гияк поклати отрицателно глава.

— Защо? — попита Флорак.

— Още не му е времето.

Навлязоха в лек галоп по-навътре в гората. Анри не би бил така нащрек, дори ако беше плячката, а не ловецът. Известно време нищо не се случи. Въпреки първоначалната си увереност, Анри започна да се бои, че глиганът е в лошо настроение и не иска да се измъкне от леговището си и да приеме предизвикателството. Ако, дочувайки звуците на ловната хайка — а той притежаваше много остър слух — решише да се спотаи в скривалището си навътре в гората, щеше да си остане скрит и необезпокояван, въпреки цялата врява от рогове и викове в гората. И с това ловът щеше да приключи.

Но най-после настъпи моментът, който Гияк беше очаквал. Любимият му следотърсач, едрогаво куче на име Равол, се върна с водача си, на чиито инстинкти Дьо Гияк се доверяваше най-много. Тази двойка — човекът и кучето, (човекът се казваше Бодрон) — успяваше в девет от десет случая. Хенри слезе от коня, за да се посъветва с кучкаря. Поговориха малко, Бодрон показа една част от гората на изток и изброи какво е забелязал (пресни среди от глигана, незасъхнала кал върху дънерите, в които се беше отърквал). Анри кимна. Кучето стоеше наблизко, очаквайки думите на признание и похвала, които Анри му отправи, преди отново да възседне коня.

Той продължи напред, следван от Флорак и останалите. По-назад бяха копиеносците и другите водачи на кучета. Тази част на гората беше по-непроходима, макар и близо до мястото, където за първи път бяха открили глигана предишния ден. Анри не беше сигурен дали да отдаде това на лукавството на животното или на самочувствието му — и двете бяха възможни. Селяните наричаха животното „дявола“. Дьо Гияк, макар да се боеше от противника си, не би го принизил толкова. За него глиганът имаше качества на герой. Беше дързък, горд,

неустрашим. Графът бе зърнал само на два пъти животното — черна маса, която поваляше храстите, но беше усетил, че има насреща си достоен противник.

Без да дава сигнал на другите ездаци, Дьо Гияк насочи коня си по една странична пътека и го пришпори към дебрите на гората. Не би могъл да обясни защо го направи, но това бе маневра, която и преди бе използвал на лов. Сякаш невидима връзка го свързваше с пляката му и един от тях — преследвач или преследван — внезапно я придърпваше. Макар зад него да имаше повече от две дузини хора и двойно повече кучета, той усети острото — и приятно — чувство на самота. Спомни си приказките, в които ловецът бива отведен от пляката си извън реалния свят, в странна местност, населявана от чудовища. Косата му настръхна и той неволно стисна по-здрави юздите.

Джефри Чосър се размърда неспокойно в леглото, когато дамата повтори желанието си.

— Тук има тайна. Каква е? Кажи ми.

Този път тя стисна китката му. Ръцете ѝ бяха силни.

— Няма тайна, лейди.

— Джефри Чосър, когото някога познавах, нямаше да ми откаже.

— Нито един от нас не е какъвто беше — каза той, усещайки колко неубедителен е отговорът му.

— Не, първо ти си женен. И второ, имаш деца...

— Томас и Елизабет.

— Да беше чул как гласът ти се смекчава, когато произнасяш имената им. А името на съпругата ти?

— Филипа.

— Красива ли е?

— В моите очи.

— Това отговор на поет ли е? Можеш да се справиш по-добре.

— Никой не е поет в собствения си дом.

— Дори в спалнята?

— Розамонд, какво искаш? Съпругът ти не е сам на лов.

— Не, взе и приятелите ти. Тук сме сами.

— А Гастон Флорак?

Чосър забеляза, че когато спомена името, лицето ѝ отново се зачерви.

— И той отиде на лов. Смел благородник.

— Значи аз се излежавам в тази прекрасна лятна утрин, когато те са се отдали на мъжки занимания.

— Има и други неща, които мъжете могат да правят.

— Трябваше да тръгна с тях.

— Много е късно, Джефри.

Обхванат от внезапна неловкост, той отметна одеялата и дръпна завесите, които скриваха леглото. Розамонд се изправи. Чосър отиде до прозореца и го отвори. В далечината се чуваше кучешки лай.

— Изглежда са открили глигана — каза той.

Анри дьо Гияк продължи да препуска след гончетата. Не беше дал сигнал да ги пуснат, очевидно Флорак го беше наредил. Ако имаше време, Анри би се ядосал. Кучетата можеха да поемат по грешна следа, ако ги пуснеха твърде рано.

От другата страна разпозна гласовете на алаунтите, които се използваха за убиване на плячката. От протяжния им лай ставаше ясно, че са близо до дивеча. Пое по друга пътека. Тя бе тясна и трудна, но той бе сигурен, че конят му — широкогръд и уверен жребец на име Брюн — ще съумее да се справи с препятствията. Конят инстинктивно избягваше големите камъни и гниещите пънове. Анри се приведе на седлото, за да избегне надвисналите клони, но въпреки това клонките непрекъснато шибаха лицето и раменете му. Само че той не забелязваше. Умът му беше съсредоточен върху приближаващата среща. Вече бе изпреварил много другите. Единствените живи създания пред него бяха кучетата — и глиганът. И той предпочиташе да е така.

Лаят се засили и примесен с него, Анри разпозна воят, показващ, че кучетата са завардили плячката си. Движейки се съвсем бавно, ездач и кон излязоха от сенките на пътеката на открито пространство. В центъра на поляната имаше голямо езеро, образувано от близкия поток, който бе запълнил естествена падина наскред гората. Езерото беше кръгло, приличаше на голямо око. Бреговете му бяха хлъзгави — покрити с кал, плевели и тръстика.

Все още наполовина в сянка, Анри дръпна юздите. Усети, че Брюн потръпна под него, но спря. Беше много важно да имаш кон, който не само е смел и стабилен, но и спокоен, защото гледката, която ги очакваше, би била достатъчна да накара някое по-нервно животно да побегне назад.

Глиганът стоеше на другия край на езерото, на един сравнително гол участък, който се издигаше над водата. В тази позиция той имаше предимство пред кучетата, които още не бяха успели да го обградят. Анри беше пристигнал в миг на затишие. Цареше зловеща тишина. Първата кръв бе пролята и животните си отпочиваха. Докато бършеше потта, която се стичаше по лицето му, той забеляза, че някои от алаунтите — по-тежки и силни от хрътките — се бяха подредили в полукръг под глигана. Всъщност хрътките изобщо не се виждаха. Вероятно бяха поели по лъжлива следа. Други няколко алаунта плуваха през езерото, нетърпеливи да стигнат най-бързо до плячката си. Две от кучетата лежаха на една страна доста далеч от глигана, но очевидно ранени и захвърлени там от бесните движения на могъщата му глава. Едно от кучетата вече беше мъртво, другото все още се движеше, но вътрешностите му се бяха изсипали върху окървавената земя. При други обстоятелства Дьо Гияк би пожалил за миг загубата на двете животни, но сега цялото му внимание, цялото му същество беше съсредоточено върху големия глиган от другата страна на водата.

Той разпозна признаци на вероятна атака. Глиганът щеше да нападне кучетата. Беше привел зурлата си към земята и прибрал уши. После, доловил някакво движение в другия край на поляната, той погледна към ездача. Дьо Гияк беше се изправял срещу много глигани през живота си и ги беше убивал, но не си беше представял, че ще се изправи срещу такъв забележителен враг. Дяволът. Героят.

Беше шест-седемгодишен, отдавна свикнал да живее сам в гората, търсейки партньорка само през есента. Глигите му бяха мръснобели, а четината напълно черна, сякаш беше попил всички сенки на гората. От своя страна глиганът виждаше ездача като смътен силует от другата страна на езерото. Зрението му не беше много добро, но усещаше, че този враг е много по-опасен от кучетата пред него.

Зрението на Дьо Гияк може би беше по-добро, но във всяко друго отношение (като изключим ума, а той невинаги можеше да се сравни с

животинското лукавство), той беше по-слаб от глигана и го знаеше. И това съзнание беше единственият му шанс за успех.

Анри се послуша за останалата част от хайката, но гората зад гърба му беше тиха. Навярно останалите скоро щяха да го настигнат, да нахлуят в поляната. Тогава този „дявол“ можеше да се оттегли понавътре между дърветата, които се издигаха над езерото. Или пък щеше да избере да нападне всичките си врагове, кучета и хора, наведнъж. Най-накрая щеше да умре заради численото им предимство, но славата щеше да бъде за онзи, който нанесе смъртоносния удар, а не за Анри дьо Гияк, който — поне в собствените си очи — нямаше да е издържал последното изпитание, защото щеше да е изчакал помощта.

Бързо, преди да има време да обмисли докрай въпроса, той смушка коня си по брега. И без да го насочва, Брюн се държеше встрани от хлъзгавите места и невъзмутимо вървеше покрай водата. Анри усещаше страха на коня, отражение на неговия, но за страничния наблюдател те сякаш правеха утринна разходка. Главата на глигана леко се помръдна, докато той следеше приближаването на коня и човека. Очите му се изцъклиха, четината му настръхна като гребен, зъбите и глигите заприличаха на стена от окървавена кост.

Възползвайки се от моментното разсейване на глигана, един от по-нетърпеливите алаунти скочи към него и успя да забие зъбите си в хълбока му, но не и да го ухапе достатъчно здраво. Беше отхвърлен за миг и се затъркаля към брега на езерото, където се сблъска с един от другарите си, който току-що излизаше от водата. Ако злочестото куче бе успяло да се задържи, половин дузина от останалите щеше да го последва, но сега останалите, с настръхнала козина и оголени зъби, продължиха да стоят в полукръг далеч от обсега на глигана. Анри дьо Гияк бе успял да се доближи само на няколко метра от плячката си. Брюн беше достатъчно смел, за да продължи, но ездачът го спря, притискайки хълбоците му.

После бавно, почти небрежно слезе на земята.

На известно разстояние от езерото, където бе заварден глиганът, Гастон Флорак и Ришар Фоа се опитваха да решат накъде са поели Дьо Гияк и кучетата. Алан Одли и Нед Кейтън бяха спрели зад тях, а младият Анри беше между четиримата мъже. В една част на гората се

усещаше напрегната тишина, нарушавана от случаен лай или вик. Но най-големият шум идваше от съвсем друга посока.

— Мисля, че е там — каза Флорак.

Но сякаш не бързаше да потегли.

— При цялото ми уважение, сър...

Флорак погледна към Бодрон, кучкарят, чието куче първо бе надушило присъствието на „дяволския“ глиган и търпеливо зачака думите му.

— Господарят ми е там.

И Бодрон посочи в посоката, където цареше относителна тишина.

— Да не би да си надушил господаря си?

— Не аз, а Равол. Той знае по инстинкт.

Беше вярно, че вниманието на кучето беше насочено към потихата част от гората.

— Какво мислиш, Фоа?

— Осланям се на твоята преценка, господарю.

— Тогава да се разделим. Вземи двамата англичани и Анри, Фоа, както и половината от останалите. Аз ще тръгна насам.

И без повече думи Флорак обърна коня си в посоката, която първоначално бе посочил.

Джефри Чосър набързо се облече и без да обръща внимание на лейди Розамонд, почти изтича от стаята. Не толкова защото смяташе, че мястото му е в гората. Не обичаше особено лова, но беше притеснен от някакво предчувствие, което не можеше да определи. Какво имаше предвид Розамонд, когато каза, че вече е твърде късно?

Отне му известно време да открие коня си в непознатата конюшня, да го оседлае и да излезе от замък. Селският площад беше пълен с хора, тъй като беше празник. Но те бяха странно мълчаливи, наклонили глави на една страна, сякаш се заслушваха за отзвук от далечна битка.

Появата му сякаш ги раздвижи и те поеха след него към гората. Не биха искали да присъстват на убийството — дори смъртоносно раненият глиган представляваше огромна заплаха — но искаха да са на мястото след това, на церемониалното разрязване на животното. Тогава

този обикновен ден щеше да се превърне в истински празник, отбелязващ победата над врага.

Чосър пришпори коня си по нанадолнището, а после надясно, по посока на слабите подвиквания, които отекваха през лятната зеленина. Подобно на селяните Джефри нямаше желание да присъства на самото убийство, но за разлика от тях той нямаше вкус и към онова, което щеше да последва. То включваше отрязване на главата на глигана, изгарянето на четината, ритуалното разрязване на трупа с отделянето на черния дроб и далака за кухнята на замъка, а останалите вътрешности се даваха на кучетата за награда. Не, каза си Джефри, никога не бе имал вкус към тези церемонии, които по странен начин обединяваха благородници и селяни. Той беше градско чедо, роден и израснал на място, където, ако искаш да видиш природа, трябва да се качиш на някоя камбанария.

Във всеки случай, ако наистина искаше да се приближи към мястото на действието, трябваше да си вземе по-добър кон от онзи, който беше яхнал — наетият в Бордо. И той беше гражданин по сърце и при първия полъх от миризмата на глигана щеше да се уплаши и вероятно да го хвърли. Защо тогава навлизаше в гората, подмамен от далечните викове? Заради тревогата, от която не можеше да се отърси.

Изведнъж конят му рязко сви и Чосър едва не падна от седлото, когато един клон го удари по рамото. Хващайки се за задния лък, той успя да се задържи и успокои животното, преглъщайки една ругатня. Какво, по дяволите...

На пътеката стоеше човек. Сигурно бе изскочил от храстите и подплашил коня. Имаше дълга коса и изпити скули. Лицето му бе покрито с многобройни драскотини, сякаш беше пъхал главата си сред тръни или се бе самонаранявал. Само толкова можеше да види Джефри на слабата светлина. От мръсните му парцаливи дрехи си личеше, че човекът е горянин. Имаше скитници, които живееха достатъчно далеч от човешките селища, за да не бъдат обезпокоявани от хора, но и достатъчно близо, за да могат да се прехранват с остатъци. Понякога те бяха почитани с името отшелници. Със сигурност този човек беше от тях. Не представляваше видима заплаха, но може би криеше нож под дрипите си.

Джефри не слезе от коня. Мъжът също не помръдна, продължаваше да стои в средата на тясната пътека, сякаш искаше

нещо, най-вероятно милостиня. Джефри леко смушка коня си. Той тръгна колебливо, уплашен от това привидение с опулени очи и мрачно лице. После човекът направи нещо странно. Отмести се встрани и вдигна ръка в някакъв знак. Показалецът му завършваше с дълъг нокът. Той мълчаливо сочеше посоката, в която Чосър и без това се движеше. Но стойката му, нетрепващата ръка, от която висяха парцали, нокътят, който приличаше на острие на кама, сякаш казваха: „Онова, което търсиш, е там.“

Но не това стресна ездача. Всеки, дори един горянин, можеше да реши да го упъти към лова. Беше нещо, което Джефри не бе забелязал, докато почти не се изравни с мъжа — човекът имаше само една ръка. Чукачето на лявата стърчеше под рамото му. Вдигайки ръка в лек поздрав, Чосър го отмина и продължи през гората.

Планът на Дьо Гияк беше съвсем ясен. Да използва възможните предимства на терена, на голямото езеро и обкръжената от дървета поляна. Той бе слязъл от Брюн на няколко метра от глигана. Откакто последното куче беше хвърлено, нито едно от другите не бе посмяло да се приближи до животното. Раненият алаунт все още се мятеше на ръба на езерото, но онези, които бяха плували, вече бяха на брега и инстинктивно се отърсваха, преди да заемат нападателна позиция. Глиганът изсумтя и още повече наведе глава.

Щом Анри стъпи на земята, извади меча си. Носеше и копие за глигани, прикрепено към седлото си, но то нямаше да му послужи за това, което беше намислил. След като произнесе наум молитва към свети Хюбърт, покровител на лова и ловджиите, той пристъпи встрани, по-близо до водата. Застана там с разкراчени крака и насочен меч, и заговори на глигана.

— *Avant, maistre, avant.*

Говореше шепнешком, но с почти окуражителен тон.

Глиганът замръзна на място. Отново завъртя очи.

— Хайде, хайде! — каза Дьо Гияк. — Не повиши глас, но тонът му стана още по-настоятелен. — *Avant, maistre, avant.*

Той пристъпи още една крачка към водата, без да сваля поглед от олигавената уста на глигана. За секунда времето сякаш спря. Анри осъзнаваше контраста между синьото небе, по което бавно се носеха

летни облаци, и тъмната кал, която лепнеше по ботушите му. Видя се отгоре, приближаващ към синьото око в средата на поляната.

Всичко стана внезапно. Глиганът се втурна към Дьо Гияк, преминавайки през кучетата, които се намираха между човека и звяра. Надигна се какофония от вой и лай, няколко от алаунтите се хвърлиха към глигана. Той им обърна по-малко внимание, отколкото човек на рой мушици, но както беше очаквал Анри, кучетата успяха да го забавят достатъчно, за да му позволят да стигне до брега. За миг те сякаш наистина успяха да спрат звяра.

Движейки се толкова бързо, колкото му позволяваше несигурната почва, Анри се запрепъва из езерото. Боеше се, че няма да е достатъчно дълбоко, но скоро бе във вода до гърдите, а още не бе стигнал средата му. Спря, за да намери добра опора на краката си — поне доколкото хлъзгавото, тинесто дъно позволяваше. Водата напълни ботушите му, панталоните прилепнаха към краката му, неприятна миризма на гнило нахлу в носа му. Но Дьо Гияк не забелязваше нищо. Виждаше само глигана.

Пробивайки си път през кучетата, огромното животно се хвърли в езерото, вдигайки фонтан от пръски и предизвиквайки вълна, която едва не събори Анри. По-скоро усетил, отколкото видял къде се намира врагът му, глиганът запляска яростно по посока към него, черната му четина стърчеше над вълните, главата му приличаше на бъчва. Анри зае позицията. Почувства нещо твърдо до петата си — камък, потънал пън — и се опря на него.

Единственото физическо предимство на човека пред глигана беше дължината на краката му, което не бе от голяма полза на сушата, където животното с лекота би го съборило, но от изключителна важност във водата. Предимството на Дьо Гияк да е до гърди във водата беше, че би могъл да нанесе удар на противника си, докато той животното трябваше да плува и тъй като нямаше с какво да го удари, беше в по-неизгодно положение. Но Анри имаше нужда от цялата си смелост, за да не помръдне, докато сумтящата глава, увенчана с глиги, цепеше разпенената вода. Изкушението да се обърне и отчаяно да побегне към брега беше почти непреодолимо. Както и противоположното желание — да нанесе удар, преди животното да е достатъчно наблизко.

Но Анри дьо Гияк стоеше непоколебимо, стиснал меч с две ръце. Той беше добър ловец, истински Гияк, и не се боеше нито от хора, нито от зверове.

Глиганът във водата може би нямаше с какво да го удари или как да го нападне с глигите си, но си оставаше смъртна заплаха заради теглото и зъбите си. Когато почти се бе нахвърлил върху Анри — вонящият му дъх и челюстите приличаха на порта към ада, а малките му очички се въртяха диво — мъжът се отмести встрани и хванал меч като огромна кама, го заби с цялата си сила между врата и предния крак на глигана. Мечът потъна сякаш в ножница, пронизвайки четина, кожа, плът и мускули. С последни сили глиганът се изправи във водата и сред пръски вода и кръв изрева в агония и гняв.

Те чуха ужасния рев в гората, всички го чуха и косите им настръхнаха. Чува го Гастон Флорак и Ришар Фоа, които яздеха по различни пътеки, чува го Алан Одли и Нед Кейтън, които трябваше да тръгнат с Фоа, но някак се бяха разделили и не се виждаха. Чу го Жан Кадо, който бе отишъл сам в гората. Едноръкият мъж, показал пътя на Чосър, също го чу и се усмихна. Малко по-нататък Джефри смушка коня си. Пътят се беше оказал по-дълъг, отколкото мислеше. Дори английските актьори и селяните от Гияк, които вървяха пеш по горските пътеки, го чува.

А на друго място между дърветата мъжът, който се наричаше Хюбърт (но не по името на светеца покровител на лова), беше упътен от рева на глигана и забърза към посоката, откъдето го бе чул.

Ушите му звъняха, но слънцето още грееше над главата му и облаците се носеха по него сякаш нищо не се беше случило. Анри дьо Гияк се олюля и едва не падна по гръб във водата. Успя да запази равновесие точно навреме. Не беше сигурен дали ако беше паднал, щеше да има силата или волята да се измъкне. Беше подгизнал от глава до пети, оплескан навсякъде с кал и водорасли. Дишаше тежко. Кръв се стичаше по лицето му, но той не можеше да помръдне, не усещаше една от ръцете си, но опитът му подсказваше, че раните не са

сериозни. Скоро щяха да се погрижат за тях, пък и каква победа бе спечелил!

Глиганът лежеше на ръба на езерото, заобиколен от лаещи кучета с окървавени лапи и муцуни. Някои от другарите им лежаха мъртви или умиращи около звяра. От хълбока му се подаваше острието на копието, което Анри беше взел от седлото и забил в звяра, след като се бе озовал на суша, заобиколен от кучетата. След като бе пронизал животното с меч, то бе издало ужасяващ рев и бе изскочило от езерото като самия дявол, теглейки Анри през водата, като за малко не извади ръката му от ставата. Но накрая той бе успял да издърпа меча си. Кучетата, събрали нова смелост от удара на господаря си, се нахвърлиха върху глигана и го изтощиха с численото си превъзходство, макар и на значителна цена. Анри остави меча и взе другото си оръжие — копието за глигани. Съзрял свободно място между масата кучета, той нанесе последния удар с него. Заби го, сякаш животът му, сякаш целият му свят зависеше от този едничък удар.

Сега стоеше, без да забелязва какво става наоколо, слаб като бебе. Работата му беше свършена. Вече дори не бе въоръжен. Окървавеният му меч лежеше на тревата, а дръжката на копието потръпваше, докато кучетата ръфаха трупа на глигана. Къде, по дяволите, беше ловната хайка? Трябваше да запалят огън, да наточат ножовете...

Ушите му още бучаха, затова не можеше да разбере дали се приближават. Стори му се, че долавя движение на края на поляната, потрепване в храстите. Тръгна напред. Може би беше извикал, но не бе сигурен дали някакви думи са излезли от устните му. Може би не бяха, защото никой не се появи от храстите в отговор. Със здравата си ръка, лявата, той обърса потта и кръвта, които замъгляваха очите му. Нямаше никой, само вятърът. Въпреки това той тръгна през високата трева към мястото, където бе видял движение.

Внезапно храстите се разделиха и една фигура скочи право към Анри. Държеше нещо. Той успя да различи ловен меч. Може би в изтощението си не разбираше това, което вижда. Инстинктивно вдигна здравата си ръка, наполовина в поздрав, наполовина за да се предпази от нападение. Отвори уста, за да каже... какво? Така и не разбра, защото почувства силен удар в гърдите, който му изкара дъха. Падна назад и главата му се удари в земята. Докато лежеше беззащитен, успя

да помисли, че най-опасното животно в гората е човекът. Стръкчета трева се полюляваха над главата му. Едно гъделичкаше носа му. Колко нелепо, че можеше да усети нещо толкова леко, толкова незначително, когато имаше рани, за които трябваше да се погрижи... Слънцето блестеше в очите му и той ги затвори. Не беше нужно да го прави, защото фигурата застана между него и слънцето и вдигна меча, който държеше.

[1] Алаунт — изчезнала порода кучета, използвана през Средновековието главно за лов, чийто родственик е днешният питбул. — Б.пр. ↑

13.

Внезапно поляната се изпълни с хора, кучета и коне, които прииждаха един през друг като закъснели за празненство. Викове и крясъци изместиха тишината, настъпила след като фигурата бе забила меч си в Анри дьо Гияк и се бе отдалечила между дърветата. Тъй като тялото лежеше във високата трева на ръба на поляната, ловците не го откриха веднага. Първо съзряха алаунтите, струпани около трупа на глигана. Някои от мъжете съжаляваха, че не са присъствали на схватката, други се радваха на успеха на Дьо Гияк — защото нямаше съмнение, че той е намерил пръв глигана. Възбудени от гледката на трупа и нуждата да издърпат кучетата от него, те нямаха време да се замислят какво е станало с графа.

Най-накрая кучетата бяха прогонени с викове и бой от глигана, който лежеше на ръба на езерото. Когато тялото му се видя, раните, нанесени от Дьо Гияк в рамото и хълбока, от който копието стърчеше като боен щандарт, привлякоха всички очи. Гастон Флорак съжали на глас, че не е присъствал на боя, а Ришар Фоа, който заяви същото (но не толкова убедително), слезе от коня и огледа животното.

Алан Одли и Нед Кейтън, които се бяха събрали след кратката си раздяла в гората, наблюдаваха отдалеч. Разбира се, в Англия бяха ходили на лов, дори за глигани, но никога не бяха преследвали такъв огромен и опасен звяр. Въпреки това говореха като познавачи за начина, по който Дьо Гияк — къде беше впрочем той? — хитро трябва да е използвал езерото, за да примами във водата противника си и леко да подобри шансовете си. Междувременно младият Анри дьо Гияк, истински син на баща си, оглеждаше отблизо окървавените глиги на звяра, запенената паст, малкото око, което вече помътняваше.

Един от пешаците откри Анри. Събираше съчки в края на поляната за подпалки на огъня, където щяха да опърлят четината на глигана и да опекаят вътрешностите му за кучетата, и едва не се препъна в тялото. Викът му скоро събра всички ловци край трупа на Анри дьо Гияк.

Смъртта по време на лов, освен тази на дивеча или гончетата, не бе нещо необичайно. Всеки, който се осмелеше сам да се доближи до глиган, въоръжен само с меч или копие, би имал голям късмет да остане незасегнат. Да загинеш при подобни обстоятелства беше също толкова достойно, колкото и на бойното поле — и освен мъка, пораждаше гордост. Затова реакцията на ловците беше сподавена, дори тази на Гастон Флорак и Ришар Фоа. Младият Анри дьо Гияк погледна, прехапа устни и извърна глава от зеещата рана в гърдите на баща си. Сенешалът сложи ръка на рамото на момчето.

Истинска мъка проявиха някои от селяните, които вече навлизаха в поляната заедно с Луис Луп и останалите актьори. Не би могло да се каже, че са харесвали или обичали господаря си, но онези, които дължаха добруването си (или друго нещо) на него, го уважаваха и се бояха от него. В подобни несигурни времена насилствената му смърт беше заплаха за бъдещето им. Чуха се стонове и плач. Няколко селяни паднаха на колене и вдигнаха ръце към небето.

Джефри Чосър, който беше стигнал до поляната малко по-рано и прекара известно време, оглеждайки мястото, сега слезе от коня си. Съжаляваше за смъртта на Гияк, но още не можеше да усети болка. Тя щеше да дойде по-късно. Първите му мисли бяха за новата вдовица, може би защото съвсем наскоро се бе разделил с нея.

Луис Луп каза:

— Какво мислиш, Джефри?

— Не знам какво да мисля. Освен че Фортуна е велика богиня. Съжалявам за вашата загуба.

— Коя загуба?

— Чух, че Бъртрам се удавил.

— Така е — каза мрачно Луп — Всички ние сме незаменими и все пак всички ние можем да бъдем заменени. На негово място вече дойде друг. Какво имаше предвид като каза, че Фортуна е велика богиня?

— Мислех за Анри дьо Гияк — каза Чосър. — Той беше най-отгоре на Колелото на Фортуна — богат и влиятелен — а сега лежи във високата трева, най-отдолу.

— Да, високата трева.

— Кажи, Луис, какво мислиш?

Актьорът приведе към него слабото си лице. Макар да разговаряха на английски, той се огледа, за да се убеди, че никой не може да го чуе.

— Предпочитам ти да го кажеш. Аз съм външен човек и това няма нищо общо с нас, актьорите.

— Аз също съм външен човек — каза Чосър.

— Добре, тогава аз ще го кажа. Защо тялото на този човек лежи на такова разстояние от това... това нещо? — Луис Луп посочи пространството между тялото на Дьо Гияк и трупа на глигана. — Не съм ловец, но има ли животно на тази земя, което би могло да хвърли човек на такова разстояние?

— Може би сблъсъкът е станал до дърветата, а после раненият глиган се е върнал при водата, където са го нападнали кучетата.

— В такъв случай... — Луис млъкна, очевидно не желаше да сподели открито съмненията си.

— В такъв случай, приятелю, се чудиш защо на мястото, където лежи Анри дьо Гияк няма следи от борба?

Луис отново се огледа нервно. Хората се бяха разпръснали на малки групи между дърветата и езерото, като най-големите струпвания бяха близо до двете тела — на човека и на животното.

— Точно така — отвърна той. — Те не го забелязаха веднага, беше скрит от тревата.

— Може би — каза Чосър, повече на себе си, отколкото на Луис, и следвайки нишката на собствените си размишления — може би граф Дьо Гияк е бил смъртно ранен край водата, където има следи от голяма борба, а после е успял да се придвижи по-близо до гората. Може би е търсел помощ или заслон — или просто се е опитвал да избяга. Имал е достатъчно сили, за да измине тези няколко метра, но после е паднал и умрял. Слепият инстинкт би му помогнал да стигне дотук.

— Така трябва да е — каза Луп. В гласа му се чувстваше облекчение, но не беше напълно убеден. — Слепият инстинкт. Пък и това не е моя работа.

— Както каза, така трябва да е — каза Джефри, почесвайки брадата си.

— Съпруге! Ето къде си бил.

Маргарет Луп крачеше към тях. Пламналото ѝ лице беше отново почти в същия цвят като роклята.

— Къде беше? Изгубих те в гората.

— Аз също те загубих — каза Луис, оглеждайки се неловко.

— Лоша работа — каза Маргарет и махна с ръка, за да обхване цялата сцена, като за малко не удари Чосър по лицето. В големите ѝ кафяви очи се четеше гняв. Джефри се отдалечи, за да огледа тялото. И други хора седяха или бяха коленичили край него и се чудеха какво да правят. Дьо Гияк лежеше по гръб. Дясната му ръка беше изпъната до тялото. Другата, с тежкия пръстен, бе притисната към гърдите му, сякаш се бе опитала да попречи на живота да изтече от раната. Предницата на ловджийския му костюм беше подгизнала от кръв. В средата на гърдите му имаше рана от бивните на глигана. На челото му се виждаше лека драскотина, очевидно получена преди смъртта му, и кръвта от нея бе засъхнала върху лицето му.

Джефри Чосър погледна лицето на мъжа, когото бе харесвал и от когото се бе възхищавал. Изражението му бе непроницаемо — гняв, страх, мрачно задоволство — би могло да е всяко от тях. Англичанинът произнесе наум молитва за упокой на душата му. Каза си, че Анри бе умрял по единия от двата начина, които би избрал — на лов или в битка. Но толкова много неща бяха останали неразрешени!

Джефри отново погледна към зеещата рана в гърдите на графа. Имаше нещо в нея, което го притесняваше, но не можеше да разбере какво. Разшири огледа. Жилавата изправена трева беше полегнала там, където лежеше Анри, но следвайки думите на Луис Луп, той се убеди, че нямаше следи от битка между човек и звяр. Глиганът тежеше няколко пъти повече от човек и не можеше да се движи, без да оставя следи. Но такива следи не се виждаха. Това и отсъствието на каквото и да било оръжие беше от значение, тъй като показваше, че Анри сигурно е получил смъртоносна рана на друго място.

Небрежно, сякаш просто търсеше усамотение, за да размишлява, Джефри се отдалечи от мястото, където лежеше трупът. Бе свел глава, за да изглежда потънал в мисли, но очите му шареха. Зрението му не беше вече толкова остро. Но пък и нямаше кой знае какви следи.

Освен...

Той вдигна глава. Едва забележима пътека минаваше през тревата от мястото, където лежеше тялото до най-близките дървета от гората. Въпреки топлия ден Чосър потръпна. Преструвайки се, че обикаля безцелно, той я проследи. Ивицата полегнала трева

свършваше пред пролука между храстите. Чосър се огледа. Никой не го наблюдаваше. Независимо от това, той отвърза кесията от колана си и я пусна на земята. После се наведе да я вземе и внимателно се загледа в пролуката. Не беше голяма. Ако глиганът бе минал през нея, щеше да изпочупи клоните по пътя си. Едно не толкова едро животно като сърна — или дори човек, когато не бърза — би могло да се промъкне между храстите, без да остави следа. Но човек, който бърза, вероятно щеше да прекърши или огъне клонките и листата от двете страни. И наистина, имаше вейки, които висяха пречупени, а върху земята се виждаха свежи листа. Джефри отново почувства, че изстива.

Изправи се и се насочи към сянката на дърветата. Заобиколи малко и се върна на същото място, този път от вътрешната страна на храстите. На трийсетина метра или малко повече лежеше тялото на Гияк, все още заобиколено от коленичили и изправени фигури. Зад него видя Гастон Флорак, господарят на съседното имение, да дава заповеди на няколко от ловците. Един от тях сякаш спореше за нещо. Някакво куче изви за кратко, преди да го накарат да замлъкне. На още толкова разстояние оттам и малко встрани лежеше трупът на глигана. А зад него беше езерото, което поради някаква игра на светлината изглеждаше черно и лъскаво.

За втори път той умишлено изпусна кесията, която стискаше, и за втори път се наведе да я вземе. Смяташе, че тук, зад храстите, е скрит от очите на тълпата в поляната. Но той можеше да ги вижда — ловците, които най-после местеха трупа на Анри, и останалите, които се занимаваха с глигана.

Чосър огледа земята. Мястото беше сенчесто и беше трудно да прецени дали някой бе стоял тук. Земята беше гола и неравна от малките корени, които я пронизваха като вени. Но имаше следи, които може би бяха отпечатыци от ботуши, а наблизо, вляво, в пръстта имаше някакъв странен грозд от отпечатыци. Животинска лапа? Не! Внезапно Чосър разбра. Отпечатыците бяха от човешка ръка. Някой бе клечал тук и когато се бе олюлял напред, се бе подпрял на пръстите на лявата си ръка. Това беше положението, което заемаш за няколко мига, ако очакваш да скочиш и да изтичаш внезапно от убежището на храстите.

Но кой би могъл да каже дали тези човешки отпечатыци не са били там от няколко дни? Ако си горянин като едноръкия, когото беше срещнал по-рано, това би било полезно място, за да следиш

животните, които ходят на водопой на езерото. Пък и дори отпечатъците да бяха пресни, не беше задължително да има връзка между онзи, който е клечал тук и Анри дьо Гияк, чието тяло в момента няколко ловджии вдигнаха на раменете си и понесоха към коня му с известна тържественост.

Не беше задължително да има връзка между скривалище в гората, ивица отъпкана трева и мъртво тяло. И все пак Джефри Чосър беше сигурен, че тези неща са свързани. Как можеха да не бъдат? Сянката на надвисналите дървета сякаш нахлу в главата му и той почувства присъствието на тъмна фигура, скрита в храстите, със сърце, изпълнено с гняв и омраза. Фигура, застанала на пръсти, която се подпира на лявата ръка. Защо на лявата? Защото, разбира се, дясната би й трябвала, за да...

Внезапно той осъзна, че не е сам. Все още приклеknал, се обърна и видя зад себе си един мъж, съпроводен от по-дребна фигура. Чосър бързо скочи.

— Какво правиш? — попита мъжът на окситански, а после възкликна на английски: — О, това си ти, мастър Чосър!

Беше Ришар Фоа, сенешалът на замъка. Червенината на лицето му бе омекотена от сенките и напомнимаше засипана жар. До него стоеше синът на Гияк, младият Анри. Фоа бе сложил ръка на рамото на момчето, сякаш го утешаваше или задържаше.

Джефри вдигна кесията си.

— Бях я изпуснал и сега я намерих.

Отговорът му изглежда задоволи Фоа — поне той не продължи да разпитва. Вместо това побърза да обясни собственото си присъствие в гората. Приблужи се на Чосър и почти му прошепна:

— Искях да отдалеча момчето от всичко това.

Той кимна към поляната. Тялото на бащата на Анри вече беше поставено напъряко на седлото на коня му. Разрязването на глигана също протичаше бързо. Главата му беше отсечена и трупът изкормен. Но липсваше обичайното ликуване, което обичайно съпътстваше тези действия. Вместо това цареше мрачна тишина, нарушавана само от заповедите на Гастон Флорак, който бе поел командването в свои ръце. От едната страна на поляната Джефри зърна Алан Одли и Нед Кейтън. Прииска му се да са при него. Чувстваше се неловко, сякаш го бяха хванали да върши нещо неприлично.

Без дума повече двамата мъже и момчето излязоха на открито. Гастон Флорак видя Ришар Фоа и го повика. Държеше окървавен меч с широко острие. Явно го бе намерил на земята, но на разстояние от тялото на Анри. Чосър остана с младия Анри. Искаше му се да каже нещо утешително и прехвърляше различни изречения в главата си, когато за негова изненада момчето проговори.

Първата изненада беше, че проговори на английски. Втората — думите му.

— Виждал съм смъртта и преди.

Чосър го погледна. Приличаше много повече на баща си, отколкото на майка си, ниско и набито момче, с решително изражение, което обикновено се смекчаваше от жива и добродушна усмивка.

— Виждал си смърт по време на лов ли? — попита Джефри.

— Ловувам вече няколко години.

Английският му беше странно официален, но думите му бяха мъжки, а и гласът му започваше да губи момчешката си звънливост.

— Той беше забележителен враг — каза Джефри, сочейки към разрязания труп на глигана. — Баща ти беше смел човек.

— Нямахте равен на него — каза момчето с явна гордост. — Приятели ли бяхте?

— Надявам се, макар че не се бяхме виждали от много години.

— Не мисля, че всички тук са негови приятели.

Забележката му сякаш увисна във въздуха. В този момент Ришар Фоа се върна и даде знак на младия Анри, че е време да се връщат в замъка. Група ловци останаха, за да довършат нарязването на глигана, но останалите — ловци, селяни, дори актьорите — се подредиха в импровизиран ескорт, за да придружат тялото на Гияк, метнато върху седлото на Брюн. Чосър застана в края на колоната, която бе придобила вид на погребална процесия. Одли и Кейтън се присъединиха към него. Тримата поеха обратно през гората, оставяйки зад себе си огряната от слънце поляна и блестящото езеро.

— Ужасна случка — каза Нед.

— Ще има проблеми — добави Алан.

Естествено, че ще има, помисли си Чосър. Беше загинал влиятелен човек, при това неочаквано. По принцип в такива случаи винаги има проблеми. Но в тона на Алан имаше нещо повече от

предчувствие. Тъй като това бе поредният загадъчен коментар, направен от свидетел на събитието, Чосър попита малко раздразнено:

— Какво искаш да кажеш?

— Имаше някакъв спор между Флорак и един от ловците. Мисля, че се казва Бодрон. Чухме ги да се карат.

— За какво?

— Не знам. Говореха на своя език.

— Сигурно е имало нещо общо с раната на граф Дьо Гияк — намеси се Нед. — Когато се готвеха да вдигнат тялото, този Бодрон непрекъснато сочеше тук. — Той показва средата на гърдите си. Джефри отново видя зеещата рана и лявата ръка на мъртвеца, положена върху нея.

— Ловецът имаше сълзи в очите — допълни Алан. — Кучето му виеше, докато Флорак не накара и двамата да млъкнат.

Чосър си спомни виещото куче. Тайно беше доволен, че някой проявява публично скръб за смъртта на Анри, дори това да бяха обикновен ловец и неговото куче. Мислите му направиха скок и той се зачуди как синът му Томас ще приеме смъртта му някой ден. И как самият той ще реагира на смъртта на баща си след време. Джон Чосър беше жив, но болнав.

По-голямата част от пътя те изминаха в мълчание, всеки потънал в мислите си. Над свода от клони денят продължаваше да е слънчев и ясен. Но Джефри беше разтревожен от всичко, което бе чул и видял. Защо ловецът Бодрон е бил толкова разстроен от смъртоносната рана на господаря си? Би трябвало отдавна да е свикнал с насилствената смърт. Просълзяването говореше за предаността му, но имаше ли нещо повече от това?

Чосър обмисли отново онова, което беше казал Луис Луп. С пъргавия си ум актьорът бе доловил, че в смъртта на Анри има нещо странно, а Джефри се бе уверил със собствените си очи, че вероятно някакъв човек бе следил графа от края на поляната. Може би щеше да открие и повече, ако Ришар Фоа не го беше прекъснал. Ивицата отъпкана трева, която водеше от пролуката в храстите към трупа беше като нишка, свързваща мъртвеца с неизвестния му наблюдател. Изглеждаше странно, че глиганът, очевидната причина за смъртта на Гияк, лежеше толкова далеч от него. Беше ли възможно тъй тежко ранен човек да измине това разстояние към гората, за да потърси

помощ или убежище? Би ли имал толкова сили? Да, в това Чосър не се съмняваше. Бе виждал мъже, смъртоносно ранени в битка, да вършат подвизи, преди да паднат възник, дори да убиват врага, нанесъл им фаталния удар. Тогава двамата противници падаха заедно и оставаха на бойното поле, прегърнати като братя в смъртта.

Но в този случай не беше така, защото имаше само един труп (ако не броим глигана). Все пак, ако предположим, че Анри дьо Гияк не е бил смъртоносно ранен от глигана, а е получил само онези сравнително повърхностни рани на главата и дясната ръка, които Чосър бе забелязал, това би означавало, че последният удар не е бил нанесен от животното, а от... онзи, който се бе крил в храстите. Графът е бил изненадан. Не е очаквал ново нападение. Това би обяснило отбранителната му поза, защо мечът е бил захвърлен край езерото, както и следите, които показваха, че някой е изскочил набързо от храстите. Това ли е била причината за спора между ловеца и Флорак, затова ли е сочел раната в гърдите на Анри? Защото с опитното си око е разбрал, че господарят му *не е бил убит от глигана*.

Чосър си спомни и думите на сина му: „*Мисля, че не всички тук му бяха приятели.*“

Когато приближиха селото, Джефри каза на спътниците си:

— Вие сте опитни ловци. Как убива глиганът жертвите си?

— Някои селяни казват, че има зли очи — отвърна Алан. — Дори да те погледне от разстояние, ставаш на пихтия.

— Ако оставим настрана магията, как убива отблизо?

— Глиганът е като добре въоръжен рицар — каза Нед. — Има доста оръжия. Първо теглото му, когато напада — с него може да смачка костите на човек.

— Но глигите и зъбите му са дяволска работа — добави Алан. — Използва горните си глиги, за да атакува. Може да те разпори от горе до долу.

— С един удар — като човек с нож — обади се Нед.

— Само че няма човек с такава сила — каза Алан.

— Беше ли раната в гърдите на Анри дьо Гияк причинена от глигана?

— От какво друго би могла да е?

— Не я погледнахте отблизо.

— Нямаше нужда — отвърна Нед бързо.

Вече влизаха в Гияк. Новината за смъртта на Анри ги беше изпреварила и селяните, които не бяха ходили в гората след лова, стояха на мълчаливи групички, загледани в редицата хора и коне. Черковната камбана биеше.

Външният двор на замъка също бе пълен с хора — гости и прислуга. Нямаше и следа от Розамонд, която би трябвало да посрещне тялото на съпруга си, но дъщерите ѝ бяха там. Свели глави, те приличаха на момиченца, а не на младите жени, от които се бе възхищавал предишната вечер. Внезапно се появи Розамонд, придружена от една камериерка. Лицето ѝ бе безстрастно, но Чосър не беше виждал по-бледа жена. Колко по-различно бе изглеждала, когато бе дошла в стаята му в бродираната си роба и с поруменяло лице само преди няколко часа! Дали си е представяла, че същия този ден ще посрещне трупа на Анри? Навярно съжаляваше за думите си. *„Съпругът ми е опитен ловец. Ще получи онова, което търси.“* Чосър почувства остро неудобство, почти вина, макар че между тях не бе станало нищо.

Розамонд стоеше встрани, докато свалиха тялото от седлото и го внесоха в замъка на импровизирана носилка. После го последва. Вървеше между сина си и Гастон Флорак, следвана от младите момичета. Джефри, Алан и Нед слязоха от конете и зачакаха в най-външния кръг на скърбящите.

Целият смисъл от пратеничеството на Чосър до Анри дьо Гияк внезапно се бе изпарил. Човекът, когото се бе опитвал да убеди да остане верен на английския крал, беше мъртъв. Предполагаше, че Анри като единствен син щеше да наследи титлата и именията на баща си, но бе твърде млад, за да ги управлява, колкото и зрял да изглеждала. Докато не станеше пълнолетен, той несъмнено щеше да бъде съветван от майка си, Ришар Фоа, а сигурно и канцлера на графството. Не беше изключено — беше дори много вероятно — Розамонд да се омъжи отново. Не беше много стара и все още бе привлекателна. Дори без примамливото си състояние.

Той отблъсна тези мисли. Струваше му се неблагопристойно да мисли за повторна женитба на вдовицата в миговете, когато полагаха тялото на първия ѝ съпруг в покоите им. Той и спътниците му нямаха повече работа в Гияк. Щяха да останат, докато приключи погребалната церемония и след това деликатно да се оттеглят.

Още не бе обяд, но на двора беше неприятно горещо и когато внесоха тялото, той се опразни, без някой да даде заповед. Слугите се върнаха към сутрешното си ежедневие — пране, готвене, чистене — но липсваха обичайните клюки, мърморения и подсвирквания. Благородните обитатели на замъка нямаха работа, с която да се отвлечат, затова се прибраха в стаите си. Камбаната продължи да бие, но след известно време също замлъкна. Сенки се събираха в подножието на стените на замъка. Гущери притичваха от пукнатина до пукнатина върху ронещия се, изсушен от слънцето хоросан.

Сам в стаята си, Джефри Чосър извади томчето на Боеций от багажа си, но не можа да се съсредоточи в четене. Често поглеждаше към гоблените по стените. На един от тях беше изобразен глиган със запенена муцуна, жълто-бели глиги и злобни очи, по-едър от човешките фигури — конници и пешаци. Той стоеше приведен в гъсталака, в левия ъгъл на сцената. Чосър остави Боеций и се приближи, за да разгледа гоблена отблизо. Интересуваха го оръжията, които държаха хората. Мечовете за лов на глигани имаха широки остриета и малки дръжки. Копията бяха много дълги, приличаха на пики. Оръжията изглеждаха точно каквито бяха в живота. Майсторството на тъкачите се усещаше и в очите и бивните на глигана, лукави и безмилостни като на убиец. Подъл убиец. Чосър не можеше да не си припомни „доказателството“, което бе открил близо до тялото на Анри, счупените клончета на храстите, отпечатъците от стъпки и ръка на земята.

Какъв беше неговият дълг при това положение? Докъде се простираше отговорността му? Той не беше съдия или следовател, натоварен с разследването на обстоятелствата при нечия смърт. Инстинктът му подсказваше да не разлайва кучетата, да остави света да продължи по своя път, бил той приятен или нелек. Беше забелязал, че така или иначе светът имаше навика да прави точно това, независимо от неговите желания. Защо да не направи същото и тук — тоест, да не прави нищо? Щеше да се върне в Англия и да докладва подробно на Джон Гонт. Докладът щеше да бъде кратък. „Провалих се.“

Но макар да се самоубеждаваше да не прави нищо, знаеше, че нещата не са толкова прости. В долнопробния хан „Феникс“ в Кентърбъри бе казал на Кейтън и Одли, че е наследил от майка си нюх,

благодарение на който с лекота надушва проблемите. А проблемите, които надушваше сега, воняха отдалеч. Не бе нужно да ги търси, рано или късно, те сами щяха да го намерят.

И това стана още същия следобед.

Из замъка по-бързо от пожар се разнесе слухът, че господарят граф Дьо Гияк не е убит от глиган. Говореше се, че убиецът на Анри бил звяр от човешката раса. Смъртоносната рана в гърдите му била от ловен меч, а не от бивни. Опитните очи на половин дузина ловци бяха го забелязали. Старият Бодрон пръв го бил изтъкнал пред Гастон Флорак. В суматохата след откриването на тялото възраженията му били отхвърлени. Но сега, когато първоначалният шок бе отминал, подозренията бяха пробудени. Казваха, че Ришар Фоа разпитвал някои от ловците. Жан Кадо нахлу в стаята на Чосър и му разказа всичко това. Беше извън себе си. Чосър направи всичко възможно, за да успокои гасконецата и да му благодари. Известно време след това остана, загледан през прозореца.

Чосър повика Алан и Нед на съвещание или по-скоро военен съвет. Преразказа им слуховете, които бе донесъл Жан Кадо. Когато погледна откритото лице на Нед, обградено от светлата коса, Чосър си спомни размишленията си за произхода на младежа. Ако имаше отговор на този въпрос, той бе в писмото, което носеше. Сега вече нямаше на кого да го предаде и трябваше да го върне на Гонт с неразчупен печат. Но в случай, че Нед Кейтън беше син на Анри дьо Гияк, най-добре би било да не разбира за това... Освен ако вече знаеше, разбира се. Възможно ли бе Кейтън да подозира истината? Изглеждаше напрегнат, но в момента всички бяха напрегнати.

— Вярваш ли на това, което се говори, Джефри? — запита Алан Одли, прекъсвайки мислите му.

— Има някои странни неща около смъртта на Гияк — отвърна Чосър.

— Затова ли попита дали раните му биха могли да са нанесени от бивните на глиган?

— Какви странни неща? — попита Нед.

— Едно-две от тях забелязах сам. Но в момента не това е важното. Вероятно и ние ще бъдем разпитани от сенешала.

— Какво? Той няма власт над нас — в гласа на Алан Одли се долавяше гняв. — Ние сме англичани. Не сме му подчинени. Няма да

отговарям на въпроси.

— Безусловно си прав, че няма власт над нас, Алан. Но помни, че Гийена все още е в английски ръце, макар това да виси на косъм в момента. Само правник би могъл да каже докъде се простират нечия власт или задължения. Фактът е, че сме гости тук, а има смърт при съмнителни обстоятелства.

— Убийство ли е?

— Вероятно. Ние бяхме тук. Как би изглеждало, ако откажем да отговорим на въпросите и се позовем на факта, че сме англичани?

— Прав е — каза Нед.

— Може и да не се стигне до това — каза Джефри, доволен от спокойния отговор на Кейтън. — Фоа може да реши, че не се интересува от това, което бихме могли да кажем...

— Или пък че няма какво да кажем — каза Нед, — тъй като не сме видели, нито чули нещо.

— Точно така. Но нека се уверим, че случаят е такъв.

— Добре — каза Алан. — Но първо, къде беше ти, мастър Чосър? Не те видях сред ловците.

— Да, защото не бях там. Не обичам да ставам рано.

— Дори в хубава лятна утрин?

— Летните утрини са за влюбените, които не могат да спят или за онези, на които работата не го позволява — Джефри усети, че говори уклончиво, но нямаше намерение да споменава за посещението на Розамонд в стаята му. — Накратко, аз лентяйствах, докато вие сте яздили.

— Но си последвал групата. Появи се в поляната не много дълго след нас.

— Да. Нещо ме накара да тръгна сам. Някаква тревога.

Тревога, породена от думите на Розамонд дьо Гияк: „*Вече е късно.*“

— Веднъж каза, че надушваш проблемите — каза Алан.

— Някой от вас не видя ли нещо в гората? Как се отделихте от Дьо Гияк?

— Дьо Гияк се отдели от нас — каза Нед.

— Разкажете ми по-подробно.

Те му описаха как Анри се отделил от тях без предупреждение, сякаш бил решил сам да преследва глигана. Разказаха му как Гастон

Флорак наредил да пуснат кучетата и как гората внезапно се изпълнила с тичащи черни, бели и сиви петна, които лаели оглушително. Но явно имало фалшива следа и то може би не една, защото животните се разпръснали в различни посоки и Флорак заповядал на хората също да се разделят. Алан и Нед трябвало да придружават Ришар Фоа и младия Анри заедно с половината от групата.

— Чакай малко! — прекъсна го Джефри — Този човек, Флорак, имаше ли правото да нарежда да пуснат кучетата и всичко друго?

— Никой не му се противопостави — каза Нед. — Пък и Дьо Гияк беше изчезнал. Ако наистина е бил по следите на глигана, Гастон Флорак даде правилни нареждания.

— И когато се отделихте от него, е отишъл към поляната, където е бил заварден глиганът?

— Не е лесно да се прецени, Джефри — каза Алан с едва доловима снизходителност. — Местността ни е непозната. Тъй като не познаваме горите, разчитахме на лая на кучетата да ни води. Флорак може да е тръгнал в правилната посока.

— Не, не е — намеси се Нед. — Той пое към най-шумната част на гората, но поляната с езерото не беше нататък. Един от ловците сочеше към нея, но Флорак не му обърна внимание.

— И вие отидохте там?

— Да.

— Но се изгубихме един друг — каза Алан.

— Да речем, че не се стараехме особено да се движим със сенешала и момчето.

— Защо? Нали не сте познавате гората?

— Алан каза, че не вижда защо трябва да се влачим по петите на другите.

Алан махна нетърпеливо с ръка и продължи:

— Каквото и да е било, истината е, че се отделихме от Ришар Фоа и ловците, които вървяха пеша. А после аз загубих от поглед и Нед...

Сега беше ред на Нед Кейтън да изглежда притеснен. Чосър търпеливо чакаше.

— Чух гласове... които се оказаха на актьорите или поне някои от тях. Бог знае какво търсеха в гората.

— Искаш да кажеш, че е била Алис Луп — каза Алан.

— Чух женски глас. Помислих, че дамата може да е в беда.

— Надявал си се, за да препуснеш на белия си кон и да я спасиш. Идеалната дама в беда.

— Знаем, че твоят вкус клони повече към матроните, Алан. Към дебелиите ханджийки в Кентърбъри.

— Да се придържахме към темата — намеси се Чосър. — Доколкото разбирам, всичко живо е бродело из гората. Какво направи, когато видя Алис Луп, Нед?

— Разбрах, че не е в опасност. Актьорите бяха с нея. Върнах се, за да настигна Алан, но в това време той бе изчезнал нанякъде...

— Чух ужасен животински рев и поех в посоката, откъдето долетя.

— И накрая всички се събраха в поляната — каза Чосър, поглаждайки брадата си — Аз също чух този рев. Сигурно е подействал като сигнал на всички хора в гората. Като камбанен звън за тревога. Но в известен смисъл този рев бе от полза.

— *От полза?*

— Той показва, че Анри е бил още жив и току-що е бил промушил глигана. Колко време ви трябваше да стигнете до поляната, след като чухте вика?

— Не знам — каза Алан.

— Половин час?

— Не, доста по-малко.

— Но повече от няколко минути — каза Чосър. — Това беше и моето впечатление за времето между вика и пристигането ми на мястото. А аз бях един от последните. Така че, който и да го е направил, не е имал време за бавене... сигурно е бил подготвен... и много бърз. Кажете ми, видяхте ли някой друг в гората?

— Някой друг ли?

— Например, един еднорък мъж. Облечен в дрипи.

— Сигурно съм го пропуснал, когато се загледах в огнедишация дракон — каза Нед. — Еднорък мъж! Да не сме в царството на легендите, Джефри?

— Точно това започвам да си мисля. И ви казвам, че аз го видях.

— Какво правеше?

— Нищо.

— Дори не разказваше пророчества?

— Не проговори, но ми посочи пътя.

Чосър забеляза, че двамата не знаеха дали да му вярват. И той самият не бе сигурен. Може би фигурата беше рожба на въображението му. И той насочи разговора към по-практични въпроси.

— Казвате, че в началото сенешалът Ришар Фoa е бил със сина на Анри. Видяхте ли да пристигат заедно в поляната?

— Не мисля.

— Не ги видя заедно или изобщо не ги видя?

— Има ли значение?

— Може би. Казвам ви, че положението ни тук е... несигурно. Трябва да се разберем какво да кажем и какво да премълчим.

— Алан беше вече там, когато пристигнах — каза Нед. — Може би той ще отговори.

— Мъжът и момчето не дойдоха заедно. Помня, защото ми се стори малко странно.

— Защо?

— Защото... защото имах чувството, че сенешалът трябваше да се грижи за момчето, но той не го правеше. Анри дьо Гияк вече беше стигнал до поляната — искам да кажа, синът. Никой още не знаеше, че баща му е мъртъв. Беше много шумно, ала чух някой да го вика по име и той се огледа. Беше Ришар Фoa. Още беше на коня. После слезе и отиде при момчето. Сложи ръка на рамото му, сякаш за да го утеши.

Алан Одли потупа Нед по рамото.

— Значи и те са се разделили в гората — каза Джефри. — Известно време не са били заедно.

— Изглежда всеки е бил сам — обади се Нед.

Внезапно на вратата се почука силно. Той извика „Влез!“, но тя вече се бе отворила.

На прага стоеше обикновено безстрастният Жан Кадо.

— Хванаха го — почти изкрещя той. — Хванаха го!

14.

Заловили бяха едноръкия мъж. Когато Ришар Фоа решил, с помощта на Гастон Флорак, че смъртта на Дьо Гияк е била причинена от човешка намеса, а не от бивните на глигана, изпратил хора да претърсят гората. Почти веднага те срещнали Матийо, както се наричаше едноръкият. Оказало се, че той изпитвал силна ненавист към рода Гияк, тъй като загубил ръката си, след като бил нападен от един от алаунтите, макар и не по времето на Анри, а на неговия баща. Матийо бил открит в убежище от клони и зеленина, наподобяващо повече леговище на животно, отколкото човешко жилище. По лицето му имало следи от кръв и той стискал голям пръстен със сапфир, който бил разпознат като един от пръстените на Анри дьо Гияк.

Джефри Чосър трябваше да бъде доволен от тази новина. Не само подозренията му относно смъртта на Гияк бяха потвърдени и престъпникът заловен, но и срещата му с едноръкия се бе оказала реална. Но Чосър не се чувстваше доволен, макар че щом Жан Кадо напусна стаята, Одли и Кейтън го поздравиха, сякаш лично бе заловил злосторника.

— Има само един проблем — каза Чосър — Този Матийо не е виновен.

— Не го е направил той.

— Сигурен ли си, мастър Чосър?

— Колкото съм сигурен, че седя тук, мастър Фоа.

Двамата мъже бяха в същата стая, където Анри дьо Гияк бе казал предишната вечер на Джефри да не храни лъжливи надежди. Отново беше лятна вечер, но въздухът беше душен, сякаш предстоеше буря. Само преди двадесет и четири часа Фоа седеше на мястото на писаря в единия край на стаята. Сега се беше настанил на стола на покойния си господар и държеше чаша с вино. Гарафата беше на близката маса, но той не предложи на Чосър. Фоа не изглеждаше съвсем спокоен, но в

същото време в стойката му се долавяше някакво упорство, сякаш искаше да покаже, че няма да се остави да бъде разубеден от никого (камо ли пък от англичанин).

— Какви са основанията ти?

— Срегнах Матийо в гората, малко преди да бъде открито тялото на графа.

— И?

— Няма как да е стигнал до поляната, където... е било извършено престъплението, за толкова време. Аз стигнах за няколко минути, а бях на кон.

— Познаваш ли горите на Гияк?

Чосър поклати глава. Знаеше какво ще последва.

— Има преки пътеки, които само обитателите на гората познават. Матийо е живял там много години.

— Защо?

— Някои хора не обичат компанията на ближния си.

— Чух, че имал зъб на рода Гияк.

Фоа сви рамене.

— Кой знае какво става в ума на подобен човек? Изгубил ръката си заради едно от ловните кучета на лорда преди много години. По времето на бащата на Анри. Матийо бил дете. Семейството му получило обезщетението, което се предвиждало от закона. Няма от какво да се оплакват.

— Няма от какво да се оплакват — повтори Джефри. — Какво е станало със семейството му?

— Откъде да знам? — отвърна Фоа. — Било е преди моето време. Пък и те са били селяни. Не се занимаваме с тях.

Чосър замълча. Фоа явно реши, че трябва още да го убеждава.

— По лицето му имаше кръв. Прясна кръв.

— Лицето му беше покрито със стари и нови драскотини, когато го видях, *преди* Анри да умре. Изглеждаше така, сякаш има навика на някои отшелници да се бичува с трънени клони.

— Смяташ, че е била негова кръв?

— Такова е моето мнение.

— Твоето мнение не ни интересува особено, мастър Чосър.

Джефри се зачуди кои ли бяха тези „ние“. Засегнат, той продължи:

— Има още нещо. Днес с младия Анри ме видяхте да разглеждам храстите до поляната.

— Каза, че си изпуснал кесията си.

— Така е. И когато се наведох да я взема, забелязах нещо, което едва ли е убягнало и от твоя поглед, мастър Фоа. Имаше следи, които доказват, че някой е чакал там, скрит в храстите.

— Именно. Бил е този див горянин Матийо. Дебнел е там, чакал е удобен момент да нападне господаря ми.

— С една ръка?

— Ако човек загуби крак или ръка, природата го обезщетява за тази загуба. Останалите му крайници стават по-силни. Пък и Матийо беше въоръжен с меч. Той е нанесъл смъртоносната рана на граф Дьо Гияк, а не глиганът, както помислихме в началото.

— Как се е сдобил Матийо с меч? Див горянин с ловен меч?

— Един ловец съобщи, че тази сутрин е бил откраднат меч — отвърна Фоа.

Цялата история бе малко вероятна или поне твърде удобна. Чосър се канеше да го изтъкне, но вместо това каза:

— Човекът е клечал, подпирайки се с една ръка на земята, за да запази равновесие. Така другата му ръка е била свободна, за да държи меч.

Ришар Фоа кимна няколко пъти, сякаш англичанинът най-последно казваше нещо разумно. Но когато думите на Чосър стигнаха до съзнанието му, кимането спря и лицето на сенешала стана още по-червено.

— Точно така е, мастър Фоа. Вдигам лявата си ръка. Виждаш ли? — Джефри разпери пръстите си. — На земята имаше отпечатък от лява ръка. Палецът беше откъм близката страна, както би било, ако човекът е гледал към поляната и езерото. Но нещастният Матийо няма лява длан, изобщо няма ръка. Така че онзи, който се е крил там, не е бил той.

Фоа въздъхна. Посегна към малък предмет, който стоеше до гарафата с виното и го вдигна, така че той проблесна светлината. После го хвърли към англичанина. Чосър го хвана над рамото си, повече с късмет, отколкото с ловкост. Отвори длан и известно време разглежда онова, което беше в нея, макар да бе осъзнал какво е, докато Фоа го хвърляше.

— Убедително, а? — каза сенешалът. — Бързо претърсване на дрехите на Матийо разкри, че в кесията му е скрит този предмет.

Чосър си спомни парцаливия човек, когото бе видял на горската пътека. В кесията му?! Той нямаше достатъчно дрехи, за да прикрие голотата си, камо ли кесия. Кесиите бяха за хората, които имаше какво да слагат с тях. Опита се да си припомни как изглеждаше Анри дьо Гияк — легнал в тревата, едната ръка отпусната край тялото, а другата свита отбранително над кървавата рана в гърдите му. Като повечето хора, особено богатите и властните, Дьо Гияк носеше много пръстени по ръцете си. Самият Чосър, макар и не много богат, също носеше няколко. Той си представи ръката върху тялото и пръстите ѝ. Беше ли този изкусно изработен сребърен пръстен със сапфир на пръстите на мъртвеца? Сети се за песента, която старицата бе пяла на вечерята. *Vous estes le vray sapphire*, беше първата строфа. Вдигна пръстена. Камъкът беше безупречно син като потъмняващото небе отвъд прозореца. Не беше сигурен дали пръстенът е бил на ръката на Анри, когато погледна тялото му.

Но сенешалът нямаше съмнения за значението на накита.

— Това е убедително доказателство, нали, мастър Чосър? Защото граф Дьо Гияк никога не го сваляше.

Убедително? Да, Джефри предполагаше, че е така. Ако пръстенът е бил свален от ръката на умиращия, само убиецът е могъл да го стори (щом си убил достоен човек, едва ли ще имаш угризения да му сваляш пръстена). И ако наистина са го открили у Матийо?

— Защо този горянин е взел само един пръстен? Защо не е свалил няколко?

Ришар Фоа се приведе. Лицето му се бе зачервило още повече, сякаш се напругаше по нужда.

— Не, ти ми кажи нещо, Джефри. Защо толкова държиш да оправдаеш това никому ненужно, диво създание? Какво знаеш?

— Само това, което очите и разумът ми казват.

— Тогава внимавай накъде те води разумът.

Но Чосър не можа да премълчи един последен въпрос:

— Попита ли Матийо какво е станало? Може би е видял нещо.

— Бихме го разпитали, ако можехме, повярвай ми, не бихме имали нищо против хубавичко да го разпитаме. Но няма полза — Фоа се отпусна самодоволно на стола и отпи глътка вино. — Когато се

изпречил на пътя на кучето, той загубил не само ръката си, но и способността да говори. Онемял и това е така от много години.

— И това беше — каза Джефри на Кейтън и Одли — Видях, че няма да стигна доникъде със сенешала.

— Не разбирам защо толкова държиш да докажеш, че този Матийо няма нищо общо със смъртта на Гияк — каза Нед. — Ако е било извършено убийство, виновникът трябва да бъде открит. И то много бързо.

— Удобно бързо.

— Аз съм за това справедливостта да възтържествува.

— Не би ли трябвало — намеси се Алан Одли — да пишат до Бордо и да искат някой от съдиите на принц Едуард да дойде и да разследва? Тази територия е все още под английска власт.

— Знатните лордове на Гийена са законът тук — каза Чосър. — Точно сега никой не би приел добре английска намеса.

— Тогава да го оставим да продължи — каза Нед. — В крайна сметка този човек е мразел графа заради изгубената си ръка. И макар без ръка е бил опасен!

— Това се е случило по времето на бащата на графа, защо изведнъж е решил да си отмъщава на сина след толкова години?

— Но ти каза, че у него са намерили пръстен, който е бил на покойния — сериозно каза Нед — Спомням си, че го видях на ръката на граф Дьо Гияк. Красив пръстен със сапфир.

— Открили го в някаква кесия на горянина, макар че дрипите не скриваха и голотата му.

— В кесията, в ръката му, каква разлика? И на носа си да го беше носил, пак щеше да доказва вината му.

— Боя се, че нас ни водят за носа — каза Джефри.

Не само тримата англичани се съветваха през нощта. Гастон Флорак и Ришар Фоа също не спяха и пиеха вино. След кратък размисъл Фоа бе предложил най-хубавия стол в стаята на Флорак в знак на уважение. Сега съжаляваше за решението си. Седеше на мястото на Чосър и непрекъснато се въртеше на стола, опитвайки се да

се настани удобно. Почувства, че в бръчките на челото му се събира пот и я избърса.

— Лоша работа — каза той не за първи път.

Флорак не му обърна внимание. Вместо това си играеше с пръстена със сапфир, който преди тази сутрин никога не бе свалян от средния пръст на Анри дьо Гияк.

— Твоите хора ли го намериха?

— Гийом го откри у Матийо.

— Гийом?

— Нисък мъж с преждевременно състарено лице.

— А, този ли.

— Достатъчно е, за да обесим Матийо.

— Повече от достатъчно. Кога ще го направиш?

— След погребението на господаря. Какво мислиш? Ще се радвам да чуя мнението ти.

— Колкото по-скоро, толкова по-добре. Така всичко ще приключи бързо, преди да се намесят от Бордо.

— Преди погребението ли?

— Да, ако си решил да го правиш.

— Англичанинът не е доволен.

— Англичаните никога не са доволни. За кого от всичките говориш?

— За по-възрастния. Джефри Чосър тръгнал през гората след нас. Открих го да души около поляната, където загина господарят ми.

— Искаш да кажеш, където беше убит.

Фоа трепна, но успя да кимне. Отново избърса челото си и каза:

— Изглежда този Чосър има някакви подозрения.

— И е прав.

— Направих всичко възможно да го убедя, че всичко е наред. Представих му доказателствата, включително пръстена, който държиш.

— Убеди ли го?

— Не вярвам.

— Англичаните са опърничави. Ако им кажеш, че носовете им са отпред на лицата, ще ги търсят на тила — каза Гастон Флорак, отпусна се на стола и протегна крака. — Какво ще правиш с него?

— Какво ще правя аз?

— Ти командваш тук — за момента.

Фоа си каза, че ако беше така, нямаше защо да се отказва от удобния стол. Той отвърна:

— Лейди Розамонд сигурно има какво да каже по въпроса.

Флорак помръдна рамене, сякаш да покаже, че не си струва труда дори да ги свие.

— Остави дамата насаме със скръбта й. Но, повтарям, англичанинът...

— Присъствието му тук определено е неудобно.

— Имаш дарба да изказваш очевидното, Фоа. Искаш ли да чуеш мнението ми?

Този Гастон Флорак е направо нетърпим, помисли си Фоа. Прикри чувствата си като заби лице в чашата. Отпи твърде бързо и червеното вино оплиска брадичката му. Какъвто и да беше отговорът му, той се изгуби в пръските.

— Тогава ще ти кажа — започна Флорак и се отпусна още назад, така че тялото му беше почти успоредно на пода. — Знам, че англичанинът е дошъл тук с жалката мисия да убеди господаря на Гияк да вземе окончателно страната на английската корона. И към мен се обръщаха през последните месеци. Към всички нас. Но аз знам кому дължа вяност.

„На себе си“, помисли Фоа.

— И ако, щом настъпи моментът — продължи Флорак, — разбереш кому дължиш вяност и ти, всичко ще мине добре. Междувременно най-добре е да се отървем от мастър Чосър и спътниците му.

— Временно ли?

— Ти командваш — каза Флорак и с окончателно движение обхвана пръстена с ръка. — Но си се полял с вино.

И това не беше последният съвет, провеждан на територията на замъка Гияк. Докато Чосър и неговите спътници обсъждаха дали мъжът от гората е виновен или не, и докато Ришар Фоа и Гастон Флорак бяха решили не само, че Матийо е виновен, но и че ще плати най-високата цена незабавно, актьорите също разговаряха за

отминалия ужасен ден. Бяха насядали в кръг, осветени от едина-единствена лампа в средата.

— Най-добре да си тръгнем — каза Маргарет Луп с обичайната си решителност. — Вече нямат нужда от нашите услуги. Няма да ни поканят да играем в замъка.

— Не знам — отвърна Луис Луп. — Когато се случи трагедия, хората искат да се поразсеят.

— Животът ни победи — каза жена му. — Хората няма да искат да се разсеят, защото вече си имат развлечение. Господарят на замъка загина...

— Казват, че бил убит — намеси се сивобрадият Мартин.

Алис Луп видимо потръпна и каза:

— Изгубихме и Бъртрам. Двама души за едно денонощие. Това не ми харесва.

— На никого от нас не му харесва, но смъртта на Бъртрам беше злополука — каза Луис, — ужасна злополука.

— Каквото и да е било, Бъртрам го няма — каза Саймън, който в полумрака бе сложил ръка върху бедрото на Алис. — Злополука или не, него вече го няма — той погледна към Хюбърт, който като новодошъл в трупата седеше малко извън кръга и лицето му беше изцяло в сянка.

— Какво мислиш, Том? — обърна се Луп към най-мълчаливия член на трупата, който обикновено подкрепяше мнението му.

— Мисля, че трябва да си тръгнем — каза Том.

— Добро момче — обади се Маргарет.

Луис Луп можеше да възрази, че и преди това са се сблъскали с трагедии, че животът им като актьори зависеше от способността им да се преборват с дребни пречки като насилствена смърт, чума или война. Но беше достатъчно разумен, за да е наясно, че няма да убеди жена си. Ако тя бе на негова страна, можеше да убеди другите, но без искрената ѝ подкрепа...

— Съгласен съм със сина си. Трябва да се върнем на крайбрежието, в Бордо — каза Мартин. — Там поне сме си у дома.

— Не попита Хюбърт какво мисли — забеляза Саймън.

Луис Луп се обърна към фигурата, която седеше мълчаливо извън осветения кръг.

— Като новодошъл съжалявам, че няма да имам възможност да играя — каза Хюбърт.

— Ще имаш много други шансове — каза Луис, чийто мисли вече се бяха насочили към бъдещето и какво да изиграят, когато стигнат в Бордо. Може би щеше да е по-добре да се върнат в града, на място, което в много отношения беше английски град, управляван от английски принц.

— Къде беше днес, Хюбърт? — попита Саймън и без да иска, стисна по-здраво бедрото на Алис. — Видяхме те да тръгваш след ловците.

— Къде бях ли? — повтори Хюбърт, сякаш му трябваше време преди да отговори. — Бях в гората, както всички вас.

В останалата част от замъка беше тихо през тази кратка и гореща лятна нощ. Тялото на Анри, граф Дьо Гияк беше положено в спалнята му. Една старица, негова бавачка преди повече от четиридесет години, бдеше край носилката. Главата ѝ често клюмваше върху повехналите гърди и също толкова често тя се стряскаше и тихичко изпискваше при вида на непознатата обстановка. В съседната стая лежеше Розамонд дьо Гияк. Първия път, когато чу старицата да вика, косата ѝ бе настръхнала. Сънят я споходи едва когато първите проблясъци на зората осветиха прозореца. В близката стая младият Анри спеше учудващо дълбоко. Когато се събуди на другата сутрин от приглушените звуци из сградата, му трябваше известно време, за да си спомни, че баща му беше мъртъв. Не беше така с дъщерите на Анри, които плакаха и се утешаваха взаимно през кратката нощ.

Няколко етажа по-ниско, в едно от помещенията, които служеха за склад, но можеха да се използват и като килии, когато беше нужно, мъжът на име Матийо се въртеше неспокойно върху купчината чували, на каменния под. Не бе забелязал твърдия под или влагата. Драскането и тропането не го плашеше, беше му приятно. Бе свикнал с нощните шумове в гората. Но всеки път, когато погледнеше нагоре, отначало не разбираше защо звездите са угаснали, а после носът му се чудеше — ако носовете могат да се чудят — защо въздухът е толкова задушен и застоял. В заблудата си той издра лице с единствената си ръка. Дългите

му нокти очертаха нови следи и разкъравиха старите, така че лицето му се покри с кръв.

Единствените му спомени от деня бяха, че бе объркан и изплашен. Група въоръжени мъже го беше хванала на едно от местата, където си беше направил легло, оковаха го и опипаха тялото му и дрипите, които едва го покриваха. Един от мъжете ликуващо вдигна нещо, което блестеше в синьо, тъмносиньо като небето в края на деня. Поведоха го, препъващ се, вън от гората — пътуване, изпълнено с ругатни (не негови, естествено), преминаване през някакво място с къщи и мълчаливи зрители. После преминаха през големи врати и под високи стени, слязоха по стълби и го вкараха в тази тъмна дупка. Като животните Матийо можеше да си спомня откъслечни образи от миналото и осъзнаваше настоящето. Но не можеше да гадае бъдещето, нищие бъдеще. Сви се върху мръсните чували и закри окървавеното си лице с ръка.

15.

— Божичко, Джефри, какво ще правим? — каза Нед Кейтън.

— Да правим? Нищо.

Нед Кейтън беше единственият от тримата, който реагираше явно на напрежението в ситуацията им. Алан Одли беше пухтял и нареждал, че това е позор, че е престъпление те тримата — като англичани, като служители на краля на тази провинция — да бъдат държани като затворници. Но после сякаш се бе примирил с положението и бе застанал до решетката на прозореца, единственото място, през което влизаха въздух и светлина отвън и който гледаше към един от вътрешните дворове на замъка. Затова пък Нед бе пребледнял и бе започнал да си мърмори под нос, подхвърляйки от време на време забележки към Чосър, от които ставаше ясно, че го обвинява за случилото се.

На Джефри му се бе случвало и друг път да бъде задържан. Дори при първоначалното си идване в Гияк преди повече от десет години той бе пленник, макар да се отнасяха с него като с лорд. Но тогава, разбира се, Анри командваше тук, а и Чосър беше военнопленник. Изглежда сега сенешалът Фоа бе взел нещата в свои ръце, заявявайки, че затваря англичаните, за да бъдат в безопасност. Според него, из замъка и околността му се носели какви ли не слухове. Макар да били задържали виновника за смъртта на Дьо Гияк, това не възпряло нито приказките нито обвиненията. Като чужденци Чосър, Кейтън и Одли били в уязвима позиция. Фоа беше толкова доволен от този израз, че го повтори, „в уязвима позиция“. Ще е по-добре за всички, ако известно време не се мяркате пред очите на местните. Така че, както виждаш, мастър Чосър, затваряме ви тук заради собствената ви безопасност.

Чосър беше подмамен да излезе от стаята си рано сутринта, когато обитателите на замъка започваха да се раздвижват. Нисък мъж с неприятно луничаво лице бе почукал на вратата му не особено внимателно и му бе казал, че Ришар Фоа го вика спешно в покоите си. Чосър се бе облякъл с мисълта, че Фоа може да е размислил след

разговора им предната вечер. Отведоха го по някакви безлични коридори в едно отдалечено крило на замъка. Тъкмо си мислеше, че Фоа със сигурност би трябвало да е настанен по-добре, а не в тази зле осветена и проветрена част, когато видя двама войници на пост пред солидна врата. Един от тях почука и отвътре отвори. Светлината бе слаба, но очите на Джефри вече бяха привикнали към нея. Забеляза, че Кейтън и Одли са вече вътре с още двама въоръжени мъже. Кой знае защо поведението им — на Нед и Алан — му напомни на ученици, хванати да правят беля. Значи това беше капан, но бе твърде късно, за да успее да избяга. Нямаше смисъл и да протестира, тъй като разбираше, че заповедта за задържането им не е била дадена от луничавия мъж, който с ироничен поклон му направи знак да се присъедини към спътниците си. Войниците излязоха и вратата се затвори с трясък, последван от превъртане на ключ. В стаята имаше дъбова маса със столове и празна ракла. Мирис на изгорели дърва се носеше от каменните плочи на голямо огнище. Чосър надникна вътре и погледна нагоре към комина, който се стесняваше и извиваше нанякъде. Усети мирис на влага и сажди. Стените на стаята бяха голи. По оскъдното обзавеждане реши, че вероятно стаята е предназначена за дежурната стража.

След около час вратата се отвори и на прага застана Ришар Фоа. Той запълни пространството, запречвайки повечето светлина, която влизаше от коридора. Почти с извинителен тон той обясни защо са тук. Било въпрос само на часове, най-много на ден, докато ги освободят, каза той. После си тръгна.

Тогава Нед Кейтън започна да задава въпроси. Защо сме тук? Какво ще правим?

— Да правим? Нищо — отвърна Джефри.

— Нищо ли?

— Трябва да приемем положението от добрата му страна. Не искат да ни навредят.

— Как можеш да говориш така, когато сме затворени против волята си?

— Защото не са ни хвърлили в килия или затвор. Тук е хладно и сенчесто и ще бъдеш благодарен за това по обяд. Чу какво каза сенешалът. Скоро ще бъдем на свобода.

В отговор Кейтън изсумтя. Алан Одли продължаваше да гледа през прозореца. Джефри не изпитваше такава увереност, каквато показваше пред спътниците си, но не вярваше, че са в сериозна опасност. Да затвориш английски пратеници под претекст, че така им осигуряваш временна безопасност е едно, да стигнеш по-далеч би означавало да получиш отговор с желязо от двора на принца в Бордо. Войни са започвали и по по-дребен повод. Освен, разбира се, ако някой не се опитваше именно да подпали война...

Малко по-късно им донесоха много храна, сякаш за да ги обезщетят за задържането. Месо и сирене, хляб и вино. Не бяха яли от дванадесет часа и повече, и за известно време забравиха трудното си положение и се развеселиха под влияние на пиетието. После ги заведоха един по един и под стража да се облекчат, във влажен и миризлив нужник, който се намираще в най-външната част на стената, така че всичко се изливаше право в реката.

Когато всички се върнаха, Алан седна до стената под решетката. Скоро главата му клюмна и той тихичко захърка. Макар да бяха отново заключени, Нед провери вратата, сякаш не вярваше на ушите си. После седна на масата и се вторачи в пространството. Джефри се чудеше дали отвън имаше войници. Мислеше и какво да прави по-нататък. Естествено, нямаше какво да се прави, както бе казал на Нед. Затова се зарадва, когато откри в джоба си „Утешението на философията“. Сигурно я бе прибрал там вчера и бе забравил. Това беше връзката с обикновения живот, ръкопис, изписан със собствения му нечетлив почерк, който препоръчваше търпение и смирение, когато изпаднеш в беда. Спомни си, че Боеций също е бил в затвора. (Потисна мисълта, че скоро след това са го убили.) Прозорецът не беше много голям, но южното слънце на двора блестеше през него и имаше достатъчно светлина, за да може да чете.

Чосър отвори книгата и я сложи на масата, седна и зачете. Сенките в стаята се раздвижиха. Въпреки че бяха отделени от външния свят със стена, дебела повече от метър, въздухът беше топъл и задушен. След известно време Алан се събуди и отново се загледа през прозореца.

— Какво виждаш, Алан? — попита Нед.

— Нищо. Навън няма никого. Къде ли са всички?

— Какво четеш, Джефри? Пак ли някаква стара книга? — продължи с въпросите Кейтън.

Чосър я вдигна, за да види младежът, че е същата.

— О, *утешението* на философията. Ха!

— Не говори прибързано, приятелю. Чуй какво пише авторът. „Мислиш, че Фортуна се е обърнала срещу теб; но не си прав. Тя по-скоро запазва обичайното си поведение — да се променя непрекъснато. Същото е било, когато те е подмамила с илюзията за благополучие.“

— Не ми помага особено — каза Нед.

— Защо не продължиш историята си? — внезапно попита Алан.

— Коя история? — попита Чосър.

— Започна да ни я разказваш на кораба „Арверагус“, който ни докара в тази проклетата страна.

Чосър затвори книгата и я върна в джоба си. Чувстваше се задължен да разсее спътниците си. А и не беше ли затворът традиционно място за разказване на истории? Само че коя история беше онази...?

— Рицарят и неговата дама, Арверагус и Доригена — припомни му Нед.

— А, тази.

— Какво станало с тях?

Какво станало наистина? Трябваше да разбере. Отчасти това бе причината да продължи историята. А и това щеше да ги накара — както и него самия — да забравят къде са.

— Докъде бях стигнал? Имаше млада жена на име Доригена, която живеела на бреговете на Бретан. Имаше и рицар, който я ухажваше и се ожени за нея. Наричаше се Арверагус, също като кораба. Споменах колко трудно му било да я спечели, споменах и че Арверагус и Доригена се обичали истински...

Той млъкна. Това приличаше донякъде на тъкане на гоблен. Вземаш конците, които си изоставил преди време, започваш отново да ги сплиташ и най-накрая се появява мотив, форма, картина.

— Когато се оженили, Доригена и Арверагус се врекли...

В какво? Каквото и да е то, трябва да бъде подложено на изпитание преди края на историята. В историите обещанията се дават, за да бъдат проверени и понякога нарушени. Умът на Чосър работеше с

бързината на пръстите на тъкачка на гоблени. Въпреки това можа да стигне само до най-тривиалното разрешение.

— Доригена... казала, че ще бъде негова вярна съпруга завинаги, а той обещал никога да не я кара да прави нещо против волята си. И така те живели много щастливо цяла година или може би малко повече. След това рицарят трябвало да замине да се бие в Англия. Доригена не се опитала да го спре. Той не би бил мъжът, когото обичала, без рицарските си начинания, които допринасяли за славата и достойнството му. Но тя скърбяла за отпътуването му и не можела да промени това. Колкото по-дълго го нямало, толкова по-тъжна ставала. Не можела да спи, едва хапвала, не разговаряла с приятелите си за нищо друго, освен за отсъствието на съпруга си, колко го обича и колко се притеснява да не му се случи нещо в чуждата земя. Извън всичко това тя била разумна жена, затова приятелите ѝ били търпеливи с нея и най-накрая успели да я успокоят. Помогнало и това, че получавала писма от съпруга си, който я уверявал, че е добре, че я обича и ще се върне колкото се може по-бързо.

— Затова мислите ѝ, които в началото били съсредоточени върху отсъствието му, започнали да се отправят към завръщането му. Когато приятелите ѝ видели, че Доригена си връща настроението, я накарали да започне да излиза по малко. Замъкът, в който живеела, бил близо до морето. Доригена се разхождала с приятели на самите скали. Естествено, тя гледала към морето и мечтаела всеки кораб, който зърне, да е корабът, с който ще ѝ върне съпруга. Но корабите отминавали, безразлични към болката на дамата на скалите. Тогава Доригена сядала върху меките треви на ръба и вместо да гледа към хоризонта, свеждала поглед надолу.

— Онова, което виждала на стотици метри под себе си, не ѝ харесвало. Сърцето ѝ направо подскачало в гърлото. Подножието на скалите било осеяно от остри черни камъни, като извадени зъби на морско чудовище. Тя се питала защо Бог ги е сложил точно там, под скалите. Каква полза би имал някой от тях? Били твърде оголени и непрестанно плискани от вълните, за да могат дори птиците да кацат по тях. Приличали на преграда между нея и Арверагус. И както биха направили много моряци, си пожелавала камъните да отидат в ада.

Чосър си представи скалите на Бретан, каквито ги бе зърнал от палубата на „Арверагус“, черни и заобиколени от бяла пяна. Усети

вятъра върху лицето си и дочу ритмичния шепот на вълните. Но не, този шепот сякаш беше истински. Той млъкна наскоро изречението.

— Чувате ли? Какъв е този звук?

— Човешка глъчка — каза Алан, връщайки се на прозореца, за да чуе по-добре. — Шум на тълпа.

— Откъде идва?

— Вероятно от някой от вътрешните дворове на замъка или от селото.

Шумът бе постоянен — и добре различим, когато разпознаеш от какво е — шум на множество хора в добро настроение, дори развълнувани. Той се издигаше над стените, понесен от горещия следобеден въздух. Напомняше на Чосър за панаир или тълпа, която очаква нещо драматично да се случи на пазарния площад. Може би Луис Луп и другите бяха решили да изнесат представление. Не, едва ли биха го направили в деня след смъртта на граф Дьо Гияк.

Сещаше се само за един друг повод, при който тълпата би излъчвала същата смесица от възбуда и добро настроение. Боеше се от най-лошото, но отблъсна тази мисъл. Бързо продължи с историята, макар че в нея се бе появило нещо мрачно и безмилостно. Лейди Доригена... камъните... да отидат в ада... как искала да отидат в ада! В ума на Чосър проблесна историята на Анри дьо Гияк, как в младостта си, докато се връщал в Гийена след смъртта на баща си, бил изхвърлен близо до брега на Бретан и се закле, че ще води по-добър живот, ако оцелее.

— Най-големите надежди и страхове на Доригена се сбъднали почти едновременно — продължи Джефри. — Една сутрин се появил кораб, който се устремил точно към мястото, където дамата на рицаря се разхождала по скалите. Тя засенчила очи, за да види платното. Да, помислила си, може да е корабът на Арверагус. И опитвайки се да успокои препускащото си сърце, тя се обърнала с гръб и започнала да брои до сто. Едва била стигнала до петдесет, когато се обърнала да погледне още веднъж. Наистина бил корабът на Арверагус. Не можела да обърка платното. Той вече бил почти у дома. Но докато корабът се опитвал да премине между скалите, изведнъж се надигнала огромна вълна, подхванала го и го блъснала в същите онези черни камъни. Пред очите ѝ корабът се разцепил на две и пътниците му паднали във водата. Само ревът на разбиващите се вълни и воят на вятъра пречели

на виковете на удавниците да стигнат до нея. А между тях сигурно бил и съпругът ѝ.

— Доригена пребледняла и се свлякла върху скалите. За неин късмет я открили скоро. Няколко седмици била на ръба на живота и смъртта, но най-накрая оздравяла. Приятелите ѝ отново се опитвали да я развеселят, макар че този път било далеч по-трудно, тъй като преди тя само се безпокояла, че съпругът ѝ може да не се завърне, а сега вече знаела, че го е изгубила завинаги.

— Но те търпеливо я връщали към живота. Държали я далеч от ужасните камъни и се опитвали да я развличат в красиви градини по бреговете на спокойни реки. На един от тези излети — с храна, вино и музика, в хубаво време — те посетили градината на един от приятелите на Доригена. Бил прекрасен ден в началото на май. Светът изглеждал пъстър и красив. Приятелите ѝ се забавлявали, пеели и танцували, съвсем невинно разбира се, защото в тази история няма нищо неблагопристойно. Но Доригена просто си седяла. Не ѝ се пеело, не ѝ се танцувало. Била все още изцяло в плен на тъгата си. На излета имало и един млад мъж, който също бил нещастен. Името му било... как се казваше третият кораб от флотилията, с която пътувахме към Бордо?

— „Аурелис“ — подсети го Алан Одли.

— Аурелис, разбира се — каза Чосър — Той също ще стане герой от нашата история. Аурелис бил оръженосец — красив, силен и всичко останало. Бил влюбен в Доригена от няколко години, но не ѝ бил признал любовта си. Вместо това давал израз на страстта си като пеел песни за несподелената любов и ѝ хвърлял изпълнени с копнеж погледи. Тя изобщо не го забелязвала, защото през цялото време мислите ѝ били отправени към съпруга ѝ, а откак бил загинал — още повече.

Но този път Аурелис и Доригена се заприказвали. Всички други се наслаждавали на хубавия ден и красивата градина. Но нещастните се привличат. Така Аурелис разбрал, че сега е моментът да признае любовта си. Разбирал скръбта на вдовицата, но просто не можел да се удържи. Знаел, че предаността към нея е обречена, че единствената му награда вероятно е разбито сърце, че тя би могла да го убие или спаси с една дума. Пожали ме, изплакал той, или най-добре да ме погребат в краката ти. Доригена не била жестока, но била вярна на паметта на

Арверагус. Канела се да каже „не, няма да бъда твоя любима“, но тогава погледнала Аурелис. Той не бил паднал в краката ѝ, но всяка частица от него излъчвала смирена молба. Както казах, Доригена не била жестока и може би видяла в неговото страдание отражение на своето. Затова го поставила на изпитание, накарала го да направи нещо невъзможно, но то щяло да ѝ помогне да бъде с чиста съвест след това, казвайки си: „Е, поне не го отхвърлих направо.“

— Обещала му, че ще бъде негова, ако ѝ донесе останките на съпруга ѝ, за да може да ги погребее достойно, а не да ги остави в чудовищния търбух на морето. Аурелис бил смаян. Досега тялото на рицаря навярно било купчина кости, разпилени на огромна дълбочина. Искането на Доригена не можело да бъде изпълнено. Как ще събереш костите на човек оттам?

— Но онова, което Аурелис искал, не можело да стане, ако не изпълни желанието на Доригена и тъй като тялото на първия ѝ съпруг не можело да бъде открито, той нямало да може да се ожени за нея. Но това бил начинът Доригена да не откаже окончателно на Аурелис, а да се отнесе мило с него.

— Мило! — изсумтя Нед Кейтън — Типичните женски номера.

Чосър протегна ръка с дланта нагоре, сякаш за да каже, както искаш, приятелю. Това бяха моментите, на които се наслаждаваше, моментите, когато бе покорил публиката (дори тя да се състоеше само от двама души). Те бяха забравили къде са и какво ги заплашва, макар че шумът отвъд стените не бе заглъхнал.

— Аурелис изпаднал в още по-голямо отчаяние. Подобно на Доригена, той започнал да се разхожда по скалите. Мислел да се хвърли оттам. Да се удави във водите, които били погълнали Арверагус. Един ден забелязал кораб, който безпомощно се носел към същите камъни, които разбили и кораба на рицаря. Не бил голям, нямал лъв на платното, приличал по-скоро на рибарска лодка. Тя се ударила в камъните и малцината мъже на борда паднали в морето. Без да се замисли, Аурелис изтичал надолу по пътеката, която — за щастие — криволичела надолу. Един моряк се бил хванал за част от мачтата и бил съвсем наблизко до брега, още жив. Аурелис скочил във водата, макар да не можел да плува. Какво е мислел? Дали искал да сложи край на живота си? Очевидно не държал на него. Може би това изиграло по-голяма роля от желанието му да спаси някой друг...

Думите на Джефри бяха прекъснати от превъртането на ключ. Той раздражено се обърна, очаквайки да види Ришар Фоа. Но не сенешалът, а Жан Кадо, техният водач и преводач, стоеше на вратата.

— Побързайте — каза той — Трябва да дойдете с мен.

От върха на стената над външния двор на замъка Гастон Флорак и Ришар Фоа наблюдаваха подготовката в центъра на селцето. Шумът на тълпата стигаше и до тях.

— Документите са в ред — каза Фоа, изтривайки челото си.

— Документите?

— Знаеш какви педанти са в Бордо. Всичко трябва да е надлежно подписано и подпечатано.

— В момента едва ли има значение — каза Флорак — Но се радвам да чуя, че всичко е наред. Не се тревожи, аз съм зад теб.

Сутринта се беше състоял бърз процес, който трябваше да въздаде правосъдие. Доказателствата срещу Матийо бяха показани и набързо огледани от Фоа, канцлерът на замъка и други знатни служители от домакинството. Гастон Флорак не бе присъствал, но всички знаеха какво мисли по въпроса. Матийо очевидно не разбираше какво става, беше ням и неподвижен като столовете, на които седяха обвинителите му.

Разбира се, Матийо беше виновен и трябваше да си плати за стореното. Малка каруца, теглена от муле, беше докарана под един от най-здравите клони на кестена на площада. Следвайки нарежданията на Гийом, луничавият мъж, който беше дошъл за Чосър същата сутрин, друг от хората на Фоа беше възседнал един клон и се държеше с лявата ръка. В дясната стискаше дебело въже. Очевидно от височината му се виеше свят и Гийом го мъмреше за слабостта му. Докато търсеше най-подходящото място, където да върже въжето — така че да има място да се залюлее и същевременно да не се заплете в близките клони — той ронеше крехките му цветове. Листенцата им падаха като снежинки върху гърба на мулето или по косата и дрехите на Гийом.

Тълпата селяни, която нарастваше още от обяд, подвикваше съвети и мнения. Събралите се не обръщаха внимание на знойното слънце и задуха, който носеше обещание за буря. Бяха забравили за задълженията си, цареше празнично настроение. Никой и не мислеше

да защити Матийо. В техните очи той беше „дивака от гората“, дори плашеха децата с него. А сега беше и престъпник, убил техния господар в мига, когато Анри се беше проявил като храбрец в лова на глигани. След два-три дни щяха да погребат Дьо Гияк. Цялото село щеше да участва в бдението, макар и отдалеч. Очакваха ги още няколко часа без работа, а накрая — изобилно ядене и пиене. Но преди всичко това щяха да обесят някого — предястие към бъдещия пир.

Пред вратата нямаше войници. Чосър погледна въпросително към Кадо, който просъска:

— Имат по-интересни занимания.

Жан Кадо познаваше тази част от замъка. Преведе ги през най-отдалечените му кътчета, покрай вонящия нужник, а после нагоре — по стръмно спираловидно стълбище. Най-накрая се оказаха в кръгла стая, осветена от лъчите на следобедното слънце, които проникваха през бойниците. Те бяха ниско до земята и достатъчно широки, за да позволят стрелба с арбалет. Съдейки по ъгъла, под който падаше светлината, Чосър осъзна, че са на долния етаж на една от южните кули. По средата на пода имаше отвор с капак, през който можеха да бъдат подавани оръжия и провизии, също такъв се виждаше и на тавана. До едната стена се виждаше голям сандък. От тази стая можеше да се отбранява замъкът, а останалата част от кулата да бъде недостъпна, тъй като стълбите стигаха само дотук.

Защо бяха доведени в тази стая? Чосър се наведе и видя върхове на дървета, като изтъкани в горната част на goblen. Обърна се и погледна въпросително Жан Кадо, който очевидно неслучайно ги бе довел тук. Изненада се, когато видя измъченото му изражение, но го отдаде на напрежението.

— Трябва да бягате. Всички трябва да се махнем оттук, освен ако не искате да свършите като бедния Матийо.

Никой не отговори на думите му. Алан Одли подаде глава през една от бойниците. Горната част на тялото му бе прилепнала към тясната част на отвора преди хоризонталното си разширение. Стената бе дебела повече от метър и половина. Одли измъкна главата си и попита:

— И как ще избягаме? Доста нависоко сме.

— Защо просто не излезем през портите? — попита Кейтън.

— Няма да ни пуснат. Бесят нещастника, убил господаря на Гияк — каза Кадо.

— Бесят го! — възкликна Алан.

— Горкият Матийо — каза Кадо. — Никой от нас няма да бъде в безопасност.

Гласът му отекна странно в кръглата стая. Чосър почувства как ръцете му настръхват. Колкото и горещо да бе навън, въздухът в кулата бе хладен, почти влажен. Странни звуци, наподобяващи скърцане и шепот, се носеха отгоре и отдолу. *Бесят нещастника*. Джефри изпита горчиво задоволство, че подозренията му са се потвърдили. Шумът, който бяха дочули, тази възбудена глъчка... Нищо не доставяше такова удоволствие на тълпата, както екзекуцията. Помисли си за немия, когото бе срещнал в гората — наистина нещастник — човекът с една ръка.

Жан Кадо направи знак на Джефри и двамата отвориха сандъка. Капакът му остърга стената. Чосър видя намотани въжета, куки и макари. Кадо започна да вади въжетата.

— Разбираш ли от възли, мастър Джефри? *Cabestan, tete d'allouette*? Не знам имената им на английски.

— Осланям се изцяло на твоите познания, мастър Жан.

Със сръчни и бързи движения Кадо направи възли на равни интервали върху двете въжета, които бе извадил от сандъка. После ги свърза и закрепил здраво единия край за халката, вградена в капака на пода. Провери последния възел, опъвайки неколkokратно въжето. После накара Алан да хване другия край и да го пусне през отвора за стрелба.

Чосър отново се наведе и погледна навън под друг ъгъл. Лек вятрец полюшваше короните на дърветата на фона на синята ивица небе.

— Не е толкова зле, колкото изглежда, мастър Чосър — каза Жан Кадо, изправи се и отупа прахта от дрехите си. — Вече съм огледал. Стената се спуска право надолу към стръмен каменист склон, покрит с храсти. Този замък е строен така, че да не позволява хората да се изкачат нагоре, а не да слязат.

— Точно така — каза Джефри.

Онова, което го притесняваше, не беше мисълта за спускането, увиснал на въжето. Или по-скоро този страх не беше по-голям от мисълта за друго унижение, което може би го очакваше.

— Какво ще правим, когато се спуснем? — попита Нед Кейтън.

— Уредил съм всичко — отвърна Кадо.

Кейтън погледна към Чосър, който кимна в знак, че трябва да му се доверят. Можеше да добави и че нямат голям избор. Новината, че едноръкият Матийо ще бъде екзекутиран за убийството на Гияк беше разтърсила Джефри. Той бе казал, че е нужен правник, за да определи деликатния момент с правомощията в имението на Гияк, но колкото и да бе невеж в това отношение, бе напълно убеден, че Ришар Фоа — ако сенешалът бе наредил да обесят Матийо — превишава властта си. Най-малкото за смъртта на важна личност като граф Дьо Гияк трябваше да бъде съобщено в съда на принца в Бордо и да бъде направено обстойно разследване. Фактът, че това бе пропуснато, за Чосър бе доказателство, че Ришар Фоа, може би подтикван от Гастон Флорак, не се интересуваше от последствията... или разчиташе, че англичаните няма да контролират още дълго тази част на Гийена. И ако беше така, тогава положението им беше по-несигурно, отколкото Чосър беше казал на спътниците си. Онова, което бе започнало като мисия за запазване на съюзник, вече се свеждаше до една съвсем проста задача — да запазят главите си.

— Кой ще е пръв? — попита Кадо.

Никой от англичаните не прояви желание. Кадо промърмори нещо под нос, обърна се и мина през отвора, който водеше към процепа за стрелци. Легнал по корем, той тръгна с краката напред, странен процес, тъй като тялото му трябваше да застане под лек ъгъл нагоре. Одли и Чосър се наведоха да избутат раменете и разперените му ръце. Притиснал въжето под тяло си, Кадо закриваше светлината. Подобното му на бухал лице бе изопнато и съсредоточено. Когато краката му стигнаха ръба на отвора, той изохка — звук, който изразяваше нещо средно между тревога и задоволство. После с една ръка се хвана за вътрешния ръб, а с другата сграбчи въжето и двете половини на тялото му бяха почти идеално балансирани — вън и вътре. Почти, но не съвсем. На този етап и двете му ръце бяха хванали въжето. С последен тласък на тялото Жан Кадо се прехвърли през

ръба. Сега само раменете и главата му се виждаха на фона на бледото небе.

— Дръж се здраво и Бог да ти е на помощ, Жан — каза Джефри.

Мъжът кимна и изчезна от поглед. Въжето, опънато между халката на капака и отвора за стрели, леко потрепна. Останалите чакаха, агонизиращи от напрежение, опънатото въже внезапно да се отпусне, чакаха вик или шум от далечно падане на тяло. Най-накрая въжето се отпусна, но не последва никакъв звук, освен шумоленето на вятъра. Алан Одли подръпна лекичко въжето и сви рамене.

— Трудно е да се каже дали на другия край има някой.

Опита се да говори безгрижно, но гласът му трепереше. Джефри пропъзля до отвора и погледна надолу. След каменния полумрак на стаята в кулата, горещият въздух и слънцето го удариха в лицето като плесница. Отначало не виждаше нищо. После съзря мъничката фигура далеч долу, която махаше с ръце. За миг се зачуди кой ли е. После се отдръпна.

— Спуснал се е. Просто се спускате от стената, отдолу има склон, но не твърде стръмен, защото Кадо стои на него и маха с ръце. Кой ще е следващият?

— Защо не ти, Джефри? — попита Нед.

— Не — отвърна той и бързо добави. — Имам си причина да искам да остана последен.

— Никой не може да каже, че един Одли се е уплашил да направи нещо, което е сторил един гасконец.

С тези думи Алан подаде краката си през отвора и скоро от него се виждаха само глава, рамене и две ръце, стиснали въжето. След това под одобрителния шепот на Джефри и Нед той изчезна от поглед.

Изчакаха няколко минути. Въжето леко се отпусна и отвън се дочу далечен вик. Нед Кейтън беше следващият. За лека изненада на Чосър той се промъкна без възражения през тясното пространство и се спусна от ръба. Ако някой наблюдаваше отдолу, сигурно му се струваше, че кулата бълва хора.

Джефри изчака, докато чуе отново вик отдолу. Чу вик, който показваше, че Нед също е слязъл. Той се послуша пак. Някакво странно свойство на кулата усилваше всеки шум. Затръшна ли се нещо долу? Не беше ли това шум от тичащи крака по спираловидното стълбище? Не, но някой можеше да дойде всеки момент. Той реши, че обитателите

на замъка са на селския площад или струпани по бойниците, които гледаха към него.

Макар да не бе гъвкав като спътниците си, той се промъкна през отвора. Ръцете му се хлъзгаха по студения камък. Краката му се плъзнаха през ръба и увиснаха в празното пространство. Усещането не беше приятно. Легнал по корем, той се избута още. Въпреки хладината в стаята, по лицето му се стичаше пот.

Сега, когато все по-голяма част от тялото му провисваше във въздуха, той стигна до момента, от който се боеше — не най-опасният, но най-унизителният, за който непрекъснато мислеше. Затова бе настоял да тръгне последен — боеше се, че хоризонталният отвор в стената ще бъде твърде тесен, за да успее да се промъкне през него. Той беше достатъчен за дребния Жан Кадо или младежите, макар че Нед беше доста набит. Те можеха да се плъзнат през него като горещо масло в гърло. Но за мъж, който беше малко по... малко по-закръглен, да кажем... това беше доста трудна маневра. Той бе преценил възможностите. Да заседне унижително наполовина вън, наполовина вътре, висейки на стотици метри над земята, заклещен в каменния тунел. Или Нед и Алан да го бутат със смях и ругатни. Да тръгне последен означаваше, че другите ще са навън и ако не са в безопасност, поне ще са на твърда земя.

Чосър беше стиснал така здраво въжето, както само страхът може да те накара. Почувства как се плъзга през ръба като бавно изливана течност — о, колко бавно — от гарафа. Беше трудно, но реши, че ще успее да мине през отвора. Едното унижение му беше спестено. Странно, че се страхуваше повече от унижението, отколкото от смъртта. Сега вече трябваше да се бои само от смъртта. Слабините му преминаха през ръба, последвани от добре закръглените му талия и корем. И изведнъж се оказа увиснал на самия ръб на отвора, с протегнати към въжето ръце. Сети се за историята, която бе разказвал в помещението за стражата. За Арверагус, Доригена и Аурелис. Беше изоставил на неизвестно бъдеще младия Аурелис, след като той бе скочил в морето. А сега той, не толкова младият Джефри Чосър, щеше да се впусне в неизвестното.

Стената беше на няколко сантиметра от носа му, твърде наблизо, за да може да концентрира погледа си. Не гледай надолу, каза си той, не гледай и нагоре, нито встрани, не гледай наникъде. Вместо това се

спускай. Движи се по-бързо, преди ръцете ти да се уморят да издържат теглото ти. Краката му инстинктивно се бяха усукали около въжето. Спусна се на няколко метра. Лактите и коленете му се удариха в камъка. Носът му го засърбя и той се съсредоточи върху това, за да не мисли за друго. Усещаше жегата, която лъхаше от стената. Слънцето напичаше гърба му, но отдолу усещаше огромна празнота. Под него нямаше нищо...

На селския площад се канеха да обесят едноръкия. Качиха го на каруцата. Гийом и тромавият му помощник поспориха какво да направят с единствената ръка на Матийо, докато местният свещеник произнасяше молитви, които никой не слушаше. Единствената ръка беше проблем. Не искаха дивият горянин да замахне към палачите си със закривената си ръка или да драска по врата си в опит да разхлаби примката. Но обичайният метод с връзването на ръцете зад гърба не беше възможен. Накрая пристегнаха парче въже около торса му, така че Матийо да не може да движи горната част от тялото си. Краката му оставиха свободни, тъй като ритането на осъдения беше заслужена част от зрелището в подобни случаи. Сега Матийо стоеше — или по-скоро се бе отпуснал, поддържан от войници от двете страни — а въжето се спускаше от клона на кестена и завършваше в примка около врата му. Бледи цветове обсипваха раменете му.

Тълпата бе притихнала. Един-двама души може би дори изпитаха тръпка на жалост към тази няма и обезобразена фигура. Но повечето бяха разочаровани, че осъденият ще си отиде кротко. Все едно вече беше мъртъв. Така и изглеждаше. Очите му бяха полузатворени, лицето му представляваше маса от белези и кървави драскотини. Дрехите му приличаха на парцали от мъртвешки саван, през който се провиждаше костеливото му тяло — орехово на цвят поради постоянното излагане на стихииите. Жълтото небе тегнеше над селския площад. Откъм хълмовете от другата страна на реката се дочу тътен, сякаш някой в съседна стая разместваше безпричинно мебелите.

Когато въжето беше затегнато около кльощавия врат на Матийо, войниците слязоха от каруцата. Сега го крепеше само въжето. Гийом даде нареждане и войниците смушкаха и заудряха мулето, което

тръгна, теглейки каруцата след себе си. Краката на Матийо издраскаха по дъските, преди да увиснат във въздуха. Тялото му се загърчи.

А какво си мислеше Матийо, докато ставаше всичко това? Какво усещаше? Всъщност не мислеше нищо и не почувства нищо. Беше усетил въздуха — горещ и задушен, но по-добър от застоялия в килията — докато го влачеха през площада и го качваха на каруцата. Бе погледнал за миг към небето. Част от него отбеляза, че това също е по-добро от тъмния покрив на мястото, където го бяха затворили. Прониза го страх, когато сложиха въжето около врата му, но това бе по-скоро, защото го вързаха, отколкото поради ясно съзнание какво ще му се случи. Горкият човечец никога не бе присъствал на екзекуция. Пред него имаше гора от обърнати нагоре лица, безизразни и тихи като цветя под слънцето. След това почувства нещо да стяга гърлото му, чу стържещ звук и изпита чувството, че земята се изплъзва от краката му, докато стягането ставаше все по-силно.

А след това нямаше нищо...

Възлите, които Жан Кадо бе вързал на равни интервали, помагаха, осигуряваха опора на ръцете и краката. След време Джефри Чосър стигна до мястото, където бяха свързани двете въжета. Под коленете и стъпалата си виждаше стената на кулата. С ъгълчето на окото си съзря някакви фигури. Някой извика. В далечината се чу гръм. Имаше още много път. Спомняше си как като дете се покатери на крушово дърво и за първи път разбра колко различен изглежда света дори от малка височина. И нещо по-важно — от какво значение са няколко метра, когато мислиш за тях, стъпил на земята и когато измерват разстояние, от което да се спуснеш.

Продължи надолу, докато масивните блокове на кулата се сляха със скалите, върху които беше издигната, а после още малко, докато въжето свърши. Спусна се, докато ръцете му стигнаха почти до края на въжето. Оттук до земята имаше няколко метра. Кадо, Кейтън и Одли чакаха да го хванат. Той се пусна и почти се строполи в протегнатите им ръце.

Приятелите му бяха стъпили здраво на един скалист склон, обрасъл с трънливи храсти и дъбови издънки. Чосър изчака секунда, за да свикне с усещането за земя под краката си. Погледна зачервените си

ожулени длани и опъна крака, единият от които още трепереше от спускането. После отупа прахта и парченцата мазилка от дрехите си, почеса се по носа и кихна.

— Хайде, Джефри — каза Нед.

Без да говорят повече, те хукнаха надолу по склона. В подножието му имаше отъпкана тревиста пътека, която се виеше около основите на замъка. Жан Кадо ги поведе наляво й след малко се озоваха в открито пространство край Дордона. Вятърът бръчкаше повърхността на водата. Черни облаци се събираха на запад, чуваха се гръмотевици.

Малко по-нагоре по течението имаше воденица. В другата посока наклонен участък водеше към кей, примитивна конструкция от греди и подпори, която навлизаше три-четири метра в реката. Едномачтов речен кораб беше завързан за него. Единственото му платно бе свито. Близко до руля се виждаше четириъгълен навес. Иначе палубата беше празна, като изключим няколко души и — по-интересното — каруца и кон.

Чосър разпозна, че е широкодънен кораб, каквито използваха за превозване на максимално количество товар с възможно най-малко екипаж. Превозваха най-вече бъчви с вино и дъбови или кестенови трупи от горните райони на реката до Либурн или Бордо. Подобно на солидни матрони, тези кораби се движеха полека, предпазливо, но не и тромаво.

Когато се доближиха, Чосър разпозна коня и каруцата, както и някои от хората на борда. Конят беше Ронс, каруцата беше истински ковчег, в който се криеха богатствата на света, а хората бяха актьорите на Луп. Очевидно това беше корабчето, за която бе споменал Кадо и всички щяха да пътуват заедно. Не, да избягат заедно.

— Братовчед ми Арно е тук — каза Жан и посочи към хората на палубата. — Това е неговият кораб.

— Много добре — каза Джефри, който си припомни, че Жан е отраснал в тази част. — Благодаря, Жан.

Англичаните се поздравиха сдържано. Нямаше време. Чосър и другите се качиха на борда. Кадо прегърна един мъж и Чосър реши, че това е братовчедът, който приличаше на бъчвите, които превозваше. Екипажът беше от четири-пет души. Актьорите — Маргарет и Алис Луп, заедно с Том, Саймън и сивобрадия Мартин — се бяха скупчили

близо до тъпия нос на кораба. Алис държеше малкото кученце на име Цербер. В средата на кораба Луис говореше успокоително на Ронс. Ушите на коня бяха щръкнали, усещайки приближаващата буря и той пристъпваше неспокойно на спънатите си крака. Каруцата на актьорите, завита с платнища, беше вързана за трупчетата, прикрепени за палубата. На борда небрежно се бе облегнал човек, който сякаш не принадлежеше нито към актьорите, нито към екипажа, но се стори странно познат на Чосър. Къде ли го беше виждал?

Едри капки дъжд внезапно се посипаха по палубата и набраздиха водата. Събиращите се облаци се разцепиха от светкавица и гърмът се чу наблизко. Силен топъл вятър премина по долината на реката като въздишка. Чосър погледна през рамо към замъка Гияк. Той се издигаше от скалите над брега, подчертавайки вечното си право да оцелява след летни бури и мразовити зими, както и след хаоса, предизвикван от чисто човешките дела.

Внезапно иззад ъгъла се появи група въоръжени войници. Не беше ясно дали преследваха някого, но щом видяха кораба, започнаха да викат и да махат. Засилващият се вятър и дъждът заглушаваха думите им. Те затичаха по склона към кея. Още преди да ги види, братовчедът на Кадо, който стоеше до руля, беше дал заповед да отвържат кораба. Един от екипажа откачи последното въже от стълба на кея и скочи на борда. Останалите го отблъснаха от речния бряг с дълги върлини и той заплава свободно. При такива условия не можеха да използват платното, но за щастие течението беше силно и скоро ги понесе към средата на реката.

Войниците — бяха половин дузина — се наредиха на кея. Един от тях вдигна арбалета си, но колебливо, сякаш чакаше команда да стреля. Дали някой я даде, така и не се разбра, защото в същата минута пороен дъжд се изсипа над реката и ги скри от поглед.

След миг пътниците бяха подгизнали. Водата барабанеше по палубата. Тя правеше дрехите тежки като олово, стичаше се по брадите, пълнеше ботушите. Повечето от пътниците забързаха към навеса на кърмата, но капитанът остана на руля, а двама от екипажа — на носа, за да се взират през завесата от дъжд за камъни и плитчини. Напредваха бавно и колебливо, въпреки течението, защото вятърът беше насрещен. Без да обръща внимание на бурята, Луис Луп продължаваше да шепне на Ронс, който стоеше с наведена глава и

треперещи хълбоци. Гръмотевиците се чуваха почти над главите им, блясъкът на светкавиците придаваше мъртвешка бледност на реката.

Под навеса, направен от платнище, опънато на дървена рамка и, според Чосър, предназначен да пази по-скоро от слънце, отколкото от дъжд, имаше малко място. Той, Кейтън и Одли се сгушиха до актьорите. Въздухът беше влажен и лепкав, макар че вятърът шибаше краката им.

— Обикновена лятна буря — каза Жан Кадо, но трябваше да крещи, за да го чуят.

Чосър не го чу. Гледаше към непознатия сред тях, когото бе забелязал преди, онзи, когото мислеше, че е виждал някъде. Кой беше той? После си спомни какво беше казал Луис Луп на поляната, където бяха открили тялото на Анри. „Имаме нов актьор на мястото на Бъртрам.“ Това сигурно беше той.

Мъжът забеляза, че Чосър го наблюдава и се усмихна. Или по-скоро горната му устна се повдигна и се видяха кучешките му зъби. Чосър си каза, че не би искал да вижда често тази усмивка.

На площада тълпата се бе разпръснала, когато заваля силно и гръмотевиците се събраха над главите им. Някои от хората може би щяха да останат, ако Матийо умираше бавно, ако се бореше и риташе. Но горянинът беше мъртъв. Висеше неподвижно от въжето. Водата обливаше тялото му и се стичаше от стъпалата му. Оронен от вятъра кестенов цвят се бе посипал на земята.

В замъка Ришар Фоа и Гастон Флорак обсъждаха последните събития.

— Сигурен ли си, че са избягали? — попита Флорак.

— Да, хората ми са ги видели.

— Твоите хора?

— Ако предпочиташ, хората на покойния ми господар, няма значение. Чосър и останалите се канели да отплават с кораба, когато започна дъжда.

— По течението ли?

— Естествено.

— Тогава им желая приятен път.

„Не се ли притесняваш“ — помисли си Фоа, но каза:

— Какво ще правим? Сигурно отиват в Бордо. Ще съобщят какво е станало тук.

Гастон Флорак сви рамене по дразнещия си начин.

— Опитай се да ги спреш. Но не търси помощ от мен. Аз трябва да утеша вдовицата.

16.

Привечер бурята престана. През огромните разкъсани облаци на запад се процеждаха златисти лъчи. Докато седяха и се топлеха на слънцето, от мокрите им дрехи се вдигаше пара. След като пропътуваха няколко мили, братовчедът на Жан Кадо, шишкавият капитан на кораба, обяви, че ще хвърлят котва за през нощта на един от островите сред реката, тъй като било невъзможно да продължат напред по тъмно. Той избра остров, който беше почти на равно разстояние от двата бряга и с множество върби и храсти за заслон. За всеки случай пристанаха откъм южната му страна и изядоха вечерта си — осолена риба, сирене и хляб — студена, за да не ги издаде димът от огъня. Ронс също бе свален на брега и пасеше лакомо край водата. Цербер тичаше наоколо. Седяха на песъчливата почва, Арно и екипажът му се бяха усамотили, а англичаните седяха, разделени на две групи. Не беше много удобно, помисли си Чосър, прогонвайки облак мушици, даже никак, но беше по-добре, отколкото да си затворен.

Но все пак беше любопитен. Обърна се към Луп:

— Кажи ми, Луис, кога решихте да напуснете Гияк?

— Снощи. Аз бях против, но Маргарет смяташе, че трябва да заминем и останалите се съгласиха с нея. Оказаха се прави. Не можехме да се състезаваме с обесване, а и не бихме искали. Това място сякаш беше прокълнато. Трима души загинаха за по-малко от денонощие. Удавяне, обесване и една по-различна...

Краят на изречението увисна във въздуха.

— И случайно попаднахте на това корабче?

— Когато разбра какво смятаме да правим, мосю Кадо ни каза, че братовчед му е на реката и че можем да пътуваме с него. По-бързо е, отколкото по суша.

— Много благородно от страна на капитана да вземе и каруцата, и коня.

— Това е всичко, което имаме, мастър Джефри. Ние сме бедни актьори. Не можехме да оставим бедния Ронс.

Джефри забеляза, че Луис не бе довършил изречението си. Репликата за бедните актьори му даде възможност да попита:

— И не ви взеха пари за превоза?

— Кадо каза, че не било необходимо, че всичко било уредено.

Чосър погледна към сгъстяващите се сенки на южния бряг, без да ги вижда. Бе уморен, но и неспокоен. Имаше нещо в цялата история, което го озадачаваше, всъщност няколко неща. Да, бяха успели да избягат, но всичко бе станало прекалено лесно.

— Какво те притеснява, мастър Джефри? Измъкнахме се от имението на Гияк, а и трупата на Луп няма да се върне там. Да благодарим на Бога и на свети Генезий.

— Генезий?

— Светецът покровител на актьорите.

— Чудя се какво ли би ви препоръчал по-нататък свети Генезий?

— Ще си опитаме късмета в градовете.

— Заедно с новия актьор ли?

— Хюбърт. Да, стига да играе добре.

— Още ли не сте го видели в действие?

— Нямахме възможност. Появи се след първото ни и единствено представление за Яков и Исав.

И Луис описа на Чосър внезапната поява на Хюбърт, разказа му за кучето и за неспособността му да спаси бедния Бъртрам.

— Никой не може да говори от името на Бъртрам, но кучето не изглежда много благодарно на спасителя си — каза Чосър, забелязвайки как в този момент териерът заобикаля отдалеч седналата фигура на новия актьор, сякаш беше нащрек или се боеше от него. — И колко удобно се е появил този Хюбърт — точно в този миг, също както става в пиеса. И не само това, ами се оказва и че е актьор.

— Удобно ли? Бих казал, че е късмет.

Сякаш доловил, че говорят за него, мъжът на име Хюбърт погледна към тях. После хвърли поглед към сивата торба на земята до себе си и Чосър се зачуди какво ли има в нея.

Луис извика:

— Ей, Хюбърт. Имахме толкова работа, че още не сме видели колко струваш. — И като видя, че мъжът не го разбира, добави. — Какъв актьор си, човече.

По изпитото лице на Хюбърт сякаш премина сянка на раздразнение и той не успя да я прикрие достатъчно бързо. После стана на крака и направи превзет поклон. Скоро щеше да падне мрак. Лек ветрец полюшваше короните на върбите така, че светлите части на листата им проблясваха. Всички мълчаха и гледаха изправилия се мъж. Прилепи пърхаха над реката, прелитаха почти недоловими за окото. Водата близо до брега се плискаше и бълбукаше.

— Много добре.

Джефри за първи път го чуваше да говори — странно, тъй като обикновено актьорите са доста бърбиви. Хюбърт извади от дрехите си впечатляващ на вид ръкопис. Престори се, че чете от него, макар че светлината не беше достатъчна. От време на време поглеждаше към тях изпод вежди.

— Ще ви изиграя възкръсването на Лазар и речта му при завръщането му в този низвергнат свят.

На фона на тъмните дървета, той приведе рамене и приближи ръце към гърдите си, сякаш възкръсналият се опитваше да се увие в плащаницата си. „Хюбърт наистина прилича на труп“ — помисли си Чосър. — „Прилича на Лазар.“ Имаше аскетичен вид, сякаш не си дояжда и се е отказал от земните блага. Така би трябвало да изглеждат монасите (макар че повечето монаси напоследък дебелееха в манастирите си).

Монах...

Джефри си спомни монаха, когото бе видял на палубата на кораба, с който пътуваха от Дувър, онзи, за когото сметна, че е от *Maison Dieu*. Забулената фигура се бе облегнала на борда и четеше религиозна книга. Това бе преди седмица, но той бе видял Хюбърт в същата поза само преди няколко часа, когато се бяха качили на кораба в Гияк. Изведнъж всичко му стана ясно. Можеше да прикриеш лицето си с качулка, можеш да си пуснеш или обръснеш брадата, но е много трудно да промениш стойката си. Чосър беше сигурен, че човекът, който стоеше пред тях в здрача, беше същият, когото бе видял на „Сейнт Томас“. Нещо повече, друг спомен се мъчеше да си пробие път. Когато минаваха през портите на Дувър... бе видял мъж, който вдигаше нещо от земята. Същото изпито лице, същият поглед отдолу нагоре. В Дувър, на кораба, а сега и на този остров насред Дордона.

Внезапно умората на Чосър изчезна.

Мъжът на име Хюбърт започна да рецитира думите на Лазар:

*Кой вика ме отвъд обратно?
Кой гробницата ми скверни?
Кой от смъртта зове ме безвъзвратно?
Кой вечния ми сън безпокои?*

Гласът му беше сух и безцветен и подхождаше на меланхоличната тема. Но изведнъж той спря. Между тръпнещите върби зад гърба му се дочу шумолене. Животно ли беше? Беше ли опасно? Десетината зрители, които бяха седнали на земята и гледаха Хюбърт в ролята му на Лазар, насочиха вниманието към мрачните дървета. Някои се изправиха. Хората от екипажа посегнаха към ножовете си. Цербер се размърда в скута на Алис.

Един мъж излезе от сенките на откритото пространство до брега. Виждаха се крака, ръце, горната част на тялото му, но случайно или умишлено, лицето му оставаше в сянка. Джефри Чосър реши, че във фигурата има нещо познато. Хюбърт се обърна към мъжа. Той бе по-близо и можеше да види повече, отколкото останалите. Изведнъж нададе вик, който приличаше повече на смях, отколкото на плач, странен звук. Бързо се наведе, грабна сивата торба от земята и хукна към близките дървета.

Всичко стана толкова бързо, че никой не го последва. Никой не помръдна, освен кучето. Цербер се спусна по песъчливата земя, заджафка и посегна с лапи към краката на непознатия. Териерът често нападаше противници, без изобщо да се замисли, че го превъзхождат по големина. Но в този случай той не проявяваше безстрашие. Защото когато непознатият се наведе да вземе териера, Чосър и останалите от трупата видяха, че това бе Бъртрам, когото смятаха за удавен.

Не беше нужно време на Бъртрам, за да ги убеди, че не е мъртвец, върнал се към живота като Лазар, а техният жив и здрав приятел. След като хапна хляб и пийна доста вино — първото, което слагаше в уста от два дни насам освен вода и шепа листа от слез — той бързо разказа как бил подмамен до речния бряг от човек, облечен в

монашески дрехи. Разбира се, лъжлив монах, защото нямал тонзура. Описа как при опита да спаси любимото си куче, бил блъснат в бързата река от онзи човек — Хюбърт ли казахте, че му е името? Не, не знаел защо го е направил, а и бил толкова зает с борбата си да остане жив, че не можел да отдели време да мисли за това.

Знаеше само, че едва не се удавил на няколко пъти, но по чудо се хванал за голямо парче дърво, което също било носено безпомощно от водата като него, но той дължал на него оцеляването си, защото било поне три пъти по-дебело от него. Било прясно отрязано, вероятно паднало от някоя от товарните лодки и благодарение на него успял да държи главата си над водата, докато то плавало в средата на реката. Вече било нощ. Бъртрам не можел да направи нищо друго, освен да се държи здраво и да се надява на късмета си.

И точно когато си мислел, че не може да издържи повече, започнало да съмва и той видял, че плава покрай този остров. Боейки се, че ако не предприеме нещо веднага, ще бъде отнесен по-нататък и ще свърши живота си във воден гроб, той се пуснал, когато стигнал най-близо до сушата. Някак успял да се добере до песъчливия бряг. Там се строполил и спал часове наред. Събудил се от яркото слънце. Чудел се къде е. Дали бил сънувал лъжливия монах, който се опитал да го убие и кошмарното плаване по течението? Но не било сън. Дрехите му миришели на тиня, а ръцете още го болели от отчаяното стискане на дървото. Тревожел се за приятелите си. Мислел за Цербер. Трябвало да се махне оттук. Надявал се да мине някоя лодка. Когато това не станало, започнал да се оглежда по-внимателно, да търси храна или начин да се измъкне оттук. Гористите брегове на Дордона били само на няколко десетки метра от двете страни, но той не можел да прекоси бързото течение. Нямало и следа от обитатели, никой, чието внимание да привлече. Не успял да намери нищо за ядене на острова освен слеза, но крехките връхчета и листа само засилили глада му. Другото, което имал в изобилие, била водата, от която вече бил погълнал огромни количества, когато паднал в реката. Малка лодка преминала край острова, но отчаяните му викове и махане навярно накарали хората в нея да го помислят за луд, защото не спрели. И така, разяждан от глад, той се приготвил да прекара втората си нощ на острова.

На следващия ден Бъртрам разбрал, че наистина може да загине на хвърлей от брега. Започнал да търси друго дърво ли пън, на което да

може да преплува до единия или другия бряг, но свирепата буря го принуди да търси подслон между дърветата. И представете си как се зарадвал, когато малко след края на бурята видял един товарен кораб да се упътва към „неговия“ остров и още по-голямата му радост, когато видял, че между пътниците са трупата на Луп и англичаните, заедно с добрия стар Цербер. Единственото, което го спряло да изтича при тях, бил Хюбърт, който го бутнал в реката. Какво правел той при приятелите му? Бъртрам се изпълнил с подозрения и се уплашил повече от всякога — може би под въздействие на продължителния глад. Промъкнал се между дърветата и се опитал да чуе какво си говорят хората. Но накрая отчаянието го принудило да се покаже. Било пълно съвпадение, че прекъснал Хюбърт точно в момента, когато произнасял думите на Лазар.

Всичко това той разказа в падащия мрак. Бъртрам имаше разказваческа дарба и всички слушаха до края, без да го прекъснат. След това единственият въпрос беше защо този непознат е искал да се отърве от актьора. За да заеме мястото му? Или по някаква друга, скрита причина?

Луис разказа на Бъртрам накратко какво бе станало в Гияк и описа трагичните причини да си тръгнат по-бързо, отколкото възнамеряваха. Преди това двама въоръжени членове на екипажа бяха пратени да търсят Хюбърт, но вече беше почти съвсем тъмно и търсенето не даде резултат. Лъжливият монах може би се беше скрил някъде на острова или бе стигнал до брега, ако умееше да плува. Джефри не спомена, че е виждал Хюбърт на два пъти, преди да пристигнат в Гияк, но беше убеден, че той ги е преследвал чак от Англия — фактът, че се бе опитал да убие Бъртрам, облечен в монашеско расо, бе достатъчен да го свърже със забулената фигура на палубата на „Сейнт Томас“. И не беше ли възможно този човек да е виновен за смъртта на Анри дьо Гияк?

Но обясненията и мотивите му убягваха. А и в момента имаше по-важни занимания. Може да превъзхождаха числено Хюбърт, но не бе особено приятно да знаеш, че човекът, който се бе опитал да убие Бъртрам, броди в тъмнината, а сигурно имаше и други. Накрая решиха, че ще бъде най-безопасно да нощуват на кораба, където се постараха да поспят и се редуваха да стоят на пост. Само Ронс остана на брега.

Джефри беше на палубата с Нед и Алан. Бяха предложили да палят заедно и се взираха в тъмната грамада на острова, говорейки тихичко. Звездите бяха изгрели, вятър шумолеше из върбите. Откъм водата се дочуваше жабешко квакане. Алан Одли държеше парче пергамент.

— Хюбърт го изпусна, когато побягна. От него четеше репликите на Лазар.

Джефри взе пергамента, разгърна го и почувства намачканата му повърхност. Към него имаше прикрепен печат. Помоли Алан да донесе една от лампите, които горяха на носа на кораба. От нея ухаеше приятно на орехово масло, но светлината ѝ бе слаба, затова Джефри трябваше да държи ръкописа наблизко. Огледа тежкия печат, който изобразяваше рицар на кон, гледан отляво. Почеркът беше на образован човек. Това, съчетано с печата, придаваше на документа официален вид, който не подходдаше на стихове от пиеса. Чосър се наведе по-наблизко и се опита да разчете думите. Бяха на латински. След няколко мига той се изправи и изсумтя удивено.

— Сигурен съм, че е предназначен да прилича на официален документ, но изглежда е рецепта.

— Рецепта?

— Да, как да сготвим гъска.

— Това шега ли е?

— Ако е така, не знам за чия сметка е.

— Има още едно странно нещо, Джефри — каза Нед Кейтън. — Спомняш ли си пръстена, който обесеният беше откраднал?

— Той не беше виновен.

— Каквато и да е истината — каза Нед, снишавайки още повече гласа си, — сега той е в ръцете на капитана на кораба.

— Откъде знаеш?

— Видях го на пръста му. Показваше го на хората си. Бях наблизко и го видях съвсем ясно. Когато разбра, че го гледам, той скри ръката си.

Джефри се канеше да каже, че това не е много вероятно — защо доказателството за убийство би се оказало няколко часа по-късно в ръцете на лодкар, който няма нищо общо с престъплението — когато си спомни думите на Луис Луп, че Кадо им осигурил безплатно пътуване. Беше ли пръстенът цената, която бяха заплатили за

превозването на английските посетители обратно по реката, за да не пострадат? Бяха ли му наредили да откара нежеланите гости до Либурн или Бордо, за да не се месят повече в работите на Гияк? Ако беше така, то закръгленият братовчед на Кадо беше много добре възнаграден за едно обикновено пътуване, тъй като пръстенът струваше колкото доходите му за половин година, а може би и доста повече. А и използвайки го по този начин, Ришар Фоа се бе отървал от едно неприятно доказателство. Но каква беше ролята на Жан Кадо във всичко това?

— Какво става тук? — попита Нед, сякаш в отговор на мислите му.

— На тъмно сме — каза Алан Одли и тихо се засмя на шегата си.

Докато лежеше на неудобната палуба на товарния кораб и очакваше първите проблясъци на зората, Джефри Чосър откри, че не може да заспи. Бяха се измъкнали от Гияк, но не можеше да се отърве толкова лесно от спомените за всичко, което се бе случило там и най-вече за сцената на поляната, където лежеше тялото на Анри.

Някой бе убил Анри дьо Гияк, в това не се съмняваше. Предполагаемият престъпник беше заловен и наказан, но виновният със сигурност не беше Матийо.

Но ако не беше Матийо, кой беше тогава?

В ума му се редуваха образите на онези, които биха имали интерес от смъртта на Анри.

Лицето, напомнящо мъртвешка глава — Хюбърт, ако това бе истинското му име. Той ги бе преследвал поне от Дувър. Хрумна му, че може би Хюбърт беше виновен за нападението в „Петкракия овен“ в Кале и опита за подпалване на хана. Ако Джефри беше прав в предположението си, че той е искал да се докопа до кесията, която още висеше на врата му като воденичен камък, значи не бе успял — но за малко. И тъй като отново не се бе добрал до него, Хюбърт бе изчакал до възможността да се присъедини към трупата на Луп. За да го постигне, се бе опитал да убие Бъртрам. Очевидно за него животът нямаше значение, вероятно дори му беше приятно да убива хора. Джефри бе срещал такива хора на поход, макар че те по-скоро се срещаха не между обикновените войници — които бяха по-загрижени

откъде ще намерят какво да хапнат и дали ще се приберат у дома живи и здрави — а в редиците на наемниците.

Но Хюбърт със сигурност, също като наемниците, работеше за някого. Вероятно целта му бе да попречи на Чосър да убеди Анри дьо Гияк да потвърди верността си към Едуард III — или като открадне кесията, или като го убие, преди да стигне Гийена. Подобна постъпка би била в интерес само на една група: сподвижниците на френския крал Шарл. Те искаха да предизвикат война с англичаните. И ако не бяха сигурни в някой от аквитанските благородници, всичко, което би го накарало да се обърне към Париж, би било оправдано. Но ако наистина това беше целта на Хюбърт, тогава мисията му бе безсмислена. Анри не бе проявил склонност да бъде убеден, а и без това вече беше мъртъв. Дали Хюбърт бе предпочел да опрости нещата, като убие граф Дьо Гияк? Но това едва ли щеше да бъде нужно, ако графът наистина имаше намерение да мине на страната на Франция.

Умът на Джефри познаваше тъмната сцена, където дипломатията и интригите понякога се съюзяваха, а друг път се бореха, и той остави настрана въпроса дали Хюбърт е убил Анри дьо Гияк. Вместо това се замисли за някои от другите, които може би се бяха зарадвали на смъртта на графа или дори бяха я организирали.

Беше му неприятно да допуска, че Розамонд може да е между онези, които бяха желали смъртта на Анри. Не че би могла да убие сама съпруга си, макар да имаше силата за това (спомни си как бе размахвала ловния меч в градината и как здраво бе стиснала китката му в спалнята) — тъй като бе в неговата стая, когато Анри беше преследвал глигана. Все пак си каза, че човек, който познаваше тайните изходи от замъка и горите наоколо, би могъл да стигне до поляната и да се върне за сравнително малко време. Тя не беше присъствала, когато бяха върнали тялото в замъка, появи се малко след това. Бе трудно, почти невъзможно да мисли за Розамонд като за убийца, но тя бе властна и решителна жена. Можеше да е подкупила или прелъстила някого, за да го направи. Или поне да е приела без възражения резултата. Мотивът ѝ беше достатъчно ясен, ако бе влюбена в Гастон Флорак, каквито признаци имаше. Чосър си спомни как веднъж тя му бе споменала за любовта на Николет и кастелана. В тази история се разказваше за жена, който мечтае за смъртта на съпруга си, за да бъде свободна и да се омъжи за любимия си.

И тази мисъл доведе до друга... че Гастон Флорак можеше да е убиецът на Дьо Гияк. Чосър не бе го виждал много, но бе останал с впечатление, че той е мъж, който знае как да постигне желаното, без да се съобразява с нищо. Ако искаше дамата, ако искаше да сложи ръка на земите на съседа си, щеше ли да се поколебае да действа с нужната жестокост, когато види възможност? Беше изчезнал от очите на другите по време на лова. Нямаше кой да свидетелства за действията му, а едва ли някой щеше да го разпита какво е правил.

Същото се отнасяше и до сенешала Ришар Фоа. Не беше толкова ясно какво би спечелил той от смъртта на господаря си, но не беше ли възможно и той да се е надявал да спечели благоволенieto на Розамонд, или Флорак да му е обещал някакви бъдещи изгоди? А ако е бил убеден, че Анри трябва да застане на страната на френския крал, дали не се е уплашил, че господарят му ще мине в английския лагер? Икономите и сенешалите бяха като хора, поканени на пиршество, на които е разрешено да опитат само по малко от всяко ястие. Имаха местна власт, но прекарваха живота си сред онези, които управляваха в действителност. В подобна ситуация някои хора доста се изнервяха.

Разбира се, трябваше да обмисли и странната история с Нед Кейтън. На вид Нед беше почтен и добродушен. Но, помисли си Джефри, представи си, че съм прав и Анри е бил баща на Нед. И Нед е открил това, след като сме пристигнали в Гияк. Или се е досещал и преди. Възможно ли е шокът от откритието да го е подлудил? Или е бил решен да отмъсти за някоя въображаема обида, нанесена на красивата му майка? Нед също беше останал сам за известно време в гората. Може да е срещнал ранения и изтощен Дьо Гияк и да се е възползвал от момента. Не беше невъзможно.

След като премисли всичко това, Джефри реши да го разкаже на Джон Гонт, когато се върне в Англия, а Бог знае кога щеше да настъпи този благословен миг.

Ришар Фоа беше ядосан на Гийом.

— Как така не можеш да ги намериш?

— Изчезнали са по реката.

— Вземи хората си и ги последвай.

— Най-вероятно вече са напуснали кралството.

— Сигурно отиват в Бордо. Трябва да ги спрете, преди да стигнат до двора на принца.

Гийом се замисли за миг.

— Трябва да слязат в Либурн — каза той. — Всички кораби по реката спират там.

— Много добре — каза Фoa. — Ако тръгнете веднага, ще ги изпреварите. Стигнете първи до Либурн и се разправете с тях там. Колкото по-далеч от тук, толкова по-добре.

— На всяка цена ли, сър?

— На всяка цена. Подробности не ме интересуват.

17.

Пътуваха по онази част на реката, в която нахлуваше приливът, чак до Либурн, докъдето свършваше пътят на братовчеда на Кадо. Там се сбогуваха с шишкавия Арно. Джефри не можа да види пръстена, за който твърдяха, че бил на Анри дьо Гияк и Матийо го откраднал от ръката му. Ако наистина с него бяха заплатили на капитана за пътуването, той сигурно бе решил, че не е безопасно да се перчи с него пред непознати. Но пътуването бе приключило и те слязоха на брега близо до градските стени на Либурн, който се намираше на около тридесет километра източно от Бордо. Актьорите заедно с каруцата и Ронс се струпаха на препълненото пристанище. Цербер тичаше наоколо, доволен, че е на суша. Нед и Алан им помогнаха да разтоварят багажа си. Нед беше особено старателен, надявайки се да блесне в очите на Алис. Междувременно Чосър изпрати Жан Кадо да потърси къде да се настанят.

А сега на Джефри му предстоеше приятна среща, защото съзря позната фигура в другия край на пристанището. Беше сивокосият капитан на „Арверагус“ Джак Дарт. Той си проби път през групите хора, скупчени край брега — войници, търговци, безделници — и потупа Дарт по рамото. Ако Джак бе изненадан да види Чосър, не го показва.

— Какво правиш тук? — попита мрачният английски капитан. — Мислех, че имате работа в Бордо.

— Работата ми ме отведе по-далеч, отколкото очаквах. Трябваше да навлезем навътре в сушата — каза Чосър. — И аз мога да те питам същото. Какво правиш ти тук?

— Нали помниш, че понесохме щети, когато пресякохме наносите, за да навлезем в Жиронда?

Чосър си спомни стърженето и потръпването на кораба, които придружаваха навлизането им в устието. Кимна.

— Лоши неща стават в морето и най-лошите ми очаквания се оправдаха — каза Дарт.

— Може би не най-лошите, защото все пак пристигнахме живи и здрави.

— Трябва да благодарим за това на щастливите си звезди. Но няма да изляза с кораба си в открито море, докато е в това състояние. „Арверагус“ ще остане край брега като човек, който се лекува. Единствената разлика е, че неговото възстановяване е далеч по-сигурно, отколкото биха били моето или твоето след подобна злополука.

— Жалко, че не всички сме направени от дърво. И какво правиш толкова далеч от пациента си?

— В Бордо цари неразбория. Войната витае във въздуха. Принц Едуард е тръгнал на север.

— Защо?

— В Лимож назрява нещо. Сега той е в ръцете на епископа, който е от нашите, но принцът се бои, че може да премине към французите. Исква да бъде наблизно, за да обезкуражи подобен ход. Така че ми нареди да закарам... някои неща... нагоре по реката, за да могат да ги пренесат по суша на север. Трябваше да ги сваля от „Арверагус“, да ги кача на речен кораб, а сега ще бъде нужно отново да ги натоваря. Не съм свикнал да плавам по река. Липсва ми моят „Арверагус“. Този кораб прилича повече на поднос за храна. Достатъчни са само двама души, за да го карат.

Дарт посочи през рамо към едно от корабчетата на кея. Беше подобно на онова, което ги бе спасило от Гияк, макар че навесът за екипажа беше по-голям. Стои му се, че на палубата различава увити предмети, подобни на бомбардите, които пренасяха от Кале.

— Тайните оръжия?

— Вече не са тайни. И честно казано, мастър Джефри, от тях няма много полза. Трябва да се крием. Принцът е болен и изглежда изненадан, че черната му броня не го прави безсмъртен^[1]. Навсякъде трябва да го носят на носилка. Армия, водена от болен, е вече наполовина победена. И пристигането на Гонт няма да помогне.

— Джон Гонт е тук?

Един-двама души се обърнаха при думите на Чосър. Не бе осъзнал, че говори толкова силно. Това показваше колко го бе изненадала новината.

— В Бордо е — каза Дарт.

Гонт не бе споменал, че възнамерява да пътува до Аквитания. Присъствието му бе знак, че положението е сериозно. Но щом човекът, който му бе възложил мисията, бе тук, това улесняваше нещата. Можеше да говори с него веднага. Да му съобщи за неуспеха си. Беше донякъде радостен, но и донякъде угрижен при мисълта, че отново ще види Гонт.

— Трябва да стигна до Бордо възможно най-бързо.

— За да му съобщите как е виното от вътрешността на страната?

— Да забравим преструвките, мастър Джак. Вие отдавна знаете каква е истината. Но въпреки това трябва да стигна в Бордо много бързо.

— Тогава се върнете с мен на онази черупка. Трябва само да разтоварим „тайния“ товар. Тръгваме утре призори.

— Не съм сам.

— Нед и Алан? Виждам, че говорят с някаква опърпана компания. Макар че в нея има едно хубаво момиче.

— Станахме повече на брой. Група актьори се присъединиха към нас. И те са англичани. Наричат се „Трупата на Луп“. Хубавото момиче е Алис Луп.

— Нямам нищо против представленията. Елате всички. Можете да спите на борда, ако искате — безплатно. Бъдете мои гости, макар и на тази черупка.

— Благодарен съм ти.

— Няма да е много удобно за сухоземните плъхове.

— Ще го обмисля.

— Аз мога да спя само на вода. Да спя добре, искам да кажа, макар че моряците винаги спят леко.

Чосър представи на Джак Дарт членовете на трупата на Луп. Капитанът веднага хареса Маргарет и Луис и покани цялата трупа да спи на борда. Луис прие с благодарност, признавайки си честно, че това би им спестило доста пари. Конят и каруцата щяха да останат на брега — в една от постройките на пристанището.

По-късно, когато слънцето залязваше, Джефри, Нед и Алан отидоха да погледнат как върви разтоварването на оръдията. Когато махнаха платнищата, се видяха железни тръби, прикрепени за здрави дървени поставки с колела. Те вече не бяха тайна. Един от артилеристите без колебание им разказа всичко, което знаеше за тях, а

то не беше много. Когато го попитаха какво задвижва „топките“, мъжът плесна с ръце, изду бузи и заломоти нещо за гръцки огън, сякаш ставаше дума за магия. Посочи малки платнени чувалчета, струпани на кърмата с другия багаж.

— Гръцки огън? Имаш предвид барут — каза Нед Кейтън.

— Наричай го както искаш, но е страшно нещо, сър — отвърна мъжът. — Какъв шум, дим и миризма! Половин час след това ушите ти не спират да бучат.

Джефри Чосър се съмняваше, че от оръдията ще има полза. Не можеш да разрушиш замък, още по-малко град, с камъни, колкото и бързо да летят. Замъците и градовете се превземаха от смели мъже отвън — или от предатели отвътре. (И това го накара да се замисли отново за замъка Гияк и предателството в него и извън него.) Той погледна към стените на Либурн, които се къпеха в лъчите на залязващото слънце. Със сигурност беше нужно нещо повече от няколко оръдия, за да разрушат тези здрави укрепления. Подобно на много от гасконските градове, построени от англичаните през последните няколко десетилетия, той бе ограден с камък, а улиците му бяха прави за разлика от по-старите градове, които бяха се разраствали хаотично, и му се струваха някак неанглийски. По-типични бяха безредно разхвърляните постройки и складове на двата края на кея.

Наблюдаваха как войниците вкарват оръдията през градските врати, потни и ругаещи. В същото време Жан Кадо излезе през тях. Присвил очи срещу залязващото слънце, той обясни, че намерил къде да отседнат — в най-хубавия хан в града, съвсем близо до пазарния площад. Изглеждаше доволен от себе си и нарече находката си „място за изискани посетители“. То ще ви възмезди за неудобните стаи в замъка, каза той, да не говорим за неудобствата на кораба.

Внезапно Чосър изпита съмнение. Какво знаеха всъщност за Кадо? Той им бе помогнал да се измъкнат от замъка Гияк, но кой знае какви уговорки се криеха зад бягството им, което — като изключим спускането по стената на кулата — се бе оказало изненадващо лесно. Пък и ако нощуваха зад стените на този укрепен град, щеше да бъде трудно да потеглят рано на другата сутрин, защото портите щяха да бъдат затворени. Трябваше да минат през стражата. А Чосър искаше да стигне в Бордо колкото се може по-бързо.

— Благодаря ти, Жан — каза той, — но предпочитаме нещо по-незабележимо. Това например.

Той посочи към ниска постройка в края на кея. Табела с неразличим надпис висеше накриво, като залитащ пияница, от куката над вратата.

— Но тук се събират рибари, лодкари и други отрепки — каза Кадо.

— Парите са си пари — отвърна Чосър. — И нашите струват колкото техните. Ти остани в града, ако предпочиташ.

Почти очакваше Нед Кейтън и Алан Одли да възнегодуват срещу избора му, но младежите мълчаха — може би най-после разбираха какво е да живееш на път — и послушно го последваха към крайбрежния хан заедно с недоволния Жан Кадо. Той сви рамене и вдигна очи към небето, сякаш отчаян от своенравните англичани.

Ханът с неразчитаемата табела миришеше на влага. Гредите, от които беше построен, сякаш бяха извадени от реката. Ханджийката се появи, бършейки ръце в престилка, изцапана с рибя кръв. Но поведението ѝ беше радушно, дори майчинско и тя се отнасяше към тях като към почетни гости. Въведе ги в стая с нисък таван и половин дузина разнебитени легла, нито едно от които не беше заето.

Навън се смрачаваше. Ханджийката им поднесе рибена чорба и се засуети около тях като квачка. Чорбата бе приготвена главно от глави, опашки и кости, но според Нед — който беше особено впечатлен от отношението на жената — това бе най-вкусното, което бе ял от седмици. След това се прибраха горе. В стаята им нямаше никого. Както обикновено, сънят бягаше от Джефри. Всеки ден и всяка нощ се случваше нещо необичайно. Какво ли щеше да стане този път? За да се разсее, той се запита как ли ще го посрещне Джон Гонт. Първо щеше да му върне кесията, която още висеше на врата му, заедно със съдържанието ѝ. Чудеше се дали някога ще разбере какво е било то.

Как щеше да погледне Гонт на провала на мисията му? Като цяло изглеждаше, че английската кауза в Гийена вече бе загубена. Дори Анри дьо Гияк да бе жив и да бе взел страната на англичаните, това едва ли щеше да намали шансовете за война. Самото присъствие на Гонт в Аквитания показваше, че възможностите на дипломатията и убеждаването са намалели. За разлика от брат си Едуард, Гонт беше и лукав, но преди всичко беше войник.

И Джефри Чосър — човек, на когото не липсваха амбиции — се усмихна леко в мрака, размишлявайки над отношенията си с Гонт. Можеше да се каже, че са почти роднини, тъй като жена му Филипа бе по-голямата сестра на Катрин Суинфорд, дамата, която наскоро бе станала любовница на Гонт или поне така се говореше в двора. Чосър вярваше на слуховете, може би, защото това бе изгодно за него. Вярно бе, че балдъзата му имаше завидно положение в кралството, тъй като синът на краля бе влюбен в нея.

Но Джон Гонт, херцог на Ланкастър, беше обичал и жена си. Бланш бе починала в края на миналата година, само месец след смъртта на Филипа, кралицата на Англия. Изгубил едновременно съпруга и майка, Гонт бе съсипан, но и свободен. Само че ли едва ли скоро щеше да се утеши, тъй като Катрин вече бе омъжена. Съпругът ѝ бе връстник на Чосър и Гонт. Бе смел мъж, боец, от свитата на Гонт. Може би херцогът на Ланкастър беше довел съпруга на любовницата си в Аквитания. Ако нещо се случеше на Хю Суинфорд — пази Боже — Чосър предполагаше, че ще е само въпрос на време, преди съюзът между Гонт и Катрин да бъде узаконен от светата църква с цялата необходима за случая пищност. Той вече беше написал поема, която по заобиколен начин говореше за смъртта на Бланш и я беше дал на Гонт, който я бе прочел със смесица от задоволство и скръб. Когато му дойдеше времето, Чосър щеше да съчини и друга, с която да ознаменува втория брак на третия син на краля. Дай Боже, помисли си той. Така щеше да обезщети Гонт за провала си в Аквитания. Би било хубаво пак да започне да пише стихове. Можеше да представи поемата за новата женитба под формата на сън... и докато мислеше затова, той наистина заспа.

Но сънят му бе неспокоен, изпълнен с тревожни сънища. Видя високата фигура на лъжливия монах Хюбърт да крачи между призрачните върби на някакъв остров. Облечени в черно фигури скачаха в мрачните води и плуваха като жаби. Започваше буря и едри капки дълбаеха водата. Чу се силен гръм, най-шумният, който някога бе чувал, и блесна ослепителна светлина.

Стреснат, той осъзна, че гръмът е истински. По надвисналият таван трептеше ярко светлинно отражение. Не пак, помисли си той... Господи, не отново. Чуваха се викове и писъци, но поради бучащите си уши той имаше чувството, че идват от много далеч. Запрепъва се към

покрития с пергамент прозорец, осъзнавайки смътно, че и другите обитатели на стаята го следват.

Реката гореше!

Брегът беше покрит с талази дим, който изглеждаше черен на фона на зазоряващото се небе. Димът бе пронизан от пламъци.

Не, не беше реката, а един от корабите, закотвени на кея. Когато пристигнаха, имаше прилив. Сега нивото на реката бе спаднало и лодките почти не се виждаха. Но Чосър видя как пламъците обхващат ниския силует на кораба, както и фигури, които безпомощно се суетяха напред-назад.

Чосър се озова пред хана, без да усети как е стигнал там. Неописуема горещина лъхна лицето му, кълба дим го задавиха. Той се наведе и затича по кея, докато се отдалечи от задушливия пушек и можеше да се огледа. Закашля се безпомощно, а очите му се насълзиха.

Но дори така успя да види, че инстинктът не го е подвел. Корабът, който гореше и вече потъваше във водата, беше същият, на който Джак Дарт бе пристигнал в Либурн, онзи, с който пренасяха оръдията. Сърцето му се сви. Помисли си за хората, които спяха на кораба, за Джак Дарт и екипажа му, за трупата на Луп.

Горещият въздух бе изпълнен с искри и пламтящи сажди, които падаха върху плочите на кея или гаснеха в тъмната река. На изток небето просветляваше. Лутащи се фигури тичаха в различни посоки, някои излизаха от разнебитените постройки на пристанището, други бягаха към градските порти, а трети — стражата на Либурн, ако се съдеше по дрехите и оръжията — тичаха към пожара. Но нямаше какво да се направи и те застанаха на безопасно разстояние. Пожарът вече не можеше да бъде потушен. Най-силно горяха двата края на кораба, но пламъците вече се разпростираха по целия корпус. Чу се силно свистене, когато носът ѝ потъна още по-дълбоко във водата, а кърмата се издигна. Навесът също гореше. За щастие, другите плавателни съдове на пристанището бяха закотвени на безопасно разстояние и огънят не можеше да се прехвърли върху тях.

Чосър се огледа. Светлината от пожара бе достатъчна, за да забележи Нед и Алан наблизо. Лицата им бяха застинали, навярно така изглеждаше и неговото. Нед отвори уста, за да каже нещо, но ревът на пожара погълна думите му. Няколко почернели фигури залитаха по кея, придружавани от малко куче. За свое неизразимо облекчение

Чосър разбра, че това е трупата на Луп или поне част от нея. Преброи три, не, четири фигури. Бяха целите почернели от сажди и бялото на очите им изпъкваше необичайно. Всички кървяха от множество драскотини и порязвания, дрехите им бяха на парцали, но бяха живи.

— Слава Богу — каза Джефри и гласът му прозвуча странно в ушите му.

— Къде е Алис? — попита Нед.

— Трябва да е на брега — каза Луис. — Видях я да скача.

Той се засмя. Беше странно, но Чосър бе виждал подобни реакции у мъже след битка. В този миг една фигура се затича към горящия кораб. Човекът държеше голяма брадва над главата си като воин, влизащ в бой. С една ръка той се пазеше от жегата, а с другата отсече въжетата, които привързваха корабчето към кея. Чу се звук от удар на желязо в камък, във въздуха проблеснаха искри. Мъжът със сигурност бе смел човек. Чосър разпозна Джак Дарт, който се опитваше да освободи корабчето от швартовете. Едно от прерязаните въжета се вдигна във въздуха като черна змия на фона на жълтите пламъци. Други мъже с мечове и брадви се присъединиха към Дарт. Единствената възможност бе да оставят реката да угаси горящия кораб, който щеше да потъне по някое време.

Изведнъж Нед Кейтън направи нещо неочаквано и дръзко. Той също хукна напред, но не към кораба, който, задържан вече само от едно въже, започваше да се отдалечава от брега. Вместо това Нед застана на кея, далеч от него и отчасти скочи, отчасти се плъзна във водата. Джефри и Алан затичаха към него. Чосър се спъна в кълбо въжета и разпери ръце, за да запази равновесие.

Повърхността на водата бе покрита с предмети, които се носеха, осветени от пламъците. Видяха как Нед пляска във водата. Бе заобиколен от бъчви, парчета дърво, които все още горяха, подгизнали платнища, носени от течението. Имаше и човешки тела. Нед беше хванал едно от тях. С една ръка се опитваше да го задържи над водата, а с другата отчаяно пляскаше във водата. Устата му се отваряше и затваряше като на риба. Беше на няколко метра от брега, но на дълбоко. Макар да бе отлив, реката тук беше дълбока. Всеки миг Нед щеше да потъне заедно с товара си.

Джефри сложи ръце край устата си и извика към младежа, който обърна глава към брега. Чосър грабна едно от въжетата, които лежаха

зад него, но то се заплете в нещо. Извика на Алан да му помогне. Като се задъхваха и блъскаха един в друг, те успяха да разплетат и опънат въжето, макар и ужасно бавно — като насън. Пламъците ревяха в ушите им. Придърпаха въжето до водата, но бяха закъснели. Нед бе изчезнал между плаващите останки. Внезапно той се показва отново над повърхността, сякаш някаква невидима сила го издигна в изпълнения с дим въздух. Все още държеше тялото. Чосър хвърли единия край на въжето в реката с всичка сила. То падна с тих плясък и Нед запляска със свободната си ръка като човек, изгубил равновесие. Не успя да го хване. Опита втори път, но блъсна ръката си в една бъчва и за малко не потъна отново. Най-накрая успя да сграбчи края на въжето — в последния момент.

Джефри и Алан задърпаха здраво, приближавайки борещия се с водата мъж към брега. Това го извади наполовина от водата и се видя, че държи другото тяло здраво притиснато към себе си. Чосър видя, че това бе Алис Луп. Крайниците ѝ не се движеха, докато я влачеха във водата. Когато Нед и Алис стигнаха до кея на около метър и половина под тях, Джефри и Алан легнаха по корем и протегнаха ръце. Нед успя да хване ръката на Алан, а Джефри се вкопчи в ръкава му. Кейтън успя да се закрепил върху хлъзгавата стена на кея и дърпан от въжето, бавно се показва над водата, теглейки след себе си Алис. В това време и други хора бяха видели какво става и се притекоха на помощ.

Нед Кейтън и Алис Луп бяха изтеглени на кея от много ръце. Нед се просна по лице, плюейки вода и неспособен да произнесе и дума. От него се стичаха потоци вода. Обърнаха Алис по гръб. Очите ѝ бяха затворени, а лицето — добило мъртвешки оттенък. Устата ѝ бе отворена, крайниците отпуснати. Някой от тълпата изстена, беше мъжки глас — или на Луис Луп, или на Саймън. Маргарет Луп, запазила повече присъствие на духа, коленичи над дъщеря си. Роклята ѝ бе на парцали, а лицето ѝ покрито със сажди и кръв. Тя сложи ухо на гърдите на Алис, после на устата ѝ, започна да щипе и пляска бузите ѝ. След дълга, мъчителна тишина клепачите на Алис потръпнаха. Тя повдигна глава, извърна я леко и поток речна вода се изля от устата ѝ. После се закашля така силно, че тялото ѝ тяло се разтърси.

— Слава Богу — каза Саймън.

— Амин — добави Луис. — Мислех, че е в безопасност на брега, но явно е паднала във водата.

След малко Алис се изправи до седнало положение, от нея още се стичаше вода. Членовете на групата се струпаха около нея, потупваха я и я успокояваха. Чосър, Одли и Кейтън, който вече беше на крака, стояха настрани. Нед трепереше. Беше ранна лятна утрин. Първите лъчи светлини просветваха през тясната ивица облаци на изток. Утринният въздух, затоплен от пожара, отново се захлаждаше. Зад тях лежаха стените на Либурн. Градските порти бяха отворени. Мъже и жени сновяха напред-назад, за да помогнат, да позяпат или да проверят дали могат да отмъкнат нещо.

Зъбите на Нед тракаха. Изведнъж се появи ханджийката, придружавана от Жан Кадо. Тя метна една завивка върху подгизналите рамене на Нед и предложи друга на Алис. После се отдалечи, клатушкайки се — като олицетворение на квачка и ангел на милосърдието в едно — и се появи отново след малко, носейки кани с греяно вино.

— Добре ли си, мастър Джефри? — попита Жан Кадо.

— Бил съм и по-добре.

Спасителите отпиха от виното. Чосър почувства как животът се влива обратно в стомаха му. Джак Дарт, чието набръчкано лице беше черно с изключение на местата, където се беше стичала потта му, стоеше наблизко, небрежно облегнат на дръжката на брадвата си. След известно време помогнаха на Алис Луп да влезе в хана, придружавана от останалите членове на групата и Жан Кадо, следвани от Цербер. Чосър забеляза, че липсваше само Бъртрам. Сега само той, Алан и Нед стояха отвън.

Тримата англичани се оглеждаха като хора, които се чудят какво да правят. Горящият кораб вече се бе отдалечил на много метри от брега и малко надолу по течението, защото приливът отново започваше да се обръща. Предната му част бе напълно потопена, а кърмата така вирната, че кърмовото гребло беше почти изцяло във въздуха. Малки пламъци и струйки дим все още се издигаха от задната част на кораба. Участъкът от реката между кея и потъващия кораб бе обсипан с предмети и останки, които постепенно ставаха различни в светлината на утрото. Алис Луп беше спасена от Дордона, но други не бяха имали такъв късмет. Между обгорелите парчета дърво и части от платно се носеха по корем няколко тела в черни дрехи. Малка гребна лодка

тръгна от кея. Двама от градските стражи седяха на кърмата, а трети гребеше.

— Какво стана, Джак? — попита Джефри, приближавайки се към капитана, който още стоеше на края на кея, подпрян на огромната си брадва.

Капитанът изтри черните си вежди. Беше загубил кораб. Въпреки това приличаше на воин след някоя героична победа — изтощен, но отмъстил си. Може би подобни нещастия бяха точно онова, което очакваше от живота. Дарт кимна по посока на гребната лодка, която се бе насочила към купчина плуващи останки и тела, които бавно се носеха по течението.

— По-добре попитай тях.

На Джефри му беше нужен миг, за да разбере, че той няма предвид стражите, а телата във водата.

— Не мисля, че занапред ще говорят много — каза той. — Кои са те?

— Не знам. Мога да ти кажа само, че се промъкнаха на борда призори — отвърна Джак. — Но аз бях буден, защото мимоветете хъркаха ужасно. Един моряк спи леко, както ти казах. Чух поскърцване, шум от боричкане и драскане в двата края, шепот. Видях няколко души — четирима или петима — които явно не ни мислеха доброто. Бяха облечени в черно, носеха и маски. Канех се да скоча срещу тях, когато видях, че са подпалили кораба. Сигурно са носели огниво. Бяха натрупали чували на носа и на кърмата и те лесно се подпалиха. Клечаха около тях като край лагерен огън.

Джак Дарт замълча и погледна към Джефри.

— Казват, че в морето се случват и по-лоши неща. И аз го казвам от време на време. Но пожарът е най-лошото от всички. Човек, който е нехаен с огъня на борда, заслужава да бъде обесен, както и онзи, който умишлено подпалва пожар — чистилицето е твърде добро място за него. Огънят може да се разпространи много бързо, а няма къде да се спасиш, макар да си заобиколен от вода, с която да можеш го угасиш. Първото ми задължение беше да спася гостите си...

— Знам, че си смел мъж, Джак, а сега виждам, че си и добър човек — каза Джефри и наистина го мислеше.

Капитанът не отвърна с престорена скромност, просто кимна. Той обясни как събудил актьорите и почти ги изблъскал по мостчето

към кея. Междувременно стоял на пост с голямата брадва. Непознатите злосторници се събрали на носа. Там нямало мостче, но те можели да скочат на брега, но не помръдвали, само размахвали камите си като отчаяни хора. Може би чакали пламъците да подхванат добре дървото в предната част на кораба. Или пък се уплашили от вида на капитана, размахващ брадва. Каквато и да била причината, те не смеели да пристъпят, освен един, който размахвал голяма кама. В отговор капитанът замахнал с брадвата си и маскираният отстъпил назад страхливо. После Джак Дарт си спомнил нещо, което го накарало да изтръпне. И когато последните актьори се озовали в безопасност на кея заедно с хората от екипажа му, той затичал, сякаш животът му зависел от това.

И добре че го направил, защото едва бил стъпил на земята, когато могъща експлозия избухнала в пламъци на носа. Хората на брега били отхвърлени назад от гореща вълна и се разпръснали като слама, зле натъртени и уплашени, но все пак живи. Какво било станало?

Джак Дарт отново прекъсна разказа си. Макар ушите му още да бучали и ноздрите му да били изпълнени с вонята от експлозията, Джефри Чосър се възхищаваше на разказваческите умения на капитана. Закача продължението.

— Защото, мастър Джефри, онези нещастни негодници не знаеха, че носим тайните оръдия заедно с онова, което изстрелва проклетите топки.

— Гръцкия огън?

— Наричат го „барут“. Артилеристите бяха забравили едно малко чувалче от него на носа. Видях го, след като бяха разтоварили всичко и се бяха запилели из града. Днес щях да им кажа. Но вече е късно. Навярно е избухнало. Нищо друго не може да е причината за онзи шум и пламък.

„Шумът, димът, миризмата“, спомни си Чосър думите на артилериста. „Ушите ти не спират да бучат час и половина след това.“

— И така лошите умряха, ние се спасихме и това е най-доброто, което може да се очаква в този нещастен свят — но ти изгуби корабчето.

— Наричай го „кораб“, щом искаш, но за мен не е — заяви Джак Дарт, хвърляйки поглед към кораба, който постепенно потъваше и

кърмовото му гребло стърчеше под още по-странен ъгъл. — Сега трябваше да сме на път. Ще се наложи да стигнете по друг начин до Бордо.

— Ще намерим нещо — каза Джефри. — Чудя се кои са били... тези с черните дрехи.

Питаше се дали един от тях не е бил Хюбърт, лъжливият монах. Но той му се бе сторил по-скоро единак, не човек, който работи в група. В този миг малката лодка започна бавно да се движи към брега. Слънцето вече беше изгряло и лъчите му заслепяващо се отразяваха във водата. Чосър засенчи очи. Сега двама от войниците гребяха, тъй като товарът бе по-тежък, а третият влачеше с нещо като кука няколко трупа зад кърмата. Но един от тях — слаб и обвит с черни парцали — бе изтеглен на борда и лежеше напърно на носа, вероятно за да се балансира теглото му. Главата му висеше, косата му бе изгоряла. Но лицето му се виждаше добре и бе измито при потапянето във водата. Очевидно маската му беше свалена от стражите или отхвъркнала при експлозията. Приличаше на преждевременно остаряло момче и по кожата му имаше петна и точки, които Чосър помисли отначало за следи от огъня, но когато лодката се приближи, осъзна, че това са лунички.

Не можеше да си спомни името му — не беше и сигурен, че го знае — но това бе един от хората на сенешала на Гияк, онзи, който го бе подмамил в стаята на стражата в замъка. Значи Ришар Фоа не се беше задоволил с това, че са избягали, а бе решил да ги преследва и по реката. Дали беше наредил да ги убият или само да ги забавят, като изгорят кораба? Дали този мъртвец беше смятал, че всички на борда спят и беше решил да се отърве от тях наведнъж? Навярно бе видял Чосър да говори с Джак Дарт предишната вечер или бе проследил как актьорите се настаняват под навеса на палубата.

— Познаваш ли го? — попита капитанът.

Войниците в лодката вече бяха стигнали до брега и с помощта на другарите си вдигаха тялото на луничавия на кея. Отнасяха се с него безцеремонно като с умряла риба. Чосър се увери, че това бе човекът на сенешала.

— Познавам го — каза той.

— Свързан ли е с работата, която имаше във вътрешността?

— Нещо такова. Някой ден ще ти разкажа. Боя се, че ние сме причината за бедата ти, мастър Дарт.

Капитанът сви рамене. Размаха брадвата по посока на другите трупове, които вадеха в момента.

— Светът се освободи от петима престъпници. Сега ги преброих.

— Други ще заемат мястото им.

— А казват, че аз съм бил черноглед, мастър Джефри.

Гийом (мъртвецът с луничавото лице) бе възнамерявал да унищожи кораба, на който смяташе, че спят Чосър и останалите — а с него и пътниците. Заедно с хората си той бе стигнал до Либурн предишния следобед, уверен, че са изпреварили кораба с бегълците. Нямаше план как да се справи с англичаните, но разчиташе на ума си и средствата, които му попаднат под ръка. Видя пристигането на кораба с бегълците и реши вечерта да се пошляе по пристанището, като гледаше да е достатъчно близо до Чосър, за да чува думите му, но същевременно да не бъде забелязан. От опит знаеше, че не бие на очи. За щастие в тази приятна лятна вечер пристанището беше пълно с минувачи, които наблюдаваха разтоварването на оръдията. Гийом бе забелязал пристигането им, както и мястото, където трябваше да бъдат изпратени — Лимож. Това бе нещо, което щеше да предаде, където трябва. По-важно за непосредствената му цел обаче беше, че дочу предложението на Джак Дарт да осигури подслон за пренощуване на пътниците. Изслуша и учтивия отговор на Чосър, но — може би защото не разбираше интонацията на езика, който не му беше майчин — не схвана, че това беше учтив отказ.

Затова Гийом се върна при хората си, които убиваха времето в една кръчма близо до градските стени. Каза им, че ще действат късно през нощта и им поръча да се облекат в черно, както когато бяха причакали Машо през лятото. Тогава той бе посрещнал англичанина в Бордо и го бе придружавал в пътуването му по суша заедно с Жерар. Не се разбираха добре с Машо, не се бяха сближили с него. Той определено се пазеше от тях, сякаш се канеха да го отровят по пътя или да го намушкат в гърба. Да го отровят, да го намушкат? Не още, сър, не докато не пристигнем на територията на Гияк. Всъщност Гийом

не би се опитал да нападне Машо, дори с помощта на Жерар. Мъжът приличаше на човек, който може да се грижи за себе си, най-вероятно бе ветеран в битките. Затова организираха засадата на възвишението срещу замъка, мястото, където всички пътници — пеша или на кон — обикновено спираха, за да си починат и да се възхитят на гледката. Идеята беше на Гийом, макар че заповедта на Ришар Фоа гласеше Машо или поне писмото, което носеше, по никакъв начин да не попаднат в ръцете на Анри дьо Гияк.

Гийом беше довереник на Фоа. Сенешалът на замъка се боеше, че господарят му ще вземе неправилна страна във войната, която със сигурност щеше да избухне след период на сравнително спокойствие. Той бе убеден, че бъдещето на Аквитания е в ръцете на крал Шарл. Онези, които запазеха верността си към английската корона — от криворазбрана лоялност, чувство за чест, глупост или по каквато и да било друга причина — щяха да изпаднат в немилост при новото разпределение на привилегиите. Проблемът беше, че един такъв благородник не слизаше сам от сцената. Много други, по-скромни хорица, щяха да бъдат повлечени заедно с него. Затова Ришар Фоа реши, че ще направи всичко възможно, за да отклони Анри от необяснимата му слабост към английската кауза и да му покаже къде е неговият интерес. Успокояваше го фактът, че съседът им Гастон Флорак беше на същото мнение. Макар човек никога да не бе сигурен какво замисля Флорак, на сенешала му се струваше, че го окуражава да използва малкото си „влияние“ върху Анри дьо Гияк.

Засадата бе успяла. Гийом си спомни с удоволствие погледа, който Машо му беше хвърлил, когато бе разбрал, че е предаден. Пипнах те! Двата бяха останали назад и оставиха другите да свършат мръсната работа — да съборят Машо от коня му, скачайки от дърветата. Всъщност нападателите бяха слуги на Анри дьо Гияк. Гийом беше им казал, че заповедта да убият пратеника идва от техния господар, но умишлено бе избрал най-голямата измет сред тях — един, когото Фоа бе хванал да краде, друг, който се бе сбил с един от конярите и т.н. Бяха отчаяна банда. Гийом ги подлъга, че ако му се подчиняват, ще си върнат благоволенieto на графа. Но той не знаеше нищо за нападението, нямаше дори представа, че пристига пратеник от Англия. Ришар Фоа се бе погрижил за това.

Нападателите носеха маски, не толкова за да не ги разпознаят — не се предвиждаше Машо да оцелее, — а защото с маска хората действат по-безмилостно. Въпреки това трябваше да се признае, че англичанинът се би докрай. След това Гийом бе взел кесията и писмото в нея. Не беше много любопитен да узнае какво пише в писмото (не че можеше да чете), или по-скоро знаеше, че е по-безопасно да не разбира всичко. Беше го предал на Ришар Фоа, който с типичното си желание да бъде в неведение не попита за съдбата на пратеника.

Но англичаните постоянстваха в опитите си да привлекат Анри дьо Гияк. Изпратиха нови хора и този път не беше така лесно да се отървеш от тях, както от един самотен конник. Пристигането на актьорите в замъка по същото време беше друго усложнение. А най-голямото от всички бе смъртта на господаря им по време на лов. Погледната от друг ъгъл обаче, кончината на Анри беше голямо облекчение. Мъртъвците нямат нужда от убеждаване. Сега беше нужно само Чосър и останалите да не стигнат до Бордо, за да съобщят на принца за случилото се, защото положението беше деликатно. Англичаните бяха готови да се бият, за да задържат Аквитания. Не биваше да ги провокират да нападнат, преди френската армия да е готова да ги посрещне.

Затова трябваше да е злополука. Смърт от вода, смърт от огън. Смърт на горящ кораб. Идеята хрумна внезапно на Гийом, докато се мотаеше по пристанището.

В един ъгъл на кръчмата той обясни плана на малката банда. Да изчакат до ранните утринни часове (защото тогава хората са най-отпуснати), да се качат на кораба, да го подпалят и да го отвържат от кея. Бяха се усмихнали в доволно очакване. Един от тях извади ножа, който бе откраднал от Машо — внушително оръжие, дълго поне четиридесет сантиметра, и с любов го загледа. Бяха се настанили в разнебитен склад малко по-надолу на пристанището. Гийом им забрани да пият повече, затова те подремнаха, докато настъпи моментът да сложат маските. Промъкнаха се на борда на кораба. Тихо стигнаха до носа. Откриха купчината платно и чували, които Гийом бе забелязал преди. Щракнаха с огнивото и се заеха да наблюдават как искрата се превръща в пламък, който постепенно обхваща сухите чували.

И тогава всичко се обърка. В другия край на кораба настъпи раздвижване. Някой будеше спящите! Гийом разпозна капитана, който бе разговарял с Чосър. Той стоеше в трептящата светлина на пламъците и размахваше брадва. Мъжът нямаше намерение да отстъпва, очевидно решен да даде възможност на всички пътници да слязат спокойно на брега. Мъжът отдясно на Гийом пристъпи напред, размахвайки дългата си кама, но явно реши, че е по-добре да бъде благоразумен, отколкото смел, и се върна на мястото си. Пламъците вече се извисяваха. Горещината беше неприятна. Гийом почувства как умът и куражът му, които не бяха толкова много, колкото си мислеше, се изпаряват. Ами сега? Корабът щеше да изгори и потъне, но жертвите им бягаха, вече се намираха на сушата. Той усети, че останалите го гледат, очаквайки заповедите му.

Отвори уста, за да им нареди... Но какво? Така и не разбра какво щеше да каже, защото внезапно чудовищен взрив го блъсна в гърба, заслепи го ярка светлина и с последните остатъци от съзнанието си той усети, че лети в пламтящия въздух.

[1] Едуард от Уудсток, (1330–1376), най-големият син на крал Едуард III, известен като Черния принц заради обичая си да носи черни доспехи. Изключително талантлив и популярен военачалник, Едуард не наследява престола, защото умира една година преди баща си. — Б.пр. ↑

18.

За Джефри, Алан, Нед и Жан Кадо беше лесно да наемат коне, които да ги отнесат до Бордо. Чосър предпочиташе да постъпят така, отколкото да пътуват с кораб. Беше му дошло до гуша от кораби. Останаха в Либурн, само колкото да видят как са актьорите. Луис и Маргарет благодариха на Нед Кейтън най-сърдечно. Алис, която се беше възстановила напълно от давенето, го прегърна и целуна. Саймън, вместо да се засегне, че друг мъж е спасил любимата му, му стисна ръка със сълзи в очите. Мартин и Том също изразиха благодарността си. Но настроението на трупата бе помрачено от смъртта на Бъртрам. Тялото му бе извадено от Дордона. Веднъж бе имал късмет, но втория път не бе успял да се измъкне от реката.

Играчите също щяха да пътуват за Бордо, но по-бавно заради каруцата и Ронс. Джак Дарт също обяви, че ще се върне в града, но първо трябваше да попълни някакви документи за властите в Либурн за загубата на корабчето. Носеше се слух, че подпалването на кораба било опит да се попречи на пренасянето на оръдията. Мъжете, убити при експлозията на барута, били агенти на френския крал. Никой не си даваше труда да обясни защо се бяха качили на борда, след като оръдията бяха свалени на брега. Затова и обяснението на Джак Дарт беше такова. Ако някой — като Джефри Чосър — знаеше нещо друго, той трябваше да се яви и да го разкаже.

Чосър и останалите трима наеха коне и купиха провизии за едnodневното си пътуване. Едва бяха тръгнали за Бордо, когато бяха принудени да спрат. Среднаха поток от поклонници, които се бяха упътили на юг, към Компостела. Шествието от мъже и жени премина пред тях на един кръстопът на възвишенията след Либурн. Малката групичка спря, за да ги изчака. Нямаха избор, защото поклонниците минаваха покрай тях решително и съсредоточено като армия. Бяха толкова нагъсто един до друг, че между тях не можеше да се вкара клин. Но денят беше горещ, те бяха в празнично настроение, разговаряха и се смееха.

Повечето от поклонниците бяха на коне, но имаше и няколко каруци, покрити с навеси, за да предпазват обитателите си от слънцето на равнините и дъжда, който можеха да срещнат по на юг, в планините. Те минаваха толкова близо до групата, че Чосър различаваше отделни фигури: жена с пълни устни и светлочервена наметка, която му напомни на Маргарет Луп; мъж с изпито лице, чиито очи непрестанно шареха; две привлекателни млади дами, които споделяха нещо, привели се една към друга от конете си. Алан Одли и Нед Кейтън се опитаха да привлекат вниманието им, като махаха с ръце и се усмихваха, но единственият от процесията, който им отвърна, беше един мъж, който, макар и дребен, седеше на коня си с голямо достойнство.

Имаше много хора, може би сто души, съпроводжани от двама водачи отпред и неколцина здравеняци в края на шествието. Докато гледаше как поклонниците се движат почти със скоростта на пешеходци — бърбореха и се смееха, бършеха си носовете и челата с ръкави, от една жена се виждаха само шапката и очите, които надничаха изпод платнището на каруцата, друг, който се движеше в края на колоната, свиреше на нещо като гайда — докато гледаше как преминава този зрелище, някаква идея се мерна в главата на Чосър. Той се опита да я улови, но беше прекъснат от Жан Кадо, който посочи към процесията.

— Тези хора пътуват по лиможския път през лятото, когато е разчистен. Вече са посетили гробницата на блажения епископ Фрон в Перигьо, а преди нея — тази на свети Марциал в Лимож.

Тези поклонници не изглеждаха особено набожни, но Чосър знаеше, че тръгват на път, за да се поклонят пред нечии мощи, дори на толкова почитан светец като на свети Яков, приемайки пътя като почивка от ежедневието. Едва когато видеха Компостела, щяха да слязат от конете, да говорят с благоговение, да се откажат за кратко от пъстрите дрехи и да извървят последните няколко километра пеша. По-религиозните дори се събуваха, а най-набожните се влачеха на колене. Отново някаква идея, свързана с поклонничеството, проблесна в ума му и отново го прекъснаха.

— Какво каза?

Кадо още му говореше.

— Ходил ли си на поклонение, мастър Джефри?

— Още не. Когато се върнем у дома, ще отида до гробницата на свети Томас в Кентърбъри.

— Аз съм бил в катедралата, посветена на Мария Магдалена във Везелей — много е красиво. Поднесох почитанията си и на свети Фоа в Конко. Виждал съм и „Света Богородица от Рокамадур“ и изкачих на колене стълбите до горната част на града с параклисите. Но това беше през мирните години.

— Мирните години? Говориш така, сякаш са свършили, Жан. Боя се, че отново си прав, скоро може пак да бъдем във война. Но виж тези хора пред нас. Те май не се безпокоят, че може да избухне война.

Жан Кадо се почеса по носа и повече от всякога заприлича на бухал.

— Утринта е прекрасна и те са потеглили на благочестиво пътешествие. Защо да мислят за смърт и унищожение?

Видът на процесията бе някак успокояващ, помисли си Чосър. Хората заговорничеха един срещу друг, избиваха се подло или падаха в битка. Градове и села бяха сривани със земята, а невинните, които живееха далеч от палатите и кралските дворове — най-вече жени и деца — плащаха за решенията на кралете. Но животът продължаваше. Хората оцеляваха. Самите те бяха успели да преживеят опасностите от последните няколко дни, макар той да съзнаваше, че пътуването им още не е завършило.

Докато последните поклонници отминаваха, Чосър видя, че Кадо го гледа въпросително.

— Тревожи ли те нещо, мастър Джефри?

— Мислех си за щастливото ни измъкване от имението Гияк и пътуването ни по реката. И се чудех как си се сдобил с пръстена, с който заплати на братовчед си.

Кадо отново погледна напред. Пътят вече беше празен. Не каза нищо. Може би се преструваше, че не знае за какво говори Джефри. Той смушка коня си и Чосър го последва. Алан Одли и Нед Кейтън тръгнаха след тях. След известно време Кадо каза през рамо:

— Гастон Флорак ми даде пръстена.

— Защо?

— Каза ми да ви изведа от стаята на стражата и да ви измъкна от замъка. Трябвало да изглежда като бягство. Смяташе, че иначе няма да си заминете. Пръстенът беше възнаграждение.

— Флорак? Но Фоа ни постави под охрана — каза, че го правел, за да сме в безопасност.

— Не знам какво е имал предвид Фоа, но Флорак искаше да се отърве от вас. Имаше си друга работа.

Лейди Розамонд, помисли си Чосър. Това му е била работата.

— Знаеш ли откъде е пръстенът?

Гласът на Кадо потрепна и Чосър долови това въпреки дрънченето на сбруята и птичите песни в слънчевата утрин. Той ускори ход и настигна Жан. Имаше нещо скрито в тази работа, и може би не само едно. Но едно вече ставаше ясно.

Той си спомни, че Жан Кадо познаваше района около Гияк, защото, по думите му, е отраснал там. Когато гасконецът за първи път бе видял замъка Гияк, гласът му бе потреперил. Изглеждаше много развълнуван от обесването на Матийо — беше го нарекъл неведнъж „нещастникът“, „горкият човек“. Джефри си спомни и част от разговора си с Ришар Фоа, когато се бе опитал да убеди сенешала, че Матийо не е виновен за смъртта на Анри дьо Гияк. Едноръкият слабоумен бе имал семейство, на което платили обезщетение за осакатяването, причинено от кучето на бащата на Анри. „Какво стана със семейството“, беше запитал Чосър. „Откъде да знам“, бе отвърнал Фоа. „Било е преди да дойда тук. Пък и те са били селяни. Не се занимаваме с тях.“

Джефри погледна назад към Алан и Нед. Те яздеха на известно разстояние. Въпреки това той прошепна:

— Кой беше Матийо?

— Човек без късмет — отвърна също тъй тихо Кадо.

— Много хора без късмет увисват на бесилото.

— Казват, че жалостта намира място в благородните сърца. Не ми ли е позволено да изпитвам жал, мастър Джефри, или не съм достатъчно знатен за подобни благородни чувства?

В гласа му се усещаше смесица от горчивина и съжаление. Чосър усети, че е на път да разкрие нещо.

— Тези чувства ти правят чест, сър. Произходът няма нищо общо с това — отвърна той. — Но Матийо беше за теб нещо повече. Не луд, обвинен в престъпление, за което почти със сигурност не е бил виновен. Ти знаеше името му. Повтори го няколко пъти. Ти си го познавал.

— Той ми беше брат — призна Кадо.

Чосър чакаше. Беше безсмислено да го насилва. Или щеше да обясни, или щеше да премълчи.

— Макар че бях малък и това се случи преди много години, си го спомням, сякаш беше вчера — пророни най-накрая Кадо. — Бяхме крепостни селяни на бащата на Анри и не бяхме бедни. Живеехме на неговата земя, отглеждахме неговата реколта, бяхме винаги на негово разположение, но не живеехме зле. Един ден имаше лов — това не ни засягаше. Но по-големият ми брат Матийо обичаше да наблюдава лова. Зарязваше работата си на полето, за да ходи да го гледа и баща ми здраво го пердашеше. Но това не променяше нищо. Матийо изтърпяваше боя и продължаваше да прави каквото си иска. Той беше странен, държеше се настрана от нас. Обичаше да скита из гората. Прекарваше по цели дни там, прибираще се едва вечерта. Имаше си любимо място — в клоните на едно дъбово дърво. Оттам наблюдаваше лова. Гледаше ездачите, кучетата и пешаците, които преследваха плячката си... обичаше цветовете и шума, мисля че... винаги си е бил малко по-глуповат, още преди...

— Какво се случи?

— Бях много малък, както казах, най-малкият в семейството, твърде малък, за да работя. Един ден двама ловци донесоха брат ми. Мислеха го за мъртъв. Бил нападнат от кучетата. Навярно е паднал от клона или е вървял по следата на дивеча, не знам. Ръката му висеше, наполовина откъсната. Беше загубил много кръв, макар ловците да бяха успели да я спрат. Помислих, че е умрял. Лицето му беше бяло, беше се вцепенил и не помръдваше. Оставихме го да лежи и почти изгубихме надежда. Но с него не беше свършено. Дишаше едва-едва, но продължаваше да се държи. Чакахме го да умре. Но той не умря, макар че може би така щеше да е по-добре за него!

— Една знахарка живееше сама в гората, недалеч от къщата ни. Говореше се, че лекувала и онези, които били на прага на смъртта, затова хората я отбягваха — смятаха, че се е съюзила с дявола. Отбягвахме я и ние, докато не ни потрябва. Баща ми беше готов да остави Матийо да си иде на онзи свят, но майка ми отиде при старицата, без да му казва. Не знам какво ѝ е казала или обещала, но жената идваше само когато баща ми отсъстваше. Дойде няколко пъти. Носеше вонящи отвари, които сипваше в гърлото на Матийо. Майка

ми го покриваше с платнище, за да не забележи баща ми, че превръзките му са сменени. Закле ме да мълча. Никой не беше особено загрижен. Беше жътва и на полето имаше нужда от всяка ръка. Когато баща ми се върнеше от работа, очакваше да намери Матийо мъртъв, но го заварваше още по-упорито вкопчен в живота. Матийо бе загубил ръката си и още не можеше да говори, но скоро стана ясно, че ще оздравее или поне, че няма да умре веднага.

— Баща ми не беше доволен — каква полза имаше от еднорък ням? Но отношението му се промени една есенна вечер, когато един от хората на графа дойде до вратата ни, носейки малка торба, която държеше пред себе си, сякаш беше нещо противно. Той дръпна парчето зебло, което ни служеше вместо врата, и започна да се оглежда с изненада и отвращение, сякаш никога не беше виждал подобен жалък коптор — и сигурно е било така, защото дори аз разбрах от дрехите и приятния аромат, който се носеше от него, че е знатен човек. Той промърмори нещо, което не разбрах, хвърли торбата на пода и си тръгна. Тя издрънча. Спомням си ясно това. Майка ми не помръдна. Баща ми я развърза и извади от нея няколко монети. Чух как ахна. Изнесе ги навън, за да ги разгледа по-добре. Наблюдавах от вратата как ги върти, за да падне светлината върху тях, как ги захапва. После ги върна, една по една, в кожената торба. Когато се върна, на лицето му имаше изражение, което не бях виждал дотогава. В него имаше задоволство, но изражението му не беше приятно, ако ме разбираш, мастър Джефри.

— Разбирам, мастър Жан.

— За първи път той отиде при брат ми и сложи ръка на рамото му — на здравото му рамо, онова, към което все още имаше ръка. Все едно му благодареше. С другата си ръка продължи да стиска кожената торба. После кимна на майка ми и излезе навън. Повече не го видяхме. Дори не го споменавахме. Когато веднъж попитах мама за него, тя се изплю.

Жан Кадо млъкна. Известно време двамата с Чосър яздиха мълчаливо. Зад себе си Джефри чуваше Алан и Нед да си разменят реплики от време на време. Земите пред тях преминаваха в заоблени зелени възвишения, обрасли с лози. Белият път блестеше на слънцето.

— Останахме в Гияк година или малко повече. Като крепостни селяни няхахме право да напуснем имението и майка ми беше

разпитвана доста остро къде е баща ми. Но най-накрая тя почувства, че не може повече да остане на място, което изглеждаше прокълнато, макар че неколцина мъже ѝ предложиха да ни издържат, ако им плати с единственото, с което разполагаше — със себе си. Но тя бе замислила нещо по-добро. Имахме един братовчед, който превозваше дърва и вино нагоре и надолу по реката. Той беше бащата на Арно, капитанът на кораба, който ни отведе от Гияк. Той ѝ разказваше за големите градове, които се намираха по-близо до крайбрежието. Мисля, че ѝ беше хвърлил око. Един ден, без да ми каже какво правим, тя събра малко багаж и двамата отидохме на същото място, където се качихме на кораба преди няколко дни. Аз бях всичко, което ѝ беше останало, само затова ме взе със себе си. Имаше и други деца, но те бяха мъртви. Бяхме останали само Матийо и аз. А както казах, аз бях твърде малък, за да работя.

— Ами Матийо? — попита Чосър.

— Когато се оправи, той отново започна да скита из гората. Само че този път отсъстваше по цели седмици. Когато се появеше, приличаше на полудиво животно, което се връща в леговището си. Косата му беше сплъстена, лицето му бе покрито с драскотини и не говореше. Въпреки това изглеждаше щастлив по свой начин. Навярно бе намерил по-добра компания в горите. Бог знае с какво се е хранил, Бог знае как е оцелял, но така беше. Затова го изоставихме.

— С мама отидохме в Бордо. Никога не бях се отдалечавал на повече от километър от дома си. Градът беше за мен друг свят, пълен с големи бели къщи, шумни работилници и хора, които се разхождаха непрестанно по улиците. Дяла седмица не проговорих, толкова бях уплашен. И аз онемях като Матийо. Накратко казано, мастър Джефри, майка ми си намери работа в една от онези големи къщи, при един търговец. Стана перачка. Беше родила няколко деца и бе прекарала цял живот на открито, но все още беше хубава. Знам го, защото като дете виждах как мъжете в града я заглеждат. И мъжете на село. Но погледите на гражданите бяха по-открити.

— Майка ми беше любимката на търговеца. Той беше кротък дребен човечец и слугите му се присмиваха зад гърба. Прекарваше много време в пералнята, преструвайки се, че държи да знае как се пере. Опърничавата му жена го проверяваше, непрекъснато идваше да го търси в пералнята. Но аз съм ѝ благодарен, защото тя нямаше деца и

ме научи да чета и пиша. Така научих и други езици — вашия английски и френския, който говорят на север. Възприех нещичко и от градските нрави. Учех се бързо и успях да се издигна. От много години работя в двора на принца — превеждам документи, а понякога и разговори. Това е всичко. Аз съм държавен служител.

— Понякога аз също се смятам за такъв — каза Чосър.

— Със сигурност е по-добре от селския бордей, казвам ти.

— Ами майка ти? Какво стана с нея?

— Мъртва е от много години.

— Значи ти си единственият останал от семейството?

— След като и Матийо го няма, така е. Бях престанал да мисля за него. Все едно беше мъртъв. Мислех, че отдавна е умрял от глад, болест или при някаква злополука.

— Защо искаше да се върнеш в Гияк? Нали си го смятал за прокълнатото място?

— Вече съм градски човек, работя в двора на принца. Едно от задълженията ми е да придружавам важни посетители от Англия до замъка Гияк. Никой там не ме помни. Бях дете, когато заминахме.

Чосър погледна под око Жан Кадо. Лицето на гасконецата беше безизразно, кръглите му очи — скрити в сянката на шапката му. Англичанинът отново погледна напред. В далечината се виждаха облаци бял прах, очевидно приближаваха конници. Понякога прахта се слягаше след бури като вчерашната, но лятото нахлуваше като обсаждаща армия и през следващите три месеца земята щеше да изсъхне като оголена кост.

Джефри бе заинтригуван и трогнат от историята на Кадо, защото вземаше присърце много човешки истории. Но все пак беше наясно, че има още въпроси, на които трябва да получи отговор. Трябваше да си изясни връзката на Кадо със смъртта на Анри дьо Гияк.

— Ти беше в гората в деня на лова, нали?

— Да.

— И си видял Матийо там.

— Да — каза Кадо — Отначало не го познах. Той изскочи пред мен изневиделица. Конят ми се подплаши и едва не ме хвърли. Когато се съвзех от изненадата, си помислих, че е горянин или отшелник. Мисля, че нямаше да го позная, ако не беше липсващата му ръка. Той

се стресна, после ми посочи пътя със здравата си ръка. Тогава разбрах, че това нещастно диво създание е Матийо. Но той не разбра кой съм.

— Аз също го видях — каза Чосър.

— Какво трябваше да направя, мастър Джефри? Да слеза от коня и да го прегърна като отдавна изгубения си брат? Той беше почти животно, макар да не бе изгубил напълно човешкото у себе си. Нямахме нищо общо. Не вярвам, че бих могъл да слеза от коня, така или иначе. Треперех, краката ми се огъваха. Отворих уста, но от нея не излязоха думи.

— И просто продължи?

— Стори ми се, че сочи в посоката на лова. Но тръгнах по друга пътека през гората. Когато погледнах назад, пред очите ми сякаш имаше червена мъгла. Но Матийо го нямаше, сигурен съм. Дълго време след това не можех да спра да се треса.

— И не си се доближавал до мястото, където беше убит Анри Гияк?

— Яздех през гората. Някои от пътеките ми бяха познати още от детството. Най-накрая завих и отново се озовах в селото. Вече бяха отнесли тялото на графа в замъка. Скоро узнах новината, чух и слуховете, че смъртта му не е била при злополука. Научих, че Ришар Фоа разпитва всички, които са присъствали на лова и дойдох в стаята ти, за да ти разкажа.

Чосър си спомни как Кадо се бе втурнал вътре и особено как бе съобщил за залавянето на Матийо. Реакцията му не беше изненадваща след онова, което бе видял, след появата на брата, когото отдавна бе смятал за мъртъв. Освен, разбира се, ако беше видял — и направил — нещо повече от това...

Вероятно същото хрумна и на Кадо, защото той каза:

— Нямам нищо общо със смъртта на Анри дьо Гияк.

— Не съм казал, че имаш.

— Но си го мислеше.

— За всеки е ясно, че си имал причина... да изпитваш неприязън към рода Гияк.

— Заради това, което стана с Матийо ли? Ловното куче на умрелия лорд осакатява брат ми и го побърква, затова аз убивам сина му след толкова години? Наистина ли го вярваш, мастър Джефри? Че съм отмъстил за злината, причинена на рода Кадо, убивайки

наследника на Гияк? Смяташ ли, че човек от селски произход би се изправил срещу благородник по този начин?

— Може да не си го замислял предварително, мастър Жан, но след като си видял Матийо, когото си смятал за мъртъв... Каза, че пред очите ти паднала червена мъгла... а после си се натъкнал на ранения Анри и си имал предимството на изненадата...

— Аха, значи съм и страхливец.

— Със сигурност не си. Спомням си, че беше първият, който се спусна от кулата. Даде пример на нас, англичаните.

Кадо сякаш малко се поуспокои след тези думи, но Чосър не можа да устои и продължи.

— Имаше ли меч?

— За какво говориш?

— Когато беше в гората.

— Естествено, че бях въоръжен. Горите са опасно място. Но мога само да повторя, че смъртта на Дьо Гияк не е мое дело.

— Нито на брат ти Матийо?

— Той си плати, независимо дали е бил виновен или не. Остави горкия човек да почива в мир. Мислех, че е мъртъв, а сега наистина е така.

Тонът на Кадо беше ядосан, почти сприхав. Чосър реши, че засега е най-добре да спре дотук и те продължиха да яздат мълчаливо. Но Джефри не можеше да се отърве от мисълта, че въпреки възраженията си, Жан Кадо имаше причина да мрази рода Гияк. Не беше задължително да е таил омразата си години наред, но както беше казано, изненадата му от срещата първо с брат му, а после с Анри, изтощен след битката с глигана, биха могли да го подтикнат към убийство. Кадо може и да приличаше на бухал, но бе корав мъж. Макар вече да се считаше за държавен служител, човек, който прекарва живота си зад писалище, притежаваше издръжливостта на селянин. Нито веднъж не се бе оплакал от трудностите и превратностите на пътуването им, винаги беше разговорлив и весел, поне в началото. Беше показал голяма смелост, когато се спусна пръв от кулата. Чосър не се съмняваше, че при подходящи обстоятелства Жан Кадо би могъл да убие. Не като хладнокръвен убиец със скрит зад гърба нож, но в пристъп на гняв. И все пак, помисли си той, колко от нас не биха го направили... Червеят на убийството живее в сърцата ни.

Те се отбиха от пътя и седнаха да похапнат на последното тревисто възвишение, което гледаше към Жиронда и Бордо. Извадиха студеното месо, хляба и виното, които бяха купили в Либурн от дисагите и седнаха на тревата. Жан Кадо се настани малко по-далеч от останалите. Ядоха и пиха мълчаливо. Спънатите коне доволно пасяха. Не се чуваше нищо, освен свиренето на цикадите, нищо не помръдваше, освен високата трева, която полягаше под вятъра.

Трудно беше да повярваш, че скоро оттук може би ще минават армии. Беше лесно да забравиш за убийствата и внезапната смърт. Чосър направи всичко възможно, за да се разсее с гледката. Малки платна се плъзгаха по широката река, стените на далечния град блестяха на слънцето, а равнината през него бе забулена в лятна мараня. Някъде отвъд нея беше морето. От виното на Джефри му се доспа, той се отпусна на тревата и се замисли за Англия. Земята беше удобно легло. Стръкчета трева се свеждаха и гъделичкаха лицето му. Годианата напредваше, същото се отнасяше и до бременността на жена му. Той каза на ум кратка молитва за здравето на Филипа и на нейното — тяхното — неродено дете и едва после се сети да добави имената на Томас и Елизабет.

После заспа. В съня онова, което съзнателно бе забравил, отново го споходи. Намираще се на поляната, където бе убит Анри дьо Гияк. Видя глигана, паднал настрани, пронизан от копието, което стърчеше като боен щандарт. Видя кучетата, струпани около плячката си, която вече не можеше да им навреди. Видя Анри, уморен от битката, с кървяща рана на челото да върви, залитайки, към храстите в края на поляната. Една ръка се протегна и сграбчи меча, който лежеше на меката, ронлива почва. Не беше ръката на Чосър, но той я виждаше от гледната точка на убиеца. В съня си той бе убиецът. Кое то само показва, помисли си, че червеят на убийството наистина се крие в сърцата на всички ни.

Ръката, силна и уверена, хвана дръжката на меча. Сега Анри дьо Гияк гледаше право към храстите. Беше доловил някакво движение, някакъв звук. Тръгна напред. Чосър отново погледна надолу. Ръката вдигна меча от земята. Той се опита да се обърне, за да види лицето и тялото на убиеца, който държеше меча. Но това беше сън и всеки път, когато се опитваше да го зърне с ъгълчето на окото си, силуетът се изместваше мъничко и отново оставаше извън полезрението му. Само

мечът и ръката, която го стискаше, бяха пред очите му. През цялото това време Анри все повече се приближаваше до храстите, приближаваше се към смъртта си. Чосър не можеше да направи нищо. Тя бе предопределена. Вече се бе случила. Това беше само сън.

Горещ полъх на вятъра обжари лицето му и той се събуди на хълма. Пот се стичаше по тялото му. Колко дълго бе спал? Едва ли повече от няколко минути, ако се съдеше по положението на слънцето. Седна и се огледа. Алан, Нед и Кадо се бяха отпуснали на тревата. Толкова жив бе сънят му, че за миг Джефри ги помисли за мъртви. Изправи се. Беше време да тръгват, ако искаха да стигат до Бордо, преди да мръкне. Внезапно се почувства разтревожен, че са спрели за толкова дълго. Трябваше да се нахранят по пътя. Испита вина, че бе заспал. Кой знае какви врагове ги преследваха, дори на това спокойно място. Когато се наведе да разбуди другите, му хрумна, че ако наистина счита Кадо за убиеца на Анри дьо Гияк, е било много неразумно да сподели подозренията си и след това да заспи в негова компания.

Но гасконецът спеше също тъй дълбоко, колкото и двамата англичани. Чосър ги събуди и каза на Кадо:

— Съжалявам, мастър Жан, ако незаслужено съм те подозирал.

Кадо не отговори, само кимна. Чосър отиде при Алан и Нед.

— Хубави сънища ли сънувахте? — попита той.

— Обзалагам се, че Нед е сънувал една млада актриса, чието име започва с „А“ — обади се Алан.

— По-добре, отколкото дебелията ханджийка от Кентърбъри, която сънуваш ти.

Нед говореше небрежно, но Чосър заподозря, че Алан беше улучил истината. Спасяването на Алис Луп от удавяне в реката беше мечтата на един млад и рицарски настроен мъж. От такива случки се раждаше любовта, а ако вече бе съществувала, те я караха да пламти още по-силно. Но Алис вече си имаше обожател. Ако Нед имаше наклонности на убиец, щеше да предприеме нещо срещу Саймън...

Докато се качваха на конете, Джефри си каза, че трябва да престане да вижда навсякъде убийци. Ако Кадо наистина беше виновен, щеше ли така самоотвержено да им помогне да избягат от Гияк? (Но един гласец в главата му шепнеше, че това би била добра възможност и за Жан да се измъкне възможно най-бързо.)

Денят си оставаш прекрасен. Слънцето напичаше главите им, докато се спускаха към Бордо. Скоро щяха да заминат за Англия. Но първо трябваше да разкаже всичко на Джон Гонт, херцог Ланкастър.

19.

Когато пристигнаха в Бордо, се свечеряваше. Отседнаха в хана „Дванадесетте апостоли“, където нощуваха и първия път. Джефри успя набързо да установи, че това, което му бе казал капитан Джек Дарт, отговаряше на истината. Принц Едуард, най-големият син на краля и на практика владетел на Аквитания, бе напуснал града и вече се движеше начело на войските си към Лимож. Епископът на Лимож бе кръстник на сина на принца и досега бе считан за верен съюзник, но напоследък започнал да се колебае. Вслушвал се в увещанията на французите и според слуховете съществувала опасност всеки момент да им предаде ключовете на града без бой. Демонстрацията на сила, подчертана от присъствието на бомбардите и другите оръжия, можеше да убеди епископа да остане верен на английската кауза.

Междувременно по-младият брат на Едуард, Джон от Гонт, бе пристигнал в Бордо. В момента бе разположил вече двора си в обичайното жилище на принца, катедралата „Сейнт Андрю“. Чосър реши да отиде сам до абатството. Това, което имаше да каже, бе предназначено единствено за ушите на Гонт. Макар да бе пращан и уморен от пътя, той продължи, оставяйки другите да се почистят в хана.

Площадът пред катедралата беше пълен с хора, макар вечерта да бе напреднала. В настроението им се долавяше възбуда, но и известна тревога. Говореха прекалено високо, жестикулираха много оживено. Според Дарт войната бе неизбежна и очевидно той беше прав и в това отношение. Не се случваше кой знае какво, но всеки път, когато рицари, съпроводени от оръженосците си, преминаваха с вирнати носове площада на път към катедралните двери, хората се смълчаваха, а веднага след това започваха да бърборят още по-оживено. Тъмните одежди на свещеници и монаси се смесваха с жълтите и червени дрехи на гражданите. Търговците стояха на групички, и несъмнено обсъждаха възможните печалби и загуби, които биха довели със себе си военните действия.

Пред дверите на катедралата стояха на стража стрелци и Джефри си каза, че може да не успее да мине покрай тях. Но после забеляза, че началникът на стражата бе не друг, а сипаничавият Бартоломю, същият, който бе пътувал заедно с тях на „Арверагус“. Но Бартоломю се държеше също така недружелюбно, както и на кораба, и се направи, че не познава опърпания пътник.

— Махай се — каза Бартоломю, облегнал се лениво на портата.

— Казвам ти, имам работа с херцога на Ланкастър.

— Да бе, а аз имам работа с архангел Гавраил.

Чосър въздъхна. Беше уморен и раздразнен. Реши, когато влезе в жилището на принца, да уведоми Гонт за начина, по който е бил посрещнат. Редно беше този човек да бъде понижен. Разбира се, това щеше да стане, ако изобщо успееше да влезе... Тогава забеляза някаква промяна в изражението на Бартоломю. Презрението бе изместено от пресметлива почтителност. Стрелецът, който досега стоеше отпуснато, се изправи и изпъна, доколкото дебелината му позволяваше. Чосър почувства, че някой бе застанал зад него. Почувства нечия ръка на рамото си. Познат глас произнесе името му. Извърна се и срещна погледа на своя зет.

Не беше виждал Хю Суинфорд от месеци. Сега той му се видя остарял. Бели нишки прошарваха косата и брадата му, изражението му беше някак измъчено. Суинфорд също огледа Чосър.

— Какво правиш тук, Джефри?

— Дойдох да се видя с Гонт.

— И този човек не ти позволява да влезеш?

— Аз само изпълнявам дълга си, сър — обади се Бартоломю.

— Не се и съмнявам — отвърна Хю Суинфорд. — Също както вероятно си изпълнявал дълга си, когато те видях да хъркаш проснат на една пейка в „Полумесеца“.

Бартоломю отвори уста да каже нещо, но размисли и премълча, добивайки глуповата физиономия.

— Ела с мен, Джефри.

Хю Суинфорд въведе Чосър през портите. Прекосиха двора и се упътиха към един внушителен вход, чиято обкована с желязо врата стоеше отворена.

— Вероятно той наистина само изпълняваше дълга си — каза Чосър, чийто гняв към Бартоломю се бе изпарил също тъй бързо, както

се бе появил.

— В този случай може би, но го подозирам, че се заяжда. Снощи в „Полумесеца“ определено не се съобразяваше със задълженията си. Хора като него трябва да разберат, че вече се готвим за война, Джефри. Няма място за отпускане — или търпимост, както би се изразил ти.

Това беше типично за Хю — говореше професионалният войник, строг, но почтен. Не за първи път Джефри се запита дали, ако бе избрал военната кариера, би станал също толкова суров и непреклонен. Другото възможно отношение към живота бе търпимостта — което в очите на Хю беше „отпускане“. Двамата бяха връстници, но в присъствието на Хю Джефри винаги се бе чувствал по-млад, изчакаше го винаги да заговори първи. Въпреки това сега трябваше да му зададе един въпрос. Той спря, принуждавайки Хю Суинфорд също да спре.

— Хю, чувал ли си нещо за Филипа?

— Откакто тръгнахме на този поход, не съм чувал кажи-речи нищо дори за моята Катрин — каза Суинфорд, — така че вероятно нямам по-скорошни новини от теб самия. — После, малко поомекнал, добави: — Но последните вести гласят, че всички в семейството ти се чувстват добре.

— Благодаря ти.

Двамата продължиха да крачат мълчаливо през просторния двор. Хю като че ли нямаше желание да каже нещо повече на своя зет. Явно и разговорите му бяха преминали на военен режим.

Преминаха край още стражи и влязоха в красива зала. Лъчите на следобедното слънце я озаряваха щедро, нахлувайки през прозорците със стъкла в оловни рамки. Хората в нея, военни и цивилни, стояха на групички и разговаряха тихо. Атмосферата тук се различаваше много от трескавото оживление на площада. В далечния край на залата имаше няколко врати. Хю Суинфорд потропа на една от тях. Отвътре долетя нечий глас. Хю направи знак на Джефри да остане на мястото си, влезе и затвори вратата зад себе си.

Джефри се загледа в яките греди на тавана, на чиито краища се повтаряше изрисуваният кралски герб. Изпитваше леко безпокойство при мисълта за предстоящата нова среща с Гонт, и то не само поради съзнанието, че се е провалил в мисията си. В мислите си той проследяваше виещата се, тъничка червена нишка, която свързваше

всички — Джон Гонт, в чиято свита служеше Хю Суинфорд; съпругата на Суинфорд Катрин, сестра на Филипа, съпругата на Чосър. И най-вече това, което свързваше Гонт и Катрин и за което не можеше да се говори открито. Никой не знаеше дали тази връзка продължаваше да се изразява само в погледи и нежни думи. Може би слуховете казваха истината и нещата вече не стояха така. Това би било едно възможно обяснение за измъчения израз на лицето на зет му.

Тъкмо когато Чосър вече започваше да се пита какво е станало с него, Суинфорд се появи на прага на стаята и направи знак на Джефри да влезе. После, съвсем неочаквано, той потупа Джефри по рамото и каза:

— За нас е радост да те видим отново.

Чосър, зает с въпроса кого още има предвид зет му освен себе си, влезе в нещо като преддверие. Суинфорд излезе и остана отвън, в залата. Зад едно писалище в преддверието седеше един от секретарите на Гонт, сър Томас Елиът. Двамата с Чосър се познаваха бегло.

Благородникът се изправи. Тук светлината не беше толкова силна като в залата, но Чосър остана с впечатлението, че по лицето на сър Томас се изписа едва забележима изненада.

— Изглеждаш така, сякаш си бил на война — каза той. Джефри почеса неподдържаната си брада и хвърли поглед на петната по дрехите си. Прииска му се да се бе позабавил, за да поръча да му донесат нови дрехи в хана. За разлика от него дрехите на сър Томас, образцовия придворен, бяха чисти и елегантни.

— Прося извинение за външния си вид — каза Джефри, — но нося важни новини. Идвам тук направо от път.

— Бях чул, че си загинал — каза сър Томас. — Радвам се, че слухът се оказа неверен.

— Но не толкова, колкото се радвам аз — отвърна Чосър, постреснат от новината за собствената си смърт.

Сър Томас посочи към друга врата и каза:

— Оттук се влиза за личните му покои. Завий вляво. Пред вратата има стражи, но те знаят, че си очакван. Ще те пуснат да влезеш.

Чосър мина през вратата и се озова в настлан с плочи коридор. Нямаше нужда да пита към чии покои го упътва Елиът. Когато Джон от Гонт — или принц Едуард — приемаха официални гости или

молители, това ставаше или в голямата зала, или в някоя от по-малките приемни, във всяка от които имаше подиуми с кадифени балдахини, на които се разполагаха кралските синове. Но когато те искаха да се видят с някого насаме, без излишни дворцови церемонии и в отсъствието на свитата, тогава прибягваха до личните си покои.

Коридорът нямаше прозорци, но бе осветен от маслени лампи. Двама стражи стояха на пост пред масивна дървена врата. Тук и дума не можеше да става за отпускане, двамата стояха стегнати и неподвижни. Трепкащите пламъчета на лампите се отразяваха по остриетата на алебардите им. Нито един от двамата не помръдна при приближаването на Чосър, само единият страж кимна едва забележимо в знак, че може да премине. Джефри почука на вратата и чу добре познат глас, който го подкани да влезе.

В богато обзаведената стая стоеше Джон от Гонт — граф на Ричмънд и Дарби, на Лестър и Линкълн, както и херцог на Ланкастър — и се взираше през отворения прозорец към виждащата се през него ябълкова градина. Слънцето все още докосваше най-горните клонки на дърветата. Гонт се извърна, за да погледне Чосър, и се усмихна. Гонт се държеше приятелски с него, но беше и негов господар. Затова Чосър приведе леко глава. Канеше се отново да започне да се извинява за външния си вид, но Гонт прекоси бързо стаята и стисна ръката му.

— Много се радвам да те видя отново, Джефри, особено след... — то помълча, после като че ли реши да смени темата. — Но ти си уморен, виждам, а сигурно си и жаден. Седни.

Той посочи един стол, после тръгна към масата, на която имаше чаши и гарафа с вино. Наля вино в една от чашите и я подаде на Чосър, после взе друга, от която явно вече бе пил. Но вместо да седне на някой от тапицираните столове срещу Чосър, той се върна обратно при прозореца, надникна през него и вдъхна аромата на ранната привечер.

— Тази година ще има добра реколта — каза той.

Чосър разбра, че херцогът говореше за ябълковите дървета, и незабавно се съгласи с него. По какъв друг начин да реагираш, когато един кралски син разговаря за обикновени неща от живота?

— Не че брат ми ще може да се възползва от нея — продължи Гонт.

— Доколкото разбрах, той е потеглил на поход към Лимож.

— Където и да е, няма да яде ябълки, горкият. Болен е от дизентерия и трябва да внимава какво яде.

Джон от Гонт се извърна към Чосър. Както и останалите синове на краля, Гонт приличаше на баща си. Имаше орлов нос и проницателни тъмни очи. Беше необичайно висок и би изглеждал внушително, дори ако човек не подозираше кралския му произход. Но и той като Хю Суинфорд изглеждаше състарен, макар че Чосър го бе видял за последен път едва преди няколко месеца. Беше облечен в тъмnochервена туника с малко златни украшения — катарамии и огърлици, доста неофициално облекло, което нямаше почти нищо общо с церемониалните му одежди. Независимо от това Джефри, седнал на мекия стол, се притесняваше повече отвсякога от съзнанието, че е мръсен и прашен. Дали наистина не трябваше да си даде време да се преоблече, преди да дойде в „Сейнт Андрю“, толкова повече, че носеше на принца вест за провала си? Единствено успехът би извинил прахта и мръсотията.

— Тук вече сигурно е пристигнала новината, че Анри дьо Гияк е мъртъв? — попита той.

— Да.

— Той стана жертва на убийство.

— Така научих и аз — отвърна Гонт. — Но виновникът вече е мъртъв, нали?

— Обесиха първия, който им попадна, но аз не вярвам, че той е извършил убийството — каза Чосър.

— А знаеш ли кой е убиецът?

Чосър се замисли за миг дали да не спомене за връзката между Жан Кадо и Матийо, но се отказа и само поклати глава.

— Знам само, че се провалих, господарю. Разговарях само веднъж с Дьо Гияк и той не прояви особена склонност да подкрепи нашата кауза. Щях да разговарям с него още веднъж на другия ден, но междувременно той бе убит.

— Следователно нищо не е зависело от теб, Джефри — каза Гонт, обърна гръб на прозореца и дойде да седне срещу Чосър. — Това е било дело на Фортуна, богинята на съдбата. Можем да виним единствено нея. Ти винаги си казвал, че тя понася безброй обвинения.

— Но Фортуна не размахва нож — това е човешко дело.

— Нож ли? Доколкото разбрах, Дьо Гияк е бил убит с меч.

Гонт очевидно беше добре осведомен, но независимо от това каза:

— Разкажи ми какво се случи там.

Херцогът напълни отново чашите. Джефри описа накратко събитията от последните няколко седмици — от мига, когато напуснаха Англия, до бягството им от замъка. Спомена за загадъчния Хюбърт, който се представяше за монах, разказа и за опита да бъде убит в хана в Кале. Забеляза, че Гонт го загледа по-внимателно. После описа експлозията на баржата, която пренасяше бомбардите. Гонт кимна, като че ли вече беше уведомен за това.

Отвън сенките в оградената със зид ябълкова градина тъмнееха, през отворения прозорец появаше хлад. Стаите вътре ставаха по-мрачни. В една малка ниша горяха свещи. Край нишата се виждаше друга врата. Когато Чосър привърши разказа си, Гонт сведе поглед и започна да върти в ръце чашата си.

— Не се упреквай така сурово. Опасявам се, че дори Дьо Гияк да не бе убит и да бе решил да ни подкрепи, това в крайна сметка не би променило нищо. Освен това, доколкото ми е известно, той вече веднъж не е обърнал внимание на вести от нас, които са му били занесени през пролетта.

— От един човек на име Машо ли? — попита Джефри.

— Може би — отвърна Гонт. — Както вече казах, това не би било от особено значение. Прекалено много благородници вече обявиха, че ще бъдат верни на Париж — например господарите на Шовини и Перигор. Лимож също няма да остане дълго наш. Дори ако брат ми успее да превземе града, ще изгуби сърцата на гражданите, посягайки на главите им. Освен това по всичко личи, че херцозите на Бери и Анжу се канят да ни притиснат от две страни.

— Нямах представа, че положението е толкова тежко.

— Дори още по-тежко, отколкото можеш да си представиш, Джефри. Докато ти беше в Англия, крал Шарл официално обяви, че присъединява Аквитания към френските земи.

— Той направи същото и миналата година.

— Тогавашния му жест приличаше на постъпката на човек, който запраща във въздуха стрела, просто за да провери докъде ще стигне тя. Сега обаче той има конкретна цел.

— Но ние все пак ще се сражаваме, нали?

До този момент Гонт бе говорил с уморен тон. Сега обаче се приведе напред и стисна със свободната си ръка на страничната облегалка на стола.

— Разбира се, че ще се сражаваме.

— Разбира се, че ще се сражаваме, господарю.

— Не е необходимо да повтаряш думите ми, Джефри — така правят съветниците ми. Познавам добре мислите си.

Чосър замълча. След малко Гонт пусна страничната облегалка и заговори малко по-спокойно.

— Прости ми, приятелю. Но откакто към тук, установявам, че положението е още по-тежко, отколкото предполагах. Брат ми отблъсна гасконските благородници с постоянните си изисквания към тях и със своята надменност. Дворът му се разполага в два замъка, а и харчи много средства за показност.

— Но нали един принц би трябвало да постъпва така, както пожелае?

— Светът се променя — отвърна Гонт. — Принцове не могат вече да управляват безогледно като бащите си — но моят брат не е достатъчно интелигентен, за да осъзнае това.

Джефри Чосър се почувства леко притеснен, задето става довереник на такива откровения. За да отклони Гонт от темата, той извади изпод мръсната си риза кесията, която носеше вече седмици наред, подаде я на херцог Ланкастър и веднага изпита чувството, че нещо му липсва.

Гонт отвори безмълвно кесията и извади запечатаното писмо. Чосър зачака. Запита се дали Гонт ще отвори писмото. Но той не го отвори. Вместо това го нахъса на ситни парченца, които събра в шепи и после постави в празното огнище. После отиде при нишата със свещите, взе една от тях, наведе се и докосна късчетата хартия с пламъка. Те пламнаха с висок и ярък пламък в мрака, сгърчиха се и изгоряха.

Едва сега Джефри осъзна, че е седял приведен напред, стиснал здраво страничните облегалки на стола.

— За какво мислиш, Джефри? — попита Гонт, който като че ли си възвърна донякъде доброто настроение.

„Мислех си, че е един човек се опита да ме убие заради този документ в Кале и едва не успя“, можеше да каже Чосър. „Мислех си,

че носех това запечатано писмо в продължение на стотици мили, с изричните инструкции да го използвам само в краен случай. А сега никога няма да узная какво е съдържало.“

— А сега никога няма да узная какво е съдържало — повтори той на глас.

— Как мислиш, какво е съдържало?

Чосър можеше да отговори: „Тайната на произхода на Нед Кейтън, господарю. Че Анри Дьо Гияк е негов баща, че това е станало по време на престоя му в Англия преди доста години. И че ти бе решил да ме пратиш в Гаскония с копелето на Анри, с надеждата, че по този начин ще го убедиш да ни остане верен.“

Но не каза нищо подобно. Отвърна само:

— Боя се, че съм прекалено уморен, за да отговарям на гатанки.

— Е, предполагам, че сега, след смъртта на Дьо Гияк, тези сведения не биха могли да навредят никому — каза Гонт, загледан в овъглената хартия в огнището. Върна свещта в нишата и продължи: — Но това, което споделям с теб между тези четири стени, не бива да излиза оттук. Това писмо трябваше да напомни на Анри Дьо Гияк за едно събитие, случило се преди години, когато той е бил в Англия.

Чосър почувства как настръхва. Значи е бил прав!

— Нещо свързано с Нед Кейтън? — каза той.

— С Кейтън ли? Не, не с него. Мисля дори, че той не е бил още роден по онова време. Защо пък да има нещо общо с Кейтън?

— О!

— Изглеждаш разочарован, Джефри.

— Това беше просто една моя идея.

— Вие, поетите — отбеляза Джон от Гонт, — все имате някакви странни приумици.

— Добре ни познаваш, господарю.

— Достатъчно добре, за да доловя иронията ти. Този... хмм... случай няма нищо общо с Нед Кейтън. Засяга само Дьо Гияк. Навремето той е извършил нещо, което е станало причина за смъртта на един човек. Накратко казано, убил човек.

— Кого? Защо?

— Дьо Гияк бил отседнал в една къща в Кент, собственост на някакъв търговец, името му няма значение. Анри се опитвал да го убеди да му даде заем. Разбираш ли, баща му не му праснал много

пари. Та в същата тази къща в Кент Анри се опитал да насили една от прислужничките... За негово нещастие собственикът на къщата разбрал какво става. При нормални обстоятелства търговецът щял да се извини и да отиде да си гледа работата — в крайна сметка, той бил само търговец, а Анри, макар и беден, бил гасконски благородник. Но в този случай господарят явно имал някаква слабост към момичето. Скарали се, разгорещили се и в крайна сметка Дьо Гияк извадил сабята си, намушкал търговеца и той умрял.

Джефри се стъписа. Наистина, Анри нерядко бе споменавал за лудориите си на младини. Джефри бе чувал, че гасконецът е водел доста бурен живот, докато научил за смъртта на баща си и се върнал във Франция. Помнеше също и това, че след корабокрушението край брега на Бретан спасилият се Дьо Гияк се закле да заживее почтено. Бе спазил клетвата си, бе обърнал гръб на лудите години. Един млад благородник би могъл да обясни дори насилването на момичето като младежко буйство. Но между насилването на една прислужничка и убийството на търговец имаше сериозна разлика — ако наистина ставаше дума за убийство.

— И какво станало после? — попита Чосър.

— Дори един благороден чужденец в Англия като Дьо Гияк е трябвало да се изправи пред съда. Но точно тогава бащата на Анри умрял, и на най-високо ниво било решено да му се позволи да се върне и да наследи титлата. В крайна сметка, убитият бил прост търговец. Виж, ако беше рицар... А пък и тогава сме се нуждаели от съюзници в Гийена, също както сега, нали разбираш.

„Решено на най-високо ниво“. Следователно така е решил кралят.

— Оттогава е минало много време, Джефри — поде Гонт. — Тогава аз бях още момче, също като теб. Нямах никаква представа от деянията на младия гасконски благородник — пък и да знаех нещо, това не би ме засягало. Но много години по-късно тези неща добиха друго значение. Бе решено, че би било... хммм... полезно да се припомнят на Анри дьо Гияк някои събития в една къща в Кент.

— Полезно ли? Много ми харесва този дипломатически език. Какво смятахте да направите? Да оповестите пред света, че Анри дьо Гияк е убил богат търговец преди повече от двайсет години? Както сам каза, господарю, убитият е бил обикновен търговец, не е бил благородник.

— Не, не се предвиждаше нищо толкова грубо. Писмото, което изгорих, съдържаше напомняне от името на баща ми. Дьо Гияк не биваше да забравя, че е задължен на английската корона, че тук не става дума само за лоялност и положена клетва, а и за по-лична обвързаност. Навремето крал Едуард прояви милост.

— По политически съображения.

— Нима поставяш под въпрос постъпките на баща ми? Милостта си е милост, независимо от какво е подбудена. Така или иначе, Дьо Гияк така и не видя това писмо, така че всичко е погребано и забравено.

— Погребано и забравено.

— Щом аз казвам така.

Навън вече почти се бе смрачило. Чосър се замисли над погрешните си предположения. Нед Кейтън не беше незаконен син на Анри дьо Гияк и следователно буйният младеж нямаше никакъв мотив за убийство. Писмото беше важно, несъмнено, но съдържанието му нямаше нищо общо с подозренията му. Бе съвсем различно от това, което си беше представял.

„Вие, поетите, все имате някакви странни приумици.“

Той хвърли поглед към нишата, в която все още горяха свещите. Когато бе погледнал натам за първи път, му се стори, че видя нещо като смачкан плат на пода. Сега, когато очите му привикнаха към мрака в стаята, той отново погледна към смачканата купчина. Нещо в нея му се стори познато. Не толкова сивият цвят на платното, колкото очертанията. Знаеше, че е виждал този сив чувал и преди, също така смачкан, в полумрак, на едно определено място. Но къде?

Джон Гонт проследи погледа му и каза:

— Там има някои интересни предмети — огниво и кремък например, както и един молитвеник. Дълго въже и цял набор ножове.

Чосър почувства как изстива.

— О, да, и монашеско расо — допълни Гонт.

На песъчливата земя на един остров насред Дордона — ето къде бе видял за последен път сивия чувал. Той бе притежание на човека, преоблечен като монах. Когато видя за последен път Хюбърт, той се канеше да рецитира стихове за възкресението на Лазар... После Бъртрам се появи иззад дърветата... Хюбърт извърна лицето си,

подобно на мъртвешка глава, и видя човека, когото бе удавил... сграбчи сивия си чувал и изчезна с него в нощта.

Внезапно Гонт извика някакво име. Вратата в близост до нишата се отвори и в стаята влезе някаква фигура. Беше Хюбърт. Светлината на свещите открояваше острите черти на лицето му. Но дори да не можеше да види чертите му, Чосър би разпознал тази костелива фигура, изправена в полумрака.

От своя страна Хюбърт като че ли не се учуди на присъствието на Чосър. Но вероятно същевременно прецени, че това е неговият шанс, вероятно единственият му шанс да избяга. Очите му се стрелнаха към единствения отворен прозорец. В следващата секунда той се хвърли към него, а още една секунда по-късно вече лежеше по очи на пода между Чосър и Гонт. Хюбърт беше бърз, но херцогът на Ланкастър, чиито реакции бяха тренирани добре в битки и турнири, се оказа по-бърз. Протегна крак и препъна Хюбърт, който залитна и падна.

Чосър скочи, преобръщайки стола си. Този човек бе опасен като змия. Но Гонт вече го бе стиснал за врата, а след още миг стаята се напълни с въоръжени мъже.

20.

После Чосър обясни всичко на Нед и Алан в хана „Дванадесетте апостоли“. Реши, че го дължи на спътниците си, особено на Нед, макар да не спомена предположението си за връзката му с Анри дьо Гияк. Чудеше се къде е Жан Кадо, оказа се, че е отишъл да съобщи за завръщането им. Беше утринта на следващия ден. Тримата седяха в една от стаите, приятно огряна от слънцето. Навън трополяха каруци, улични продавачи се надвикваха да предлагат стоката си. Но Нед Кейтън и Алан Одли не чуваха нищо, погълнати от разказа на Чосър.

Оказа се, че Хюбърт е отдавна познат на англичаните в Бордо. Сред онези, които се занимаваха с тайни дела, той бе известен с името Янус. Не му се доверяваха напълно, но в миналото се бе оказал полезен, бе готов да шпионира и краде срещу пари. Ако се съмняваха в лоялността на някой от гасконските благородници, ако имаше съмнения, че някой поддържа връзка с Париж, ако имаше нужда да се „прихване“ някое писмо, ако това налагаше проникване в жилището на заподозрения, Янус беше нужният човек. Но към него винаги се отнасяха скептично. Имаше нещо... неприятно в този човек. Постепенно скептицизмът бе прераснал в подозрение. Беше откраднал писмо, което би трябвало да е истинско, но се оказало подправено, друг шпионин на англичаните изразил съмнения по отношение на Янус и след това бил открит да плава по корем в Жиронда. Сякаш за да подкрепи подозренията, че се е продал на французите, един ден Янус изчезна от лицето на земята — или поне не можеха да го открият из обичайните му свърталища в Бордо. Говореше се, че е заминал за Лондон.

Джон Гонт, разбира се, не знаеше тези подробности. Едва ли и принц Едуард бе осведомен в детайли за дейността на своите шпиони. Всичко това бе оставено в ръцете на тайни служители, които докладваха на не толкова тайни служители. Някоя дума можеше да стигне до някой частен секретар, който задължително щеше да я предаде на владетеля. Действията на шпионите, техните кражби,

убийства и фалшификации бяха далеч от добре изолираните дворове в Бордо и Ангулем. Далеч и от бойното поле, където рицарите се биеха лице в лице и за честта си. Но Гонт, който наскоро бе пристигнал в Бордо, се бе заел сериозно да чете докладите на шпионите. Малко преди пристигането на Джефри Чосър в града той бе посетен от Янус. Той му разказа своята версия за случилото се в Гияк, където бил работил под прикритие — и безплатно — за каузата на англичаните. Разказа своята версия за убийството на Анри и екзекуцията на виновника. Накрая описа как присъствал на пожара на кораба в Либурн и смъртта на няколко души на борда.

— Джон Гонт го попитал дали наистина го е видял с очите си — каза Джефри на другите. — Той го потвърдил, но най-вероятно е чул слуховете в града, че няколко трупа са били извадени от реката, и е решил, че сме били ние. Или поне се е надявал да сме ние. Така всички, които биха могли да го разпознаят, биха били мъртви. Гонт го изслушал. Казал, че не бил сигурен дали да му вярва. Нямам му доверие. После му съобщили, че съм пристигнал в „Сейнт Андрю“. Чудех се защо няколко души ме изгледаха така, сякаш съм възкръснал. Сега знам. Джон Гонт наредил Хюбърт — или Янус — да бъде задържан под стража в една съседна стая, докато разговаря с мен. Били опрели нож в гърлото му. Ако промълвял и дума, пазачите трябвало да го убият.

— Значи Янус е организиран палежа на кораба в Либурн? — попита Нед.

— Не вярвам. Ако беше така, щеше да знае какво е станало всъщност. Най-вероятно са били хората на Ришар Фоа, сенешалът на Гияк.

— Защо?

— Навярно са искали да ни попречат да стигнем до Бордо. Фоа е знаел, че ще загази, ако принцът разбере какво е станало. Или пък хората му са надвишили правомощията си.

— Ами смъртта на Анри дьо Гияк? — попита Алан. — Ако този шпионин е толкова опасен, колкото казваш, може да го е убил, нали?

— Да, опасен е — каза Нед. — Нали се беше опитал да удави Бъртрам в реката.

— Сигурен съм също, че той ни нападна в „Петкракия овен“ в Кале — каза Чосър. — Търсеше нещо, няма значение какво.

Несъмнено е смъртоносен като змия. Но не вярвам той да е убил Анри дьо Гияк. Гонт казва, че работел за французите и всичките му действия го потвърждават. Но тъй като Дьо Гияк щеше да мине на страната на французите, те не биха имали сметка от внезапната му смърт.

— Тогава кой го е убил?

— Не съм сигурен.

— Съдейки по тона ти, имаш някакво предположение, Джефри.

Чосър се канеше да отговори, когато Жан Кадо влезе в стаята. След вчерашните откровения той сякаш отново се бе затворил в себе си.

— Мастър Джефри, трябва да дойдеш веднага в двора!

За втори път след малко повече от дванайсет часа Чосър застана пред вратите на катедралата. Потеше се в топлото утро. На вратата пазеха стрелци, но грубиянинът Бартоломю не беше дежурен. В замяна на това Хю Суинфорд отново беше тук, за да посрещне зет си.

— Какво става, Хю? Какво толкова спешно има?

— Един човек иска да те види. Гонт ми нареди да те повикам.

Не каза нищо повече, но Джефри го познаваше добре и не се учуди.

Този път Суинфорд го поведе към задната част на катедралата, където имаше още помещения, използвани от двора, както и пералня, и складове. Стигнаха до една заключена врата. Хю Суинфорд похлопа с юмрук и съобщи името си. Чу се как отвътре се превърта ключ и се дърпат резета. Вратата се отвори и Чосър забеляза трима-четирима войници в полумрака. Хю го подкани с жест да влезе и той пристъпи в стаята. Вратата почти веднага се затвори, оставяйки придружителя му навън.

Чосър и войниците стояха на каменна платформа, от която стълби водеха надолу в мрака. Площадката бе осветена от димящи факли. Въпреки горещината навън, тук беше студено и влажно.

— Той е долу, сър — каза един от пазачите и взе една факла.

Джефри, който вече можеше да предположи кой е „той“, безмълвно последва по стълбите войника, на чийто колан дрънчаха ключове. Озоваха се в каменен коридор с нисък сводест таван. Предположи, че това някога е било част от криптата или гробница. На

трептящата светлина на факлата той забеляза тухлени стени, в които имаше врати. Тук беше още по-студено и влажно. Вече му се искаше да излезе навън, на чист въздух.

В края на коридора имаше по-голяма врата с желязна решетка на височината на очите. Отвън стояха още двама войници. Те се изпънаха, когато Джефри и придружителят му наближиха. Когато стигнаха до вратата, войникът каза:

— Дадохме му най-хубавата стая — смехът на войника наподобяваше кучешки лай. Той взе ключовете от колана си, избра един с опипване и го пхна в ключалката. После отвори вратата.

От килията се чу шумолене и Джефри за миг си представи, че вътре се е скрил някакъв звяр, но после разумът му надделя и той различи една фигура, седнала до отсрещната стена и подпряла брадичка на коленете си.

— Един момент, сър. Вземи това.

Нещо тежко и неудобно беше тикнато в ръката му — какво ли беше? Аха, ниско столче.

— Той може да седи на сламата, но на теб трябва да ти е удобно. И това ще ти трябва.

„Това“ беше малка маслена лампа, вече запалена.

— Ще затворим вратата, ще си затваряме и ушите, но помни, че сме нащрек. И не се приближавай много до него, макар да е окован, за да си в безопасност.

Чосър се зачуди как ще си затворят ушите и същевременно ще са нащрек. Влезе в килията, чу вратата да се затваря зад него и да я заключват и се почувства също толкова затворник, колкото и обитателят на килията. От отвора между стената и тавана се процеждаше светлина и навлизаше мъничко чист въздух. Без да се отдалечава от вратата, Чосър сложи лампата на мръсния под. Чувстваше се глупаво, държейки дървеното столче, но и не му се искаше да седне на него. След миг колебание той го сложи близо до лампата. После застана с гръб към вратата, без да закрива зарешетения отвор. Осъзна, че прави всичко това, за да не срещне на очите на мъжа, свит в мрака, и да не проговори първи. Откъм отсрещната стена се чу шумолене и дрънчене.

— Не се тревожи, мастър Чосър, в безопасност си — каза мъжът, познат като Хюбърт или Янус. — Окован съм, както ти каза стражата.

Когато отново чу равния му, безцветен глас, Чосър се поотърси от притеснението си. Все пак, това беше просто човек, макар и окован като чудовище. Пазачите бяха съвсем наблизко. Хюбърт не можеше да му навреди. Въпреки това нямаше намерение да остава дълго тук.

— Защо си искал да ме видиш?

— За да поговорим, но при едно условие.

— Затворниците не могат да се пазарят.

— Могат, ако имат какво да разкрият в замяна — отвърна Хюбърт.

— За това са мъченията — каза Чосър. — Стигне ли се до тях, няма място за уговорки. Искаш само болката да спре.

— Познавам болката.

Хюбърт помръдна и невидимите му окови издрънчаха.

— И?

— Несъмнено ще ви кажа нещо... рано или късно... ако ме измъчвате. И аз съм човек. Но дали думите ми ще са верни, дали ще са искрени? По-добре би било да говоря без принуда. Гонт го знае, той е по-мъдър от теб. Защо мислиш, че се съгласи да се видим насаме?

Хюбърт се изсмя и смехът му прозвуча също тъй странно като на острова, когато бе видял Бъртрам да се появява — също като възкръсналия Лазар. Неволно Джефри потръпна. Сякаш прочел мислите му, Хюбърт каза:

— Знаеш ли, че Лазар се е засмял?

Чосър мълчеше.

— Заради онова, което е видял отвъд — каза окованият. Костеливото му лице се очертаваше все по-ясно на слабата светлина. Едната му буза беше насинена. — Какво ли е видял Лазар, за да се смее? Видял е... че няма... какво... да се види.

Чосър се обърна към вратата и вдигна ръка, за да почука.

— Какво правиш?

— Отивам си. Не ме интересува какво ще кажеш, независимо дали ще е искрено или не.

— Защо дойде тогава?

— Така ми наредиха.

— Още не съм свършил.

— Но аз приключих с теб.

— Не искаш ли да знаеш кой уби Анри дьо Гияк?

Ръката на Чосър замря във въздуха. Той се обърна към окованата фигура.

— Нима знаеш?

— Да. Бях в гората същия ден и видях.

— Откъде да знам, че казваш истината?

— От скривалището си видях как заловиха горянина. Видях как един от войниците се престори, че намира пръстен у него. Това е вярно, нали?

— Никога не съм смятал, че Матийо е виновен.

— Ако казвам истината за това, защо да лъжа за убийството на Дьо Гияк?

— Защото може и ти да си го убил.

— Нямах причина да го направя.

Това напълно съвпаднаше с преценката на Чосър, затова той попита:

— Добре, кой го уби тогава?

— Трябва да ми предложиш нещо в замяна. И не говори пак за мъчения, мастър Чосър. По гласа ти разбирам, че идеята не ти допада. Остави това на палачите и тъмничарите. Е, какво ще ми предложиш?

Чосър се замисли за миг, после бръкна под дрехата си. Беше чиста и изгладена. Защо беше решил сутринта да прехвърли в нея от старите си дрехи онова, което сега извади в полумрака? Единствено инстинктът му бе подсказал, че може да му потрябва днес.

— Когато изостави трупата актьори, забрави това — каза той.

Откъм стената се чу издрънчаване и Чосър го прие като признак на интерес.

— Писмо, написано от образована ръка. С печат. На него има рицар на кон, гледан отляво.

— Да, мое е.

— Думите са на латински. Знаеш ли какво пише в него?

— Ти ми кажи, мастър Джефри. Ти си образованият.

— Това е рецепта за приготвяне на гъска.

При тези думи мъжът на пода се разсмя. Подпря глава на влажната стена и се изсмя от сърце. Звукът беше неприятен, но какъв ли приятен звук бе издал някога този човек?

— Как да сготвим гъска!... Подходящо.

— Кажи ми, Хюбърт — подхвана Чосър, — след като това писмо изглежда така внушително...

— Внушително за невежите.

— Добре, за невежите. Използваше ли го, за да ги убедиш, че изпълняваш кралски заповеди? Затова ли ти трябваше?

Хюбърт мълчеше. За миг Джефри изпита детински триумф. Беше познал. Окованият със сигурност беше използвал документа точно с тази цел.

— Престъпление е да твърдиш, че кралят те е пратил по работа, особено ако носиш фалшив документ. Тежко престъпление.

— Стига, мастър Чосър, не можеш да ме уплашиш. Как мислиш, колко тежки престъпления съм извършил през живота си?

Джефри усети как отново губи предимството си. Обърна се към вратата, но после внезапно спря — сякаш току-що му бе хрумнало нещо.

— Мога да забравя за този документ. Мога да ти го върна, за да правиш с него каквото пожелаеш. Дори да го изядеш. Все пак е рецепта за готвене на гъска.

Този път смехът на Хюбърт определено беше саркастичен. Но Чосър долови, че по този начин той прикрива интереса си.

— И какво ли искаш в замяна? Нека отгатна.

— Трябва само да ми кажеш кой уби Анри дьо Гияк — каза Чосър.

Хюбърт се опита да се раздвижи. Мълча дълго време, сякаш обмисляше предложението. Най-накрая кимна почти незабележимо.

— Добре — каза той — Ще ти кажа, мастър Джефри.

21.

„Арверагус“ не беше пострадал толкова, колкото беше намекнал Джак Дарт на Чосър. Поправките завършиха скоро, след като се върна в Бордо. Дарт пристигна следобеда, след като Джефри бе разговарял с Хюбърт в тъмницата. Беше пътувал по суша с трупата на Луп, тъй като се бяха сприятелили след пожара на кораба в Либурн. Естествено, бяха се движили по-бавно, отколкото Чосър, Кейтън и Одли, заради каруцата, но разстоянието не беше много голямо.

Когато Джефри и другите се срещнаха отново с актьорите, те бяха натъжени от смъртта на Ронс. Луис Луп дръпна Чосър настрани и със сълзи на очите му обясни как бедният стар кон издъхнал в мига, когато прекосили реката и стигнали до градските стени. Това уморително пътуване се оказало твърде тежко за Ронс. Но Луп не беше толкова мекосърдечен, колкото подсказваше влагата в очите му. Бързо се бе споразумял с лодкаря да се отърве от трупа на Ронс въпреки протестите на Алис и Саймън. Те се бояха, че конят ще бъде изяден, но лодкарят им каза, че по тези места яденето на конско е забранено от църквата. Луп не беше сигурен дали му вярва — не за забраната от църквата, а за това дали жителите на Бордо биха се отказали от конското месо, само защото така е казал папата. Но какво очаква дъщеря ми, попита той? Да погребем животното като християнин ли?

Смъртта на коня и на Бъртрам ги бяха подтикнали да се върнат в Англия. Благодарение на новото си приятелство с Джак Дарт щяха да пътуват с „Арверагус“.

Джефри видя Гонт още веднъж в личните му покои. Херцог Ланкастър беше зает със следващия етап от похода. Войната още не бе започнала открито, но със сигурност не царуваше и мир. Гонт четеше куп писма. Оплака се на Джефри, че армията му е много малка — петстотин стрелци и около триста други войници. Чакаше подкрепления, водени от сър Уолтър Хюит. След това планираше да се присъедини към брат си Едуард, който на път за Лимож беше спрял в

двора си в Ангулем. Гонт изглеждаше сравнително незаинтересован от разказа на Чосър за разговора му с Хюбърт.

— Може да почака, докато се върна — каза той. — Няколко седмици в килията долу няма да му навредят.

Чосър подозираше, че Гонт иска да го запази, защото можеше да се окаже полезен в бъдеще. Неблагоразумна постъпка според него.

— Той е опасен човек, милорд.

— Никой не е толкова опасен, когато е окован и пазен. Какво искаше да ти каже?

Чосър се поколеба.

— Нищо важно.

— Не разкри ли кой е убил Анри дьо Гияк?

— Не.

— Добре, Джефри. Работата ти тук е свършена. Свободен си. Благодаря ти. Вземи двамата младежи и се върни при жена си и семейството си в Англия.

Тъй като Джефри се колебаеше дали да си тръгне, той добави:

— Не ти трябва да участваш в този поход. Прибери се и напиши някой и друг стих за мен. Ти си книжен плъх и няма да те откъсвам от книгите ти. Все още ли носиш Боеций със себе си?

Вместо отговор Джефри потупа томчето в дрехата си.

— Всички ще имаме нужда от утешението на философията, ако се случи това, от което се боя. Поздрави Филипа и сестра й, ако я видиш — каза Джон Гонт. След това отново се зарови в писмата и разговорът приключи.

По-късно същата седмица Чосър, Одли и Кейтън отплаваха от Бордо на „Арверагус“ под командването на Джак Дарт. Бяха част от конвой, който отиваше в Кале за още войници и провизии. Тези дни голяма част от крайбрежното движение беше от север на юг, а „Арверагус“ носеше товар и пътници.

Горе-долу по същото време, когато Чосър и спътниците му тръгнаха от Бордо, Хюбърт реши, че сега е моментът да действа. Неудобството на килията му, студът, тъмнината и вонята не го притесняваха, но от разговорите на тъмничарите разбра, че Джон Гонт е заминал на север.

Хюбърт не се боеше особено от Гонт, но по време на разпита от принца и преди внезапната поява на Чосър на сцената, се беше впечатлил от безмилостния му поглед и упоритите въпроси. Гонт сякаш не му вярваше. А това не се случваше често! Беше отишъл в катедралата „Сейнт Андрю“, където беше известен като Янус, очаквайки да го възнаградят за сведенията. Вярно беше, че работеше за французите, когато се опита да вземе от Чосър писмото, което носеше, но не виждаше причина да служи само на една страна.

Бързо и изненадващо го отведоха при Гонт, за да разкаже историята си. Той бе разказал точно по-голямата част от събитията: смъртта на Гияк и последиците ѝ (макар да пропусна някои подробности), експлозията на кораба в Либурн и вероятната смърт на пътниците. Не беше негова вината, че Чосър и останалите бяха още живи, помисли си след това. Ако той се беше погрижил за тази работа, нямаше да бъдат...

Почти беше завършил историята си, когато един от подчинените на Гонт влетя в стаята и му прошепна някаква новина. Синът на краля го погледна с подновена враждебност и подозрение. Когато нареди да го отведат в съседната стая, Хюбърт почувства почти облекчение, че ще се отърве от присъствието му, макар един от войниците да беше опрял нож в гърлото му, а другите извиваха ръцете му.

Хюбърт беше свикнал да се оправя с обикновените мъже и жени. Един поглед, усмивка, забележка бяха обикновено достатъчни, за да убеди всекиго в правотата си. Ако ли не, разчиташе на лукавството си или на способността си да убива с голи ръце. Но с Гонт беше съвсем различно. Не му се искаше отново да се вижда с него. Затова Хюбърт беше решил, че това е възможност да напусне килията под двореца на принца, докато Гонт е извън града.

Глезените му бяха оковани като на обикновен престъпник. Можеше да крачи няколко метра, за да се раздвижи или да се облекчи, но не повече. Но ръцете му бяха свободни. Несъмнено те смятаха, че оковите, заключените врати и въоръжените пазачи са достатъчни. Отново грешаха. Набързо огледа оръжията си. Сивата торба с огнивото, ножовете и останалото му беше отнета. Но той все още притежаваше ръцете и лукавството си. Това бяха оръжия, които никой тъмничар не би могъл да му отнеме.

Имаше и още нещо. Джефри Чосър му беше оставил документа — „кралската заповед“ — в замяна на името на убиеца на Анри дьо Гияк. И за това Хюбърт не бе излъгал повече, отколкото в разказа си пред Джон Гонт. Беше разказал на мастър Джефри какво е видял в гората, пропускайки някои маловажни подробности. Не го интересуваха какво ще прави той с тези сведения. В замяна беше получил пергаментата, който се оказа рецепта за готвене на гъска! Беше получил документа с внушителния печат от един човек в Съдърк, който се занимаваше с такива неща — щеше да си поговори с него. И Хюбърт се усмихна в мрака на килията си.

Когато следващия път ключът се завъртя и тъмничарят влезе с купа храна, Хюбърт му каза с умолителен тон.

— Сър, мислех си нещо.

— Така ли?

Тъмничарят, чиито ключове бяха закачени на колана, остави купата близо до Хюбърт. Внимаваха със затворника и протегна ръката си с купата, сякаш имаше пред себе си окован мастиф. Хюбърт бе чул, че другите го наричат Алан.

— Несправедливо съм затворен тук — каза той.

— Всички казват така — отвърна тъмничарят.

— В моя случай е вярно, Алан — настоя Хюбърт — Виж.

Той извади ръкописа с печата и го показва на слабата светлина. Това привлече вниманието на тъмничаря, но той все още стоеше надалеч.

— Не е нужно да ми вярваш, увери се сам.

— Не мога да чета, друже.

— Тогава виж печата. Хайде, иди до вратата, там се вижда по-добре.

Тъмничарят взе предложения документ и отиде до вратата на килията. Навън имаше още поне двама пазачи.

Ярък пламък на факла проникна през полуотворената врата. Тъмничарят погледна печата и го опипа с пръсти.

— Изпълнявам заповед на краля — каза Хюбърт.

— Тук ли?

— Дори тук.

Тъмничарят не каза нищо. Продължи да опипва пергаментата, сякаш така щеше да му разкрие някоя тайна. Хюбърт знаеше, че почти

е успял. Духът му се повиши.

— Наред ли е всичко, Алан? — чу се глас отвън.

— Да, да — отговори тъмничарят.

— По кралска работа — повтори тихо Хюбърт.

— Няма смисъл. Не мога да чета.

— На латински е, приятелю. На какъв език очакваш да пише английският крал?

— Кралят ли го е писал?

— Лично той.

— Все пак не мога да го прочета.

— Тогава ми го донеси. Аз ще ти показвам думите и ще ти обясня какво означават. Но първо затвори вратата. Онова, което ще ти кажа, е тайна.

Тъмничарят на име Алан бутна вратата с пета и се приближи до Хюбърт, който не помръдваше. Мъжът приклепна. Беше достатъчно близо. Хюбърт взе документа и посочи една от думите:

— Това означава „крал“, Алан. Латинската дума е „рекс“.

Още докато Алан кимаше, Хюбърт лисна купата в лицето му. Тъмничарят инстинктивно вдигна ръце към лицето си и отметна глава. Хюбърт удари оголения му врат с ръба на дланта си. Мъжът падна настрана с хриптене. Само ключовете му издрънчаха.

— Добре ли си? — попита същият глас отвън.

— Да, да — каза Хюбърт, имитирайки гласа на мъртвеца.

Трябваше му малко време, за да открие ключа за оковите си. После стана и опъна схванатите си крака. Добре че беше готов, защото в този момент двамата пазачи решиха да влязат в килията и да се уверят, че всичко е наред.

Нямаха никакъв шанс.

22.

На Джефри Чосър му трябваше време, за да събере смелост и да се изправи срещу човека, убил Анри дьо Гияк. Когато го направи, „Арверагус“ беше излязъл от устието на Гарона и се насочваше към открито море. Корабът беше сравнително празен, но беше трудно да улучиш момент, когато никой да не може да те подслуша. Той дори се зачуди дали да не премълчи наученото, както беше направил пред Гонт. Но някакво дяволче му нашепваше, че не може да мълчи завинаги. Убийството си беше убийство. И винаги трябва да се разкрива.

Най-накрая Маргарет Луп дойде при него, сякаш случайно, макар че той ѝ бе намекнал, че иска да поговорят насаме. Беше вечер. На запад се виждаха леки облаци. Морето беше спокойно, подухваше слаб югозападен бриз. Другите кораби от конвоя бяха разпръснати из морето.

Чосър седеше на бака, където едно буре му служеше за импровизирана маса. В ръката си държеше тетрадка, която беше купил в Бордо. В другата държеше перо. Съзнаваше, че за страничния наблюдател сякаш позираше като писател, може би дори малко смешен, но това не го вълнуваше. Небрежните думи на Гонт — прибери се и напиши някой и друг стих за мен — му бяха напомнили за истинския му занаят, който беше зарязал за тези няколко месеца. Но страницата пред него оставаше празна, като изключим няколкото надраскани думи.

Съпругата на Луп се изкачи по стълбата, която идваше от долната палуба и се отпрати към Чосър. Беше едра, силна жена с решителен характер. Джефри си спомни как ръцете ѝ кормеха зайците на поляната край Дордона. Помисли си и за ръцете, които бе видял в съня си да държат меча.

— Какво пишеш, Джефри?

— Една история...

— Ти ли я измисли?

— Не. Малко от историите, които поетите разказват, са техни. Заемаме ги и ги крадем от други.

— И за какво се разказва в тази?

— За отмъщение.

— Отмъщение?

— Извършено много години след престъплението, което го е предизвикало.

Големите кафяви очи на Маргарет не се отместваха от неговите. Вятърът подухваше кичурите посивяваща коса, измъкнали се изпод шала ѝ. Носеше червената си рокля.

— Това е мъжка тема — каза тя най-накрая.

— Ако имаше време — каза Джефри — можехме да поспорим, кой от двата пола по-упорито търси отмъщение. Мъжете обичат да отмъщават открито, но жените са по-способни да таят отмъщението в сърцето си, не мислиш ли?

— Мисля, че вече си намерил отговора за себе си — каза тя.

— В тази история, която се оформя в ума ми, имало една хубава прислужница, която живяла в една търговска къща, да кажем в Съри.

— Защо в Съри? Защо не в Кент?

— Мястото няма значение, но ако предпочиташ, нека е Кент. Търговецът бил богат, привикнал да има гости, все богаташи. Някои от тях искали от него услуги...

— Услуги ли?

— Да, искали пари, заеми... Един ден в дома на търговеца дошъл гост от тази част на света, от Аквитания. Този благородник също искал пари, но тъй като отседнал в къщата, хвърлил око и на прислужницата. Преследвал я против желанието ѝ. Какво можела да направи тя? Казано накратко, той постигнал каквото искал.

Чосър замълча. Докато говореше, не гледаше Маргарет Луп, но сега хвърли поглед към нея. Лицето ѝ беше спокойно, неразгадаемо.

— Докато били... докато били заедно... ги заварил господарят на къщата. Той също харесвал прислужницата...

— Но като своя дъщеря — обади се Маргарет Луп. — В държанието му нямаше нищо непочтено. Никога не каза нещо неприлично, никога не посегна на момичето.

— Радвам се да го чуя — каза Джефри — Радвам се. Но въпреки всичко той се ядосал от това, което видял. Последвали разгорещени

думи между търговеца и посетителя от Аквитания, яростен спор. Ядосан, гасконецът извадил ножа си и пронизал търговеца.

— Който нямаше оръжие, който беше невъоръжен — в гласа на Маргарет се долавяше горчивина. — Безобиден човек, добър човек. Но той умря.

— Благородникът можело да бъде наказан, но имал влиятелни приятели, които му помогнали да запази свободата си. Той се върнал в родината си, благодарен, че се измъкнал и дал обет да живее по-добре занапред.

— Не знам нищо за това — каза жената. — Знам само, че той уби един безобиден човек, който ми беше като баща.

— Много години по-късно — продължи Чосър по-бързо, достигайки кулминацията на историята — момичето, което вече било зряла жена със съпруг и дъщеря, се оказало в имението на този благородник. Но тя отишла там с желание, щастлива и това не го разбирах. Това е проблемът в моята история. Знаела ли е къде се намира, на чия земя е?

— Това е лесно за обяснение — каза Маргарет Луп. — Когато този мъж бил в къщата на търговеца, той се наричал с друго име, тъй като работата била деликатна. Прислужницата така и не научила кой е всъщност. Какво я било грижа? Нищо, от самото начало. Тя била напълно в ръцете на мъжете. Когато пристигнала в имението му и го видяла, това било най-голямата изненада в живота ѝ. Той се бил променил, бил остарял, но нямало как да го сбърка.

— И тогава жената усетила как у нея се пробужда жажда за отмъщение.

— Случвало ли ти се е да стъкнеш огън, който сякаш е угаснал, мастър Чосър? Цял живот си мислил, че огънят е угаснал, но едно разбутване и пламъкът се пробужда, запращява весело за последен път и сгрява повече от всякога.

— И тя започва да планира отмъщението си. Чува, че на другия ден благородникът ще ходи на лов.

— Може би чува и че той е смел ловец, който често сам преследва плячката — каза Маргарет.

— Да, тя вижда, че Фортуна ѝ дава шанс. Не съм сигурен какво прави след това...

— Може би открадва ловен меч.

— Открадва и го скрива, но не казва на никого?

— Не казва — каза твърдо Маргарет. — Отмъщението си е нейно.

— Така си и помислих — продължи Чосър. — Бях объркан, когато съпругът на жената пробуди съмненията ми в сцената на убийството и сега разбирам, че той изобщо не е знаел за плановите ѝ.

— Не знаеше.

— Тя носи винаги пищни рокли с бухнали поли, така че лесно може да скрие оръжие. Този ден се облича в червено, както обикновено. Това отразява пламъка в сърцето ѝ. Тя е силна и издръжлива, свикнала е да извървява много километри на ден. Всичко се подрежда сякаш по нейно желание. Заедно с останалите отива в гората, където се провежда ловът. Привлечена от шума, излиза на поляната, където благородникът се кани да нанесе смъртоносния удар на плячката си. Сякаш самата Фортуна я е насочила към това място и сега оставя врага в ръцете ѝ. Може би Фортуна ще свърши и нейната работа и благородникът ще бъде убит от глигана.

— Част от нея го иска — обади се Маргарет, — но друга желае да остане жив.

— И той оцелява, но глиганът е мъртъв. Тя се притаява в края на поляната и чака своята плячка. Когато той идва, тя изскача...

— Както той скочил върху нея преди години. Както нападнал горкия и беззащитен човек преди толкова много години.

— Какво изпитва тя, когато е извършила делото си?

— Удовлетворение и отчаяние.

— Удовлетворение и отчаяние. И всичко е свършено.

— Не — каза Маргарет — и ти го знаеш. Макар че човекът, когото наричаш благородник, да избегна наказанието, жената няма да успее да се спаси.

— Може би е мислила, че ще се измъкне.

— Да, за известно време.

— Един човек умря заради това убийство. Невинен човек.

— Нямах нужда от смъртта на невинен, за да се пробуди съвестта ми, мастър Джефри. Не съм спала спокойно оттогава — очаквах всеки миг да бъда разкрита. Когато Алис едва не се удави и я извадиха от реката безжизнена, помислих, че така започва наказанието ми, че ще страдам не аз, а онези, които са ми най-скъпи. Слава Богу, не

беше така. Но кой знае какво ни очаква в бъдеще? Кой може да пострада заради моето престъпление?

През цялото време те стояха един срещу друг. В един момент Чосър усети, че е станал. Сега двамата с Маргарет Луп стояха един срещу друг. Тя небрежно се обърна към борда на кораба с лице към залязващото слънце, сякаш за да се наслади на гледката. Горната част на „Арверагус“ приличаше на куличка на замък с щитове вместо бойници. Тя опря пицните си бедра на фалшборда между два щита. В същия миг съпругът ѝ Луис Луп се изкачи по стълбата от долната палуба и я извика. Тя беше изненадана. Обърна се рязко и изгуби равновесие. После бавно, сякаш умишлено, се наклони и падна от кораба в спокойните води.

23.

И така Маргарет Луп я няма, но какво става по-нататък с останалите ни герои? С Хюбърт или Янус, например. Той избяга от тъмницата под двореца на принца в Бордо. В момента обикаля на свобода Аквитания и чака да види какви възможности ще му предостави приближаващата война. Да се помолим да не се доближава до никой от нас.

А Ришар Фоа, сенешалът? Той чу за нещастieto в Либурн и за смъртта на някои от своите — или по-точно, от хората на Гияк. Беше дал нареждания да спрат Джефри Чосър и останалите, защото Флорак му го беше намекнал. Но сега Флорак не иска и да знае какво е станало. Фоа се бои да не си развали отношенията с Гастон Флорак, за който е почти убеден, че ще се ожени за Розамонд дьо Гияк след кратък траур. Бои се, че Флорак може да реши да го пожертва, ако възникнат проблеми с Бордо, което е вероятно.

Колкото за историята на Розамонд дьо Гияк и Гастон Флорак, по-добре да се обърнем към романите. Те не разкриват напълно истината, но там нещата завършват хубаво, защото Розамонд и Гастон ще се оженят и ще заживеят щастливо. В историята за Николет и кастелана има твърде много вълнуващи случки — битки, сънища и спорове — но така е, когато става дума за любов.

Един ден съпругът на Николет и кастеланът на Домфронт излезли на лов, придружени от дамата. Макар и двамата да я обичали много, също толкова обичали и лова. Преследвали една сърна и по пътя се натъкнали на много препятствия. За тази сърна се говорело много, но до този ден никой не я бил виждал. Следвайки кучешкия лай, стигнали до бреговете на широка река. На отсрещния ѝ бряг видели сърната. Реката била бърза и дълбока, и двамата мъже се чудели на куража на животното, което я

преплувало и сега гледало преследвачите си с тъжни и нежни очи. Нито едно куче не смеело да прекоси реката, дори най-смелият кон не би се опитал.

Без да казват нищо, двамата мъже слезли от конете си. Прислужниците им ги молели да изоставят плячката си и да се приберат у дома. Според тях, богиня била приела образа на сърна, навярно неслучайно. Нито едно смъртно животно не би могло да преплува реката и да оцелее. И ако продължали преследването, със сигурност щяло да ги сполети нещастие. Николет се присъединила към молбите им. Но съпругът ѝ и кастеланът на Домфронт не обърнали внимание на мъдрите думи на свитата си и дамата, а както си били облечени, скочили в бързите води.

Борили се с течението и въпреки усилията били отнесени далеч от брега между острите скали. На половината път съпругът на Николет извикал на кастелана: „Помогни ми, приятелю, защото съм ранен и ще се удавя.“ Но кастеланът не бил толкова зле и можел да стигне до другия бряг. Въпреки това обаче, той се върнал и с големи усилия спасил приятеля си от вълните. Двамата се изкатерили обратно на брега, където ги чакала свитата. А сърната продължавала да ги гледа с тъжните си очи. Когато видяла, че се спасили, тя се обърнала и изчезнала в тъмната гора. Никой повече не я видял.

Прислужниците поблагодарили на Бога за спасението и похвалили кастелана на Домфронт за безкористната му постъпка. Но съпругът на Николет не бил добре. Един остър камък в средата на реката го намушкал в сърцето и сега кръвта му изтичала, докато лежал на тревистия бряг. Жена му държала ръката му, но била обзета от такава силна скръб, че не можела да каже нищо и плачела. Кастеланът коленичил до него и казал. „Съжалявам, че те виждам така. Трябва бързо да те отнесем у дома.“ Приятелят му отвърнал: „Отивам си от този свят, ще ме носите на носилка.“ Кастеланът също започнал да плаче, но съпругът му казал да изтрие очите си и внимателно да го изслуша. „Защото“, казал той, „отдавна знам, че си влюбен в моята

дама. Не, не го отричай, ако любовта ти е почтена, защото времето ми изтича.“ Кастеланът си признал, че това е истина. „Не знам как моята скъпа Николет ще се справи, когато ме няма. Но знам, че никой не заслужава да бъде обичан повече от нея. Ако реши да се омъжи втори път, дано си спомни за теб“ — и с тези думи той издъхнал.

Много сълзи били пролени при смъртта на този мъж. Николет била обезумяла от скръб и когато видял това, кастеланът от Домфронт съжалил, че той не е загинал в реката. Тялото на мъртвеца било отнесено у дома на носилка, както бил предсказал, последвали дълги дни на траур. Погребението му било най-величественото, виждано някога. Но всичко човешко е нетрайно, дори голямата скръб и след подходящ период на траур Николет си спомнила думите на своя съпруг и погледнала благосклонно на кастелана на Домфронт. Двамата се оженили със съгласието на своите близки. От този ден нататък Николет и кастеланът заживели в хармония и между тях никога не били разменени думи на ревност или на гняв.

Джефри Чосър, Алан Одли и Нед Кейтън най-после се озоваха на родна земя. Бяха се разделили с актьорите в Дувър, след като слязоха от „Арверагус“. Луис Луп беше неутешим след смъртта на жена си, но непоколебимо решен отново да тръгне с актьорите си, които вече бяха с двама по-малко. Чосър забеляза, че на Нед Кейтън му е мъчно да се раздели с Алис Луп. Известно време младежът щеше да я носи в сърцето си, но после образът ѝ щеше да избледнее, както бе станало с Розамонд дьо Гияк за самия него.

Джефри не каза нищо за признанието на Маргарет, твърдеше, че са си разказвали разни истории (което донякъде беше истина). Тя се обърнала да погледа залязващото слънце, загубила равновесие и паднала през борда. Съпругът ѝ беше присъствал на последните ѝ мигове, беше чул пляска. С Чосър веднага бяха изтичали на борда, но в сините вълни не се виждаше нищо.

Чосър изпитваше известна вина за смъртта на Маргарет. Но си каза, че тя беше избрала да умре в „злополука“. Обзета от угризения, тя сигурно е смятала, че други ще платят за престъплението ѝ, ако не се самоунищожи. Естествено, да се удави беше за предпочитане през унижението на публичната екзекуция, която щеше да бъде нейна съдба, ако Чосър бе разкрил на някого наученото от Хюбърт. Разбира се, можеше и да си премълчи, но убийството не остава скрито...

Ами Чосър? Той завърши историята, която бе започнал да разказва на Одли и Кейтън по пътя към Бордо и после, в помещението на стражата в Гияк. Тримата наближаваха Кентърбъри когато някаква случайна дума накара Нед да попита за края на историята.

— История ли?

— Да — отвърнаха почти едновременно Нед и Алан. — Краят на онази история. За жената на скалите, която видяла как съпругът ѝ се удавил.

Удавил? Той си спомни за актьора Бъртрам, който се беше давил два пъти в Дордона, за последните мигове на Маргарет Луп.

— А, тази история ли? — каза Джефри Чосър — Докъде бях стигнал?

— Младежът спаси някого от вълните — отвърна Алан.

— Или щеше да го спасява — каза Джефри. — Когато пристигнахме в Бордо, ме попита дали историята ще завърши щастливо, Алан. Ето, прецени сам.

Той замълча, преди да подхване разказа си. Струваше му се, че го е прекъснал много отдавна.

— Докъде бях стигнал? Лейди Доригена се омъжва за рицаря Арверагус, който отива да се бие в Англия. Тя очаква завръщането му, но вижда как корабът му се разбива в скалите, съвсем близо до дома им. Оръженосецът Аурелис отдавна хранел чувства към Доригена, която вече била вдовица, и се предал на милостта ѝ. Щяла ли да го приеме? Тя го съжалила, но му поставила условие да върне тялото на съпруга ѝ от морето, за да може да го погребее достойно. Разбира се, това било невъзможно. Костите на Арверагус навярно били разпръснати по морското дъно. Аурелис отново изпаднал в отчаяние. Един ден се разхождал по скалите, когато видял малка рибарска лодка да изпада в беда. Подобно на големия кораб на Арверагус тя също се

разбила в камъните. Без да мисли какво прави, Аурелис затичал по стръмната пътека към брега.

— Дотук беше стигнал — каза Нед — Драматичен момент.

— Да разказваш е изкуство — каза Чосър с леко самодоволство. — И така, оръженосецът Аурелис скочил във водата. Той можел да плува, но не и в тези води. В такива води никой не би могъл да плува. Студените вълни го оставили без дъх. Може би в нещастieto си той бил решен по-скоро да сложи край на живота си, отколкото да спаси някого от потъващата лодка. После, докато се борел да се задържи на повърхността съвсем близо до брега — защото инстинктът е голяма сила и каквито и да били намеренията му, той не можел да се застави да остане завинаги под водата — внезапно нещо го блъснало по гърба. Решил, че е някоя гредка от лодката или някой предмет, паднал от палубата. Но бил човек, вероятно вече удавен. Той плувал по лице, носен напред-назад от свирепите вълни.

— Без да знае дали човекът е жив или мъртъв, Аурелис се опитал да го хване. Тялото се отдалечило. Пляскайки във водата, той опитал отново, но тялото пак му се изплъзнало. При трети опит той успял да хване човека под ръцете и ритайки с крака, се насочил към брега, като се борел да не нагълта вода. Докато пет минути преди това на Аурелис му било все едно дали ще живее или не, сега отчаяно искал да отнесе товара си на сушата. И все още не знаел дали тегли жив човек или труп!

— Това му отнело много време, но точно когато силите му вече се изчерпвали, Аурелис усетил дъно. Краката му се хлъзгали по камъните, на няколко пъти падал обратно във водата, събарян от тежестта на човека, когото носел. После изведнъж се озовал на брега. Изтърколил се встрани от тялото и останал да лежи изтощен, без да усеща камъчетата, които се впивали в гърба му, нито лепнещите си мокри дрехи. Мъжът, когото бил спасил, още лежал по лице до него. По това време били дошли и други хора, привлечени от корабокрушението. Те отнесли Аурелис в една колиба, където държали рибарските си принадлежности. Изсушили дрехите му пред пламтящия огън, красиво момиче поднесло към устните му чаша греяно вино с подправки.

— Когато дошъл на себе си — а това станало бързо, защото бил млад и здрав мъж, независимо от нещастieto и меланхолията си, —

Аурелис се огледал. Лежал на импровизирано легло, завит с грубо платнище. Мъжът, когото бил спасил, също лежал близо до огъня, но на пода. И той бил завит, виждало се само лицето му, обрасло с буйна брада, все още мокра и със заплетени в нея водорасли. Дрехите му се сушили. Били бедняшки, излинали, не подходжали дори на рибар. Аурелис си казал, че не си е струвало да ги запазват. После видял, че платнището се надига и спада там, където били гърдите на мъжа. Той още дишал! А сега момичето — дъщеря на един от хората, които живели близо до брега, му давало да пие греяно вино. Мъжът се задавил и отворил очи.

— Това било чудодейно спасение от вълните — каза Чосър, спомняйки си историята за спасяването на Анри Гияк. Мислеше си и за Маргарет Луп.

После продължи:

— Вратата на колибата се отворила и влязла лейди Доригена. Тя не видяла корабокрушението, но чула, че някой е бил спасен. Освен това тя знаела, че Аурелис го е спасил. Може би била дошла да го поздрави, да го похвали за безкористната му смелост. Човекът, чиято била колибата, излязъл, когато видял дамата.

— Доригена погледнала Аурелис. Той съзнавал, че е гол под завивката. Тя не казала нищо, но му се усмихнала, както никога досега и заради тази усмивка Аурелис можел да рискува отново живота си, ако трябвало и хиляди пъти. После тя приближила към мъжа, който лежал на пода. Очите му отново били затворени. Сигурно бил учуден, че изобщо е оцелял. Струйка вино се стичала в сплъстената му брада.

— Аурелис чул ахване. Погледнал към Доригена. Била пребледняла. Протегнала ръка и ако не се била хванала за една от гредите, щяла да падне на пода. Устата ѝ била отворена, но от нея не излизал нито звук. Не сваляла поглед от мъжа. Той отново отворил очи и я погледнал. Опитал се да стане, но нямал сили. Отново се отпуснал, но извадил ръка изпод завивката и я протегнал към Доригена. После промълвил някакви неразбираеми думи.

— Сигурно сте се досетили кой бил мъжът. Арверагус, съпругът ѝ, се върнал от мъртвите. После, когато се върнали в замъка и Арверагус се възстановил от изпитанието и поблагодарил на Аурелис за спасяването си, научили цялата история. Рицарят не бил на кораба, който Доригена видяла да се разбива в черните скали. Бил ранен,

докато се бил в Англия, толкова тежко, че другарите му се страхували за живота му. Той им заръчал да не казват нищо на Доригена и ги изпратил у дома. Когато пристигнали, те трябвало да ѝ разкажат внимателно новината, като подчертаят, че той ще се върне, веднага щом оздравее. Той не очаквал да оздравее, но решил, че по този начин сърцето и умът ѝ ще бъдат подготвени за най-лошото.

— Но все пак оздравял. Минало дълго време, но най-накрая отново можел да става от леглото и да се движи. Още слаб, но в повишено настроение, той облякъл каквото му попаднало и взел първата лодка, която отплавала към Бретан. Била рибарска. Когато наближили скалите на дома му, вятърът се засилил, морето се развълнувало и понесло малката лодка към скалите. Той не знаел какво е станало с хубавия му кораб, онзи със златния лъв. По онова време новините не се разпространявали толкова бързо. Арверагус нямал представа, че бойните му другари са загинали на същото място преди много месеци. Ако знаел, може би щял да реши, че няма как да избягаш от съдбата. Смъртта, от която се спасил, отново го гледала в лицето. Него и екипажа на малката лодка.

— Както разбрахте, лодката се разбила в скалите и Арверагус паднал във водата заедно с другите. Борел се с вълните, но бил безпомощен като бебе. Когато потъвал за трети път, си мислел за Доригена. Все пак тя щяла да остане вдовица. Следващото, което помнел, било как се задавил, когато някой се опитал да налее нещо топло в устата му. Лявата му ръка била загрята от огъня, усещал как го боли една стара рана в хълбока, онази, която едва не го убила. После усетил, че някой се надвесва над него, отворил очи и видял жена си. Тя пребледняла и се подпряла, за да не падне. Искала да говори, но от устата ѝ не излизал звук. Била по-изненадана да го види, отколкото можел да предположи.

— Ами Аурелис? Той се зарадвал на благодарността на рицаря. Бил спасил човек от удавяне. Бил повече от благодарен за усмивките и милите думи, с които го обсипвала Доригена. Но дори когато за стотен път му казала, че никога няма да е в състояние да му се отблагодари достатъчно, той усещал, че иска да остане сама със съпруга си, който по чудо се завърнал в прегръдките ѝ. Затова поел към скромното си жилище. Бил изтощен от битката си с вълните, но не могъл да заспи. Вместо това молбата на Доригена изплувала в мислите му. Тя му била

обещала да стане негова, ако върне съпруга ѝ от морето. Нима не бил направил точно това? Фактът, че Арверагус бил жив, а не купчина кости, нямал значение и така погледнато, Доригена би трябвало да му се отблагодари още повече. Според Аурелис, той изпълнил дори повече от онова, което бил обещал. Сега тя трябвало да изпълни своето обещание и да му се отдаде. Когато наближил краят на нощта, а сънят си оставал все така далеч, той се изпълнил със справедливо възмущение. Дали Доригена щяла да си спомни обещанието си? Едва ли. Не било ли по-вероятно да го забрави, умишлено или просто защото била изпълнена с щастие от чудодейното спасение на Арверагус? Защо всички освен него трябвало да бъдат щастливи?

— Когато се зазорило, той станал и ѝ написал писмо. То било много учтиво, макар да бил разгневен. Писал, че се радва, че съпругът ѝ е бил върнат. Благодарял на небето, че двамата успели да се измъкнат от вълните. Напомнял ѝ за разговора им в градината и за обещанието ѝ. Останалото оставял на нея. Все пак, тя била дама. Не можел да я принуждава на нищо. Но зад всичко това, се промъквала идеята: „Защо всички освен него да бъдат щастливи?“

— На другия ден Арверагус заварил жена си, обляна в сълзи. Пред нея имало писмо. Тя бързо го скрила. Той я притиснал с въпроси. Какво имало? Тя се престорила, че плаче от радост за щастливото му завръщане. Той я прегърнал и отново я попитал какво има. Разтърсена от събитията, Доригена скоро си признала всичко. Разговорът в градината, обещанието. Обещала била да се отдаде на Аурелис, ако върне съпруга ѝ от вълните, за да го погребее достойно. И Аурелис удържал на думата си. Какво щяла да прави сега?

— Съпругът ѝ изглеждал мрачен. Извърнал се, изпълнен с мъка. Когато погледнал отново към Доригена, изражението му било решително. Казал ѝ, че щом е дала дума, не бива да я престъпва. Трябвало да отиде при Аурелис и да изпълни обещанието си. Било въпрос на чест. „Но“, казал той „за бога, жено, не казвай за това на никого, заради доброто име на рода ни. И помоли Аурелис също да го запази в тайна.“ После, като видял, че е разстроена, я прегърнал още веднъж и ѝ казал: „Всичко може да се оправи, не се страхувай.“

— С натежало сърце Доригена се отправила към дома на Аурелис. Когато на вратата му се почукало, той се изненадал. Не я очаквал. Написването на писмото охладило страстите му. Виждайки

болката на лицето ѝ, у него се породило съвсем различно чувство. Съжаление. Знаете, че това чувство се пробужда най-лесно в благородните сърца и макар да бил обикновен оръженосец, Аурелис притежавал вродено благородство. Скоро той разбрал как стоят нещата с Доригена и Арверагус. Не му било хрумнало, че Доригена ще сподели всичко със съпруга си. Бил удивен от съзнанието за чест, което проявили рицарят и неговата дама. Изслушал Доригена, която повторила молбата на съпруга ѝ никой освен тях тримата да не узнае за това.

— Преди тя да успее да довърши, Аурелис бил изцяло обзет от състрадание. Едва можел да говори, езикът му натежал. Едва виждал през насълзените си очи. Казал на Доригена: „Лейди, върни се при съпруга си. Освобождавам те от обещанието ти, от всяка част от него. И двамата покажете, че сте верни на думата си, само недостоеен човек би се възползвал от теб. Аз не съм такъв. Иди и живей щастливо със съпруга си. За мен е чест, че успях да спася такъв благороден човек от прегръдките на морето и да го върна на благородната му съпруга.“ Тя се опитала да каже нещо, но той я прекъснал. „Не, нито дума повече.“ След това я прегърнал и целунал съвсем непорочно. Това бил първият и последен път, когато двамата се докосвали.

— Тя излязла от скромния дом на Аурелис и се върнала при Арверагус. И нейното сърце преливало от вълнение. Със смесица от радост и тъга тя съобщила на съпруга си какво се било случило. Арверагус щедро похвалил добрия оръженосец, който го спасил и не опетнил името им. После утешил Доригена, чието страдание по време на неговото отсъствие и след това било навярно по-голямо и от неговото. Оттогава заживели в хармония и приятелство.

Чосър замлъкна. Скоро щеше да мръкне. Внезапен полъх на вятъра разпръсна листата по пътя им. В далечината се виждаха стените на Кентърбъри. Щяха да стигнат в града навреме, за вечеря. Утре сутрин, както си беше обещал, щеше да посети гробницата на свети Томас и да му поблагодари за благополучното им завръщане. На стотици мили оттам може би дебнеше война. В Аквитания със сигурност щеше да има смърт и сражения. Но той не смяташе, че трябва да участва в този поход. Джон Гонт му беше казал, че не е негова грижа. „Прибери се у дома и пиши.“ Много добре, така и щеше да направи. Да се прибере. Да пише. След ден-два щеше да стигне до

портата в Олдгейт. При жена си и семейството. Бебето скоро щеше да се роди. Как щяха да го кръстят? Чосър не се съмняваше, че ще е момче. Луис може би...

Спомни си как тръгна на път преди няколко месеца. Тогава никой не знаеше, че Хюбърт ги преследва. Доказателство за това откриха и когато си вземаха конете от *Maison Dieu* в Дувър, където бяха нощували. Когато попита за конярчето Питър, брат Джеймс каза на Чосър, че момчето е мъртво, че се пребило, падайки от стълбата в конюшната. Това приличало на злополука, но след два дни открили и тялото на член на ордена на име Хюбърт в малката горичка срещу странноприемницата. Той явно бил убит, но не се знаело от кого. Чосър можеше да каже, че мъжът, който е отговорен за смъртта и на двамата, е под ключ в двореца на принца в Бордо. Но си премълча, за да избегне забавянето и усложненията. Това беше още едно нещо, което след време трябваше да съобщи на Джон Гонт. Може би тогава той щеше да размисли дали да остави жив толкова опасен човек като лъжливия монах.

Вече не се налагаше да се крият. Щях да спят в някой от похубавите ханове в Кентърбъри, не във „Феникс“. Чосър се усмихна при мисълта за лошото поведение на спътниците си на отиване, когато бяха преспали със съпругата и дъщерята на ханджията. Вероятно мастър Сампсън си го заслужаваше и от това би излязло чудесна история, която можеше да разказва в бъдеще, ако я поукраси малко. Щеше да се наложи да промени имената на хората и професиите. Ханджията може да стане дърводелец... не, воденичар. Всички знаеха какви са воденичарите. А двамата младежи щяха да бъдат... студенти, дръзки студенти, които заслужаваха да бъдат поставени на място. Това означаваше, че ще трябва да смени мястото от Кентърбъри на Оксфорд или Кеймбридж...

— Това ли е? — попита Нед, прекъсвайки мислите му.

— Кое?

— Историята ти. А какво станало с Аурелис? — попита Алан.

— А, Аурелис — каза Чосър, който вече беше забравил историята за Доригена и Арверагус и мислеше за следващата.

— Не може да го оставиш така неудовлетворен — каза Нед.

— Но Аурелис е доволен. Показал, че е много смел и благороден. Спечелил сърдечните благодарности на рицаря и неговата лейди.

Показал, че притежава истинско благородство. Какво повече би могъл да иска — или какво искаш ти?

— Знаеш за какво говорим — отвърна Алан.

— Добре — каза Чосър с престорена умора, но доволен, че го карат да завърши историята си. — Помните ли, че докато Аурелис се възстановявал от битката си с морето, го приютили в една колиба на брега. И дъщерята на един от местните жители му давала греяно вино. Макар да бил замаян, той забелязал, че е много красива. Тя се възхитила на куража на Аурелис. Сърцето ѝ се изпълнило с жал към този смел и красив младеж и тя се влюбила в него, макар че нищо не му казала. Те се срещнали отново случайно, няколко седмици по-късно на скалите. При първата им среща той не я бил разгледал добре — бил просто благодарен, че е жив, а и след това се разсеял от идването на Доригена и всичко, което последвало. Сега вече се бил примирил, че ще живее без любов. Но съдбата има начин да променя решенията ни. Прочетете Боеций.

— Как се казвало момичето? — попита Нед.

— Не знам — отвърна Чосър — В старата история не се споменава.

— Стара история? Мислех, че ти я измисляш — каза Нед.

— Нищо не съм измислил — отвърна Чосър.

— В конвоя ни на връщане имаше един кораб на име „Агнес“ — каза Алан. — Можем да наречем така момичето, както нарекохме останалите.

— Агнес? Защо не? — каза Джефри Чосър, развеселен от множественото число. — Та Агнес искала да научи от Аурелис подробности за спасяването на Арверагус и оръженосецът, макар и скромнен, бил щастлив да ѝ ги разкаже. „Колко смело“, повтаряла тя „колко си смел“. Скромният Аурелис свеждал очи, но всеки път, когато вдигнал поглед, красотата на Агнес го поразявала. Тя пък не смеела да го погледне от срам. Но нямало и нужда. Всяка черта на лицето му била запечатана в сърцето ѝ, а гласът му бил музика за ушите ѝ. На скалите било студено и ветровито, затова двамата потърсили къде да се скрият, за да продължат разговора си. И тъй като след малко ще влезем в града и също ще се подслоним, приключвам с тази история. Тя свърши, както трябваше. Любовта, която Аурелис изпитвал към Агнес, която не била потискана години наред като чувствата му към Доригена,

се породила изведнъж. Ние не можем да обичаме двама души едновременно. По-силното или по-новото чувство заличава по-старото. Сякаш Доригена никога не била съществувала.

— Колко жалко — каза Нед.

— Но то си е така — каза Чосър, чудейки се дали Нед мисли за Алис Луп. — Така е. Затова тези двама — Аурелис и Агнес — се влюбили. Оженили се. И като рицаря и неговата дама също заживели в хармония и приятелство. Тъй свършва нашата история и нека Бог да ни пази.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.